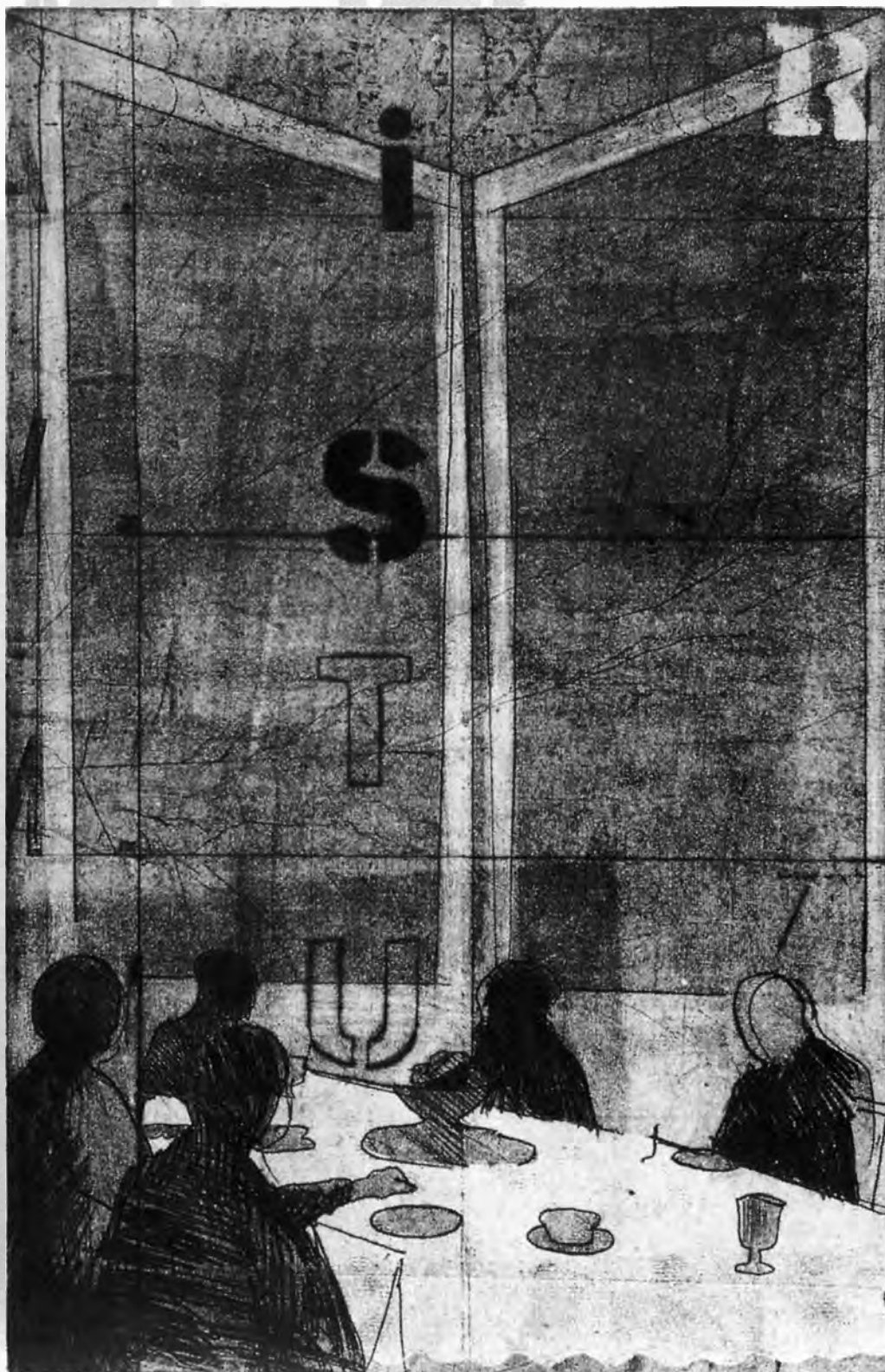

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

11-12

listopad – prosinec

2018

38. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 10. 12. v 18:00

Lichožrouti (Česko – Slovensko – Chorvatsko, 2016, animovaný / rodinný, 83 min., anglické nebo německé titulky)

Režie: Galina Miklínová; předloha: Pavel Šrut (kniha); scénář: Galina Miklínová, Pavel Šrut; kamera: Tomáš Sysel; hudba: Filip Míšek, Martin Tvrđý

Hrají: Ondřej Trojan, Kryštof Hádek, Matěj Ruppert, Josef Somr, Jolka Krásná, Marek Taclík, Tatiana Vilhelmová, David Novotný, Jan Maxián, Stanislav Zindulka, Aleš Najbrt, Václav Koubek, Jakub Žáček, Jiří Fero Burda, Václav Neužil ml., Eva Spoustová, Jiří Havelka, Zuzana Stivínová, Petr Prokop
Lichožrouti jsou malí tvorové, kteří žijí s námi lidmi a mohou za to, že lidstvu z každého páru ponožek vždy zůstane jen jedna – lichá. Ponožkami se totiž žijí! Osudy hlavních protagonistů *Lichožroutů* a jejich největšího protihráče, podivínského a opuštěného Profesora, spojuje příběh hlavního hrdiny, malého Lichožrouta Hihlíka, na kterého čekají ve filmu velká dobrodružství.

Pondělí 14. 01. v 19:30

Hořící keř, 1. díl (Česko – Polsko, 2013, 109 min., anglické nebo německé titulky)

Režie: Agnieszka Holland, scénář: Štěpán Hulík, kamera: Martin Štrba, Rafal Paradowski, hudba: Antoni Komasa-Łazarkiewicz, Karel Mařík

Hrají: Táňa Pauhofová, Jaroslava Pokorná, Petr Stach, Igor Bareš, Vojtěch Kotek, Adrian Jastraban, Patrik Děrgel, Ivan Trojan, Jenovéfa Boková, Denny Ratajský, Ivana Uhlířová, Jan Budař, Stanislav Zindulka, Ondřej Malý, Martin Huba, David Novotný, Alois Švehlík, Jiří Bábek, Miroslav Krobot, Emma Smetana, Tatjana Medvecká, Lukáš Weber ad.

Obsah filmu je inspirovaný skutečnými událostmi i reálnými postavami. Děj začíná Palachovým sebeupálením v lednu 1969 a líčením rozjitřené atmosféry v tehdejší společnosti... Události se zdramatizují po skandálním nařčení od poslance Viléma Nového, který Palachovo sebeobětování zlehčoval na stranickém mítinku v České Lípě lživým prohlášením o takzvaném studeném ohni. Hlavní postavou vyprávění je skutečně existující advokátka Dagmar Burešová, která jménem Palachových příbuzných podala na Viléma Nového žalobu na ochranu osobnosti. Charakterní právničku, jež přijala zastupování klientů ve zdánlivě beznadějném soudním procesu a trpělivě sháněla důkazy v jejich prospěch, ztvárnila Tatiana Pauhofová.

Pondělí 11. 02. v 19:30

Hořící keř, 2. díl (Česko – Polsko, 2013, 109 min., anglické nebo německé titulky)

Režie, scénář, kamera, hudba a herecké obsazení viz výše 1. díl.

K osobě právničky Dagmar Burešové: JUDr. Dagmar Burešová v období normalizace obhajovala přes stovku lidí, například spisovatele Milana Kunderu či publicistu Ivana Medka. Po listopadu 1989 se stala ministryní spravedlnosti. V letech 1990-1992 zastávala funkci předsedkyně České národní rady. Zemřela ve věku osmaosmdesáti let v Praze 30. června 2018.

Předběžné termíny promítání v roce 2019: vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 11. 03., 08. 04., 13. 05., 09. 09., 14. 10., 11. 11. a 9. 12. 2019. Začátek přestavení, pokud není uvedeno jinak, vždy v **19:30**, prosincová pohádka v 18:00. Změna programu vyhrazena.

Srdečně Vás zveme na výstavu

Přišli jsme v roce 1968...

KDY: 29. 11. 2018 v 18:30

KDE: Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

Programem provází
historička dr. Jana Starek,
Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien

Exponáty výstavy zapůjčil Jan Kratochvíl,
ředitel brněnského Muzea exilu

Výstava se koná pod záštitou velvyslankyně ČR v Rakousku
J. E. JUDr. Ivany Červenkové

Srdečně Vás zveme na

**koncert Pěveckého sboru
a Orchestru Gymnázia Jiřího z Poděbrad**

15. 12. 2018 v 15:00 v Karlskirche

Srdečně zveme
členskou základnu na

**Valnou hromadu
Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku**

KDY: pátek 14. 12. 2016 v 11:00

KDE: Mohsgasse, 1030 Wien

Program: Zahájení
Zpráva předsedkyně
Pokladní zpráva
Zpráva revize
Návrh nového výboru
Volba
Různé
Závěr

Písemné připomínky můžete zasílat do 7. 12. 2018.

Těšíme se na Vaši účast.

Výbor Kulturního klubu

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Srdečně Vás zveme 29. 11. v 18:30 na Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien, na výstavu **Přišli jsme v roce 1968...** V úvodu pořadu promluví historička dr. Jana Starék, exponáty výstavy zapůjčil Jan Kratochvíl, ředitel brněnského Muzea exilu.

Promítací sezóna 2018 bude zakončena 10. prosince v 18:00 animovaným filmem **Lichožrouti**. Předlohou filmu byla stejnojmenná kniha spisovatele Pavla Šruta, který nás letos opustil ve věku 78 let. V novém roce 2019 Vás opět můžeme pozvat na pravidelná promítání každé druhé pondělí v měsíci do kinosálu Velvyslanectví ČR, nadále ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR. Na leden a únor připravujeme promítnutí dvoudílného filmu **Hořící keř**. Scénář dramatu o alarmujícím činu Jana Palacha, osudech jeho blízkých

a počátcích normalizace v posrpnové ČSSR napsal Štěpán Hulík. Před 50 lety, 16. ledna 1969, obětoval Jan Palach svůj život na protest proti potlačování svobody a pasivnímu přístupu veřejnosti po začátku okupace Československa armádami států Varšavské smlouvy. Vzpomeneme též na JUDr. Dagmar Burešovou, která patřila k hlavním osobnostem polistopadové éry a která zemřela 30. června minulého roku.

O programech, které připravujeme, Vás budeme průběžně informovat v dalších číslech Kulturního klubu nebo na naší domácí stránce www.kulturklub.at.

Vydání prvního dvojčísla dalšího ročníku Kulturního klubu je tradičně z časových důvodů plánováno na přelom ledna a února 2019.

V tomto čísle naleznete přiloženy **složenyky na zaplacení předplatného na rok 2019: pro členy Kulturního klubu 35 EUR inkl. časopis, pro nečleny-abonenty časopisu 37 EUR**. Prosíme, abyste předplatné vyrovnali co nejdříve, pokud možno ihned, protože opakované zaslání složenek zvyšuje nejen naše náklady, ale znamená i zbytečné pracovní zatížení. Nezapomeňte, prosím, na složence označit, zda se jedná pouze o ABO, jinak bychom mohli mylně doufat, že se jedná o dar na tiskový fond.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

na závěr mi dovolu, tak jako každý rok, poděkovat členům týmu Kulturního klubu – výboru, redakci, redakčnímu kruhu – za jeho obětavou a bezplatnou práci a také jejich rodinným příslušníkům za podporu a trpělivost. Srdečné díky patří všem přispěvatelům a příznivcům Klubu, všem spřízněným institucím a spolkům, i Vám, čtenářům, za Vaši přízeň. Především pak děkuji všem čtenářkám a čtenářům za různé podněty a příspěvky, které obohacují náš časopis.

Jménem Kulturního klubu a také jménem svým Vám přeji pokojné a radostné Vánoce a šťastný a úspěšný nový rok 2019!

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial, Obsah, Impressum	3
Kalendář: listopad 2018 – únor 2019	4
Církevní kalendář	7
Rozhovor	8
Kultura	10
Události	30
Zajímavosti	33
Ekonomika	40
Správy ze Slovenska	52
Úvahy & postřehy	56
Sokol & sport	59
Z české a slovenské Vídně a okolí	63
Oznámení	76
Informace & Inzerce	88
Příloha: Čtení na Vánoce	I-IV

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, doc. dr. Martin Franc, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. dr. Jiří Šindelář CSsR, DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**Stálá výstava *Restituta – Glaube gegen NS-Gewalt***

Hartmannsgasse 7, 1050 Wien
<http://pzfb.at/gedenken>, www.restituta.at
 První středa v měsíci 14:00-17:00

do 29. 11. Český komiks ve Vídni: Mezi uměleckou svobodou a striktní cenzurou

Výstava představí průřez dějinami českého komiksu, jeho autory a představitele. Pozoruhodnou součástí výstavy bude prezentace/představení postavy Péráka, tajemného fantoma a kontroverzního superhrdiny.

Výstava komiksu si klade za cíl představit českou tvorbu v rozmanitosti jejích forem a historických souvislostech. Návštěvníkovi bude nabídnut vhled do historie Československé republiky, která si od svého založení prošla bouřlivými časy. Namísto chronologické prezentace výstava ukazuje, jak témata jako okupace Československa, převzetí moci komunisty, pražské jaro, období normalizace, sametová revoluce a digitalizace formovala uměleckou tvorbu mezi svobodou a striktní cenzurou. Okamžiky kolektivní naděje a zacházení s destruktivní hrozbou jsou motivy, které v současném komiksu stále nacházejí uplatnění.

Český komiks byl od samého počátku doprovázen tajemným fantomem, Pérákem. Superhrdina, který během druhé světové války na svých pérových botách bojoval proti nacistům, se stal oblíbenou postavou, která fascinuje umělce doteď. K prezentaci postavy Péráka používá České centrum originální malby, divadelní rekvizity a filmy. Souběžně výstava tematizuje i politický rozměr, jelikož Pérák symbolizuje mnohonásobné morální hodnoty.

Kurátoři výstavy: Pavel Kořínek & Tomáš Prokůpek

Spolupráce: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., a Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
 Tschechisches Zentrum Wien, Herrngasse 17, 1010 Wien

29. 11. – 10. 12. *This Human World*

Mezinárodní filmový festival This human world svými projekciemi tradičně otvírá diskusi zaměřenou na lidská práva. V programu nebudou chybět ani české filmy. Letos se diváci mohou těšit na dokumenty *Hranice práce* a *Až přijde válka*.

Program a další info: <https://www.thishumanworld.com>
 Ve spolupráci s ČcV

15. 12. 18:00 (Vernisáž) Jindra Víková

Retrospektivní výstava jedné z nejvýznamnějších současných českých umělkyní, která se na poli výtvarné scény pohybuje už více než 40 let, a to především jako tvůrkyně keramiky, ale také jako sochařka a malířka. Ústředním tématem její tvorby jsou především mezilidské vztahy, které promítá do všech sfér své činnosti. Dílo Jindry Víkové si našlo místo na mezinárodním poli hned v začátcích její kariéry a dostalo se jí nejednoho významného ocenění. České centrum Vídeň, Herrngasse 17, 1010 Wien

bis 30. 12. *Eine Ausstellung zum Republikjubiläum*

METRO Kinokulturhaus, Johannesgasse 4, 1010 Wien
 täglich 15:00-21:00
www.filmarchiv.at

MAK

bis 31. 03. 2019 *Sagmeister & Walsh: Beauty*
 MAK-Ausstellungshalle, MAK, Stubenring 5, 1010 Wien
 Öffnungszeiten: Di 10:00-22:00 Uhr, Mi-So 10:00-18:00
www.mak.at

VEREINIGUNG BILDENDER KÜNSTLERINNEN WIENER SECESSION

Friedrichstraße 12, 1010 Wien
 office@secession.at, Tel.: +43/1/587 53 07
 Öffnungszeiten: Dienstag – Sonntag 10:00-18:00 Uhr
 Führungen: jeden Samstag um 11 Uhr in Englisch und um 14 Uhr in Deutsch
<https://www.secession.at/exhibition>

ALBERTINA

do 06. 01. 2019 **Claude Monet**
 do 27. 01. 2019 **Helen Levitt**
 do 27. 01. 2019 **Nico Pirosmanni**
 do 24. 04. 2019 **Warhol bis Richter**
www.albertina.at

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM

10:00-18:00, Do 10:00-21:00
 Maria-Theresien-Platz, 1010 Wien
www.khm.at

MUZEUM LEOPOLD

06. 12. 2018 – 10. 03. 2019 *Egon Schiele. Die Jubiläumsschau. Reloaded*
www.leopoldmuzeum.at

BELVEDERE

do 17. 02. 2019 *Egon Schiele: Wege einer Sammlung*
www.belvedere.at

KUNSTHALLE WIEN MQ

bis 17. 2. 2019 „Antarktika“
 Öffnungszeiten: Di-So 11:00-19:00, Do: 11-21:00 Uhr

BA Kunstforum

bis 20. 01. 2019 **Faszination Japan: Monet – Van Gogh – Klimt**
 Öffnungszeiten: tägl. 10:00-19:00, Fr. 10-20:00 Uhr

NITSCH MUSEUM MISTELBACH

bis 05. 05. 2019 *Hermann Nitsch: Leben und Werk*
 Hermann Nitsch (29. 8. 1938, Wien) – rakouský výtvarník, výrazně se projevil v šedesátých letech svým zájmem o „divadlo orgií a mystérií“. Nitsch je nejvýznamnějším představitelem vídeňského akcionismu, zabývá se i klasickou malbou, tvorbou objektů, instalací a scénografií. Skládá také hudbu. Svou tvorbou je zastoupen ve všech důležitých veřejných sbírkách a vystavoval prakticky v celém světě. Výrazně na sebe upozornil v roce 1998 šest dní trvající slavností na svém zámku v Prinzenorfu. Vytvořil např. vynikající dekorace a scénografie pro Vídeňskou operu (Jules Massenet: *Hérodiade*).
 Di-So: 10-17:00 Uhr
<https://www.nitschmuseum.at/en>

JEDNOTLIVÉ AKCE

26. 11. 19:00 Divadelní představení: Liz LOCHHEAD: *Perfect days*
Divadelní sál školy Komenského, Sebastianplatz 3, Wien 3 KF

27. 11. 18:00 Přednáška etnologa PhDr. Petra Janečka, Ph.D., z Ústavu etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a autora knihy *Mýtus o Pérákovi. Městská legenda mezi folklorem a populární kulturou*.
České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

29. 11. 18:30 Výstava *Přišli jsme v roce 1968...* (fotografie k událostem roku 1968 v Československu)
Na úvod promluví historička dr. Jana Starek, Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien. Exponáty na výstavu zapůjčil Jan Kratochvíl, ředitel brněnského Muzea exilu. Krátký kulturní program.
Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien KK

30. 11. 18:00 Prezentace nového nakladatelství Kétos se sídlem ve Vídni (a Praze) specializovaného na básnické překlady mezi češtinou a němčinou

Die beiden Verleger **Ondrej Cikán & Anatol Vitouch** präsentieren gemeinsam mit **J. H. Krchovský, Zuzana Lazarová** und **Georg Danek** die ersten vier Bücher:

J. H. Krchovský (*1960): *Mumie auf Reisen* (übers. v. O. Cikán) – Ein Epos und weitere Gedichte in extrem präzisen Versmaßen über verzweifelte Zärtlichkeit und unzarte Brutalität.

Zuzana Lazarová (*1986): *Das eiserne Hemd* (übers. v. O. Cikán) – Lyrisch-alchemistisch-erotische Bilder. Lilith und Labyrinth.

Vítězslav Nezval (1900-1958): *Valerie und die Woche der Wunder* (übers. v. O. Cikán) – Surrealistischer Schauerroman über das Erwachen der Liebe: Vampire, Zauber, erotisches Kribbeln.

Longos (ca. 200): *Daphnis und Chloë* (übers. v. O. Cikán & Georg Danek) – Poetischer Liebesroman. Die Übers. haben die virtuose antike Kunstprosa in Verse gegliedert und Reime und Rhythmus mitübersetzt. Hirten, Wölfe, die Macht des Eros.

Musik: Andrej Polanský wtf Emül Langmann

Seidengasse 13, 1070 Wien

www.ketos.at, <http://www.literaturhaus.at>, <http://wien.czechcentres.cz/>

01. 12. 14:30 Koncert studentského sboru Janáček

Na úvod *vlastnoruční vázání adventních věnců* v prostorách české farnosti.

Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Wien

01. 12. 17:00 Česko-Slovenské Vianoce

Koncert študentského speváckeho zboru Janáček Chor Wien a jeho hostí (slovenská herečka Božidara Turzonovová, sopranistka Lenka Wuscherová a spevák Viedenskej štátnej opery Jaroslava Pehala). Na organe bude sprevádzať taiwanská dirigentka a perkusionistka Chi-Chen Madeline Tsai a taiwanský huslista Ying Chen Lin. Zbor vedie dirigent Daniel Simandl.

Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Wien

07. 12. 19:00 Mikulášský večírek

Nezapomeňte na dárky!

Schützengasse 30, Wien 3

VII. odbor Jednoty sv. Metoděje

09. 12. 17:00-21:00 Čaj o páté: Vánoční

Velká klubovna, Sebastianplatz 3, Wien 3

Vlastenecká omladina

10. 12. 18:00 Film: *Lichožrouti* (Česko – Slovensko – Chorvatsko, 2016, animovaný / rodinný, 83 min., angl. nebo německé titulky)

Režie: Galina Miklínová, předloha: Pavel Šrut (kniha), scénář: Galina Miklínová, Pavel Šrut, kamera: Tomáš Sysel, hudba: Filip Míšek, Martin Tvrđý

Kinosál Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

KK + ČcV

11. 12. 18:00 Autorské čtení: Milan RÁČEK

Prezentace jeho nejnovější knihy *Die Wiedergänger und Lenins zweite Revolution. Roman aus dem Jenseits*
České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

14. 12. 11:00 Valná hromada členů Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku

Mohsgasse, 1030 Wien

15. 12. 15:00 Společná vánoční oslava

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

České srdce – odbory II, XII, XVII, XX

15. 12. 15:00 Vánoční oslava

Schützengasse 30, Wien 3

VII. odbor Jednoty sv. Metoděje

15. 12. 15:00 Koncert Pěveckého sboru a Orchestru Gymnázia Jiřího z Poděbrad

Karlskirche

16. 12. 15:00 Tradiční vánoční odpoledne s tombolou

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

Tělocvičná jednota Sokol Vídeň III/XI a České srdce – odbor Vídeň III/XI

16. 12. 15:00 Vánoční besídka

Klubovna Angeligasse, 1010 Wien

Sokol X

2019

07. 01. 19:30 Rossini: *Lazebník sevillský*

S Adamem Plachetkou jako Figarem.

www.wiener-staatsoper.at

08. 01. 18:00 Křest a prezentace nového CD Adama Plachetky a Kateřiny Kněžíkové *Každý jen tu svou*

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

VSL, Lumír, České srdce

10. 01. 19:00 Rossini: *Lazebník sevillský*

S Adamem Plachetkou jako Figarem.

www.wiener-staatsoper.at

13. 01. 19:00 Rossini: *Lazebník sevillský*

S Adamem Plachetkou jako Figarem.
www.wiener-staatsoper.at

14. 01. 18:30 *Hořící keř* – 1. díl (Česko / Polsko 2013, 109 min., titulky německé či anglické)

Režie: Agnieszka Holland, scénář: Štěpán Hulík, kamera: Martin Štrba, Rafal Paradowski, hudba: Antoni Komasa-Łazarkiewicz, Karel Mařík
Další info viz na s. 2.
Kinosál velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV

26. 01. Masopustní zábava

Vyhrávají Černí baroni.
Schützengasse 30, Wien 3
VII. odbor Jednoty sv. Metoděje

11. 02. 19:30 *Hořící keř* – 2. díl (Česko / Polsko 2013, 109 min., titulky německé či anglické)

Režie: Agnieszka Holland, scénář: Štěpán Hulík, kamera: Martin Štrba, Rafal Paradowski, hudba: Antoni Komasa-Łazarkiewicz, Karel Mařík
Další info viz na s. 2.
Kinosál velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV

28. 01. 19:00 Rossini: *La Cenerentola (Popelka)*

S Adamem Plachetkou jako Alidorem.
www.wiener-staatsoper.at

31. 01. 19:00 Rossini: *La Cenerentola (Popelka)*

S Adamem Plachetkou jako Alidorem.
www.wiener-staatsoper.at

03. 02. Rossini: *La Cenerentola (Popelka)*

S Adamem Plachetkou jako Alidorem.
www.wiener-staatsoper.at

06. 02. Rossini: *La Cenerentola (Popelka)*

S Adamem Plachetkou jako Alidorem.
www.wiener-staatsoper.at

16., 19. a 22. 02. W. A. Mozart: *Idomeneo, rè di Creta*

Dirigent: Tomáš Netopil
www.wiener-staatsoper.at

KONCERTY

Wiener Konzerthaus, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien
Tel.: +43 1 5125550
www.konzerthaus.at

100. VÝROČÍ VYHLÁŠENÍ RAKOUSKÉ REPUBLIKY

Přehled akcí k výročí vzniku Rakouské republiky, nad kterými převzal záštitu exprezident Heinz Fischer, je zveřejněn na stránkách www.oesterreich100.at.

INFORMACE

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení*.

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien.
Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60
e-mail: ccwien@czech.cz
www.tschechischeszentrum.at
<http://wien.czechcentres.cz/cs/>
Více informací k jednotlivým akcím viz na webu ČC Vídeň.

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at
e-mail: rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99
sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57
Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

KONTAKTY – PŮSOBIŠTĚ

Duchovní správce:	P. Jiří Šindelář CSsR , Salvatorgasse 12, 1010 Wien tel.: +43 677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com FB: Jiří Šindelář
Kancelář:	Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Chrám Panny Marie na Nábřeží:	Passauer Platz 1, 1010 Wien
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele:	Rennweg 63, 1030 Wien
Klemens Maria Hofbauer klub:	Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
Obecná škola Komenský:	Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Reálné gymnázium Komenský:	Schützengasse 31, 1030 Wien

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB A PROGRAM V ROCE 2018

NEDELE	08:30	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	09:30-12:00	setkání, Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
	10:00	mše sv. , kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	každá 2. neděle v měsíci v 10:00 příprava dětí na 1. sv. přijímání	
	každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv. s tematickou promluvou	
	(1. a 3. neděli v měsíci slouží mše sv. P. Ludwik Pociask)	
STŘEDA	09:00-12:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	13:00-14:00	návštěvní hodiny liché týdny, Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
	14:00-15:00	návštěvní hodiny sudé týdny, Gymnázium Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien
	16:00-18:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	růžence, chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:30	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-20:30	Biblický kroužek, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-22:15	Studentský pěvecký sbor a studentský klub, Passauer Platz 1, 1010 Wien
PÁTEK	14:00-15:00	návštěvní hodiny, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	15:00	mše sv. , kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
SOBOTA 1. v měsíci	16:00	příprava na biřmování, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Svátost smíření (zpověď): Zpověď je možná prakticky kdykoliv, nejlépe však v rámci návštěvních hodin, před nebo po mši sv., popř. i jindy po domluvě.		
Další aktivity během roku: četba a výklad Bible; studium katechismu; konání výletů do přírody a poutí; školní mše sv., koncerty; divadla; přednášky; setkání; prázdninové pobyty apod.		

Nejbližší akce

Pondělí 3. a 17. prosince 2018 (vždy první a třetí pondělí v měsíci) v **19:00** **Modlitba růžence**
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien

Neděle 6. ledna 2019 v 10:00 **Svaté přijímání členů a přátel Jednoty sv. Metoděje**
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien

Na přední straně obálky:

Jiří BALCAR: Stůl, 1966

Jiří BALCAR (1929, Kolín - 1968) - český grafik, malíř, ilustrátor, typograf a kreslíř. Proslavil se především tvorbou filmových plakátů a knižních obálek. Ve své rozsáhlé malířské a grafické tvorbě jako jeden z mála kriticky reflektoval stav československé společnosti.

Na zadní straně obálky:

Bohumil KUBIŠTA: Autoportrét, 1918

Bohumil KUBIŠTA (21. 8. 1884, Vlčkovice u Hradce Králové - 27. 11. 1918, Praha) - český malíř, grafik a výtvarný teoretik.

Osmičkové jubileum

slaví v říjnu paní Miroslava Symonová, významná knižní restaurátorka a designérka, a to 80. narozeniny v plné svěžesti fyzické i duševní, až se při setkání s ní musíte podívat, zda rok narození opravdu souhlasí. Z rodné Prahy odešla v roce 1968 s manželem, prof. Josefem Symonem, a dvěma dcerami do Rakouska, takže vedle životního jubilea vlastně oslavuje i padesát let života a profesionální činnosti ve Vídni. Lakonicky lze říci, že tato linie probíhala dle latinského *per aspera ad astra*. Od malých restaurátorských prací, jimiž přesvědčila o svých kvalitách, dospěla k uznávané odbornici na tomto poli. Její obzor ale zasáhl i oblast uměleckou, neboť se neméně úspěšně věnovala designu – tvorbě uměleckých objektů z papíru a kůže. Její restaurátorské práce jsou např. spojeny s Muzeem užitého umění ve Vídni, vídeňským klášterem mechitaristů, Archivem konzistoře v Salcburku, rukopis zanechala i na organizaci mezinárodní světové konference „Crafts Tomorrow“ ve Vídni. Její umělecké designové práce jsou zastoupeny v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, Muzeu užitého umění ve Vídni, v Zemském muzeu v St. Pölten, v Moravské galerii v Brně.

Jako propletené jubileum (číslice osm) lze symbolicky označit i Váš aktivní život, neboť jste se věnovala dvěma činnostem – restaurátorské a umělecké, i když restaurování je vlastně také druh umění. Na tomto poli jste začínala po svém příchodu do Rakouska, a to záchranou knižních památek z Itálie po povodni ve Florencii v roce 1966.

M. Symonová: Ano, jednalo se o staré knihy, nebyly to však extrémně staré věci, ty si restaurovala Itálie sama. Ale na to množství byly potřebné další síly, Nationalbibliothek Wien v tomto smyslu nabídla spolupráci a hledala osoby, které restaurování knih ovládají. Na doporučení z Prahy, kde jsem dříve v tomto oboru pracovala, jsem tak dostala svoji první zakázku zde, ve Vídni.

Umíte si ještě vybavit okamžik, když jste poprvé měla možnost „sáhnout“ si na velmi starou knižní památku? Pocítila jste nějaké „zachvění“, že Vy, člověk z 20. století, se dotýkáte objektu, který vytvořil někdo ve vzdálené minulosti? Obrazně řečeno, smekla jste během své restaurátorské práce před nějakým objektem, prostě jste žasla nad tím, jak to bylo již tehdy dobře uděláno?

M. Symonová: Samozřejmě, cokoliv historického, čeho se můžete dotknout, na Vás přechází, ta historie na vás dýchne, prostě z toho objektu vyzařuje. Dostala jsem se k restaurování řady byzantských rukopisů, které byly potom vystaveny v Nationalbibliothek. To bylo neuvěřitelné, každá strana malovaná, takže si musíte představit lidi, kteří to tenkrát dělali a co si při tom tenkrát mysleli, co cítili. Prostě, když máte ten nejbližší kontakt, když tyto věci jako restaurátor vlastně cítíte v prstech, nenechá vás to bez pocitů.

Při studiu restaurátorství je kladen důraz také na studium historie. Kdy a kde se poprvé začalo s restaurováním knižních objektů?

M. Symonová: Historie na oboru restaurátorství probíhala jak teoreticky, tak prakticky. Myslím, že odborné restaurování knih začalo relativně pozdě. Dříve totiž poškozené knihy „spravovali“ knihaři. Když byla např. kniha na kraji „okousaná“, tak ji prostě zařízli, aby byla nadále hezká. A nevadilo jim, že třeba uřezali nějaké důležité popisky. Myslím, že restaurování má tradici ve Vatikáně, ale také v Anglii a Francii. V Československu byla otevřena první restaurátorská třída

při Grafické škole v Praze v polovině 20. století.

Děláte i nyní soukromě nějaké restaurátorské práce?

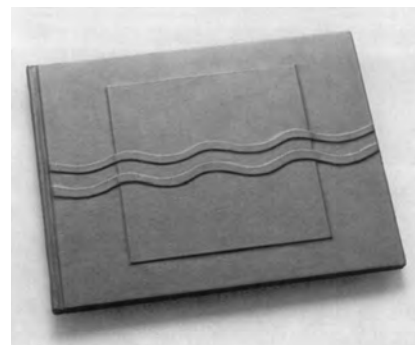
M. Symonová: Ne, nedělám. Po odchodu do penze jsem z tohoto procesu trochu „vypadla“, protože jsem se deset let starala o svoji nemocnou maminku v Praze. Druhý důvod byl můj zdravotní. Restaurování, to znamená neustále pracovat s chemikáliemi, takže mé ruce na to odpověděly alergií, rozpraskaly až do krva. Díky dceři, která mi našla homeopata, jsem si ruce vyléčila. Při restaurátorské práci jsou „zatíženy“ nejen ruce, ale i páteř, protože stále sedíte v předklonu. Proto bylo nutno tento stav kompenzovat – cvičit cviky na záda, což dělám dodnes. Myslím, že se mi to dosti podařilo, protože nejsem žádný invalida na záda. Pohyb jsem měla také na naší chalupě, kterou jsme měli dlouhá léta pronajatou, objekt byl bez elektrického proudu, pro vodu jsem museli chodit do studny. Na zahradě jsme zlikvidovali kopřivy a já jsem tam pěstovala zeleninu a kytky. Dnes už chalupu nemáme, ale já mám permanentku do Fitness centra, kam chodím pravidelně cvičit a plavat.

Knižní restaurátorka a designérka
Miroslava Symonová

Náramky, 2012, 2014, kůže
soukromá sbírka

Knižní vazba, 90. léta, kůže
soukromá sbírka

Máte ještě knihařský lis a všechna potřebná „fidlátka“?

M. Symonová: Knihařské zařízení jsem přenechala své mladší dceři, která se dala také na restaurování.

Pro výtvarníky – malíře, sochaře – existují obchody, kde si nakupují barvy, majzlíky atp. Existují i nějaké specializované obchody pro restaurátory?

M. Symonová: Ano, samozřejmě. Protože jsem celou dobu pracovala jako restaurátor v knihovně, nemusela jsem se o tyto věci starat, neboť tam tento materiál nakupovala knihovna.

Vedle restaurátorské práce jste se současně věnovala i umělecké činnosti. Obě Vaše aktivity byly oceňovány. Jsou nějaké výrobky, ke kterým jste zaujala takový vztah, že byste je nikdy nedala pryč, neprodala?

M. Symonová: Dědala jsem objekty z papíru a kůže. Některé věci si člověk jaksi automaticky ponechá, ne proto, že by se s nimi nechtěl rozloučit, ale ty zůstávají jako inspirace, třeba když máte v této činnosti dlouhou pauzu.

Obě Vaše dcery se vydaly po podobných cestách jako rodiče. Dcera Tereza se věnuje keramice, dcera Kateřina se dala na restaurátorství. Již v rozhovoru, který jsem s Vámi natočila v roce 1999, jste uvedla, že dělá řadu věcí lépe než Vy.

M. Symonová: Ano, Kateřině to velmi dobře technicky myslí. Vlastně odmala asistovala u mé restaurátorské práce. U byzantských rukopisů jsem musela rekonstruovat vazby, přijít na to, jak šili nahoře kapitálek. Dlouho jsem nad tím koukala, Kateřina na to koukla a brzy měla technicky lepší nápad, jak to udělat, než já.

Obě Vaše aktivity byly oceňovány. Zavzpomínejte na úspěšné akce, výstavy.

M. Symonová: To už je dávno. Například moje výtvarné práce – knižní vazby – byly nominovány v roce 1994 na Státní cenu Rakouska, podílela jsem se na výstavách ve Vídni (Museum für angewandte Kunst), nebo v Mnichově (Galerie Handwerk), ale také v New Yorku, Torontu, San Francisku, Kolíně nad Rýnem, Curychu, Norimberku, Mnichově, Salcburku, Klagenfurtu. Vystavovat jsem začala od

roku 1972. Poslední výstava proběhla v Praze v roce 2017 v prostorách křížové chodby Strahovského kláštera ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze a byla věnována manželovi a mně pod názvem *Symon Josef, Symon Miroslava – Kov, papír, kůže, restaurování*.

V současné době jste již dospěla do kolonky „Pensionistka“. Nedovedu si ale představit, že byste trávila svůj čas při setkáních s přáteli v kavárně či na lavičce v parku.

M. Symonová: To určitě ne. I když už nedělám restaurování, a to jsem měla ráda, manuální činnost je nyní zaměřena na výtvarno. Tvořím umělecké kousky z naprosto obvyčejného materiálu – používám kartony od potravin, třeba od rýže, z kousků kůže vznikají malé šperky – náramky, brože, „krabičky“ atd.

Žijeme v době digitální revoluce. Lze využít digitální techniku při restaurování?

M. Symonová: Myslím, že ne, že v tomto oboru se musí dělat všechno ručně. Moje dcera Kateřina se zaměřila na restaurování církevních malých objektů – různé obaly na poháry, církevní knihy. Ty jsou ze dřeva, potaženy kůží, uvnitř vypořstované sametem a všechno, co na předmětu chybí, musí ručně znovu dodat. V tomto směru digitální technika nepomůže.

Uvedla jste, že jste měla vždy ráda manuální práci. Tvoříte umělecké objekty, věnovala jste se i těm neuměleckým činnostem – ruční práce – pletení, šití atp.?

M. Symonová: Ano, šila jsem ze začátku dětem, když nebyly peníze. Naučila jsem se vytahovat stříhy, takže dcery byly oblečeny v šitém, nikoliv koupeném oblečení. Nevím, jestli byly vždycky šťastny. Naučila jsem se využít každý kousek starého oblečení a ušít z toho něco nového. To mi zůstalo dodnes, nevyhodím ani kousek nějakého „hadru“, vždy se z toho dá něco „nového“ ušít.

Jak bude vypadat oslava Vašeho životního jubilea? Máte nějaké speciální přání, co se týká slavnostního oběda či večeře?

M. Symonová: Zatím nevím, co se plánuje, bude to překvapení. Bude to

ale v rodinném kruhu. Dcery samozřejmě vědí, co mám ráda, ale doposud to ale vypadalo tak, že při nějakých oslavách jsem vařila a pekla vždy já. Takže jsem opravdu zvědavá.

Do Rakouska jste se dostali emigrací v roce 1968. Splnil tento váš „čin“ Vaše očekávání – žít svobodně, tvořit svobodně?

M. Symonová: Život zde v Rakousku byl velmi zajímavý a bohatý. Jsem osudu vděčná za to, že jsme poznali fantastické lidi, kteří měli všechny kvality, jež si představujeme jako dobré. Nejenom že jsme je poznali, ale měli jsme možnost mezi nimi žít. Tím se nám Rakousko stalo druhým domovem vedle Prahy. Po revoluci 1989 nás nenapadlo, že bychom zde ve Vídni svůj pobyt ukončili a že bychom se měli vrátit do Prahy. Když jsme ve Vídni začínali, zažili jsme situace, že se nám zde snažili někteří lidé enormně pomáhat, bylo to až dojemné. Samozřejmě jsme měli v Čechách také zajímavé přátele, ale tam jsme bohužel mnoho věcí nesměli.

Vaše dcery nechodily do české školy. Ovládají češtinu?

M. Symonová: Doma jsme vždy mluvili česky, dcery měly potíže s psanou podobou češtiny a trochu se čtením. Dcera Tereza ale velmi pilně psávala dopisy v češtině babičce do Prahy, takže se tak zdokonalovala v pravopisu, protože jsem jí dopisy opravovala. Nyní žije se svým japonským manželem v Praze, jejich děti chodí do české školy, takže tam problémy nejsou. Dcera Kateřina je zde v Rakousku.

Vaše knižní vazby byly v roce 1994 nominovány na Státní cenu Rakouska. Jsou to velmi krásné objekty. Předpokládám, že jste takových knižních vazeb vytvořila více, protože o ně musel být zájem, tedy přání zakoupit si je.

M. Symonová: Vytvořila jsem více takových knižních vazeb, které lze použít například pro knihu hostů či pro knihu narozeného dítěte; díky galeristce paní Asenbaum byly nabízeny v její Galerii am Graben.

Knižní vazby jsou vytvořeny z kůže. O jaký typ kůže se jedná? V jaké cenové relaci se pohybuje takový výrobek?

M. Symonová: Je to hovězí nebo telecí kůže, jsou speciálně vyčiněny pro knihaře. Liší se třeba od kůže pro rukavice, která je mnohem měkkší. Kůže na knižní vazby musí být sice také měkká, ale ne moc, aby udržela reliéf. Kůže jsou již nabarveny, prodává se ve formě archu podle formy těla zvířete. Cenu výrobku představuje samozřejmě materiál a práce, tedy fyzická práce s materiálem, velikost objek-

tu, oceněn musí být i umělecký, tvůrčí „nápad“. Velmi vágně lze říci, že se ceny mohou pohybovat od hranice pěti set eur nahoru.

Co si přejete od Ježíška?

M. Symonová: Já si vždy přeji, abychom byli všichni zdraví, abychom se zde celá rodina sešli. Máme vždy velký vánoční stromek až do stropu. Stromek většinou strojí vnučky, my

také pomáháme, máme tradiční „staré“ vánoční ozdoby.

Děkuji Vám rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

Výbor Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku a autorka rozhovoru přejí jubilantce kromě pevného zdraví i neutuchající touhu tvořit pro radost nejen svoji, ale i druhých.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Český kreslíř, který uhranul Davida Bowieho

V minulém čísle *Klubu* byl již věnován obsáhlý článek málo známému výtvarníkovi Bohumilu Konečnému. Určitě ještě stojí za to věnovat se poněkud podrobněji právě probíhající výstavě tohoto umělce *Ženy a jiná dobrodružství*, která je umístěna v pražské Galerii Villa Pellé.

Kája Saudek, známý český komiksový tvůrce, nazval svého kolegu Bohumila Konečného (1918-1990), známého i pod přezdívkou Bimba, absolutním géniem, od něhož se všechno naučil. Věhlas výtvarníka, i když za poněkud zvláštních okolností, přesáhl tehdejší socialistické Československo. Jeho dílo ovlivnilo mimo jiné i rockového hudebníka Davida Bowieho nebo punkového rebela Billyho Idola, který si jednu z Konečného komiksových figur nechal vytetovat na paži.

Výstava, jež v podstatě kopíruje umělcův životní příběh plný zklamání, zrady i nadějí, ukazuje jeho talent v celém pestrobarevném spektru výtvarných stylů. Bimba byl v první řadě kreslíř obrázků do šestákových rodokapsového příběhů, komiksů či detektivních románů. A také byl jedním z ilustrátorů dodnes populárních příběhů klubu Rychlých šípů. Pětici je věnován jeden malý kabinet. Jsou v něm ukázky korespondence se spisovatelem Jaroslavem Foglarem, jenž chlapecký klub uvedl do reálného života, dále černobílé ilustrace k románu *Stínadla se bouří*. Zvláštní místo zaujímá dílo *Rychlé šípy ve Stínadlech*, jež zdobilo obálku časopisu *Vpřed*. Originál byl ukraden a je nenávratně ztracen, existuje pouze v reprodukcích a v kopiích. Jedna z nich, olej malíře Petra Barče, visí v sále také.

Velkou část expozice zaujmají, jak už bylo výše uvedeno, práce inspirované romantickým dobrodružstvím zálesáků, námořníků, lovců, kovbojů a dobrodruhů ve všech končinách světa. Jde v první řadě o ilustrace knih spisovatelů Otakara Batličky či Karla Maye. Vedle nich se výtvarník věnoval i tvorbě reklam, budovatelských plakátů, a dokonce i pornografických intimních obrázků, které organizátoři umístili do úzké komory, do níž se vejdou sotva dva tři návštěvníci.

Zvláštní kapitolu tvoří oddíl nazvaný *Kauza Amazona – Octobriana*. Jistý mladík Petr Sadecký, jemuž tvůrce bezmezně důvěřoval, totiž po emigraci v roce 1967 prodával pod svým jménem v tehdejší západní Německu Konečného díla, které mu doma odcizil. Původní erotický komiks *Amazona* pak předělal na *Octobriana* a vydával jej za prá-

ci ruských undergroundových kreslířů. Právě David Bowie byl tímto příběhem natolik okouzlen, že podle něj chtěl natočit film se zpěvačkou Amandou Lear v hlavní roli.

Skutečný autor se však v socialistické vlasti potýkal s tlakem státních úřadů a téměř nemohl pracovat. Aby mohl výtvarník vytvořit tak obsáhlé dílo, navíc na vysoké úrovni bez ohledu na téma či ideovou podstatu, musel mít nejen talent, ale i originální metodu zobrazení. Kouzlo jeho kreseb je především v tom, že dokázal komiksovou zkratku přenést do knižních ilustrací a na druhou stranu realistickejší figurativní kresbu či malbu zase do komiksového žánru. Oba na první pohled neslučitelné výtvarné styly navíc mistrně prolínal.

Jako symbolické rozloučení nejen s výstavou, ale i s životní poutí výtvarníka Bohumila Konečného působí jeho poslední obraz *Pádící koně*, který vytvořil v roce 1990. Tři svobodní mustangové běží po nekonečně rozlehlé prérii pod modrou oblohou a mraky do věčných lovišť.

(mk)

Výstava obrazů Pabla Picassa v Praze

Pod názvem *Vášeň a vina* pražské Museum Kampa vystavuje rozsáhlý grafický cyklus slavného španělského umělce Pabla Picassa. Série 100 výjevů ze života umělce a jeho zápasu o tvorbu pochází z třicátých let minulého století. Podle mínění organizátorů výstavy lze cyklus pokládat za autorův deník.

Grafický cyklus se jmenuje *La Suite Vollard* podle galeristy a obchodníka s uměním Ambroise Vollarda. Zřejmě vypráví o Picassově bouřlivém období rozchodu s jeho první ženou, ruskou baletkou Olgou Chochlovovou, a o vášnivém vztahu k mladé Marii-Therese Walterové. Kromě toho obsahuje také úvahy o smyslu umění. Tisky odrážejí Picassovy erotické a umělecké posedlosti, manželské potíže a stále temnější politickou situaci v Evropě. V návaznosti na tuto sérii později vznikla Picassova slavná *Guernica*.

Kurátor výstavy Fernando Castro Borrego říká, že 97 ze 100 Picassových rytin pochází z jeho života. Doplnují je tři portréty Vollarda, výtvarníkovu přítele a zadavatele cyklu. „Spíše než sto rytin jde o jednotné dílo představující autobiografické vyprávění v obrazech o období, které sám Picasso označil za jedno z nejtěžších v životě,“ upřesňuje kurátor.

Na počátku třicátých let dosáhl Pablo Picasso slávy. V roce 1932 se v pařížské Galerii Georges Petit uskutečni-

la jeho první retrospektivní výstava, kde bylo 225 obrazů, sedm soch a šest ilustrovaných knih. Autor oslavil 50. narozeniny, z chudého španělského imigranta se stal mezinárodní hvězdou. Navzdory tehdejší ekonomické krizi ceny jeho raných obrazů lámaly rekordy.

Intimní grafická série pro Vollarda vznikla v letech 1930-1937. Cyklus je rozčleněn do oddílů nazvaných *Rozmanitosti*, *Sochařův ateliér*, *Boj lásky*, *Mínótauros*, *Rembrandt*, *Slepý Mínótauros* a *Portréty Ambroise Vollarda*.

Rozmanitosti představují východisko. Motivy modelů, mladých námořníků, akrobatů, fauna a hydry přecházejí do ucelenější série *Sochařova ateliéru*. Klid a pohodu této části cyklu věnované otázkám umění narušují listy s Mínótaurem. Jeho vášeň ničí vše, co sochař vybudoval. Ve čtyřech listech je slepý Mínótauros veden nocí děvčátkem s holubicí, výtvarně směřem ke *Guernice*. Čtyři tisky jsou pak věnovány Rembrandtovi.

Díla zapůjčená z Muzea královny Sofie v Madridu jsou v české metropoli k vidění poprvé.

Nakladatelství Universum, jež spadá pod firmu Euro-media Group, u příležitosti výstavy vydává stejnojmennou monografii.

Výstava Picassova grafického cyklu v Museu Kampa pokračuje do 20. ledna 2019.

(mk)

Výstava v KC Prádelna představila skvělý humor Pavla Kantorka

Před nedávnem proběhla velmi zajímavá výstava kreslíře Pavla Kantorka v Galerii Prádelna, která tvoří nedílnou součást Komunitního centra Prádelna v Holečkově ulici v Praze 5. Jako první podzimní výstavu ji připravil Spolek InGarden ve spolupráci s komunitním centrem a za finanční podpory MČ Praha 5.

Expozice pod názvem *Babí léto s humorem* představila v podobě 40 velkoformátových tisků průřez autorovou tvorbou a nabídla tak vtipy známější i méně známé, neboť organizátorům se podařilo získat z pozůstalosti nové materiály, z nichž některé nebyly nikdy publikovány. Součástí výstavy byl také životopisný panel o autorovi s kontaktními údaji na spolek InGarden, který je výhradním zástupcem autorských práv Pavla Kantorka v České republice a jeho tvorbu přibližuje pomocí výstav, prodejem tisků a dalších předmětů spojených s autorovou tvorbou.

Pavel Kantorek bohužel v loňském roce zemřel, ale jeho laskavý smysl pro humor tady prostřednictvím jeho kreseb zůstává dál. Uměl skvěle pootočit perspektivu, jíž vnímáme běžné situace, a divák tak může na chvíli opustit tíhu každodennosti a od srdce se jí zasmát. Profesor Pavel Kantorek byl nejen uznávaným humoristou, ale také vědcem, který se zabýval studiem vesmíru a času. Sám propojení vědecké a humoristické kariéry považoval za zcela přirozené. „Vědec musí mít smysl pro humor a naopak – humorista by měl znát logiku,“ říkal o propojení svých profesí.

Součástí výstavy bylo i setkání s herečkou a umělkou s sestřenicí paní Miriam Kantorkovou, která zavzpomínala na své dětství, kdy jezdila hodně na Moravu za babičkou a léto trávila právě s kreslířem Pavlem, který pocházel z Olomouce a s kterým si byli blízcí jako sourozenci.

„Výstavy v Galerii Prádelna patří neodmyslitelně do programu komunitního centra a aktuální prezentace děl Pavla Kantorka opět potvrzuje, že zde funguje kreativní prostor, kde se setkávají rozličné skupiny umělců i návštěvníků. Podobně pestré bylo spojení obou rozdílných světů přírodovědce Pavla Kantorka, který se už v šedesátých letech zapsal coby vynikající kreslíř a humorista a později v emigraci v Torontu kromě kreslení přednášel o teorii elektromagnetických polí, relativity a kosmologii. Za své kreslené postavičky, především zvířat, schovával politické narážky a jeho karikatury zachycující absurdní situace s naprostou samozřejmostí patří ke známým také v USA, Švýcarsku, Německu nebo v Itálii. Jsem proto velmi rád, že naše městská část tuto výstavu finančně podpořila,“ sdělil radní Prahy 5 Petr Lachnit.

(mk)

Pavel Kantorek se svojí sestřenicí Miriam

JUBILEUM

Stanislav Diviš (* 20. 11. 1953, Kutná Hora)

Diviš byl donucen ukončit studium na AVU, je členem skupiny Tvrdohlaví a kapel Krásné nové stroje a Bales Bend. Prošel řadou zaměstnání. Pro svůj postup, předvádějíci a variující pevnou strukturu Diviš používá termín „vědecký realismus“.

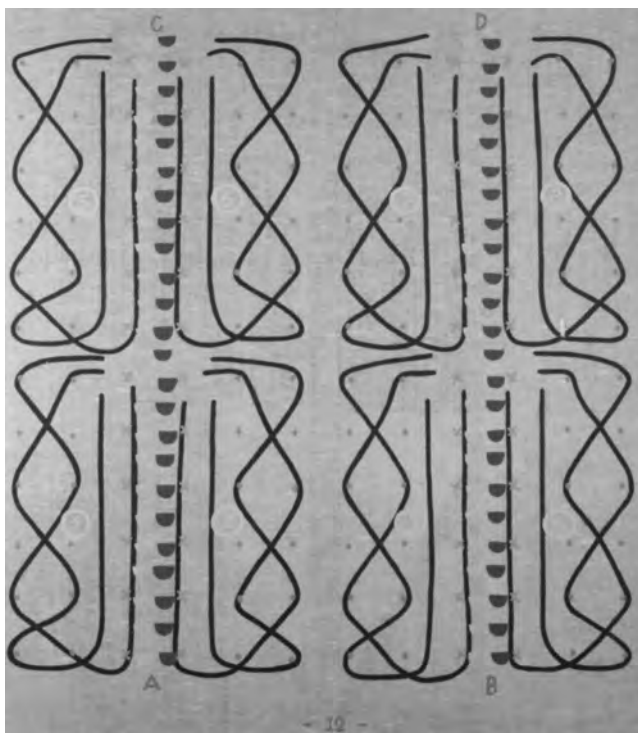
Petr Písařík (* 21. 11. 1968, Jindřichův Hradec)

Písařík je zakládajícím členem skupiny Pondělí. Věnuje se instalacím, interiérové tvorbě, grafickému designu, post-

konceptuální tvorbě a abstraktní malbě, o sobě říká, že je hlavně malířem... Jeho objekty reflektují vizuální chaos současné konzumní společnosti. Využívá různé materiály a předměty, tzv. recykluje odložené věci. Nutnost vyjadřovat se v 3D postupně vytvořila protipól k malbě.

Zbyněk Baladrán (* 1973, Praha)

Baladránovy zájmy: objekt, instalace, video, film. „Na současné podněty reaguji neustále, i když se zabývám minulostí – ale proto, abych pochopil přítomnost.“

Stanislav Diviš: *Spartakiáda 90, Mladší žáci č. 30*, 1991, akryl, plátno

Petr Písařík: *Mám rád ruskou modernu*, 2005, akryl, plátno, umělá hmota, obchodní věšák na šaty

Zbyněk Baladrán: *Pokaždé se jí udělá špatně, když pomyslí na nekonečno*, 2008 (spolu s Jiřím Skálou)

Marek Meduna (* 1973, Praha)

Medunovy zájmy: objekt, instalace, malba. Říká, že jeho instalace mají určitou tezi, ale „zároveň každá jednotlivá věc odvádí význam jinam a tezi ruší“. „Mám rád řád, ale i nahodilost či rozpad.“ „Objekty instalace *Domov* lidé z přilehlých obchodů po dvou hodinách sesbírali, odnesli k popelnicím a vyhodili, což mi nakonec přišlo logické,“ míní Meduna.

Marek Meduna: *Domov*, 2006, instalace

VZPOMÍNKA

Luděk Marold (7. 8. 1865, Praha – 1. 12. 1898, Praha)
Luděk Marold byl český malíř a ilustrátor. I díky svému nejvýznačnějšímu pražskému dílu – olejomalbě *Vaječný trh* – získal státní stipendium a odjel do Paříže. Spřátelil se s Vojtěchem Hynaisem, stýkal se s Alfonsem Muchou, Václavem Brožíkem ad. Rychle se uchytil díky svým ilustracím cizojazyčné a české literatury a již záhy získal pověst jednoho z nejlepších pařížských ilustrátorů. Na mezinárodní výstavě v Mnichově byl v roce 1892 za ilustrace oceněn zlatou

medailí. Ani v Paříži však nezapomínal Marold na obrazy, v nichž tentokrát zobrazoval momentky z francouzského prostředí. V roce 1898 získal medaili za akvarely, které zakoupila pruská vláda. V té době se již opět nacházel v Praze, kde dostal objednávku na malbu panoramatu *Bitvy u Lipan* pro Výstavu architektury a inženýrství, kterou dokončil půl roku před svou nečekanou smrtí ve věku pouhých třiatřiceti let.

Luděk Marold: Návrh plakátu pro firmu Nestlé, 1897, olej, plátno

Bohumil Kubišta (21. 8. 1884, Vlčkovice u Hradce Králové – 27. 11. 1918, Praha)

Kubišta byl český malíř, grafik a výtvarný teoretik. Byl členem skupiny Osma. Jako myšlenkově důsledná a teoreticky založená osobnost se stal neoficiálním mluvčím Osmy, obhajoval nové pojetí umění ve výtvarných referátech i zásadních teoretických úvahách o tehdejší kultuře. Byl členem SVU Mánes, Die Brücke, spolupracoval s Galeríí Der Sturm. Kolem roku 1911 se seznámil s Janem Zrzavým a stal se hostem v umělecké skupině Sursursum. Kubišta chápal kubismus jen jako jednu z cest k vyjádření „duchovní podstaty“ moderní doby a na podněty z různých výtvarných směrů reagoval výhradně po svém. V Paříži zaujalo jeho příjmení Guillaumea Apollinaira: obdivoval Čechy, že mají malíře, který byl „kubistou“ již od narození.

Jan Bauch (16. 11. 1898 – 9. 1. 1995)

Jan Bauch byl malíř, sochař a ilustrátor, který se prosadil expresivním stylem a uplatnil v mnoha žánrech. V letech 1923-1926 byl členem Umělecké besedy, odkud přešel do SVU Mánes. Již od roku 1923 vystavoval nejen na kolektivních, ale i samostatných výstavách. V roce 1937 vystavoval své obrazy v československé expozici v Galerii Charpentier v Paříži a získal Grand Prix. Ve stejném roce se podílel na mezinárodní výstavě v Carneggieho Institutu v New Yorku. Své obrazy také vystavoval na světové výstavě EXPO 57 v Bruselu aj. Je také autorem jednoho z oken v chrámu sv. Víta v Praze. Vedle malířské a sochařské tvorby se také řadil mezi přední české grafiky a malíře spolupracující s architekty.

Jan Bauch: *Pieta*, 1942, olej, plátno

Robert Hliněnský (3. 11. 1908, Brno – 8. 1. 1979, Brno)

Patří nepochybně k významným vyhraněným autorům, přesto je jen málo známý, získal si uznání a nesporné místo na výtvarné scéně, a nejen brněnské, až na sklonku života. Vyjadřoval se jen barevnou hmotou, zpočátku zemitou, později vzdušnou a až skoro monochromní a v samém závěru nervními dotyky rytmů čar vnitřního děje drobných kreseb a grafik. Mezi jeho přátele patřili především brněnští básníci Ivan Blatný, Ludvík Kundera a Jan Skácel.

Jaroslav Kapec (30. 8. 1924, Ostrava – 27. 11. 1998, Havířov)

Jaroslav Kapec byl členem skupiny Kontras. V polovině šedesátých let nalezl osobitou alegorickou řeč pracující se symboly existenciálních pocitů, barevnost redukoval na černou, bílou a červenou. Od roku 1966 se v obraze postupně stal dominantním výrazovým prvkem grafismus figurální kresby, volně se přiblížil k proudu nové figurace.

Vladimír Boudník (17. 3. 1924 – 5. 12. 1968)

Vladimír Boudník je jedním z nejvýznamnějších a nejpůvodnějších českých umělců druhé poloviny 20. století, představitel aktivní a strukturální grafiky. Založil vlastní umělecký směr, tzv. explosionismus. V roce své smrti, v létě 1968, napsal: „Již se mi nechtělo prožít údobí od roku 1949-65. Myslím po stránce výtvarné, ale i lidské. Když tak přemýšlím a sečítám, tvorba mi přinášela soustavně smůlu. Opomenu-li sta a sta urážek normálními lidmi – stačily zcela oficiální a úřední sankce. Kvůli svobodě (tvůrčí) jsem šel do továrny, ale stal jsem se otrokem nálad jiných...“

Radoslav Kratina (2. 12. 1928, Brno – 10. 9. 1999, Praha)
Než se začal plně věnovat volné tvorbě, navrhoval dřevěné hračky a vzory na textil. Jeho tvorba se výrazně odlišovala od neokonstruktivistických tendencí českého umění šedesátých let programovým využitím principu variability uměleckého díla.

Jaroslav Kapec: *Propastnost krajnosti*, 1965

Vladimír Boudník: *Autoportrét v náznaku*, 1967, kom. technika, papír

ARCHITEKTURA

Palác Špork nebo sportovní hala v Dolních Břežanech jsou stavbami roku

Stavbami roku 2018 jsou sportovní hala v Dolních Břežanech, palác Špork v centru Prahy, zimní stadion v Praze-Strašnicích, rodinný dům v Neveklově a rezidence U Michelského mlýna v Praze. Ta získala zároveň cenu veřejnosti. Titul Zahraniční stavba roku získal tunel Nordfjörður na Islandu.

Národní cenu za architekturu získala sportovní hala v Dolních Břežanech u Prahy, která je dílem studia SPORADICAL. Tvar haly je oblý, hladký a abstraktní. Kupole přibližuje měřítko člověku, kovový povrch zrcadlí okolí, hranice oblohy a střechy je nejasná. Stavba maskuje své skutečné rozměry a působí menší, než ve skutečnosti je, uvedli pořadatelé z Obce architektů. Do soutěže se přihlásilo přes 160 ateliérů s více než 200 projekty realizovanými v České republice mezi lednem 2017 a březnem 2018.

VZPOMÍNKA

Jaroslav Fragner (25. 12. 1898 – 3. 1. 1967)

Patří k nejvýznamnějším tvůrcům českého funkcionalismu. Na jeho vysoce estetické stavby, které na sebe upozorňují nadčasovostí, mimořádnou účelností a smyslem pro detail, lze narazit třeba v Kolíně, Nespekách nebo Praze. Životním projektem se architektovi, návrháři nábytku a pedagogovi Jaroslavu Fragnerovi stala rekonstrukce a dostavba pražského Karolina. Láska k architektuře, zprvu ovlivněné kubismem a později funkcionalismem, provázela pražského rodáka celý život a neopustila ho ani v dobách oficiální komunistické kultury, kdy se věnoval hlavně rekonstrukcím historických objektů: obnově Betlémské kaple a sousedního Domu kazatele či úpravám na Pražském hradě. Ačkoliv některé jeho realizace z tohoto období bývají přijímány s rozpaky, vysoce je hodnocen Fragnerův přínos pro Karolinum – univerzitní dům se slavnostní aulou a sídlem rektora.

O období hledání nových forem, dokumentovaném rannými skicami ve stylu dynamického kubismu a poté purismu přešel k avantgardní architektuře konstruktivismu a funkcionalismu. Klíčovým momentem Fragnerovy tvorby byl návrh Kojeneckého pavilonu nemocnice v Mukačevu na Podkarpatské Rusi (1928), jež se stala jednou z prvních moderních staveb ve střední Evropě. Fragner ve svých neplodnějších letech udržoval styky s německou školou Bauhaus, byl členem uměleckého spolku Devětsil, realizoval odvážnou, formálně i obsahově nadčasovou, moderní architekturu a na rozdíl od většiny funkcionalistů rád používal barvu nebo alespoň barevný akcent. V Kolíně navrhl tepelnou elektrárnu ESSO (1932), které vévodil tehdy nejvyšší komín v Čechách a jíž proslavily černobílé fotografie Josefa Sudka, Jaromíra Funkeho a Eugena Wiškovského. Postavil zde také moderní vilu ředitele elektrárny a pozoruhodný objekt prodejny Tatra Skoch (dnes Mountfield).

Další Fragnerovy funkcionalistické stavby najdeme v Kostelci nad Černými Lesy, v Českém Těšíně nebo v Nespěkách, kde navrhl několik drobných víkendových domků, v nichž se odrážely poznatky z Fragnerovy cesty po Americe (1935). Prosadil se i v Praze realizací paláce Merkur v Revoluční ulici (1936). Spousta jeho návrhů ale zůstala jen na papíře, jako například oceňovaný projekt parlamentu na Letné z roku 1946.

O Gočárově smrti v roce 1945 se Fragner ujal řízení Školy architektury AVU, kde vychoval celou plejádu výborných architektů (například Alenu Šrámkovou či Evu Jiříčnou).
www.archiweb.cz

Redakčně zkráceno

Josef Hrubý (23. 2. 1906, Větrný Jeníkov – 20. 12. 1988, Praha)

Josef Hrubý je jedním z architektů bruselského pavilonu. Vystudoval Vysokou školu architektury na Českém učení technickém v Praze. Od roku 1946 pracoval ve společném ateliéru s Josefem Kittrichem, od roku 1948 vedl ateliér ve Stavoprojektu.

Jan Šrámek (14. 3. 1924, Praha – 10. 11. 1978, Praha)

Vystudoval architekturu na Českém vysokém učení technickém v Praze, působil ve Stavoprojektu, později ve Sdružení projektových ateliérů. Byl členem svazu architektů. Získal cenu Královského institutu britských architektů za nejlepší

dílo cizího architekta postavené ve Velké Británii. Výrazný představitel architektury vycházející z tzv. bruselského stylu.

Bedřich (Friedrich) Schnirch (7. 6. 1791, Pátek nad Ohří – 25. 11. 1868, Vídeň)

Bedřich Schnirch je stavitel prvního řetězového mostu v Evropě. Vůbec první řetězový most na kontinentu (dlouhý 29 metrů) byl vybudován podle Schnirchova projektu ve Strážnici přes řeku Moravu již v roce 1824. Schnirch pak vyprojektoval v letech 1827-1864 řadu dalších řetězových mostů, například v Žatci, Jaroměři, Poděbradech, Strakoněch, Děčíně a Vídni. Přínosné byly i jeho teoretické práce o konstrukci řetězových mostů. Železniční řetězový most přes vídeňský dunajský kanál dostal zlatou medaili na světové výstavě v Londýně v roce 1862 (vystavěl ho Lanna v letech 1847-1848). Větší zátěž i provoz si postupně vyžádaly nahrazení lehkých řetězových mostů silnějšími konstrukcemi a materiály. Výměna za nové postihla téměř všechny řetězové mosty v Čechách a na Moravě.

Zvláštní zmínku si zaslouží jeho dvě díla – most císaře Františka I. v Praze u dnešního Národního divadla byl postaven v letech 1839-1841 jako druhý trvalý most v Praze, který sloužil padesát let. Most přes Vltavu v Podolsku, který byl přemístěn do Stádlce na Lužnici, je dosud používán. Tento most je jediné jeho dochované dílo. Pro své kvality i historii byl most prohlášen národní kulturní památkou. Je to poslední empirový most svého druhu v Evropě.

DESIGN

V Belgii vystavují oranžovou dětskou tatrovku i prezervativy Primeros

Výlohy obchůdků a kavárniček bruselské čtvrti Ixelles přiblížily v prvních říjnových dnech myšlenkový svět nejkvalitnějších českých designérů 20. století. Výstava, která ne-traditionálním způsobem připomíná stoleté narozeniny Československa, je v zásadě invazí československých a českých výrobků do prostoru, kde by je Belgičané za normálních okolností rozhodně nečekali. Kolo Favorit stojí ve výloze kavárny El Turco, krabičky prezervativů Primeros společně s oslnivě bílými botaskami zdobí výlohu knihkupectví v ulici Chaussée de Wavre.

„Ohromně věřím českému designu, má tady vážně co říct. Je atraktivní a kvalitní, stejně jako býval dřív. Ale bylo těžké ho tady prosadit. A než abychom dělali kompromisy s nějakou nevýznamnou galerií, tak jsme se rozhodli, že to naservírujeme lidem přímo pod nos,“ vysvětlila koncepci výstavy Jitka Pánek-Jurková, ředitelka bruselského Českého centra.

Brusel jako město, v jehož uličkách lidé rádi chodí pěšky nebo jezdí na kole, se pro podobnou prezentaci designových výrobků podle ní hodí. S Bruselem má český design i historickou souvislost, Československo se zde s vysokou kvalitou představilo na výstavě Expo v roce 1958. „Máme tu figurky v bruselském stylu. Umístili jsme je do výlohy pohřebního ústavu. S nimi byla úplně fantastická spolupráce,“ popsala paní Pánek-Jurková. Porcelánovým postavičkám Jitky Forejtové v této výloze dělá společnost kubistická porcelánová krabička Pavla Janáka.

Fakt, že celá výstava je koncipována jako podzimní procházka po městě, se velmi líbí historičce designu Ivě Knoblochové. „Předměty tak žijí v městském parteru, kam vlastně patří. Designové předměty patří do výlohy, která je takovým zvláštním místem – něco mezi ulicí a soukromým intimním prostorem. Myslím, že jim to tam ohromně sluší,“ poznamenala Knoblochová.

Základem expozice je práce odborníků z pražského Uměleckoprůmyslového musea, kteří po sedm let zpracovávali dějiny designu v českých zemích ve 20. století. Výsledkem jejich snažení byla nejen rozsáhlá kniha, ale už v roce 2015 také úvaha, že věc by stála za putovní výstavu v zahraničí. „V roce 2018 se projekt hodil Českým centřům ke stoletému výročí Československa. Také proto, že – řekla bych – stoupá zájem publika v Evropě o design obecně,“ míní Knoblochová.

Vystavené výrobky jsou v některých případech replikami, například právě favorit z turecké kavárny je moderním výrobkem. V kopiích je vystavován třeba také kubistický nábytek, jehož originální kusy jsou ceněnými sběratelskými předměty. Zaujmu ale i známá „klasická“ jasně oranžová dětská tatrovka z plastu, ceněná barevná nafukovací zvířátka Libuše Niklové nebo váza-holinka Maxima Velčovského, umístěná ve výloze květinářství, jehož majitel je ve čtvrti známý tím, že svým květinám zpívá.

„Myslím, že městu, kde je ohromná kolekce surrealistického malíře (René) Magritta, tahle absurdita ohromně svědčí. Vznikají nečekaná setkání, která za tou výlohou vzbudí pozornost,“ uzavřela Knoblochová.

(mk)

VÝSTAVY

Simon Lutichuys – Zátíší se zlatým pohárem a růžemi

Ve Šternberském paláci v Praze mají v současné době zájemci možnost obdivovat ojedinělou expozici: *Simon Lutichuys – Zátíší se zlatým pohárem a růžemi*.

Dnes nepříliš známý malíř Simon Lutichuys (1610-1661) byl ve své době vyhledávaným umělcem. I když od roku 1649 působil v Amsterdamu, o necelou dekádu později londýnský spisovatel William Sanderson vyzdvihuje v pojednání o excelentních umělcích mimořádné mistrovství v zobrazení nehybných věcí u holandského malíře se jménem Little-House (Malý Domek), což je půvabná verze umělceva příjmení.

Lutichuys patřil k autorům zátíší nazývaného pronkstilleven (z nizozemského pronken – chlubit se, předvádět se), které zobrazuje luxusní, exotické předměty. Tyto dekorativní kompozice, označované také jako sběratelův sen, patřily v Nizozemí 17. století k oblíbenému druhu malby. Byly totiž připomínkou ve své době nevídaného úspěchu nizozemské Východoindické a následně i Západointické společnosti na poli mořeplavby a zámořského obchodu a s tím spojeného ekonomického rozkvětu Republiky spojených nizozemských provincií (tradičně, ale nesprávně nazývané Holandsko).

Zátíší Simona Lutichuysa můžeme obdivovat i v souvislosti s tvorbou mladšího malíře Willema Kalfa (1619-1693), jehož dílo je vystaveno ve stejném sále naproti. Kalf, na něhož mělo Lutichuysovo dílo nesporný vliv, snad znal nejen přímo vystavené zátíší, ale podle dochovaných inventářů také po Lutichuysově smrti sám dokončil jeden z jeho obrazů.

Spatřit *Zátíší se zlatým a pohárem a růžemi* (1649) mohou návštěvníci do 13. 1. 2019.

(mk)

Tož to kupte! TGM a sbírka umění pro Pražský hrad

V Císařské konírně Pražského hradu mají zájemci možnost prohlédnout si obrazy shromážděné prvními československými prezidenty na výstavě s názvem *Tož to kupte! TGM a sbírka umění pro Pražský hrad*.

Když obchodník s uměním Masarykovi nabídl cyklus šestnácti obrazů od Josefa Mánesa za půl miliónu korun, prezident jen prý stručně konstatoval: „Tož to kupte.“ A Masaryk si to mohl dovolit. Měl jak peníze ze zvláštního fondu, tak nekonečné prostory Pražského hradu. Po Habsburcích, kteří na Hradčanech sídlili jen příležitostně, toho mnoho nezůstalo a mladá republika potřebovala reprezentovat.

V expozici v Císařské konírně návštěvníci mohou vidět více než sto obrazů, u nichž nepůjde pouze o slavná jména autorů, ale i o příběh, jak měla zakoupená díla spoluvytvářet obraz Pražského hradu coby symbolu nové demokratické republiky.

Hned na začátku vítá návštěvníky v konírně sám prezident. Tedy jeho veřejnosti téměř neznámý obraz od Otto Peterse. „Netradiční kompozice a spousta symbolů,“ struč-

ně popisuje dílo kurátorka Jitka Šosová. Na prstě má Masaryk snubní prsten – odkaz na manželku Charlottu, řádovou stužku v klopě, světlo dopadá na přísnou tvář prezidenta a na knihovnu v pozadí. Masaryk pro hradní sbírku preferoval umělce považované za české, výjevy z tuzemských dějin, zdejší krajinu. „Jsou to žánry, které bychom čekali v sídle prezidenta. Vždycky pro něj bylo důležité, aby dílo mělo vztah k vlasti,“ říká Šosová. Ve sbírce naopak chybí nahota. Cudný a mravný prezident byl proti nahotě. Smůlu měly i mytologické výjevy, natož akty.

Jsou zde i obrazy Hanuše Schwaigera, který byl učitelem kreslení Masarykova syna Herberta a jeho osobním přítelem. „Masaryk v časopise *Čas* publikoval recenzi na Schwaigerovu výstavu a zaujal ho právě obraz *Člověk je tu*,“ říká kurátorka Markéta Ježková. Ten zachycuje opilého muzikanta, který usnul na kraji vsi, a okrádají ho skřítci.

Asi nejslavnějším vystaveným dílem je portrét Boženy Němcové, který zdobil prezidentskou pracovnu. Ta byla obložena knihami, mezi nimi bylo jen pár fotografií, podobek a asi jediný obraz – právě slavná literátka.

Když Masaryk zemřel, jeho nástupce Edvard Beneš začal nakupovat trochu jiná díla. Na rozdíl od Masaryka byl fanouškem současného výtvarného umění. Chodil na výstavy, sám byl sběratelem a s umělci se přátelil. „Když nastoupil Beneš, vyjádřil názor, že staršího umění už bylo dost a můžeme kupovat něco současného,“ popisuje Šosová.

Naopak nástup Emila Háchy znamenal opět návrat k prověřené tradici a starým dílům. Konec fondu znamenala měnová reforma z roku 1953, kdy se peníze znehodnotily.

Jan Slaviček: *Portrét Herberthy Masarykové*, 1935

Sbírání uměleckých děl však stálo spíše na okraji prezidentské administrativy. Do akvizic tak bylo zapojeno jen několik osob a zdaleka ne všichni oficiálně. Výstava proto připomíná i ty, kteří byli na rozdíl od prezidentů méně viditelní, ale zcela zásadní. Především se jednalo o Václava Štecha, historika umění, který byl k projektu přizván jako znalec. Znal pražské galeristy, měl dobrý přehled o dílech, která se nacházela v soukromých sbírkách, i zkušenosti z československé státní správy a budování institucionální sbírky umění.

Další dvě představované osobnosti měly k prezidentské kanceláři bližší vztah. Alice Masaryková tady sice nezastávala žádný oficiální úřad, ale TGM jí pověřil reprezentačními povinnostmi prezidentské domácnosti. Vzhledem ke svému zájmu o umění a roli sbírky v prezidentské reprezentaci se k dílům často osobně vyjadřovala a někdy je dokonce sama navrhovala k nákupu.

Jindřich Říha z titulu správce fondu řídil nákupy po administrativní stránce a v Kanceláři prezidenta republiky strávil většinu svojí profesní dráhy. Na základě Štechových posudků předkládal jednotlivá díla ke schválení, setkával se s prodávajícími a vyřizoval platby. T. G. Masaryka a Edvarda Beneše doprovázel při návštěvách výstav. Část těchto povinností vykonával i v penzi, téměř do zániku fondu.

Výstava v Císařské konírně Pražského hradu bude otevřena do 9. prosince tohoto roku.

(mk)

Černá země? Mýtus a realita

V Domě umění v Ostravě byla před časem zahájena výstava *Černá země? Mýtus a realita*. Otázkou a následujícím podtitulem názvu výstavy má být zpochybněn obecně vžitý názor na Ostravsko jako na industriální svět spojený s autory zaměřenými svou tvorbou před druhou světovou válkou na sociální problematiku regionu. Výstava, která je umístěna v několika sálech v přízemí a v prvním patře Domu umění, se množstvím vystavovaných obrazů, soch a dalších exponátů odlišuje od všeho předcházejícího.

Název *Černá země* je převzat ze stejnojmenného obrazu Břetislava Bartoše z roku 1920. *Černá země* se také jmenoval kulturní časopis vydávaný na Ostravsku v letech 1924-1938. Sociální aspekty v umělecké tvorbě a její propojení s industriálním prostředím je obtížné zpochybňovat. Při otevření výstavy byl v jednom z projevů za typický obraz prohlášen *Vysloužilý důlní koník* od Ferdise Duší. Uvádí výstavu i na webových stránkách Galerie výtvarného umění v Ostravě.

Po zániku Rakousko-Uherska v roce 1918 si řada na Ostravsku působících umělců udržovala styky s Vídní, ale i s jinými zeměmi. Tuto skupinu reprezentují němečtí umělci Hugo Baar, Anton Koliga, Franz Barwig, ale také sochař Albín Polášek úspěšně působící ve Spojených státech amerických. Za zmínku stojí kulturní společnost scházející se na zámku v Třebovicích u spisovatelky Marie Stony. K tomuto okruhu patřila dcera Marie Stony, sochařka Helena Železná-Scholzová (1882, Chropyně – 1974, Řím), která měla na třebovicím zámku sochařský ateliér. V ostravském divadle Antonína Dvořáka jsou v hlavním foyer dva její reliéfy – *Drama* a *Hudba*. Na výstavě je Helena Železná-Scholzová reprezentována bronzovou sochou T. G. Masaryka z roku 1933.

Díla některých ryze „regionálních“ tvůrců potvrzují, že dělení umělců na regionální a světové je velmi ošidné. Příkladem je Valentin Držkovic (1888, Velká Polom – 1969, Opava) se svým až neuvěřitelným životním příběhem. Absolvent mistrovské školy na Akademii ve Vídni byl původně vystudovaným teologem, vzdal se ale zajištěné existence, kterou poskytovala kněžská dráha, a za nesmírných obětí vystudoval malířství na Akademii ve Vídni. Pak se rozhodl, že malování podřídí vše, že umění obětuje celý svůj život. Po dlouhých letech strádání a malování na Ostravsku odešel malovat do Berlína a Karlsruhe. Pak absolvoval dva pobyty v Paříži, ten druhý od roku 1929 do roku 1933 s manželkou. Prosadil se a dosáhl ocenění jako malíř v Paříži, kde se, slovy George Orwella „na konci dvacátých let nacházelo 30 000 malířů, k nimž se místní obyvatelstvo, znechucené hordami pozérů a podvodníků, stalo naprosto otrlým a chodci se, aniž by jim kumštýři stáli za jediný pohled, prodírali mezi malířskými stojany na nábřeží Seiny v okolí Notre Dame“. V městě přesyceném malíři má Držkovic obrovský úspěch výstavou obrazů na Salonu nezávislých v roce 1930, kde jej uznává odborná veřejnost. Zaujme především sociálními tématy z ostravských hald, ale i obrazy z Francie – prostředí pouličních zpěváků a kumštýřů, svět tuláků, alkoholiků a rušný život velkoměsta. A obrazy zvířat, která tolik miloval.

Kromě obrazů a soch jsou v Domě umění vystavovány reklamní plakáty a knižní kultura. V sále věnovaném této části výstavy je jako kuriozita prototyp malého aerodynamického automobilu V 570 z roku 1933 zapůjčený na výstavu z Technického muzea Tatra Kopřivnice. Automobilka v Kopřivnici byla ve své době známá unikátními koncepcemi, k nimž patřil také projekt rychlovlaku Slovenská strela.

Na výstavu byla zapůjčena díla různými institucemi, ale i ze soukromých sbírek. Některé exponáty byly naposled vystaveny před osmdesáti i více lety. Vystaveno je 150 děl od dvaapadesáti autorů.

Výstava *Černá země? Mýtus a realita* potrvá v Domě umění v Ostravě do 6. 1. 2019.

(mk)

František Kupka a práce pro první republiku

Jako legionáře a vlastence představuje slavného umělce a průkopníka abstraktní malby Františka Kupku výstava v Museu Kampa. Byla připravena u příležitosti 100. výročí vzniku samostatného Československa a představuje i jeden z důležitých momentů jeho tvorby – zapojení se do snahy nalézt nový vizuální styl mladé republiky.

Výstava v Museu Kampa přináší přehled Kupkovy tvorby vztahující se k období první světové války a prvních let nového Československa. Expozice představuje Kupkovy práce pro bulletin *České kolonie*, návrhy uniforem, řádů a vyznamenání, praporů i státní symboliky, v návrzích i realizacích. Do Československa se vrátil Kupka na jaře roku 1919 jako kapitán nové armády. Začal působit v čele Uměleckého sboru při Ministerstvu národní obrany v Praze a stál u zrodu Památníku odboje, instituce, která byla předchůdcem dnešního Vojenského historického ústavu v Praze. Organizoval například výpravy českých umělců na bojiště československých legií na území Francie a Itálie a též se podílel na uspořádání výstavy v Praze v roce 1919 *Obrazy z bojišť Francie*.

Výstava potrvá do 27. 1. 2019.

LITERATURA

Knižní veletrh v Havlíčkově Brodě skončil, příští bude o zločinech

Příští Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě se bude konat pod heslem „Zločiny a tresty“. Ukončený 28. ročník volně připomínal 100 let od vzniku Československa. Podobně jako loni ho během dvou dní navštívilo asi 17 000 lidí. V doprovodném programu návštěvníky zaujala beseda se Zdenou Mašínovou nebo křest audioknihy *Jáchymov*, zachycující osudy československých hokejistů po roce 1950. Do Havlíčkova Brodu přijela asi stovka spisovatelů. Mezi nimi i řada zahraničních ze zemí, které kdysi tvořily habsburskou monarchii. Mottem letošního ročníku bylo „Století samoty“ a volně navazovalo na výročí 100 let od vzniku Československa, které se stejně jako jiné státy osamostatnilo rozpadem Rakouska-Uherska. Příští ročník veletrhu se uskuteční 11. a 12. října 2019.

Český bestseller *Konec prokrastinace* vyjde v USA

Český bestseller *Konec prokrastinace: Jak přestat odkládat a začít žít naplno* bude od počátku roku 2019 k dostání na pultech amerických knihkupců. Práva na vydání publikace od Petra Ludwiga, autora knihy a zakladatele společnosti GrowJOB Institute, koupilo za částku v řádech statisíců dolarů jedno z největších světových nakladatelství MacMillan. Kniha, která se zabývá prokrastinací, tedy chorobným odkládáním úkolů a povinností, vyšla v roce 2013. Kromě českého jazyka se objevila v mnoha jazykových verzích. Kniha má momentálně na českém trhu přes 100 000 prodaných výtisků.

VZPOMÍNKA

Před 80 lety

17. 12. 1938 na stránkách dětského časopisu *Mladý hlasatel* vyšel první díl kresleného seriálu *Rychlé šípy* spisovatele Jaroslava Foglara.

Bohuslav Balbín (3. 12. 1621, Hradec Králové – 28. 11. 1688, Praha)

Bohuslav Balbín z Vorličné (latinsky Bohuslav Balbinus) byl český literát, historik, kněz, zeměpisec a pedagog. Jako jezuita se účastnil rekatolizace, jako vlastenec se ve své době řadil mezi obhájce českého jazyka. Patří mezi nejvýznamnější osobnosti českého baroka.

Max Brod (27. 5. 1884, Praha – 20. 12. 1968, Tel Aviv)

Max Brod byl pražský, židovský, německy píšící spisovatel, překladatel a skladatel, člen Pražského německého kruhu. Patřil k nejvýznamnějším osobnostem německy psané literatury v Praze. Svou tvorbou zasáhl do středoevropského kulturního dění první poloviny 20. století. Zasloužil se o publikování literární pozůstalosti Franze Kafky a významnou měrou přispěl k jeho celosvětové proslulosti. Brod se zasloužil také o uvedení českých autorů na světových jevištích, např. Haškova *Dobrého vojáka Švejka* nebo Janáčkových oper, jejichž libreta sám přeložil do němčiny.

Po uznání Československa v roce 1918 byl zvolen prezidentem Židovské národní rady. V letech 1924-1929 působil v tiskovém odboru předsednictva vlády ČSR, potom deset let působil jako umělecký a literární kritik v německém deníku vydávaném v Praze *Prager Tagblatt*.

Max Brod byl pacifista a sionista, obával se nástupu fašismu, před kterým emigroval spolu s manželkou Elsou Taussigovou do Palestiny, kde se významně podílel na vytvoření židovského státu. Byl hudebním kritikem ve vý-

znamných izraelských novinách a dramaturgem izraelského státního divadla.

Karel Čapek (9. 1. 1890 – 25. 12. 1938), spisovatel „Je daleko více omezenosti než skutečné špatnosti ve světě, ale je tu přece jen víc sympatie a důvěry, přívětivosti a dobré vůle, než aby bylo možno lámat hůl nad světem. Nevěříš v dokonalost dnešního dne ani příštího člověka; svět se nestane rájem po dobrém ani revolucí, ba ani vyhubením lidského plemene. Ale kdybychom mohli sebrat všechno to dobré, co vězí koneckonců v každém z nás hříšných

Karel Čapek

tvorů, věřím, že by se dal na tomto konstituovat svět přece jen daleko vlídnější, než je ten dosavadní. Snad řeknete, že je to slaboduchá filantropie; ano, patřími k idiotům, kteří mají člověka rádi, protože je to člověk.“

Karel Čapek, 1924

Život a doba spisovatele Karla Čapka 1890-1938

ISBN 978-80-254-3859-6

www.capek-karel-pamatnik.cz

Jan Čarek (29. 12. 1898, Heřmaň – 27. 3. 1966, Praha)

Jan Čarek

Jan Čarek byl spisovatel, novinář, básník, esejista a autor literatury pro děti a mládež. Od třicátých let publikoval v *Lumíru* (překlady moderní slovinské poezie, od 1937 člen redakce), v *Magazínu DP*, *Mladém hlasateli* nebo *Panoramě*. Redigoval knižnici Studnice (1938-1940). Roku 1940 byl zvolen členem České akademie v oboru literárním. Byl mimo jiné čelným přispěvatelem časopisu *Mateřidouška*, poezii

pro děti tiskoval také v *Lidové demokracii*, *Novém životě* nebo *Svobodném slově*. Čarkovy básně byly také mnohokrát zhudebněny (mj. Emilem Axmanem, Vítězslavem Novákem, J. B. Foersterem, Vítězslavou Kaprálovou, Jaroslavem Křičkou, Iljou Hurníkem, Zdeňkem Zouharem ad.).

Jiří Gruša (10. 11. 1938, Pardubice – 28. 10. 2011, Bad Oeynhausen)

Jiří Gruša

Dr. Jiří Gruša byl básník, prozaik, překladatel, novinář, diplomat a politik. Absolvoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy (obor filozofie – historie), působil jako redaktor v několika časopisech – například *Tvář* nebo *Výběr*. Po uveřejnění několika článků, které vyvolaly silnou reakci ze strany režimu, odchází z redakce. Po roce 1968 vycházely jeho práce v samizdatu nebo v exilových nakladatelstvích. Psal a překládal různé texty pod pseudonymem. Po okupaci v roce 1968 měl zakázanou činnost a pracoval u různých stavebních firem, přesto nadále psal. Zlom přišel s jeho samizdatovým románem *Dotazník*, za který byl poslán v roce 1978 do vazby. „Režim paradoxně strčil do kriminálu jak spisovatele, tak toho vazače. Ale tenkrát ty mezinárodní i místní protesty byly dost silné na to, aby byli oba po dvou měsících propuštěni,“ vzpomínala novinářka Petruška Šustrová.

Začátkem roku 1980 získal literární stipendium a odcestoval do USA. Návrat do Československa mu však nebyl umožněn odebráním státního občanství. Usadil se proto v Německé spolkové republice, kde žil až do roku 1990,

kdy se vrátil do vlasti a vstoupil do diplomatických služeb. Stal se velvyslancem v Německu, kde své povinnosti plnil do poloviny roku 1997. Poté byl pět měsíců ministrem školství, mládeže a tělovýchovy. Roku 1998 se stává velvyslancem v Rakousku, kde strávil šest let. Během tohoto období byl vyznamenán Cenou Jaroslava Seiferta za sbírku *Grušas Wacht am Rhein (Grušova Hlídka na Rýnu)*, za niž získal i cenu Magnesia Litera. Po roce 2004 byl zvolen ředitelem Diplomatické akademie ve Vídni. Souběžně s touto funkcí získává také předsednictví v Mezinárodním PEN klubu. Obě tyto funkce vykonával až do roku 2009, kdy se vrátil k literární tvorbě. Zemřel 28. října roku 2011 ve věku dvaasedmdesáti let.

Jeho význam je skutečně výjimečný jak rozsahem, tak významem díla. Moravské zemské muzeum po něm pojmenovalo svoji budovu v Hudcově ulici v brněnských Meidlánkách.

Zdeněk Mahler (7. 12. 1928, Batelov – 17. 3. 2018, Praha)

Zdeněk Mahler byl spisovatel, muzikolog, publicista, scenárista, ale také učitel. Proslavil se zejména autorstvím desítek knih a filmových i televizních scénářů. Byl dramaturgem Laterny magiky a podílel se na její prezentaci při Expo '58 v Bruselu. Od roku 1960 měl svobodné povolání. Napsal řadu knih o významných osobnostech domácí i světové kultury, jakými byli Dvořák, Smetana, Mozart, Masaryk či Havlíček. Jako autor či spolupracovník je podepsán pod mnoha filmovými či televizními scénáři, mezi jinými *Svatba jako řemen*, *Nebeští jezdci*, *Božská Ema*, *Den sedmý*, *osmá noc*, *Amadeus* nebo naposledy *Lidice*. Pro rakouskou televizi připravil seriály o Mozartovi a skladačské rodině Straussů. Mahler vyznával Havlíčkovu krédu „Kdo svůj národ miluje, nešetří ho“, v jehož duchu vystupoval proti účelovým úpravám národní historie.

Karel Pecka (6. 12. 1928, Klížská Nemá, Slovensko – 13. 3. 1997, Praha)

Karel Pecka byl český spisovatel, politický vězeň a disident. Po roce 1969 patřil k ineditním autorům. Jeho nová díla vycházela v samizdatech a v zahraničí a až po roce 1989 knižně. Sám pracoval v manuální profesi až do odchodu do důchodu.

Ludvík Souček (17. 5. 1926, Praha – 27. 12. 1978, Praha)

Ludvík Souček byl spisovatel a publicista, původním povolání zubař. Neobyčejně plodný spisovatel, autor desítek populárních, vědecko-populárních a vědecko-fantastických knih, zaměřoval se na nejrůznější záhady a hypotézy o návštěvě obyvatel jiných planet apod. Souček je vedle J. M. Trosky a Josefa Nesvadby jedním z nejvýznamnějších a nejpobulárnějších českých spisovatelů science-fiction 20. století; několikrát zvítězil ve čtenářských anketách o nejoblíbenějšího autora science-fiction. Psal ovšem knihy a povídky i z jiných oblastí. Patřil k propagátorům fotografie, publikoval několik monografií o slavných fotografech (Brassai, Jaromír Funke aj.). Sám fotografoval a ve víkendové příloze deníku *Mladá fronta* vedl fotografickou rubriku.

DIVADLO & BALET

Národní divadlo, jak je neznáte

Česká televize využila prázdninové přestávky, kdy běžný divadelní provoz Národního divadla na chvíli utichl, a vyslala svůj štáb do „útrobu“ historické budovy ND. Ten po necelých dva týdny putoval s nejrůznější technikou po chodbách, půdách, sklepech a foyer české první scény a snažil se zachytit ta nejzajímavější a často také zcela nepoznaná zákoutí divadla. Vznikla tak ojedinělá série šestnácti krátkých dokumentů s názvem *Národní divadlo, jak je neznáte*, která se bude vysílat od 21. března příštího roku.

Jedinečný seriál umožní televizním divákům nahlédnout do míst, kam se běžně podívat nemohou. Budou tak mít možnost prohlédnout si z pohodlí domova například skrytý tunel vedoucí k Vltavě, „projít se“ honosnými prezidentskými salonky nebo se kochat výhledem na Pražský hrad z nejvyššího bodu divadla – zlaté korunky. Vedle toho přiblíží dokumenty i ta místa, která očím návštěvníků sice tolik skryta nejsou, ale většinou se k nim při běžné návštěvě příliš blízko nedostanou. V detailu tak budou moci diváci obdivovat například trigy Bohuslava Schnircha, vévodčí terase Národního divadla, nebo vzácnou Hynaisovu malovanou oponu.

„Šestnáctého května 1868 byla v Praze velká sláva. Sjely se sem statisíce lidí z celé země. Všichni chtěli být při tom, až se položí základní kámen Národního divadla. Jenže ani Karel Sladkovský se při slavnostním poklepání na základní kámen nemohl dopočítat, kolik těch základních kamenů vlastně je, a tak musel změnit svůj slavnostní projev. I tomu se věnuje náš cyklus,“ říká Ondřej Šrámek, v jehož tvůrčí producentské skupině pořad vznikl. „Diváci se také například dozvědí, že Hynaisova opona visí v Národním divadle od roku 1883 v podstatě načerno, protože tehdejší schvalovací komise shledala dílo jako málo národní a razantně je odmítla, nebo jaký nápis je ukryt na zadní straně opony. Podíváme se i do tajemných chodeb, které vedou přímo pod budovou a ústí u Vltavy. Kdysi se používaly pro přepravu kulís. Nebo objasníme, proč se Národnímu divadlu přezdívala zlatá kaplička a kolik zlata v něm vlastně můžete najít,“ dodává Ondřej Šrámek.

Role průvodce po více i méně známých zákoutích „zlaté kapličky“ se v seriálu České televize ujala herečka a členka Činohry Národního divadla Tatjana Medvecká.

(mk)

Balet Národního divadla uvedl v premiéře Kyliánův večer

Balet Národního divadla uvedl premiéru komponovaného večera prací choreografa Jiřího Kyliána nazvaného *Mosty času*. První premiérou nové sezóny vzdává baletní soubor první české scény hold ve světě proslavenému českému rodákovi, který loni oslavil sedmdesáté narozeniny. Inscenaci *Mosty času* Národní divadlo připravilo také ke 100. výročí vzniku Československa. Kylián pro tuto příležitost vybral čtyři svá díla – *Žalmová symfonie*, *Bella Figura*, *Petite Mort* a *Šest tanců*. Jsou průřezem jeho padesátileté tvůr-

čí kariéry. Národní divadlo také hostí multimediální výstavu *Celebrating Kylián!*

Slavný choreograf, který se proslavil především díky Nizozemskému tanečnímu divadlu (NDT), říká, že tančit moc neuměl. Brzy si ale uvědomil, že to, co chce vyjádřit, dokáže prací s dalšími tanečníky. „Tak jsem radši používal těl jiných než toho mého, které nestálo za moc,“ řekl na setkání s novináři.

Kylián, člen Francouzské akademie, která kvůli němu navrhla novou kategorii choreografie, odešel koncem šedesátých let z Československa. Klíčové pro něj bylo stipendium na Královské baletní škole v Londýně. V roce 1975 přijal nabídku na umělecké spoluvedení NDT v Haagu. V roce 1978 byl po úspěchu baletu *Sinfonietta* jmenován uměleckým ředitelem NDT. *Žalmová symfonie*, jeho druhý počín této éry, vynesl souboru mezinárodní věhlas.

Jiří Kylián

Sín slávy ND a Ceny ředitele ND Jana Buriana

Do síně slávy Národního divadla v Praze byla uvedena divadelní a filmová herečka Iva Janžurová, která působí na scénách ND už do roku 1960, začínala zde ještě jako posluchačka DAMU. Cenu ředitele ND pro umělce do 35 let, která se udílí od roku 2015, obdrželi Jiří Brückler, jeden z nejvýraznějších představitelů mladé české barytonové generace, Filip Kaňkovský, mimořádný herec specifického typu s výrazným muzikálním talentem, a Magdalena Matějková, sólistka baletu ND od sezóny 2017/2018.

Iva Janžurová

Filip Kaňkovský

Magdalena Matějková

Národní divadlo v Praze v sezóně 2018/2019 připravuje premiéry

Rudolf Medek – Jiří Havelka – Marta Ljubková: *Plukovník Švec*, režie: Jiří Havelka, Nová scéna

Stefan Zweig: *Netrpělivosti srdce*, režie a dramaturgie: Daniel Špinar, Stavovské divadlo

Emil Hakl: *Návštěva*, režie: Jan Frič, Nová scéna

Jáchym Topol: *Kouzelná Země*, režie: Jan Mikulášek, Stavovské divadlo

Karl Jaromír Erben: *Kytice*, režie SKUTR, Národní divadlo

Národní divadlo

UNÁKOVÉ
V NÁRODNÍM
DIVADLE

Karel Jaromír Erben
Kytice

činohra

Molière: *Misanthrop*, režie Jan Frič, Stavovské divadlo

Karel Hugo Hilar – Daniel Špinar: *Za krásu*, režie Daniel Špinar, Nová scéna

Ascanio Celestini: *Proslov k národu*, režie Petra Tejnoro-
vá, Nová scéna

Den otevřených dveří v Státní opeře

Po kompletním zrestaurování fresek v hledišti historické budovy Státní opery a obsazení nových travertinových desk a skleněné fasády na přilehlé provozní budově se rekonstrukce posouvá významným krokem dál. Zájemci měli jednorázově možnost si staveniště Státní opery 21. října prohlédnout. Státní opera získá novou točnu, která přinese unikátní technické možnosti. Rekonstrukce bude trvat i příští rok.

Státní opera

Otáčivé hlediště v Krumlově přilákalo 55 961 diváků, víc než loni

Jihočeské divadlo přilákalo na otáčivé hlediště v Českém Krumlově 55 961 diváků, o 1 475 víc než loni. Divadlo odehrálo 91 představení, o šest víc než loni. Příští rok budou

na otáčivém hledišti dvě premiéry: balet *Šípková Růženka* a opera *Turandot*, uvedl ředitel Jihočeského divadla Lukáš Průdek. Nejvíce diváků přilákal horor *Dracula*, představení navštívilo 11 455 diváků, bylo vyprodané z 99,9 procenta. Detektivní komedii *Pes baskervillský* s Karlem Rodenem v roli Sherlocka Holmese natočila Česká televize. Na sezónu 2019 chystá divadlo na otáčivé hlediště osm titulů.

Otáčivé hlediště letos slaví šedesát let. Podle památkářů narušuje charakter zámecké zahrady. Na to poukazuje i UNESCO, na jehož seznamu je Český Krumlov od roku 1992. Jihočeské divadlo má s památkáři smlouvu o pronájmu zahrady do roku 2020. Od roku 1958 navštívilo otáčivé hlediště 2,3 miliónu diváků.

Česko-slovenská Noc divadel proběhla 17. listopadu

Noc divadel se letos uskutečnila 17. listopadu a jejím tématem byla česko-slovenská divadelní spolupráce. Na programu bylo přes 500 akcí, jako jsou workshopy, prohlídky divadelních zákulisí, netradiční představení či diskuse s herci, scénografy a režiséry. ČTK o tom za pořadatele informovala Eliška Míková.

Loňského ročníku Noci divadel se zúčastnilo na 45 000 návštěvníků, 130 divadel a kulturních organizací z jednácti měst. Česká Noc divadel je součástí mezinárodního projektu European Theatre Night, který odstartovala v roce 2008 v Chorvatsku debutová Noc Kazališta.

Zemřel Julius Neumann

Julius Neumann

Ve věku čtyřiašedesát let zemřel 23. září herec, divadelní režisér a překladatel Julius Neumann, který byl dlouholetým členem divadla Studio Ypsilon. „Julek Neumann byl nejenom vynikající překladatel a výborný herec, ale především byl skvělý kolega a kamarád. Bude nám všem moc chybět,“ uvedli za celou Ypsilonku ředitel Jan Schmid a dramaturg Jaroslav Etík.

Julius Neumann, mezi jehož předky patří i básník Stanislav Kostka Neumann, vystudoval v Československu DAMU a v roce 1975 vstoupil do divadla Ypsilon. Před profesionální filmovou kamerou se Julek Neumann poprvé objevil v dramatu s Martou Vančurovou a Viktorem Preissem v hlavních rolích *Milenci v roce jedna* (1973). Podobně drobné úlohy dostal také ve snímcích *Kvočny a Král* (1974) a *Osvobození Prahy* (1975). Objevil se v kultovním snímku *Den pro mou lásku* (1976) nebo v detektivce *Zlaté rybky* (1977). Také v osmdesátých letech 20. století si Julek Neumann zahrál v krimiseriálu *Poručík Petr* a v detektivním filmu *Sít na bludičku*. Když v roce 1984 Julek Neumann dotočil rodinný seriál *Bambinton*, emigroval do Velké Británie. V Londýně pak až do roku 2005 pracoval jako editor českého vysílání BBC. Posléze se Julek Neumann věnoval divadelní režii a překladům her z angličtiny a francouzštiny, mj. také pro Národní divadlo, a přispíval do *Divadelních novin*. Před televizní kamerou se naposledy předvedl v seriálu *Ulice* TV Nova. (mk)

VZPOMÍNKA

Jaroslav Vojta, vl. jm. Vojta-Jurný (27. 12. 1888 – 20. 4. 1970)

Pocházel z velké herecké rodiny. Od roku 1925 byl členem ND. Proslavil se desítkami postav, ohromujících svou srdečností, prostotou, ale také lišáctvím a mazaností. Byl osobitý hlavně nenapodobitelným způsobem řeči, ale i smyslem pro humor. Jeho legendu stále ožívají kuriózní vojtovské anekdoty.

Josef Bek (21. 12. 1918, Hradec Králové – 5. 5. 1995, Praha)

Herec, který celý život hrál optimisticky naladěné, bodré a příjemné české muže z lidu, rozverně chlapíky do každé životní nepohody. Za svůj dlouhý herecký život hrál téměř v sedmdesáti českých filmech, ve dvou stovkách televizních pořadů i v mnoha desítkách divadelních her. Mezi nezapomenutelné role patří například jeho vysloužilý voják Martin Kabát z filmu *Hrátky s čertem* nebo pozoruhodný výkon ve filmu *Florenc 13:30* či role, kdy vystupoval coby amatérský dirigent Honza ve filmu *Hudba z Marsu*. Spolu s půvabnou kolegyní Irenou Kačírkovou natočil pod režijním vedením Ladislava Rychmana patrně vůbec první filmovou písničku (což byla obdoba dnešních videoklipů) na světě s názvem *Dáme si do bytu*. Často také vystupoval jako zpěvák v estrádních pořadech a intenzivně pracoval i v rozhlase. Režiséři rádi využívali i jeho pěveckých schopností a zkušeností.

Hugo Haas (18. 2. 1901 – 1. 12. 1968)

Hugo Haas byl význačný prvorepublikový charakterní herec pražského Národního divadla, vyhledávaný filmový herec, režisér, scenárista a producent.

Haas kdysi tvrdil, „že v životě je síla. Vždycky, když se něco stane, tak se dělají zázraky.“ Tahle slova pronesl v roce 1942 v Americe, v době, kdy ztratil své nejbližší,

Věra Ferbasová a Hugo Haas – *Mravnost nade vše* (1937)

sám musel uprchnout před fašismem. Na scéně ND působil od roku 1929 a roku 1939 byl z rasových důvodů propuštěn, nakonec musel uprchnout, aby si zachránil život.

Hugo Haas, tento mistr slova, inteligentní komik a velký charakterní herec, zemřel 1. prosince 1968 ve Vídni. Je pohřben v rodném Brně.

9. 12. 1958 zahájilo činnost divadlo Na zábradlí v Praze premiérou hry Jiřího Suchého a Ivana Vyskočila *Kdyby tišíc klarinetů*.

Evald Schorm (15. 12. 1931 – 14. 12. 1988)

Evald Schorm

Jeden z nejvýznamnějších filmových režisérů šedesátých let Evald Schorm předčasně zemřel vyčerpan a uštván po delší cévní nemoci 14. prosince 1988 v Praze, pouhý den před svými sedmapadesátými narozeninami. Jeho životem se zabývaly např. publikace *Filmy Evalda Schorma* (1992), *Evald Schorm a jeho filmy*

(1994) nebo *Evald Schorm sám sobě nepřítelem* (1998). Svého času se na MFF Academia film Olomouc udílely Ceny Evalda Schorma.

Vzpomínka Vladimíra Bystrova, spisovatele a publicisty: „Na sklonku roku 1988 – nedlouho po poněkud překvapivě povolené manifestaci na pražském Škroupově náměstí ve výroční den přijetí Všeobecné deklarace lidských práv – došlo k smutné události. Zemřel filmový a divadelní režisér a scenárista Evald Schorm. Jeho pohřeb se stal příležitostí pro stovky lidí, jeho kamarádů a obdivovatelů, ale spoň tiše demonstrovat proti uštívání tohoto velkého a zároveň naprosto pokorného umělce. Přišel jsem tehdy do kostela svatého Ignáce na pražském Karlově náměstí až těsně před obřadem. Musel jsem proto stát až vzadu. Zahlédl jsem spoustu známých tváří, ale především všude rozestavené neznámé, neustále se rozhlížející mladíky v bundách různých barev. Nevím, co pak napsali do hlášení. Věděli sice, že se něco děje, jenže přítomní lidé se jen modlili spolu s knězem a při tónech varhan hleděli do klenby chrámu. Byla to těžká služba pro chlapce z Bartolomějské.

Zdroj: <https://zpravy.idnes.cz/>

František Tröster (30. 12. 1904, Vrbičany – 14. 12. 1968, Praha)

Studoval architekturu na ČVUT a na UMPRUM v Praze u Pavla Janáka. Od roku 1943 vyučoval scénografii na pražské konzervatoři a od roku 1948 vedl katedru scénického výtvarnictví na divadelní akademii v Praze. Po zahraničním působení se věnoval výhradně scénografii. V ND v Praze spolupracoval s režisérem J. Frejkou a ve slovenském ND s V. Šulcem.

Jiří Menzel obdržel v Izraeli cenu za celoživotní dílo

Český režisér a herec Jiří Menzel dostal na filmovém festivalu v izraelské Haifě cenu za celoživotní dílo, kterou v jeho zastoupení převzala manželka Olga. Na festivalu, jehož 34. ročník se konal od 22. září do 1. října, se promítal film *Tlumočník* slovenského režiséra Martina Šulíka. Jiří Menzel v něm jako představitel titulní role pátrá po někdejším nacistovi a vrahovi svých rodičů. Místo něj ale nachází jenom jeho syna, bonvivána Georga, který se od otcovy minulosti distancuje. Návštěva osmdesátiletého Aliho Ungára, jehož Menzel hraje, ale vyvolá jeho zájem a oba muži se vydají na cestu Slovenskem po stopách svědků válečné tragédie. Slovensko se bude filmem *Tlumočník* ucházet o Oscara za cizojazyčný snímek. Na haifském festivalu se promítáním *Tlumočníka* a také filmu *Všechno bude* připomíná letošní 100. výročí založení Československa.

(mk)

Jiří Menzel

Středoevropské filmy představilo festival 3Kino

V pražských kinech Atlas a Evald proběhl do 8. listopadu 2018 pátý ročník festivalu 3Kino, který českým divákům představil čtyřicet filmů ze zemí visegrádské čtyřky a na třicet hostů.

Festival zahájila road movie *Trenérova dcera* zasazená do světa profesionálních tenisových hráčů, kterou představila režisérsko-producentská dvojice Łukasz Grzegorzek a Natalia Grzegorzek. Polsko zastupuje taky herec Olgierd Łukaszewicz, který v české premiéře představil rodinný příběh *Jako pes s kočkou* režiséra Janusze Kondratiuka, ve kterém ztvárnil jednu z hlavních rolí. „Snímky *Vzpomínka na léto* a *Joanna* doprovodila herečka Urszula Grabowska, která si za výkon v dramatu *Joanna*, ve kterém ztvárnila ženu toužící po dítěti a návratu ztraceného partnera v druhé světové válce, odnesla cenu Polské filmové akademie Orel (polská obdoba Českých lvů) pro nejlepší herečku v hlavní roli. Ve filmu *Vzpomínka na léto* režisér Adam Guziński za pomoci zámlk vytváří subtilní obraz vstupu do teenagerského věku, kdy se zdá, že nenápadná událost položí stín na celý další život a doposud silný vztah matky se synem dostane trhliny,“ upozornila za pořadatele Adéla Brabcová.

Drama *Milost* je zasazeno do poválečného Polska. Sedmnáctiletý vnuk Janek v něm vypráví příběh prarodičů, kteří tou dobou přišli o syna. Slavný tvůrce Jan Jakub Kolski, který uvedl českou předpremiéru, se zaměřuje na sílu a odvahu rodičů a na boj o obnovení důstojnosti a rovnováhy po ztrátě syna. Objevem festivalu a polské kinematografie této sezóny je snímek *Vztek*, který představil mladý režisér Michał Węgrzyn. Ve filmu *Autsajder* se zase student umění Franek náhodou zaplete do praktik děsivého totalitního zřízení.

„Českou kinematografii zastoupila předpremiéra filmu *Chvilky*, který vypráví o lásce, bolesti, oddanosti, ale také o naději, že člověk dokáže svá zranění přeměnit v sílu. Snímek citlivě zachycuje nástrahy rodinného života, které komentuje s humorem, pochopením a neobyčejně vyvinutým citem pro situace. Slovensko zastoupil *Varga* režisérky Soni Maletz. Marián Varga byl téměř kultovní slovenský rocker, který byl dobře znám i v Čechách. Zemřel 9. srpna 2017. Kritika ho považovala za jednoho z nejlepších rockových hráčů na varhany, především tzv. Hammondky, v Evropě. Od šedesátých let měl obrovský vliv na slovenskou hudbu. Se skupinou Prúdy vydal slavné album *Zvoňte, zvonky*. V sedmdesátých letech vystupoval se skupinou Collegium Musicum a zabýval se art-rockovými experimenty i popovějšími písničkami. Velmi plodná byla jeho spolupráce s Pavlem Hammelem. Varga skládal také pro film, televizi a divadlo. Po rozpadu Collegia vystupoval sólově.

(mk)

Festival filmové komedie vyhrála *Tátova volha*

Film Jiřího Vejdělky *Tátova volha* získal hlavní cenu Zlatý prim za nejlepší snímek 40. ročníku Festivalu české filmové komedie, který se konal v Novém Městě nad Metují. Vejdělek získal od odborné poroty, již předsedal kameraman Josef Hanuš, také cenu za nejlepší režii.

Porota dále udělila cenu za nejlepší scénář Lucii Bokšťeflové a Tomáši Pavlíčkovi za *Chatu na prodej*, herecké ceny dostali Anna Polívková a Jaroslav Plesl za role v několika komediích uplynulého roku. Cenu Zdeňka Podskalského za nejlepší výkon mladého tvůrce si odvezl David Solař za hudbu k pohádkové komedii *Přání k mání*. Cenou za nejlepší výtvarný počín, kterou věnuje člen poroty a novoměstský rodák, grafik Vladimír Suchánek, byl odměněn Jan Baset Střítežský za vystižení atmosféry ve filmu *Chata na prodej*. Cenu diváků Novoměstský hrnec smíchu, udělovanou na základě měření smíchu, dostala komedie Rudolfa Havlíka *Po čem muži touží* a ocenění si zasloužil i Milan Šteindler, který se podílel na nejvyšším počtu vítězných filmů podle měření smíchu. Festival každoročně uděluje i čestnou Cenu za nezapomenutelné role v českých komediích – letos ji převzal Boleslav Polívka.

Závěr jubilejního ročníku byl příležitostí i k poděkování jeho zakladateli a dlouholetému řediteli Josefu Královi. Patron festivalu Jan Hrušínský, Josef Král a současný ředitel Zdeněk Krákora pak pokřtili publikaci redaktorky

Věry Míškové *40 let smíchu nad Metují*, kterou vydal festival k letošnímu výročí a která je ohlédnutím za uplynulými čtyřiceti lety.

(mk)

Film *Jan Palach*

Film *Jan Palach* natočil podle scénáře Evy Kantůrkové Robert Sedláček. Snímek vypráví příběh posledních několika měsíců života Jana Palacha, pozoruje jej na základě dostupných faktických pramenů a zároveň přemýšlí, co tomu mladému muži táhlo hlavou. Jan Palach nikomu z blízkých o svém rozhodnutí dopředu neřekl. Ani nenaznačil, že by byl něčeho takového schopen. Ve filmu prochází vztahem se svou přítelkyní Helenkou, bouřlivým kolejním životem roku 1968, soužitím s maminkou doma ve Všetatech, zažije studentské brigády v Kazachstánu a Francii, chodí do školy, pozoruje a mlčí. Stejně jako se od podzimu roku 1968 mění veřejný život, ráz ulic i výrazy lidí, stává se něco s Janem. Jak to, že si ničeho nevšimla jeho dívka, maminka, spolužáci? Ještě to ráno si Jan vzal od maminky svačtinu, na koleji vtípkoval se spolubydlicím a před odchodem do města se vysprchoval. Kamera po celý film sleduje Janovu tvář a snaží se zachytit okamžiky jeho rozhodnutí.

„Při psaní scénáře jsem vycházela z ověřených pramenů. Jedním z těch nesmírně cenných je kniha Jiřího Ledera. Získával pro ni autentické výpovědi krátce po Palachově smrti a podává v ní nejen věrohodný a do značné míry i detailní obraz samotného Jana Palacha, ale zasvěceně a v širokých politických souvislostech vysvětluje, jak a proč k události došlo,“ říká Eva Kantůrková o novém filmu, kde hlavní role ztvárňují Viktor Zavadił a Zuzana Bydžovská.

(mk)

Film *Jan Palach*

Za Česko bude o Oscara usilovat snímek *Všechno bude*

Česko vyšle do boje o Oscara za nejlepší cizojazyčný film snímek *Všechno bude* režiséra Olma Omerzua. O nominaci rozhodlo hlasování členů České filmové a televizní akademie (ČFTA). Vybírali z jednadvaceti českých hraných a dokumentárních filmů. Film *Všechno bude* získal cenu za nejlepší režii na letošním mezinárodním festivalu v Karlových Varech. Snímek vznikl v česko-slovensko-slovensko-polské koprodukci. Inspirací pro příběh dvou chlapců, kteří prožívají dobrodružství za volantem auta, byla skutečná

policejní svodka. Hlavní postavy ztvárnili neherci Tomáš Mrvík a Jan František Uher.

V Jáklově filmu *Jan Žižka* bude hrát německý herec Til Schweiger

V historickém filmu Petra Jákla *Jan Žižka* se po boku amerického herce Bena Fostera a britského herce Michaela Caina objeví německý herec a režisér Til Schweiger. V Jáklově filmu ztvární postavu Rožmberka. Producent a režisér Jákl začal film natáčet v polovině září a s jeho uvedením do kin počítá v roce 2020. Nedávno oznámil, že pro titulní roli získal amerického herce Fostera a pro fiktivní postavu Lorda Borše, pravou ruku krále Václava IV. a bojovníka za práva obyčejných lidí, držitele dvou Oscarů Caina. Jákl, autor hororu *Ghoul* a thrilleru *Kajíněk*, začal už před rokem s nábořem tisíců komparsistů.

S rozpočtem ve stovkách miliónů korun má být jeho připravovaný film nejdražším projektem v historii české kinematografie. K dosud nejnákladnějším filmům ve střední Evropě patří koprodukční snímek Juraje Jakubiska *Bathory*, který měl rozpočet zhruba 328 miliónů korun. V kinech ho vidělo 912 000 lidí. Žižka byl námětem několika filmů. Nejznámější je husitská trilogie režiséra Otakara Vávry *Jan Hus*, *Jan Žižka* a *Proti všem*, kde Žižku hrál Zdeněk Štěpánek.

Představitel Jana Žižky Ben Foster s režisérem Petrem Jáklm

Jakub Červenka zfilmoval *Hovory s TGM*

Snímek debutujícího pětatřicetiletého režiséra Jakuba Červenky a zavedeného scenáristy Pavla Kosatíka zachycuje rok 1928, kdy Čapek dokončil knihu hovorů s TGM, která má národu představit jeho prezidenta. Film v sobě obsahuje dvě svářící se ambice: snaží se být důstojný a státotvorný, ale zároveň podvratný a zpochybnující. Vznikl ke stému výročí založení Československa (kniha *Hovory s TGM* vyšla původně k desátému výročí), a přitom líčí Masaryka jako opuštěného muže, jenž zpochybňuje svůj „tatičkovský“ status.

22. Mezinárodní filmový festival dokumentárních filmu Jihlava

Šestidenní festival, který začal koncem října, nabídl 327 dokumentárních snímků, stovku z nich ve světové premiéře. Festival je největší přehlídkou dokumentárních filmů ve střední a východní Evropě a loni jej navštívilo asi 4 500 akreditovaných diváků.

FOTOGRAFIE

Blatenský fotofestival

Již 13. ročník Blatenského fotofestivalu proběhl v září a nesl tentokrát téma svobody. Hlavní výstava je otevřená v Městském muzeu Blatná a návštěvníci ji mohou vidět do půlky listopadu. Jedna část výstavy se koná ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla a představuje fotografie Oldřicha Škáchy, které zachycují život Václava Havla. Druhá část nabízí návštěvníkům možnost nahlédnout do tvorby světově známého fotografa Antonína Kratochvíla, který se Blatenského festivalu zúčastnil také osobně. Další výstavy včetně doprovodného programu jsou k vidění také v prostorách blatenského zámku nebo nově otevřené kulturní kavárny Železářství u Šulců.

(mk)

Jižní Čechy Marie Šechtlové

DON galerie, která je v interiéru tábořského Divadla Oskara Nedbala, představila nedávno výstavu *Jižní Čechy Marie Šechtlové*.

Marie Šechtlová (1928-2008) se přivdala do slavné rodiny, která spoluvlastnila proslulý fotografický ateliér Šechtl a Voseček. Díky tomu mohla rozvíjet svůj výtvarný talent. Po úrazu, kdy si popálila ruku, se odklonila od klasické výtvarné fotografie k obrazové poezii všedního dne. Zmiňovaná expozice byla složená z černobílých snímků tohoto stylu z šedesátých let minulého století, jež byly mimo

jiné inspirovány verši básníka Jana Nohy, se kterým vytvořila několik obrazových publikací, například *Všechny oči* nebo *Praha na listu růže*.

Poetická jihočeská krajina se svojí panenskou přírodou, řekami a rybníky poskytla autorce dostatek inspiračních zdrojů pro snímky. Dokázala si například všimnout, že odlesky světla na hladině vytvářejí abstraktní obrazy a lidé, kteří se v ní zračí, najednou vypadají, jako by vypadli z Dalšího surrealistických snů. Zasněžené českobudějovické náměstí působí za soumraku s rozpitými světly skoro přízračně a pohled na domy skrz oblouk píseckého gotického mostu zase připomíná romantickou vedutu v kulatém rámu. Poezii okamžiku dokázala Marie Šechtlová spatřit i v rybářské lodce plující po téměř vypuštěném rybníku, osamělém cyklistovi jedoucím po nekonečně zasněžené ploše nebo chodci s deštníkem ztrácejícím se v romantických uličkách starého města.

Výstava *Jižní Čechy Marie Šechtlové*, která vznikla u příležitosti devadesátého výročí narození autorky a desátého výročí jejího úmrtí, určitě stojí za připomenutí.

(mk)

Emila Medková (19. 11. 1928, Ústí nad Orlicí – 19. 9. 1985, Praha)

Byla členkou Skupiny surrealistů, charakter její tehdejší tvorby lze pojmenovat jako magický realismus. Věnovala se fotografiím struktur, pracovala se znakem, symbolem, její práce nezřídka obsahují i erotický podtext.

HUDBA

Nežít v Česku, byl by hvězda

Steamboat Stompers patří k legendám českého tradičního jazzu. Pražská dixielandová skupina byla založena před padesáti lety, v roce 1968.

Steamboat Stompers dokázali odjakživa zaujmout a potěšit svým hudebním stylem. Hlavní zásluhu na tom nese někdejší zakladatel a lídr skupiny Jiří Kadlus. Služebně nejstarším je v kapele nyní čtyřiasedmšáťletý trombonista Pavel Janík. O svém bývalém šéfovi říká: „Jirka Kadlus, to byl lídr. Jeho trumpeta hrála vedoucí melodii a on prosazoval, aby se ostatní členové kapely zdatně připojili k tomuto způsobu hraní. Což samozřejmě mělo svoji odezvu.“ Velkým bavičem a hlavní hvězdou kapely byl zpěvák a basista Antonín „Tony“ Brych. Návštěvníky koncertů dokázal nadchnout svým nezaměnitelným scatovým zpěvem, mimikou i gesty, zkrátka celým svým vystupováním. Pavel Janík o něm říká: „Třešnička na dortu byl vokální projev Tonyho Brycha, který tomu dal tu pravou špičku, aby dílo bylo korunováno na maximum.“

Kapelník Jiří Kadlus kdysi o svém zpěvákovi, spoluzakladateli kapely a příteli Tony Brychovi řekl: „Kdyby žil jinde než v zabarikádovaném Československu před Listopadem 1989, stal by se jistě světovou hvězdou.“ Bohužel hlas

i basa Tonyho Brycha umlkly již před více než jedenácti lety.

Kapela však existuje dodnes. K aktuálnímu obsazení patří syn zakladatele, Jiří Kadlus junior, který hraje na klavír, a zpěvačka Eva Emingerová. Kulaté narozeniny slaví skupina celý rok. Oslavy vyvrcholily dvěma akcemi: jubilejní koncert odehrál band 13. října v pražských Dolních Počernicích. Ještě před ním, 19. září, se v Říčanech u Prahy uskutečnil Memoriál Jiřího Kadluse, který kapela pořádala již potřetí.

Zemřela zpěvačka Jana Kocianová

Ve věku dvaasedmdesáti let zemřela v Bratislavě 24. září slovenská zpěvačka Jana Kocianová.

Kocianová zpívala sólově i jako vokalistka, zpívala například s Jitkou Zelenkovou během vystoupení Karla Gotta. Později účinkovala s dvojicí Milan Lasica a Julius Satinský.

Zpěvačka pocházela z obce Šaštín-Stráže na západě Slovenska. Školní léta a mládí prožila v Bratislavě. V jedenadvaceti letech vyhrála soutěž o Zlatou kameru. Začala pravidelně vystupovat, účinkovala v bratislavské Tatrarevue a zpívala v zahraničí. V sedmdesátých letech dostala nabídku, aby vystupovala jako vokalistka se skupinou Ladislava Štáidla.

Většina českých diváků si nejspíš vzpomene na vystoupení Jany Kociánové s Milanem Lasicou a Juliem Satinským v televizním *Silvestru*, kde zpívali skladbu *C'est si bon*. Z množství jejích hitů patřily k nejpobulárnějším *Zahod' starosti*, *Nekonečná láska* nebo *Kadia' íst*.

V roce 1982 se Kociánová objevila i ve filmové pohádce *Popolvár, najväčší na svete*.

(mk)

Karel Svoboda 80 – exkluzivní koncert: 19. 12. 2018 od 19:00 hodin

Hudební divadlo Karlín připravuje k nedožitým 80. narozeninám fenomenálního skladatele, hitmakera Karla Svobody exkluzivní koncert, v němž mu jeho písněmi vzdá poctu celá plejáda populárních umělců, jimž ve své době napsal spousty hitů, ale i mladší zpěváci, kteří jeho písně v současnosti pro tento koncert nazpívají, ale mnohdy i dále zařadí do svého repertoáru. Karel Svoboda předčasně ukončil svůj plodný život v lednu 2007, tento koncert připomene jeho nedožitý narozeniny přesně v den, kdy se před osmdesáti lety narodil – 19. prosince. Scénář koncertu připravují Mgr. Pavel Polák, umělecký šéf divadla, a Radan Dolejš, muzikolog, hudební historik a známý dramaturg koncertů a televizních zábavních pořadů. Moderování se ujme Libor Bouček.

Národní divadlo připravilo ke 100. výročí vzniku Československa novou inscenaci Smetanovy *Libuše*

Mytický příběh o příchodu prvního českého knížete Přemysla na Vyšehrad je rámcově známý. Bratři Chrudoš a Štáhlav se na smrt pohádají o dědictví, Libuše spor rozsoudí, ale Chrudoš její rozhodnutí odmítne přijmout – žádá, aby mužům vládl muž. Libuše tedy vyšle vладыky za Přemyslem, který se s ní ožení a převezme moc. Libuše na závěr zazpívá proroctví o budoucí slávě i bojích českého národa. Ten podle jejích posledních slov neskoná a pekla hrůzy slavně překoná.

Libuše na scéně ND v Praze

Nové nastudování v Národním divadle v Praze vyvolalo celkem protichůdné recenze. Přinášíme Vám výběr z některých z nich (redakčně zkráceno):

Kněžna Libuše a veselí družstevníci. To je ale nadělení

Se svým charakterem slavnostních, víceméně statických, z dnešního pohledu možná i naivních obrazů, přemrštěně apelujících na národní sebevědomí, je tato opera samozřejmě scénickou výzvou. *Libuši* lze hrát stylizovaně, realisticky, abstraktně, nebo ji třeba i ironicky okomentovat z nadhledu 21. století. Všechno jde, ale myšlenka se musí udržet a rozvést.

Základní idea režiséra (a současně ředitele) Národního divadla Jana Buriana – pokud se dala vysledovat – není úplně špatná: Zapojit do hry prostor Národního divadla s jeho výzdobou, atmosférou... A pakliže opera sestává ze symbolických výjevů, tak je vzít doslova a stylizovat na jevišti do zlatého rámu, připomínajícího jevištní portál. I se všemi bělostnými řízami, dlouhými vlasy, ženskými copy, kopími v ruce mužů. A s velkým kamenem uprostřed, asi symbolizujícím ten základní, uložený dole.

Jenže jak se to často stává, nápadu chybí důslednost a precizní zpracování. Chvíli se na jevišti sice stylizuje, pak se ale zase aranžuje v rádobu realistického duchu, jaký známe z televizních záznamů starších inscenací. Postavy někdy přijíždějí po pohyblivých pásech jako figurky na orloji, jindy zase „normálně“ přijdou a netečně popocházejí po jevišti. Nějakou logiku v tom nelze postřehnout, stejně jako v zapojení tanečníků. Ti občas přicupitají, něco ilustrativně, leč v zásadě zbytečně dokreslí, a zase odcupitají. Možná proto, aby se v „ředitelské *Libuši*“ kromě Buriana a scenografa Daniela Dvořáka uplatnil i třetí šéf, Petr Zuska, jenž řadu let vedl balet.

A tak to jde celý večer, prostě se přes sebe hromadí různé střípky. Poselstvo přicházející k Přemyslovi se napřed zjeví na videoprojekci, pak na jevišti, ale s tímto postupem se dál nepracuje. Že by letmá pocta Laterně magie? Obyvatelé Přemyslových Stadic jsou rozjásaní družstevníci jako vystřižení z alegorických obrazů padesátých let...

Při závěrečných *Libušiných* slovech se abstrakce rázem změní v obraz, u něž není jasné, zda je ve své prostomyslnosti míněn doslova, či jako sarkastická glosa: Seshora se snese slavobrána, objeví se sokolové a obrozenci v cylindrech, z velkého kamene uprostřed jeviště se s rachotem odloupne vnější vrstva a objeví se nápis *Národ sobě*. Tápající divák by si to mohl vyložit třeba i takhle: Co jsme si na první scéně nadělili, to máme, všem se omlouváme...

Boj s pěveckými party

V režii je aspoň jakási idea, byť přibližná a nedotažená, díky níž se hodnocení dá zavěsit těsně pod průměr. V hudebním nastudování už není vlastně nic. Pod rukama dirigenta Jaroslava Kyzlinka sice vyzařuje z opery patos, ovšem v horším smyslu – v těžkopádném a rozvleklém. Proud hudby se únavně posunuje kupředu a je tak matný a jednotvárný, že se v něm posluchačsky nelze o nic zachytit. Orchester není špatný, ale zjevně neví, jak má vlastně hrát, protože ho nikdo neinspiruje.

Všechny pěvecké party v opeře jsou náročné, některé velmi. U titulní hrdinky lze v archivu Národního divadla najít na tři desítky pěvkyní, které ji zpívaly od 19. století. Dá se domyslet, že ne všechny nárokům dostaly. To ale není omluva pro současnost. Při páteční premiéře zpívala titulní roli Dana Burešová. Svým problematicky vyškoleným lyrickým hlasem, jakoby sraženým v krku, mechanicky produkuje jeden tón za druhým, ale jsou to ploché, mrtvé tóny bez obsahu. Takový zpěv je fádni ve všech rolích, v drama-

tické Libuši obzvlášt. Na závěrečné vypjaté proroctví pěvkyni už nestačily síly, nebyla schopna přidat dynamiku, re-zignovala na artikulaci slov.

Přemysla nastudoval Adam Plachetka, ale neudělal dobře. Role je nad jeho možnosti, hlas v ní slyšitelně přetěžuje, ten se mu začíná nezdravě „klepat“, ztrácí svou jedinečnou měkkost a barvu. Stále ještě velmi mladý pěvec by svůj rozlet směrem k podobně náročným rolím měl zabrzdit – pokud je ještě čas. Aby nakonec nesváděl boj na pokraji sil, jako Roman Janál s partem Radovana, který jen tak tak dozpíval do konce. Basistovi Jiřímu Sulženkovovi chybí pro Lutobora v hlase objem a znělost, Maria Kobielska jako Krasava místo zpěvu nepříjemně křičí a mezzosopranistka Stanislava Jirků postrádá pro Radmilu víc barvy a hutnosti. Zcela nevýrazný byl tenorista Jaroslav Březina jako Štáhlav. Snad jen ve zpěvu basisty Františka Zahradníčka v roli Chrudoše se dalo vystopovat trochu barvy, zvuku, energie. Skoro to vypadalo, jakoby ze dvou obsazení, která tak jako tak nejsou slibná, vybralo vedení Opery pro první premiéru ještě to horší.

Jistě, je to tvrdé konstatování, ale realitu nelze lakovat na růžovo. Pro operu *Libuše* (ostatně nejen pro ni) Národní divadlo v současnosti nemá pěvecké síly. K výročí Československa by bývalo lepší vymyslet jiný projekt.

Bedřich Smetana: *Libuše*

Dirigent: Jaroslav Kyzlink, režie: Jan Burian, scéna: Daniel Dvořák

Národní divadlo Praha, první premiéra 14. září 2018
Hodnocení: 45 %

Věra Drápelová

Nová Libuše v Národním divadle: Poslouchá se krásně, ale k dívání se nehodí

Libušin výhled do budoucnosti inscenace zastavuje v roce 1868 a dál se podívat neodvází. Současnost zůstává zahalena v mlhách.

Zavřete oči, přicházím. Slovtná Krokova dcera jménem Libuše včera vstoupila na jeviště pražského Národního divadla v přesvědčivém hudebním nastudování Jaroslava Kyzlinka a nové inscenaci režiséra Jana Buriana. Znovu potvrdila, co ví v podstatě každý, kdo chodí do opery: Bedřich Smetana vytvořil nádherný hudební obraz počátků české státnosti, který má naprosto nulový divadelní potenciál. Poslouchá se krásně, ale k dívání se nehodí.

Hrůzy divadelního pekla musí zase překonat režisér, který se do inscenování *Libuše* pustí. Navíc je to boj, v němž v podstatě nelze regulérně zvítězit. Dokonce ani tehdy, kdy hudebně vše funguje.

V pátečním premiérovém nastudování *Libuše* dobře zahrál především orchestr Národního divadla. Orchestr měl pod vedením dirigenta Kyzlinka vyvážený a energický zvuk, všechno bylo i ve fortissimech zřetelně slyšet, a tak to má být – v *Libuši* opravdu je co poslouchat.

Při premiéře krásně zněly už úvodní fanfáry vystřídané líbezným motivem *Libuše*. Slavnostní pasáže měly mohutný objem i dynamiku, ale nekouzaly k nepřehlédnému hluku. Působivý výkon podával i sbor, který se v *Libuši* mimořádně zapotí. Za premiéru si všichni jeho členové zaslouží uznání. Lyrická místa byla krásně zpěvná, veselá scéna ženců ve druhém dějství zasvítla ohlasem české lidové muziky z 19. století.

Orchestr je v *Libuši* velkým a prvotním vypravěčem i komentátorem děje a Jaroslavu Kyzlinkovi se tuto úlohu

daří plnit beze zbytku. Z orchestru vycházejí veškeré impulsy pro jeviště, které ale nemá předepsanou v podstatě žádnou akci. Veškeré zápasy a spory jsou tu pouze ideové a idealizované.

Je to bolavé místo *Libuše*, které z velkého hudebního díla dělá prakticky nerealizovatelnou věc. Pokud chce mít režisér nějaké akce, musí si je proti partituře vymyslet – tak to minulý týden v Brně udělal Jiří Heřman. Druhá možnost je partituru následovat a na jevišti vyrobit vznešenou divadelní pustinu.

Režisér Jan Burian se vydal spíš druhou cestou, byť se scénu snažil oživit, místy i s lehkou ironií – alespoň to tak vypadalo. Postavy většinou vytvářejí pohyblivé obrazy, popravdě je to spíš choreografie než režie. Burian společně se scénografem Danielem Dvořákem, choreografem Petrem Zuskou a výtvarnicí kostýmů Kateřinou Štefkovou vytvořili scénický koncept, který se pohybuje v symbolické rovině a nehraje si na realitu. Scéna lemovaná zlateným obrazovým rámem na to jasně upozorňuje.

Postavy se často přemísťují jako figurky obřího orloje. Uprostřed scény stojí knížecí stolec, ve druhém dějství se objevují idealizované obrazy české krajiny s lány zralého obilí. Zadní projekce znázorňují mlhu věků, kterou při Přemyslově zpěvu střídá záběr do větví lípy...

Nejbližší k inscenační tradici *Libuše* mají kostýmy: nesou v sobě ducha Mikoláše Alše, ale také cosi z ilustrací Zdeňka Buriana. Dobře řešené jsou především ty ženské, včetně jejich asexuální cudnosti, prostupující základním českým mýtem.

Ve třetím dějství se při Libušině proroctví objevují neurčité světelné obrazy, které nakonec mizí, aby odhalily velkou scénu položení základního kamene Národního divadla. Přicházejí sokolové, prominenti české politiky i umění té doby, a kvádr s nápisem *Národ sobě*, který se vyloupne z rozpadlého knížecího stolce. Inscenace tedy Libušin výhled do budoucnosti zastavuje v roce 1868 a dál se podívat neodvází.

Současnost podle nové pražské *Libuše* zůstává zahalena v mlhách sotva utvořených a význam proroctví se smrškl do národního uvědomění a semknutí. To je hodně divné poselství pro globalizovaný svět – o nějaké inscenační vizi pro budoucnost tu nemůže být řeč.

Statické ztvárnění *Libuše* nechává hodně klidu pěvcům, aby se mohli soustředit na svoje výkony. Dana Burešová vytvořila Libuši víc laskavou než majestátní a vizionářskou. Hlavně si ale uprostřed vší té opatrně zpochybňované vznešenosti zachovala přirozenost blízkou současnému opernímu herectví.

Adam Plachetka byl přesvědčivý Přemysl – role je to v podstatě lyrická a Plachetkovu zpěvnému barytonu sedí. Snad by to chtělo jen o něco víc vřelosti, v hudbě je jí hodně. Chrudoš by naopak od Františka Zahradníčka snesl víc uvěřitelného hněvu, jeho konflikt s mírným Štáhlavem v podání Jaroslava Březiny jako by se ani neodehrál.

Jiří Sulženko jako Lutobor a Roman Janál jako Radovan byli důstojní, ale poněkud neživotní vladykové. Marie Kobielska ztvárnila unylou Krasavu, která pěvecky i herecky mizela. Stanislava Jirků jako Radmila jako by pak na jevišti ani nebyla.

Ansámbl čtyř ženců zpívaný za scénou se zvukově ztrácel, ale z toho nelze vinit pěvce – spíš je to otázka jejich umístění a akustiky divadla.

Boris Klepal

Mladý český klavírista Matyáš Novák uspěl v mezinárodní soutěži v Norsku

Dvacetiletý český klavírista Matyáš Novák dosáhl úspěchu v Mezinárodní klavírní soutěži Edvarda Griega v norském Bergenu. Ve finálovém kole získal druhou cenu a ocenění Steinway Prize. Do soutěže určené pro klavíristy do 35 let se přihlásilo 133 hudebníků, z nichž porota na základě nahrávek vybrala třicet soutěžících. Sama soutěž měla několik kol, to finálové se uskutečnilo v koncertní síni Grieghallen v Bergenu. Kromě Matyáše Nováka do finále postoupil ještě pětadvacetiletý soutěžící z Japonska a osmadvacetiletý interpret z Ruska. Novák byl tedy věkem nejmladší. Pro své finálové vystoupení si připravil *Koncert a moll pro klavír a orchestr* Roberta Schumanna a finálové klání zahajoval. Konečným vítězem se stal Japonec. Součástí ceny je kromě finančního ohodnocení vystoupení na Røros Winter Chamber Music Festival 2019 v Norsku a sólový recitál v německém Kielu v roce 2019 (Steinway Prize).

Česká filharmonie zahájila novou sezónu

V pražském Rudolfinu se uskutečnil koncert České filharmonie (ČF), kterým byla zahájena její 123. sezóna. Zazněla *Symfonie č. 2 c moll Vzkříšení* Gustava Mahlera. Orchester vedl nový šéfdirigent a hudební ředitel Semjon Byčkov.

ČF v Rudolfinu 17., 18. a 19. října uvedla *Sinfonii pro 8 hlasů a orchestr* Luciana Beria a *Symfonii č. 7 d moll* Antonína Dvořáka. V případě Beriovy *Sinfonie* šlo o mimořádnou událost. Toto dílo v Praze naposledy zaznělo před dvaceti lety. K vrcholům pražské sezóny mají patřit koncerty Simona Rattla, Franze Welsera-Mösta, Giovanni Antoniniho a Christopa Eschenbacha stejně jako programy hlavních hostujících dirigentů Jakuba Hruší a Tomáše Netopila. Objeví se i Pierre-Laurent Aimard, Nikolaj Luganskij, Joshua Bell a Frank Peter Zimmermann.

5. ročník mezinárodního festivalu věnovaný dílu a osobnosti českého barokního génia Jana Dismase Zelenky

Zelenka Festival Praha – Drážďany započal svou historii v roce 2014 a je prvním a jediným festivalem svého druhu na světě. Jan Dismas Zelenka je v současnosti považován za jednoho z nejvýznamnějších barokních skladatelů ved-

le J. S. Bacha, G. F. Händela a A. Vivaldiho. Bylo jen otázkou času, kdy se Česká republika oficiálně přihlásí k dědictví minulosti a vydá světu jasný signál o tom, že si považuje významu Zelenkova odkazu a podporuje proces jeho znovuoživení. Tvůrčí odkaz českého hudebního skladatele Jana Dismase Zelenky je evropským fenoménem na hudebním poli současnosti a znovuoživená díla tohoto génia na koncertních pódii i CD nahrávkách doslova přepisují dějiny barokní hudby. Ještě před několika lety se vůbec nepočítalo s tím, že by ve 21. století mohla být objevena zásadní díla evropského baroka. Nadšení a ohlasy publika a odborné veřejnosti, jaké způsobují ve světě premiéry Zelenkovy dosud neznámé hudby na CD nahrávkách i koncertních provedeních, jsou toho důkazem.

Pořadatelem letošního festivalu byl český hudební soubor Ensemble Inégal. Soubor, který v čele s dirigentem Adamem Viktorou intenzivně šíří odkaz tohoto českého velikána, je právě za realizaci Zelenkových děl opakovaným držitelem mnoha mezinárodních hudebních cen (Diapason d'Or, International recording review outstanding, Goldberg 5 stars aj.). Každoročně uvádí Zelenkovy skladby v novodobých premiérách v rámci svého koncertního cyklu České hudební baroko – objevy a překvapení. Koncertuje a tím šíří Zelenkovu hudbu na významných hudebních festivalech v Čechách, Velké Británii, Německu, Francii, Belgii, Lucembursku, Nizozemí, Španělsku, Lotyšsku, Rakousku aj.

Součástí programu Zelenka Festivalu Praha byla i jednodenní konference s nejvýznamnějšími představiteli současného zelenkovského výzkumu prezentující dosud nepublikované badatelské poznatky zaměřené na život a dílo Jana Dismase Zelenky. Janice B. Stockigt (Austrálie), Andrew Frampton (Velká Británie), Frederic Kiernan (Austrálie), Michael Driscoll (USA), Kjartan Óskarsson (Island), Maria Sawinkova (Rusko), Václav Kapsa (Česká republika), Lukáš Vokřínek (Česká republika), Jiří K. Kroupa (Česká republika). Zelenka Conference Prague si kladla za cíl vytvořit platformu pro zveřejnění a prezentaci výsledků současných zelenkovských badatelů. Zároveň je impulsem a inspirací pro zahájení dosud silně stagnujícího zelenkovského výzkumu v Čechách. Konferenci uzavřelo setkání s Janice B. Stockigt, autorkou monografie *Jan Dismas Zelenka – český hudebník na drážďanském dvoře*. Událost proběhla u příležitosti vydání českého překladu v nakladatelství Vyšehrad.

VZPOMÍNKA

Jaromír Vejvoda (28. 3. 1902 – 13. 11. 1988)

Jeden z králů české dechovky Jaromír Vejvoda pocházel z početné muzikantské rodiny, a tak nebylo překvapivé, že již od dětství ovládal hru na různé hudební nástroje. V šesti letech na housle, ve čtrnácti na křídlovku a v patnácti začal vystupovat s tatínkovou kapelou. Společné muzicírování s otcem přerušil Jaromírův odchod k 10. pluku do Brna, kde dále rozvíjel svůj talent. V roce 1924 převzal kapelnictví.

Vejvoda nebyl pouhým interpretem starých skladeb, sám zkomponoval 47 polek, 19 valčíků, devět pochodů,

tři tanga, jeden waltz a jeden smuteční pochod. Do výčtu jeho děl je třeba započítat ještě tango *My už to oba víme*, na němž se autorsky podílel Ferdinand Kocourek, a pochod *Rozloučení*, upravený z lidové písně. Největší věhlas si bezpochyby získala *Škoda lásky* z roku 1927, kterou již krátce po jejím vzniku přebíraly všechny významné kapely.

Během druhé světové války zasahovali nacističtí cenzori do textů některých jeho skladeb, nic to však nebylo v porovnání s komunisty po roce 1948, kteří je nemilosrdně, a často bez jeho vědomí, upravovali. Jakákoli zmínka o bohu nebo pesimistická slova byly vyškrtuty. Navíc

Vejvoda nesměl dál vést muzikantskou živnost. Režim mu umožnil stát se skladníkem náhradních dílů v ČKD Modřany. Jeho dvorní textař Vašek Zeman nakonec emigroval do Kanady. Zemanovo místo zaujal Ladislav Jacura. Po uvolnění poměrů v šedesátých letech se mohl Vejvoda opět věnovat naplno muzice jako dirigent kapely Zbraslavanka. Dokonce směl potěšit krajany ve Vídni, kam naposledy vyjel v roce 1972. Jak už to bývá, oficiálních ocenění se dočkal až na sklonku života. V roce 1981 převzal v Dortmundu cenu Radia Luxembourg a televize ZDF Zlatý lev a následující rok mu byl udělen titul zasloužilý umělec. Celý život se pohyboval mezi Vraným nad Vltavou (1935-1961), Modřany (1961-1968) a Zbraslaví, kde prožil dětství, část mládí a posledních dvacet let. Tam byl také pochován, na hřbitově u kostela sv. Havla.

Národní divadlo

18. 11. 1883 bylo operou Bedřicha Smetany *Libuše* po požáru znovuotevřeno Národní divadlo v Praze.

18. 11. 1983 bylo Národní divadlo v Praze po sedmileté rekonstrukci znovu otevřeno operou Bedřicha Smetany *Libuše*, o den později byla slavnostně dána do provozu Nová scéna.

Jan Antonín Koželuh (14. 12. 1738, Velvary – 3. 2. 1814, Praha)

Český skladatel a chrámový kapelník. Pocházel ze ševcovské rodiny, jeho starší bratranec Leopold se proslavil jako dvorní skladatel ve Vídni. Zprvu byl na studiích v jezuitském klášteře v Březnici, poté studoval hudbu u J. F. N. Segera v Praze. Počátkem šedesátých let byl krátce kapelníkem v Rakovníku, kantorem ve Velvarech a chrámovým zpěvákem v Praze. V letech 1763-1766 studoval ve Vídni operní kompozici u Ch. W. Glucka, F. Gassmanna a J. A. Hasseho. Po návratu do Prahy vyučoval zpěv, klavír a řídil hudbu na kůru kostela křižovníků s červenou hvězdou. Od roku 1784 až do smrti zastával místo kapelníka v metropolitním chrámu sv. Víta v Praze. Stal se tak jednou z nejvlivnějších osobností pražského hudebního života, a to i díky své činnosti kompoziční a pedagogické.

Jan Dismas Zelenka (16. 10. 1679, Louňovice pod Blánkem – 23. 12. 1745, Drážďany)

Po jeho smrti bylo jeho dílo uloženo do archivních skříní drážďanského chóru jako majetek panovníka a nebylo možné je opisovat či vydávat. Tento zákaz porušil ale např. Bachův syn Wilhelm Friedemann, když pro svého otce opsal Zelenkovo *Magnificat*. Bedřich Smetana v drážďanském archivu opsal a v Praze na slavnostech Novoměstského divadla v roce 1863 uvedl jednu z jeho orchestrálních suit. Zelenkova hudba je charakteristická objevnou harmonickou představivostí, je vždy tvůrčí a plna originality.

Zemřel rockový zpěvák Vladimír Šafránek

Po dlouhé nemoci v šestačtyřiceti letech zemřel hudebník Vladimír Šafránek, zakladatel populárního uskupení Walda Gang. Známy byl i z působení v kapele Harlej. Vláš

Šafránek založil skupinu Walda gang v roce 2009 po smrti Waldemara Matušky, aby v rockovém provedení připomínal jeho nejslavnější písně. Vedle nich měla kapela na repertoáru i coververze Hudsonských šifů, písní od Michala Tučného, ale i amerických Bloodhound gang. S kapelou zpíval do roku 2016, kdy musel činnost pro vážné zdravotní důvody přerušit a nahradil jej Miro Šmajda. „Vládo, pořad nám budeš chybět. Špatně se to píše, moc to bolí,“ napsal mimo jiné na facebook Harleje lídr skupiny Tonda Rauer.

Zemřel Bohumil Kulínský, dirigent a sbormistr dětského pěveckého sboru Bambini di Praga

Bohumil Kulínský

Bohumil Kulínský (5. 5. 1959, Praha – 15. 9. 2018, Praha) byl dirigent a sbormistr, známý především vedením dětského pěveckého sboru Bambini di Praga od roku 1977 do listopadu 2004. V lednu 2009 byl pravomocně odsouzen na pět a půl roku za zneužívání nezletilých sboristek. 21. června 2011 byl v polovině výkonu trestu podmíněně propuštěn na svobodu.

Dirigování vystudoval na Pražské konzervatoři a na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Oba jeho rodiče, Blanka (* 1935) a Bohumil (1910-1988) Kulínští, se profesně zabývali sborovým zpěvem. V roce 1973 společně založili dětský pěvecký sbor Bambini di Praga. Bohumil Kulínský mladší se už v mladých letech stal sbormistrem sboru Bambini di Praga pro nejmenší děti a o něco později i sbormistrem hlavního sboru. Dirigoval mnohá hudební tělesa, například Komorní filharmonii Pardubice, Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK, Orchestr opery Národního divadla v Praze. Krátkou dobu dirigoval i některé zahraniční orchestry: od roku 1995 pravidelně hostoval v Japonsku, od roku 1997 u Symfonického orchestru Bavorského rozhlasu v Mnichově aj. V době trestního stíhání byl druhým sbormistrem Pražského filharmonického sboru, krátce archivářem partitur v Pražské komorní filharmonii. Pro Bambini di Praga pracoval na dálku jako dramaturg a manažer, kontakt se sboristkami měl zakázán. Před dubnem 2007 opustil místo archiváře v PKF a začal pracovat jako asistent kamery dokumentaristky Olgy Špátové a Olgy Sommerové. Od června 2007 pracoval jako řidič taxislužby pro firmu Sedop v. o. s. V březnu 2008 vydal knihu vzpomínek *Volný pád* (spoluautorka Jitka Škápíková), v níž se zabývá i svým stíháním a zveřejňuje řadu dopisů, jež psal manželce z vazby. Sbor Bambini di Praga po téměř čtyřicetiletém působení v roce 2011 zanikl, podstatný vliv na to měla právě Kulínské kauza.

Kulínský se v roce 2012 vrátil na hudební scénu a v roce 2013 se neúspěšně ucházel o místo ředitele pražského symfonického orchestru. V poslední době pracoval jako asistent kamery Olgy Špátové a v loňském roce byl angažován jako dramaturg adventních koncertů České televize.

Francouzský prezident Macron přijel na návštěvu České republiky a Slovenska

Francouzský prezident Emmanuel Macron navštívil 27. října Českou republiku, kam přicestoval ze Slovenska. Informovala o tom agentura AFP s odvoláním na Elysejský palác. V Praze se hlava francouzského státu setkala s českým prezidentem Milošem Zemanem a premiérem Andrejem Babišem. Den předtím Macron v Bratislavě jednal se svým protějškem Andrejem Kiskou a premiérem Peterem Pellegrinim.

Merkelová v Praze: EU už je vícerychlostní, nemůže pořád čekat na všechny

Evropská unie nemůže pořád vyčkávat, až se do spolupráce zapojí všech 27 členských států. Při své návštěvě Prahy to na tiskové konferenci řekla německá kancléřka Angela Merkelová. Podle ní musí ale pro všechny členy zůstat otevřena možnost účastnit se.

Merkelová přijela do Prahy při příležitosti stého výročí založení Československé republiky. Čechům a Češkám k němu pogratulovala, poslala blahopřání i na Slovensko. „Po strašné historii, kdy nacistický režim Československo rozdělil, jsme rádi, že žijeme ve vzájemném přátelství,“ uvedla kancléřka.

S Babišem Merkelová měla zhruba hodinový pracovní oběd. Premiér novinářům řekl, že debatovali o spolupráci mezi Českem a Německem ve vědě a výzkumu. „Pro paní kancléřku je to velké téma, ona tady má historické kontakty,“ připomněl Babiš, že Merkelová v minulosti v Česku studovala na Akademii věd. Mluvili také o plánované vysokorychlostní železnici z Prahy do Berlína, který by měla vést tunelem pod Krušnými horami.

Babiš také řekl, že pro Merkelovou nechal připravit menu, které by jí připomnělo čas strávený v tehdejší Československu. „Měli jsme zelňačku, vepřový řízek a ruské bílé, takže trošku zavzpomínala na staré časy,“ řekl.

Podle neoficiálních informací se Merkelová účastnila oslavy 90. narozenin bývalého předsedy Akademie věd Rudolfa Zahradníka, který ji během jejího studijního pobytu v Praze vyučoval.

Prezident Miloš Zeman udělil nejvyšší počet vyznamenání za své působení ve funkci prezidenta republiky

Ocenil jednačtyřicet osobností, loni jich bylo devětatřicet. Nejvíce státních vyznamenání bylo uděleno v roce 1998 prvním českým prezidentem Václavem Havlem. Jeho následník Václav Klaus uděloval pravidelně lehce nad dvačet vyznamenání.

Zeman kritizoval pokusy o zasahování do vnitřních věcí zemí V4

Pokusy o zasahování do vnitřních záležitostí zemí visegrádské čtyřky (V4) jsou podle prezidenta Miloše Zemana zbytečné a vedou k odcizení vůči ostatním státům EU. Zeman to řekl na tiskové konferenci po jednání se svými kolegy ze Slovenska, Maďarska a Polska ve Vysokých Tatrách. Nepří-

mo tak reagoval na zářijové doporučení Evropského parlamentu, aby členské země EU zahájily proti Budapešti řízení kvůli vážnému ohrožení unijních hodnot.

Díky soudržnému postoji V4 se podle českého prezidenta podařilo eliminovat otázku migračních kvót, tedy přerozdělování migrantů mezi členské státy EU na základě povinných kvót. Prezidenti Slovenska a Polska po schůzce hlav států čtyř středoevropských zemí z uskupení visegrádská čtyřka (V4) obhajovali sankce, které EU uvalila na Rusko v roce 2014 kvůli anexi poloostrova Krym. Český prezident Miloš Zeman ani jeho maďarský kolega János Áder sankce před novináři nekomentovali.

Volodin uvítal Vondráčkovu návštěvu jako známku oživení vztahů

Státní дума, dolní komora ruského parlamentu, oživuje kontakty s parlamenty evropských zemí. Prohlásil to předseda dumy Vjačeslav Volodin v souvislosti s návštěvou předsedy české Poslanecké sněmovny Radka Vondráčka. Rozvoj vztahů ruských zákonodárců s protějšky v Evropě omezily sankce Evropské unie a Spojených států, vyhlášené po ruské anexi Krymu a rozpoutání konfliktu na východě Ukrajiny. Moskva odpověděla odvetnými kroky, například svého času odmítla dát víza norským poslancům. Volodin později podle agentury TASS Vondráčkovi řekl, že by vztahy mezi oběma parlamenty měly dosáhnout úrovně, na jaké jsou vztahy mezi prezidenty obou států. Růst vzájemného obchodu, loni o 35 procent a za letošní první pololetí o 18 procent, podle Volodina vypovídá o oživení, ale ještě nelze hovořit o dosažení maxima.

Vítězem senátních voleb je ODS, vládní ANO a ČSSD propadly

Vítězem letošních senátních se stala ODS. Z jedenácti jejích finalistů bylo zvoleno deset, bude tak mít šestnáct senátorů, stejně jako hnutí STAN (Starostové a nezávislí), které mělo šest úspěšných finalistů. V senátních volbách se obměňovala třetina horní komory, tedy sedmadvacet senátorů. Ve druhém kole přišlo k urnám kolem 16,5 procenta voličů.

KDU-ČSL bude mít díky dvěma úspěšným finalistům patnáct senátorů. ČSSD získala jen jeden mandát ze třinácti obhajovaných a má třináct senátorů. Vládní hnutí ANO, které získalo také jen jednoho senátora z deseti finalistů, bude mít sedm křesel. Početně nejmenším zůstane Klub pro liberální demokracii – Senátor 21 s pěti členy. Rozložení sil v horní komoře ale bude ještě záviset na tom, zda se případně k některé z frakcí připojí úspěšní nezávislí kandidáti nebo zástupci menších stran.

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) nebude mít poprvé od roku 1996 žádného zástupce v horní parlamentní komoře. Její kandidátka na Karvinsku, bývalá poslankyně Milada Halíková, prohrála ve druhém kole senátních voleb na Karvinsku s bohumínským starostou Petrem Víchou (ČSSD). Ten se stal zároveň jediným kandidátem vládní ČSSD, který uspěl v letošních senátních volbách.

Novým senátorem za Prahu 12 se stal někdejší diplomat a bývalý prezidentský kandidát Pavel Fischer, který se o místo v horní komoře ucházel jako nezávislý kandidát.

V rozhovoru s ČTK po zvolení řekl, že počítá s kandidaturou na prezidentské křeslo i v dalších volbách, které budou za necelých pět let. Uspěl i další bývalý prezidentský kandidát Marek Hilšer. Senátorem se stal za Prahu 2 za vlastní hnutí nazvané Marek Hilšer do Senátu (MHS). Už v prvním kole byl zvolen další prezidentský kandidát Jiří Drahoš na Praze 4. V Senátu zasedne například i ředitel ZOO ve Dvoře Králové Přemysl Rabas. Ostravským senátorem bude nadále horolezec a podnikatel Leopold Sulovský (Ostravak). Do Senátu za Teplice se dostala i stálice české politické scény Jaroslav Kubera (ODS). „Samozřejmě to byla moje poslední kampaň, kterou bych nechtěl skončit v poli poražených,“ řekl ČTK s tím, že další obhajobu za šest let už neplánuje. Jednasedmdesátiletý Kubera, senátor od roku 2000, se stal i předsedou Senátu.

Předseda Senátu Milan Štěch (ČSSD) už zřejmě po těchto volbách předsedou Senátu nezůstane, protože předsedu má zástupce nejsilnějšího senátorského klubu. Předseda ANO Andrej Babiš uvedl, že ANO dopadlo v senátních volbách mizerně, počítal s tím. Šéf TOP 09 Jiří Pospíšil je s výsledky voleb spokojen, voliči podle něj vyváží vládu ANO. Strana získala jeden mandát, podpořila i Mikuláše Beka v Brně a Pavla Fischera v Praze. „Jakýkoliv zisk nového senátorského křesla je pro nás úspěch,“ uvedl Pospíšil. Piráti získali jednoho senátora – Lukáše Wagenknechta v Praze 8.

Do Senátu se letos dostaly jen dvě ženy, to je nejméně v historii. Počet senátorek se po letošních volbách sníží z šestnácti na třináct z celkem jednaosmdesáti členů Senátu. Lukáš Wagenknecht (za Piráty) na Praze 8 je dosud nejmladší senátor v Česku, čtyřicet let oslavil 24. září.

Vedení Senátu zůstane pětičlenné. Budou jej tak jako dosud tvořit předseda a čtyři místopředsedové podle principu poměrného zastoupení. Shodli se na tom představitelé nejsilnějších senátních stran – ODS, STAN a KDU-ČSL. Adepti na tyto funkce by podle nich neměli být v horní komoře nováčky, měli by v ní být alespoň dva roky. Z vyjádření politiků po jednání vyplynulo také, že Senát bude vracet Sněmovně víc zákonů, se kterými tyto strany nesouhlasí. Předseda a místopředsedové horní komory se budou volit v polovině listopadu.

Nízká volební účast je ve druhém kole senátních voleb dlouhodobým trendem, dodávají politologové.

Druhý Babišův kabinet vládně již přes 100 dní

Státní rozpočet na příští rok, zvyšování důchodů nebo platů ve veřejné sféře. To jsou podle premiéra Andreje Babiše (ANO) úspěchy jeho druhé vlády za 100 dnů ve funkci. Podle vicepremiéra Jana Hamáčka (ČSSD) se ukazuje, že vstup sociální demokracie do vlády byl správný a dohoda ČSSD s ANO ukončila devět měsíců nestability po sněmovních volbách.

Petříček chce prosazovat sebevědomou zahraniční politiku

Nový ministr zahraničí Tomáš Petříček (ČSSD) chce prosazovat, aby Česko mělo sebevědomou zahraniční politiku a mluvilo v ní jedním hlasem. Zaměřit se chce na spolupráci v Evropské unii a v Severoatlantické alianci, na eko-

nomickou diplomacii nebo na rozvojovou pomoc. Novinářům to řekl při svém uvedení do úřadu. Oznamoval také, že na první zahraniční cestu v úřadu pojedí do Německa, kde ho čeká jednání s šéfem německé diplomacie Heikem Maasem. Nový ministr označil za jednu ze svých priorit rozvojovou pomoc a její efektivnější využívání. V souvislosti s ní mluvil také o českém diplomatickém angažmá v Africe, kterou považuje za kontinent mnoha obchodních příležitostí. Zároveň podle něj v Africe leží i klíč k vyřešení některých hrozeb, jimž svět čelí.

Petříček se stal ministrem zahraničí poté, co ČSSD ustoupila z původní nominace svého europoslance Miroslava Pocheho, kterou odmítal prezident Miloš Zeman. Poche dosud pracoval na ministerstvu zahraničí na externí smlouvu jako politický tajemník, Petříček zopakoval, že s ním v této pozici už nepočítá. Zrušení funkce bude podle něj jedním z prvních kroků, které ve funkci udělá. Zároveň ale nevyločil možnost další spolupráce s Pochem, je mu v minulosti dělal v Evropském parlamentu asistenta.

Pavel Bělobrádek v březnu už nebude kandidovat na předsedu KDU-ČSL

Předseda KDU-ČSL Pavel Bělobrádek na březnovém sjezdu strany už nebude kandidovat do čela lidovců. Ve vrcholné lidovecké funkci končí bez ohledu na výsledek senátních voleb. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že po osmi letech svého předsednictví cítí, že lidovci potřebují nový impuls.

Současný místopředseda KDU-ČSL Jan Bartošek se bude na březnovém sjezdu ucházet o funkci předsedy lidovců. Kandidaturu zvažuje i první místopředseda KDU-ČSL Marian Jurečka, na rozhodnutí je ale podle něj ještě čas. Zlínský hejtman a senátor Jiří Čunek se o kandidatuře rozhodne v únoru.

Forum 2000 se zaměřuje na hrozby pro svobodu

V pražském paláci Žofín proběhl 22. ročník mezinárodní konference Forum 2000. Její účastníci debatovali o aktuálních hrozbách pro svobodu, o vlivu informačních technologií na demokracii nebo o roli Číny v současném světě. Na konferenci se registrovalo na 500 delegátů.

Motto letošního Fora 2000 znělo „Potřebuje demokracie zásadní aktualizaci?“ Konference se zabývala společenskými a ekonomickými výzvami demokracie, rostoucím populismem a nacionalismem nebo zásadními změnami v kyberprostoru. Souběžně s konferencí se v Praze i dalších městech konala také Festival demokracie, který nabídla sérii besed, projekcí, výstav a koncertů.

Cenu Václava Havla za lidská práva obdržel Ojub Titijev z Ruska

Letošní Cenu Václava Havla za lidská práva získal Ojub Titijev, který vede v čečenské metropoli Grozném pobočku Memorialu, jedné z nejstarších ruských organizací na ochranu lidských práv. Ve Štrasburku to oznámilo Parlamentní shromáždění Rady Evropy, které ocenění pojmenované po bývalém československém a českém prezidentovi uděluje od roku 2013. Šéf čečenské odbočky organizace

Memorial si cenu nemohl převzít osobně, neboť jej letos v lednu zatkla policie údajně za držení marihuany.

Parlamentní shromáždění Rady Evropy uděluje Cenu Václava Havla za lidská práva společně s pražskou Knihov-

nou Václava Havla a s Nadací Charty 77 od roku 2013. Letos se do užšího výběru dostali kromě Titijeva také kubánská disidentka Rosa María Payáová a bahrajnský opoziční lídr Nabíl Radžáb, který je od roku 2016 ve vězení.

VÝROČÍ

Josef Jaroslav Beran (29. 12. 1888 – 17. 5. 1969)

Josef Jaroslav Beran byl katolický duchovní a teolog, 33. arcibiskup pražský a primas český v letech 1946-1969 a od roku 1965 kardinál. Byl politickým vězněm nacismu i komunismu, komunistický režim mu navíc po většinu času znemožnil spravovat diecézi.

Po jmenování kardinálem prožil poslední roky svého života jako vyhnanec ve Vatikánu. Po úmrtí jej kardinál Šeper označil za druhého svatého Vojtěcha. Jako jedinému Čechovi se mu dostalo pocty být pohřben po boku jednadvadesáti papežů v kryptě svatopetrské baziliky ve Vatikánu s více než sto hroby. Paradoxně se tak stalo v důsledku komunistického režimu v Československu, který zakázal převoz jeho ostatků do vlasti. Transport se uskutečnil až v demokratickém zřízení během dubna 2018, kdy byly ostatky uloženy v kapli sv. Anežky České ve svatovítské katedrále. V roce 1998 byl zahájen proces jeho blahořečení.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Beran

11. 11. 1918 v železničním vagónu poblíž Compiègne bylo podepsáno příměří mezi Německem a státy Dohody, čímž skončila první světová válka, demokratické státy v tento den slaví Den veteránů.

14. 11. 1918 se v Praze v Thunovském paláci konala první schůze Revolučního Národního shromáždění; byla na ní prohlášena republikánská forma státu a Tomáš Garrigue Masaryk zvolen prvním prezidentem Československé republiky; ve stejný den byla ustavena první vláda tzv. vše-národní koalice v čele s Karlem Kramářem.

30. 11. 1938 prezidentem Česko-Slovenské republiky, později státním prezidentem protektorátu Čechy a Morava, byl zvolen Emil Hácha. Při svém odjezdu do Berlína

16. 3. 1939 ve 14:30 hodin přijal Adolf Hitler na Pražském hradě prezidenta Emila Hácha

14. března 1939 byl Emil Hácha ještě prezidentem Česko-Slovenska, byť Mnichovskou dohodou a Vídeňskou arbitráží z podzimu 1938 okleštěného a vnitřně přetvořeného. Když začal jednat s Hitlerem, neexistoval už ani tento stát, neboť sněm v Bratislavě vyhlásil v poledne toho dne slovenskou samostatnost. Po brutálním nátlaku v noci ze 14. na 15. března vyčerpán, už „div ne mrtev“ Hácha svěřil Čechy a Moravu do „ochrany Říše“. 16. března 1939 vyhlásil Hitler v Praze protektorát Čechy a Morava a Hácha se stal jeho státním prezidentem.

Emil Dominik Josef Hácha (12. 7. 1872, Trhové Sviny – 27. 6. 1945, Praha) byl český právník a politik. Během let 1925-1938 působil jako předseda Nejvyššího správního soudu.

10. 11. 1943 se narodila Lívia Klausová, ekonomka, česká velvyslankyně na Slovensku, manželka bývalého prezidenta ČR Václava Klause.

12. 12. 1933 zemřel Antonín Švehla, politik, statkář a agrární reformátor. 28. října 1918 se podílel na vyhlášení samostatného státu a stal se tak jedním z pěti mužů 28. října. Od 1918 byl poslancem Národního shromáždění, v letech 1918 až 1920 byl ministrem vnitra a podílel se výrazně na vzniku a podobě československé ústavy schválené roku 1920. V roce 1919 se stal předsedou Agrární strany a snažil se, aby její politika byla přijatelnou jak pro velkostatkáře, tak pro drobné zemědělce. Od roku 1922 byl postupně předsedou celkem tří československých vlád.

Antonín Švehla

20. 12. 1978 ve Stockholmu vznikla z iniciativy Františka Janoucha Nadace Charty 77. František Janouch (* 22. 9. 1931) je český a švédský jaderný fyzik, autor populárních vědeckých děl, disident a zakladatel Nadace Charty 77, jíž je také předsedou. Ještě jako středoškolský student vstoupil v roce 1948 do KSČ, odkud byl v době normalizace vyloučen a zbaven státního občanství.

Výstava 1918 Žižkov – My, národ československý

Žižkovu se už není třeba vyhýbat a zájemci o jeho historii se mohou podívat, jaký byl za Jaroslava Haška a jeho kumpana Sauera.

Široká veřejnost má nyní možnost navštívit unikátní výstavu *1918 Žižkov – My, národ československý*, která představí vývoj Žižkova v letech 1918-1938. V legendární žižkovské hospodě U Vystřeleného oka, která mimochodem nedávno oslavila čtvrt století, bude možné zažít, jak mohl Žižkov vypadat na podzim roku 1918, zájemci mohou ochutnat pokrmy z válkou ochuzených receptů žižkovských hospod a na zdraví mladé republiky bude možné připít třeba i nefalšovanou kontušovkou. Návštěvníci budou mít také možnost potkat se s autory zmiňované výstavy Janem a Terezou Vlkovými a poslechnout si úryvky z Haškova *Švejka*, které bude předčítat moderátor Pepa Lábus s hudebním doprovodem harmonikáře Pepy Čechila. Dobová řemesla zastoupí například dráteník a jeho malé muzeum, atmosféru dobového prostředí zajistí Pin up & Vintage Studio a klub vojenské historie Gardekorps Praha, který navíc představí výstavu vojenské výzbroje a výstroje c. a k. mocnářství. A svůj zážitek z těchto nezapomenutelných historických kulís si může každý zvečnit v dobovém foto koutku nebo uchovat v podobě vlastnoručně vyražené pamětní mince. K tomu všemu budou hrát kapely Kontušovka, Péro za kloboukem, Pražský pouťový orchestr a fláinetář Jan Bondra.

Autoři výstavy, Jan a Tereza Vlkovi, si dali za úkol přiblížit dějiny místním obyvatelům, kladou důraz na běžný život, aniž by však ignorovali zásadní politické momenty doby. Doby, kdy hospodám vládli Jaroslav Hašek a Franta Sauer, zvedat činky učil Fridolín Hoyer a sáňkovat se mohlo i v ulici U Rajske zahrady. Výstavu tvoří fotografie, trojrozměrné předměty nebo třeba ukázky z filmů. „K vidění je na 450 fotografií, k dispozici na výběr jsme jich měli ale nakonec dvakrát tolik. Také přineseme rozhovor s nejstarším žijícím Žižkovanem Eduardem Markem, jenž pamatuje první republiku, kam se chodilo do školy, kde kluci dělali lumpárny, jak vypadaly ulice... Zmíněny jsou rovněž okolnosti, jak se Žižkov stal součástí Velké Prahy, kteří starostové tu úřadovali, jak se stavěl památník na Vítkově, jaká tu byla a je dobová architektura...“ říká Tereza Vlková.

Nikoliv jediným, ale podstatným smyslem výstavy je inspirovat se prvorepublikovou morálkou. Lidé byli v tom ohledu přeci jen jiní než dnes, což právě dokládají archivní záznamy. Třeba že někdo najde bochník chleba a přinese ho na policejní oddělení a vrátí ho. Policista ale nenašel jeho majitele, tak ho snědl, aby „chléb nepodlehl zkáze“, ale do obálky uložil peníze, co by ten bochník stál, kdyby se náhodou jeho majitel ještě objevil.

„Skutečně jsme se pustili do pečlivého archivního bádání. Více než polovina věcí zde bude vystavena vůbec poprvé, o mnohých se vůbec nevědělo, že ještě existují. Archiv hlavního města nám dovolil přístup i k nezpracovaným fondům, čili hledat hlášení ze zápisů městských rad nebo policejních oddělení, která návštěvníky určitě pobaví a možná i poučí,“ řekl Jan Vlk.

Celá kapitola je připravena o Jaroslavu Haškovi a Frantovi Sauerovi. Žižkov se s nabytím svobody vypořádal po svém, mnohdy svérázným způsobem. Známe je strže-

ní Mariánského sloupu iniciované právě Frantou Sauerem, který byl mylně vnímán jako symbol Habsburků a jejich moci. Moc hezká byla recese bitva na Vítkově roku 1920, kdy bylo výročí slavné husitské bitvy a Franta Sauer ho hodlal připomenout po svém. Posbíral chlapy z místních hospod a kapslovny, aby sehráli bitvu. Jenomže se mu předtím nezřízeně opili a dopadlo to přesně naopak, že vyhráli křížáci a husiti pádili dolů s kopce. Pak Zikmund s Žižkou usnuli v hospodě – jeden na stole, druhý pod ním. Vše se však dělo vždy na hranici morálky, bylo hezké, že všichni tehdy vnímali svoje mantinely.“

Tereza Vlková (* 1986) vystudovala na FF UK obory historie a archivnictví. Po škole se věnovala tlumočení a překladům, nyní se naplno věnuje přednáškové činnosti a tvorbě výstavních scénářů spolu s publikační činností. Zaměřuje se na církevní stavby na Žižkově a v tuto chvíli na výstavu o první republice v Atriu v Čajkovského ulici. Jan Vlk (* 1960) studoval na FF UK obor historie, pracoval v historickém ústavu Akademie věd, Muzeu hlavního města Prahy, Vojenském muzeu. V současnosti je historikem na volné noze a kronikářem městské části Praha 3. Na kontě má publikace o Praze (*Dějiny Prahy I., II.*) nebo sakrálních stavbách (*Církevní památky v Praze 3*).

Výstava *1918 Žižkov – My, národ československý* bude v žižkovském Atriu otevřena do konce listopadu letošního roku.

(mk)

Tereza a Jan Vlkovi zahajují výstavu
1918 Žižkov – My, národ československý

Před 100 lety byl stržen Mariánský sloup

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze byl stržen 3. listopadu 1918 rozvášněným davem, který ve sloupu spatřoval symbol svrženého habsburského režimu. Jeho pozůstatky jsou uloženy v Lapidáriu. Odlomenou hlavu Panny Marie vzal neznámý účastník shromáždění a v padesátých letech 20. století ji prodal ve starožitnostech. Odtud ji vykoupilo Lapidárium Národního muzea. Tam je vystavena stejně jako torza čtyř sousoší archandělů s dábly, korintská hlavice sloupu a část kuželkové balustrády. Obraz Panny Marie Rynecké je v depositáři chrámu Matky Boží před Týnem.

Sloup byl vztyčen 26. 9. 1650 jako projev díky Panně Marii za úspěšnou obranu Prahy před Švédy na konci

třicetileté války na podzim roku 1648. Vzorem pražského sloupu (stejně jako například vídeňského z roku 1648) byl mariánský sloup postavený roku 1638 v Mnichově kurfiřtem Maxmiliánem I. jako díkůvzdání za zachování města během švédské okupace za třicetileté války. Pražskou sochařskou výzdobu vytvořil Jan Jiří Bendl.

Společnost pro obnovu Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze již delší dobu usiluje o obnovu sloupu na původním místě.

Století trampingu v letohrádku Kinských

Výstava v pražském letohrádku Kinských s názvem *Století trampingu* představuje návštěvníkům trampské hnutí z různých úhlů pohledu. Expozice veřejnosti vypráví o dějinách a současnosti trampského hnutí i o tom, jak ovlivnilo podobu české populární kultury, umění a sportu. Výstava připomíná, že počátky trampingu bývají spojovány se založením osady Ztracená naděje ve Svatojánských proudech v roce 1918 – právě od tohoto data lze počítat trampské století. Během následujících desetiletí se stal tramping jednou z nejvýznamnějších českých a slovenských subkultur a ovlivnil život desetitisíců lidí. Cílem výstavy v letohrádku Kinských je představit veřejnosti celý tento fenomén i s jeho proměnami.

Přestože se komunistický režim v minulosti snažil všemi možnými způsoby tramping potlačovat nebo ho dostat pod kontrolu, tento se vtiskl napevno do populární kultury a ovlivnil několik generací hudebníků, malířů, spisovatelů, ale i vrcholových sportovců.

Návštěvníci mají možnost vidět v letohrádku sbírkové předměty, doprovodné texty a fotografie a proběhne i řada hudebních vystoupení, přednášek nebo workshopů.

Výstavu v Musaionu, která bude otevřena až do roku 2020, připravilo Historické muzeum ve spolupráci se spolkem Naše muzeum, z. s., a celou řadou jednotlivců a trampských osad.

(mk)

Legenda české módy Hana Podolská

Salonu Hany Podolské, který byl v meziválečné době nejproslulejším a nejoblíbenějším módním salonem v Československu, se věnuje nová výstava v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze.

Vysoká kvalita krejčovské práce, luxusní látky, znalost nejnovějších pařížských módních trendů, přizpůsobených českému výtvarnému cítění, ale i podnikavost, obchodní duch a příjemná společenská povaha majitelky přispěly k tomu, že se salon Podolská stal nejoblíbenějším a nejznámějším módním závodem meziválečné české společnosti. Jeho klientelu tvořily herečky a další celebrity (např. Růžena Nasková, Jarmila Kronbauerová, Olga Scheinpflugová, Adina Mandlová, Růžena Šlemrová, Nataša Gollová, Jarmila Novotná, Eliška Junková a další), dámy z vyšší společnosti, především Hana Benešová, ale příležitostně i ženy ze střední vrstvy české společnosti.

Modelový dům dámských toalet Hanna Podolská vznikl z malé krejčovské dílny, kterou švadlena Johanna Vošahlíková (1870-1972) založila v Nuslích v roce 1905 a rozšířila po přestěhování do domu U Pěti králů ve Vyšehradské ulici v roce 1907, kdy se také provdala za Viktora Podolského. V roce 1914 dílnu přestěhovala do centra Prahy a o rok později otevřela módní salon pro dámy v paláci Lucerna. Tady zůstal až do roku 1931, kdy se přemístil do Nového paláce Riunione Adriatica na rohu Jungmannovy ulice a Jungmannova náměstí.

Modelový dům Podolská přežil protektorátní léta i složitě poválečné období, v roce 1948 byl znárodněn a o šest let později začleněn do národního podniku Módní závody Praha pod názvem Eva. Po únoru 1948 si ovšem sama Hana Podolská prošla doslova očistcem. Nejprve zůstala v zahraničí její snacha Věra a pak se za ní do Anglie podařilo propašovat dceru Zuzanku. Jen Viktor Polesný měl smůlu a byl zadržen ve Vídni a vrácen zpět do Československa. Byl obviněn ze špionáže a odsouzen na mnoho let do vězení.

Hana Podolská přesto ve „svém“ módním závodě pracovala jako řadová zaměstnankyně až do roku 1954, kdy odešla do důchodu. Kontakt se zaměstnanci podniku, zejména se švadlenami, se však nevzdala a dění v módě stále sledovala. Zemřela 15. února 1972 ve věku nedožitých dvaadevadesáti let.

Módní závod Eva zanikl v roce 1991. Jméno Hany Podolské však zůstalo dodnes v povědomí veřejnosti jako

Hana s manželem Viktorem Podolským

legenda o meziválečné eleganci a o statečné, podnikavé a mimořádně schopné ženě, zosobňující společnost založenou na demokratických principech a slušných vztazích mezi lidmi.

Součástí výstavy, která bude pro veřejnost otevřena do 20. ledna 2019, jsou aktivní zóny, ve kterých se návštěvníci mohou seznámit s většinou materiálů vystavených modelů a rovněž mohou prozkoumat jejich strukturu. Také mají možnost zkusit navrhnout svůj vlastní společenský oděv nebo si prohlédnout a případně sami přispět do alba pojmenovaného Šili jste u Podolské?

K výstavě vyjde v průběhu podzimu 2018 nová monografie Hany Podolské, v níž autorka Eva Uchalová představí výsledky svého dlouholetého bádání o Modelovém domě Podolská.

(mk)

Národopisné muzeum Národního muzea

V Národopisném muzeu Národního muzea v Praze, v Letohrádku Kinských, se představuje výstava pod názvem *Drátění a drátenictví*, která představuje drátenické řemeslo od jeho skromných počátků na Slovensku až po současnost.

Seznamuje návštěvníky s životem vandrovních dráteníků, kteří putovali od obce k obci, ale také připomene, že zdaleka nešlo o jedinou podobu drátenictví – schopní řemeslníci totiž namísto toulání zakládali profesionální dílny nebo dokonce továrny a dokázali se prosadit třeba i na jiných kontinentech. I když tovární výroba staré řemeslo postupně nahradila, udrželo se ve své umělecké podobě a inspirovalo řadu profesionálů i nadšenců.

Velkou část výstavy tvoří cenné předměty zapůjčené z muzeí v Žilině a Čadci, kromě mnoha historických exponátů je možné vidět také ukázkou tvorby současných tvůrců v čele s mistrem lidové umělecké tvorby Lubomírem Smržkem.

První písemná zmínka o drátenictví pochází z poloviny 18. a začátku 19. století. Dostupnost a nízká cena základního materiálu, nenáročná pracovní nástroje a možnosti, které drát poskytoval, způsobily rychlé a masové šíření řemesla. V domácnosti našel široké uplatnění od oprav hliněného nádobí až po užitkové předměty, u kterých se funkčnost a účelnost pojila s dokonalým řemeslným zpracováním. Nádobí se proděravělo šídlem okolo praskliny a spojilo spojkou z černého měkkého drátu. Toto „haftování“ můžeme připodobnit ke šněrování bot. Později se střepy vlepily pomocí škrobového lepidla a celé nádoby se oplétaly do drátěné sítě, většinou se čtvercovými oky. Pro porcelánové a skleněné předměty byl železný drát nahrazen měděným nebo mosazným, který se splétal do složitějších dekorativních sítí.

Užitné drátěné předměty, jako např. pasti na myši, kuchyňské náčiní, mísy a věšáčky, neměly na rozdíl od oplétání nádob žádnou vnitřní oporu. Ze silnějšího drátu se vytvarovala nosná kostra. Tenčí drát se ovíjel ve spirále kolem žeber kostry a při překřížení se kolem nich upevnil obtočením. Jednoduchá linie byla někdy přerušena různými lidovými ornamenty, jako jsou vlnovky, smyčky, kytičky apod. Významným ozdobným prvkem byly obloučky nebo smyčky, vzniklé roztažením a zploštěním spirál z drátu, které se ke kostře připevňovaly pomocí tenkého drátku.

Drátování v dnešní době prožívá svou renesanci, spíše pro dekorativní účely. Odrátovaná keramika, svíčky, mísy, skleněné láhve potěší stejně jako šperky z kovově lesklých nebo barevných materiálů.

Expozice *Drátění a drátenictví* bude otevřena do 6. ledna příštího roku.

(mk)

Den Památky zesnulých – Dušičky

Den, kdy vzpomínají pozůstalí na své zemřelé příbuzné a přátele. Památka zesnulých je v římsko-katolické církvi významným dnem v liturgickém kalendáři.

Na našem území staří Keltové slavili v těchto dnech rozloučení s létem, konec roku a svátek Samhaim, což byla noc, kdy se mrtví vraceli na svět a živí se mohli dostat do říše zemřelých. Zapalovaly se ohně, které měly ochránit živé před dušemi zemřelých, rozmísťovaly se svítilny z vydlabaných řep, které svítily duchům na cestu. Z těchto pramenů pochází anglosaský svátek Halloween. Dříve lidé věřili, že o půlnoci přicházejí duchové z očistce na svět a při prvním ranním zvonění se musejí vrátit zpět. K tomu se vázaly různé lidové obyčeje. Hospodyně pekly typické pečivo, nazývané dušičky, plněné mákem nebo povidly, kterým obdarovávaly žebráky a pocestné. Hospodář plnil lampy máslem místo olejem, aby si dušičky mohly ošetřit spáleniny z očistce. Na pohanské svátky navázaly od 10. století svátky křesťanské, první Dušičky se slavily ve Francii v klášteře benediktů v Cluny roku 998, poté od 12. století jako vzpomínka na mrtvé.

Dnes patří Dušičky stále k významným svátkům. V kostelech a hřbitovních kaplích se slouží mše svaté. Věřící i nevěřící navštěvují i vzdálené rodinné hroby, které předtím uklidili a slavnostně nazdobili. Na hrobech přátel zapalují svíčky, které se zapalují i doma se vzpomínkou na blízké zemřelé. V posledních letech se na vesnicích i ve městech oživují tradice spojené s průvody v maskách a vydlabávaním svítilen z dýní, které se do Čech dostávají ze zemích, kde se bouřlivě slaví Halloween.

Prahou projelo procesí s obrázkem staroboleslavské madony

V předvečer svátku svatého Václava projelo Prahou procesí s obrázkem staroboleslavské madony, takzvaným palladiem země české, které je jedním ze symbolů české státnosti. Procesí předznamenalo Národní svatováclavskou pouť ve Staré Boleslavi.

Palladium země české, kovový reliéf zobrazující Pannu Marii s Kristem, podle legendy darovala sv. Václavu jeho babička sv. Ludmila, která ho prý dala zhotovit na radu sv. Cyrila a Metoděje. Český kníže jej nosil celý život na prsou až do své smrti. Reliéfu je připisována ochranná moc nad českými zeměmi.

Spuštěním orloje započaly v Praze oslavy 100 let Československa

Po více než půl roce oprav byl do provozu uveden staroměstský orloj. Jeho spuštěním započaly oslavy 100 let Československa, které vyvrcholily 28. října. Apoštolové dostali v dílnách novou povrchovou úpravu. Před demontováním

byla na orloji plechová okénka ze sedmdesátých let minulého století, instalací skleněných se orloj vrací k původní podobě. „Orloj, tak jak jste ho dnes viděli, je nejstarší mechanický stroj na světě. To, co je za astrolábem, je nejstarší dílo lidských rukou, které se už přes 600 let pohybuje. Nic podobného na světě není,“ doplnil autor projektu rekonstrukce radnické věže, architekt Petr Malinský.

Orloj se kvůli opravám zastavil letos 8. ledna, kompletně demontován byl poprvé od poválečných let. Mechanika stroje se vrací do podoby z šedesátých let 19. století. Elektrický pohon z roku 1948 byl při rekonstrukci nahrazen původním mechanismem, konopnými lany navíjenými na dřevěné lanové bubny, díky nimž bude orloj poháněn tak, jak byl původně.

Ke stému výročí státu se také odehrálo slavnostní představení opery Bedřicha Smetany *Libuše* v titulní roli s Evou Urbanovou v divadle v Ústí nad Labem. Oslavy vyvrcholily v posledních říjnových dnech. Konala se velká vojenská přehlídka, pieta na Vítkově nebo přísaha a složení slibu vojáků, policistů a hasičů. Slavnostně se otevřelo opravené Národní muzeum. Završením bylo 28. října tradiční udělování státních vyznamenání na Pražském hradě.

V Praze byla zahájena expozice o totalitních obdobích

U příležitosti 100. výročí vzniku Československa byla pod bývalým Stalinovým pomníkem na pražské Letné zahájena audiovizuální expozice *Paměť národa*. Výstava se zaměřuje na totalitní období nacismu a komunismu a skládá se ze čtyř částí. Expozice nazvaná *Svědectví* nabízí vyprávění pamětníků vzpomínajících na významné události 20. století. V druhé části výstavy se promítají obrazy prostřednictvím videomappingu, tedy projekce na objekty. „Na pár okamžiků se tak ocitnete ve vlaku kamsi do koncentračního tábora, v kokpitu letounu Spitfire během bitvy o Británii či v gestapu zatopené kryptě kostela svatého Cyrila a Metoděje v Praze v Resselově ulici. Uvědomíte si hrůzu vyšetřovny StB a zažijete euforii sametové revoluce,“ píše se na webu společnosti Post Bellum, která výstavu spolupořádá. Další částí expozice je 50 metrů dlouhá a pět metrů vysoká zeď, jež vyrostla na horizontu u Metronomu a je symbolem cenzury, nesvobody a násilného rozdělení světa.

Výstava patří mezi největší a nejdražší akce věnované 100. výročí založení Československa, stojí téměř deset miliónů korun. Organizátoři očekávají do 9. prosince, kdy výstava končí, desetitisíce návštěvníků.

V Českých Budějovicích je vystaven vzácný oděv řádu maltézských rytířů

V Českých Budějovicích začala výstava o řádu maltézských rytířů. Je tu vystaven v Česku jediný zcela dochovaný slavnostní řádový oděv z 19. století, obrazy, zbraně, štít, kyrys i medaile. Expozice se zaměřuje na diplomatickou činnost řádu. Ten byl do Čech uveden na počátku druhé poloviny 12. století knížetem a králem Vladislavem II., jeho členové tu byli nazýváni johanity.

Památkáři nechali látku zrestaurovat. „A zjistili jsme, že jsou ze skvělých materiálů. Ten krásný plášť je z hedvábneho sametu, což byla velice krásná a drahá, luxusní látka.

Kabátec je čistě vlněné sukno a některé části jsou zdobené dracouny, dekoracemi vyšívanými nebo zdobenými nití s kovem,“ řekla kurátorka Eva Lukášová.

Stromem roku 2018 je lípa z Velkých Opatovic na Blanensku

Titul Strom roku 2018 získala lípa z Velkých Opatovic na Blanensku. Zůstala jako jediná z šestnácti Stromů svobody, které v Opatovicích vysázeli v roce 1918 na počest vzniku Československa. Na druhém místě v ekologické anketě o nejsympatičtější dřevinu ČR skončila lípa z Lázní Bohdaneč na Pardubicku, třetí je lípa svobody z Rtně v Podkrkonoší. Anketu pořádala již posedmnácté Nadace Partnerství. Její výsledky vyhlásila v Brně v rámci mezinárodního filmového festivalu Ekofilm. Letos o podporu veřejnosti soupeřily výhradně takzvané Stromy svobody, které upomínají na důležité milníky samostatného Československa.

K výročí státu lidé vysadili 2 200 stromů svobody ve 13 zemích

Na oslavu stého výročí vzniku Československa lidí vysadili víc než 2 200 stromů svobody ve třinácti zemích. ČTK to sdělila Nadace Partnerství, která kampaň Stromy svobody 1918-2018 pořádala. Do výsadby jubilejních stromů se podle nadace zapojily tisíce lidí.

V zahraničí bylo nejvíc stromů svobody vysazeno na Slovensku, kde společně výročí budou nově připomínat v Považské Bystrici nebo Levici, rovnou stovku jubilejních lip postupně sázejí v Trnavském kraji. Československé výročí tak budou připomínat stromy poblíž sochy Antonína Dvořáka na newyorském Manhattanu, vedle monumetu Tomáše Garrigua Masaryka v chicagském Hyde Parku, v Atlantě nebo Pittsburghu.

Věže kostela v Neratově letos získají původní barokní cibule

Poutní kostel v Neratově v Orlických horách, známý prosklenou střechou, je opět o krok blíž své původní podobě. Věže ještě letos získají místo dočasného zastřešení původní barokní cibule. ČTK to řekl Josef Suchár ze Sdružení Neratov, které památku od roku 1990 opravuje. Kromě toho budou ve věžích umístěny zvony zničené při požáru. Barokní kostel vyhořel na konci druhé světové války, kdy jej zasáhl sovětský dělostřelecký granát, pak zpustnul.

Dva nové zvony vznikly ve zvonařské dílně Tomášová-Dytrychová v Brodce u Přerova. Oprava v příštích letech čeká i prosklenou střechu kostela, která vznikla před více než deseti lety. Obnova věží včetně nových zvonů je součástí česko-polského projektu za téměř půl miliardy korun.

Galavečer v Chicagu

Ministr zahraničí Jan Hamáček na galavečeru uspořádaném v Chicagu u příležitosti 100. výročí oslav vzniku Československé republiky ocenil krajany, kteří se zasloužili o česko-americké vztahy. Ve svém projevu vyzdvihl historickou roli Spojených států při vzniku ČSR a historické vazby mezi oběma zeměmi. Hamáček se v Chicagu, kde půso-

bil Tomáš Garrigue Masaryk, zúčastnil několika slavnostních akcí a sešel se s krajany.

V programu akcí, jejichž patronem je generální konzulát ČR a jež budou pokračovat ještě v listopadu, je vystoupení České filharmonie, komentovaná prohlídka Českého národního hřbitova založeného krajany roku 1877 nebo moravský den. Na galavečeru byla také přítomna Masarykova pravnučka Charlotta Kotíková, členové rodiny Frances Craneové, která byla do rozvodu v roce 1931 pět let manželkou prezidentova syna Jana Masaryka, vnuk někdejšího chicagského starosty Antonína Čermáka Anton Cermak Kerner i astronaut českého původu James Lovell, pravnuček Alfonse Muchy Marcus Mucha a zástupce chicagské univerzity, kde T. G. Masaryk opakovaně působil.

V Ivančicích odhalili bustu komika a rodáka Vladimíra Menšíka

V Ivančicích na Brněnsku slavnostně odhalili bustu jednoho z nejslavnějších českých komiků a rodáka Vladimíra Menšíka. Zhotovil ji akademický sochař Nikos Armutidis a je nevšední tím, že Menšík má párátka v puse. Podle starosty Milana Bučka si tak lidé okamžitě vybaví Menšíkův úsměv. Busta by se líbila i samotnému herci, od jehož smrti letos uplynulo třicet let, řekl starosta. Busta je umístěná na budově základní školy, která nese Menšíkovo jméno.

Na Hodonínsku začala vznikat Alej českých panovníků

Mezi Bukovanským mlýnem a Ostrovánkami na Hodonínsku začala vznikat v Česku unikátní Alej českých panovníků. Majitel rekreačního areálu Josef Kouřil si tak plní další ze svých snů a zároveň vytváří další atrakci, za kterou mají přijíždět turisté. V nedávno vysázené převážně lipové aleji stojí již čtyři sochy bájných českých knížat. Lidé tak mohli uvidět kamenné sochy Praotce Čecha, Kroka, Přemysla Oráče a kněžny Libuše. Během pěti let by měla přibýt ještě zbylá bájná knížata, velkomoravská knížata, kupec Sámó a všichni čeští panovníci od prvního historicky doloženého Přemyslovce Bořivoje až po posledního Habsburka Karla I., jenž na trůně skončil v roce 1918. Celkem vznikne 79 soch v mírně nadživotní velikosti, měří 205 centimetrů. Jejich autorem je mladý sochař Václav Polján, vytváří je z kamene od Ostroměře. U každého panovníka je ještě kamenný sokl s informacemi o něm.

V Česku je zhruba 400 ohrožených památek – kostelů a kaplí. Mezi nejohroženější patří asi 50 z nich, často už mají jen obvodové zdi

Podle sekretáře České biskupské konference Stanislava Příbyla se většina objektů v restitucích vrátila církvi v žalostném stavu a není možné je opravit naráz. Ohrožené církevní památky mapuje web znicenekostely.cz. Jeho autorem je památkář a geograf Michal Valenčík. Mezi zchátralými památkami jsou i opravdové klenoty: „Třeba kostel ve Svatoboru na Karlovarsku, což je nádherná barokní stavba. Je to poutní kostel, celý areál, kde je ještě fara, kaple a kostnice. Donedávna ležel ve vojenském újezdu Hradiště. Armáda nedávno tuhle část vojenského újezdu opusti-

la a kostel dala nově vzniklé obci. Ta má ale 150 obyvatel a těžko říct, kde má vzít desítky milionů peněz na opravu kostela. Vůbec nejhůře je na tom dvojice kostelů, která leží na Olomoucku ve vojenském újezdu Libavá. Jsou to kostely v Jestřabí a v Olověné.

Myslím si, že i církevní představitelé mají k památkám vztah a opravují je tak, jak je potřeba. Jiná věc je tempo těch oprav. Kostelů a velkých kaplí v nejhorším stavu je v Česku padesát. Tam už se propadly střechy, zůstalo jen obvodové zdivo. Většina z nich nepatří církvi. Řekl bych, že se církev snaží, ale těch prostředků je málo a jde to pomalu.“

Od roku 1945 do roku 1989 zaniklo přes 200 kostelů a přes 300 kapliček. Příkladem toho, že lze církevním památkám vrátit život, je vesnice s kostelem v Neratově v Orlických horách. Na konci druhé světové války byl kostel zasažen protitankovou střelou. Ta zničila střechu, hodiny i zvon. Pár let nato se propadly promáčené klenby a kostel byl určen k demolici, na kterou však nebyly peníze. V roce 1989 byl zapsán na seznam kulturních památek. Dnes má skoro 50 metrů dlouhý kostel skleněnou střechu a chodí sem na 25 tisíc poutníků.

Na Kolumbijské univerzitě v New Yorku byla odhalena Havlova busta

V areálu prestižní Kolumbijské univerzity v New Yorku byla za přítomnosti bývalé americké ministryně zahraničí Madeleine Albrightové odhalena busta bývalého československého a českého prezidenta Václava Havla. Pražská rodačka Albrightová na ceremoniálu, který se koná při příležitosti 100. výročí vzniku Československa, pronesla proslov o Havlově odkazu a globálních výzvách dneška. Akce je součástí každoročního sympozia World Leaders Forum, na které Kolumbijská univerzita zve státníky, intelektuály a další vlivné osobnosti z celého světa, aby pohovořili o globálních výzvách a perspektivách.

Mostecké muzeum odhalilo obraz Alegorie bohatství od Muchy

Mostecké muzeum vystavuje velkoformátový obraz Alfonse Muchy *Alegorie bohatství*. Umělec ho namaloval na zakázku pro bankovní dům v Mostě v roce 1937. Krátce po instalaci byl kvůli politické situaci před zraky veřejnosti ukryt a odhaluje se až nyní. Část obrazu byla vyříznuta ještě za Muchova života. Banka si instalovala dílo sama, a protože bylo příliš velké (240 × 260 centimetrů), tak mu část vyřízli, uvedla kurátorka Jitka Šrejberová. Mucha byl tímto konáním údajně velmi rozezlen. Kam zmizela oddělená část, zatím historici nevědí.

Česká záložna vyhlásila dobrovolnou likvidaci v únoru roku 1939. Po mnichovské dohodě byl obraz sňat ze stěny a uschován. „Z korespondence Muchovy ženy Marie je známo, že ještě k roku 1955 se dílo nacházelo v budově záložny a Muchova žena jednala o jeho záchraně,“ uvedla kurátorka. V roce 1977, kdy se budova záložny bourala kvůli těžbě uhlí podobně jako celý starý Most, se stalo dílo součástí inventáře muzea a dlouhá léta unikalo pozornosti odborníků. Mucha na obraze zachytil místně typickou klientelu záložny. Akcionáři i klienti byli převážně české národnosti, což obraz zdůrazňuje řadou detailů.

Videomapping Zdeňky Čechové

V roce samých osmiček – 1888 – založili Židé na Vinohradech Spolek pro zbudování chrámu. Synagogu navrhl architekt Wilhelm Stiassny. Bylo v ní 2 000 sedadel, průčelí dominovaly dvě vysoké věže, velké růžicové okno s Davidovou hvězdou a na vrcholu zářily desky desatera. Nová synagoga byla největším židovským chrámem v Praze. Stavba připomínala byzantský chrám. Za okupace tu našel útulek dětský domov, na galeriích vyučoval talentovaný malíř František Kien židovskou mládež kreslení. Později tu nacisté zřídili sklad nábytku z židovských bytů. Koncem války dostala synagoga při spojeneckém náletu přímý zásah zápalnou bombou a byla v roce 1951 zbořena. Na místě, kde stála největší synagoga v Čechách, nyní stojí základní škola. Je to v ulici Sázavská na Vinohradech. Synagogu tam připomíná pouze pamětní deska. Tato zajímavá historie teď ožije díky videomappingu Zdeňky Čechové.

Proběhly oslavy 680 let od založení Staroměstské radnice

U příležitosti 680. výročí založení Staroměstské radnice se návštěvníkům krátkodobě otevřely reprezentační sály i běžně nepřístupné prostory Staroměstské radnice a jejího okolí. Na program byly přednášky, hudební a divadelní představení a tematické prohlídky. Jak uvedl ředitel Staroměstské radnice Antonín Baloun, rozsahem je to dosud největší akce pro veřejnost, která se na Staroměstské radnici kdy pořádala. V rámci akcí byla také znovu slavnostně vysvěcena zrekonstruovaná kaple ve Staroměstské radnici, která byla významným místem bohoslužeb i státnických událostí. Do kaple se po třiasedmdesáti letech vrátil opravený dřevěný oltář Panny Marie z dílny Josefa Mockera, který byl vážně poškozen útokem nacistů v roce 1945.

Biskup Malý v Praze sloužil mši za český a polský národ

Biskup Václav Malý sloužil v pražské katedrále sv. Víta mši za polský a český národ a současně tak uctil památku polského účetního a právníka Ryszarda Siwiece, který se 8. září 1968 upálil ve Varšavě na protest proti okupaci Československa. Siwiec o čtyři dny později zemřel, tehdejší polské orgány se ale postaraly o to, aby se o jeho činu téměř nikdo nedozvěděl. Siweciův čin byl jedním z mála protestů, které se uskutečnily po okupaci Československa v zemích východního bloku.

O Siwecově tragickém konci se začalo otevřeně mluvit až po pádu komunismu. V roce 1991 o něm režisér Maciej Drygas natočil dokument, v němž použil i do té doby utajené záběry Siwecova činu, které pořídil kameraman filmového týdeníku. V roce 2001 Siwecovi prezident Václav Havel posmrtně udělil Řád Tomáše Garrigua Masaryka prvního stupně. O dva roky později Siwecova rodina odmítla přijmout státní vyznamenání od polského prezidenta Aleksandra Kwaśniewského z postkomunistické strany Svaz demokratické levice. Od roku 2009 nese jeho jméno bývalá Havelkova ulice na pražském Žižkově a před Ústavem pro studium totalitních režimů, který v ulici sídlí, byl také odhalen obelisk věnovaný Siwecově památce.

U Panny Marie Sněžné byla uložena část ostatků kněze ze 14. století

V pražském kostele u Panny Marie Sněžné byla uložena část ostatků františkánského kněze Oldřicha z Pordenone, který žil na přelomu 13. a 14. století. Relikvie byla přenesena z Itálie. Podle pramenů byl blahoslavený Oldřich z Pordenone synem českého vojáka, který sloužil v Itálii. Byl také cestovatelem a stal se prvním známým Evropanem, jenž se dostal do Tibetu.

Mnich, misionář a cestovatel zvaný také Oldřich z Furlanska (1286-1331) byl jedním z prvních katolických misionářů, který doputoval na území dnešní Číny, Indie a Tibetu a jeho spis byl hlavním zdrojem informací o Tibetu až do konce 18. století.

Přestože jeho otec byl zoldněrem českého krále Přemysla Otakara II., v Čechách je téměř zapomenut. Odorik z Pordenone po sobě zanechal cestopis s názvem *Popis východních krajů v sepsání bratra Oldřicha, Čecha, z Pordenone*, který se dočkal mnoha opisů a později i tištěných vydání. Český překlad Odorikova cestopisu v úplnosti vyšel až po šesti stoletích, v roce 1962.

Svatý Kopeček hostil Romy z celé republiky na tradiční pouti

Několik set Romů z celé České republiky i ze Slovenska se sešlo už po dvacáté na jubilejní romské pouti na Svatém Kopečku u Olomouce. Sloužila se slavnostní mše v bazilice Navštívení Panny Marie, následoval bohatý program zahrnující vystoupení slovenských romských kapel. Na pouť každoročně přijíždí 400 až 600 Romů. V ambitech na Svatém Kopečku letos byly připraveny i ukázky tradičních romských řemesel, kovářství a chovatelství koní v podání Středního odborného učiliště zemědělského v Olomouci. Kovářské řemeslo si mohli vyzkoušet i samotní účastníci pouti. Cílem romské pouti je podle pořadatelů umožnit účastníkům prezentaci romské kultury a tím přispět ke sblížení této menšiny s majoritní společností. Mnozí Romové se akce účastní pravidelně každý rok, míří sem také rodiče s dětmi od nejtělejšího věku až po mladistvé.

Nové vzory bankovek v hodnotě 100 a 200 korun

Česká národní banka uvedla do oběhu nové vzory bankovek v hodnotě 100 a 200 korun. Karel IV. ani Jan Amos Komenský z nich ale nezmizí. Bankovky dostanou silnější ochranný proužek. Změny jsou i v bezpečnostních prvcích, které jsou viditelné v ultrafialovém světle, doplněny byly například ornamenty.

Pálavské vinobraní v Mikulově navštívilo 51 000 lidí

Celkem 51 000 lidí navštívilo Pálavské vinobraní v Mikulově. Na 71. ročníku vystoupili Aneta Langerová, Divokej Bill nebo Vojta Dyk & B-Side Band. Nechyběl ani tradiční pochod krále Václava IV. a výstup na Svatý kopeček s kapličkami, kterého se zúčastnilo 600 lidí. Lidé mohli na festivalu ochutnat stovky vín, desítky stánků jim nabízely také burčák

29. 11. 1378 zemřel na Pražském hradě **Karel IV.**, císař římský a král český (* 14. 5. 1316 asi Staré Město pražské).

Marie Habsburská (17. 9. 1505, Brusel – 18. 10. 1558, Cigales)

Marie Habsburská byla manželkou krále Ludvíka Jagellonského, dcera kastilského krále a burgundského vévody Filipa Sličného a Johanny Kastilské. Po svatbě roku 1521 žil mladý pár v Budíně, kde byl dvůr Jagellonců. Marie byla uherskou a českou královnou, její pražská korunovace se konala 29. 5. 1522. Ludvík zahynul již v roce 1526 v bitvě s osmanskými Turky u Moháče. Na počátku roku 1531 nabídl Marii její bratr, císař a španělský král Karel V., úřad místodržící v Nizozemí, kde v této funkci působila přes dvacet let. Je pohřbena v klášteře Escorial.

Hans Krell: *Marie Habsburská*, 1524

František I. Štěpán Lotrinský (8. 12. 1708, Nancy – 18. 8. 1765, Innsbruck)

František I. Štěpán Lotrinský byl manželem české a uherské královny Marie Terezie Habsburské. Byl korunním princem lotrinského vévodství, kde jeho rodina vládla téměř nepřetržitě od roku 1047. V patnácti letech odešel František Štěpán na vídeňský dvůr, kde si ho císař Karel VI. velmi oblíbil. Po smrti otce převzal vládu v Lotrinsku, podnikl velkou cestu po Evropě, v Haagu vstoupil do zednářské lóže. V roce 1733 obsadili Francouzi během války o polské nástupnictví Lotrinsko a později navrhli výměnu vévodství za Toskánsko. Císař s výměnou souhlasil a František Štěpán se musel rozhodnout, zda bude bojovat o dědictví obsazené země, či stane se toskánským velkovévodou a manželem dědičky habsburské říše. Po smrti otce císaře Karla VI. pře-

vzala vládu Marie Terezie, která učinila manžela spoluvládce. V roce 1745 získal František Štěpán císařský titul, který mu ale nepřinesl výraznější politický vliv. Intenzivně pečoval o rozkvět vlastních statků, dokonce půjčoval peníze státní pokladně. Po ztrátě slezských panství založil manufaktury na výrobu majoliky a zpracování bavlny. Postupně převzal správu statků své manželky, jež ho roku 1763 pověřila umořením státního dluhu a sanací státních financí.

Jako nadšený přírodovědec experimentoval ve vlastní chemické laboratoři, věnoval se alchymii, sbíral minerály, gobelíny a mince. Z části jeho pozůstalosti vytvořil jeho nástupce tzv. rodinný zaopatřovací fond Habsburků.

Martin von Meytens: *František I. Štěpán Lotrinský*, 1745

2. 12. 1848 abdikoval císař, český a uherský král **Ferdinand I. Dobrotivý** a na trůn dosedl jeho synovec arcivévoda **František Josef I.**, jemuž na rozloučenou Ferdinand měl říct: „Buď hodný, rádo se stalo.“ Ferdinand trpěl od narození epilepsií. Měl hudební nadání, zabýval se botanikou a zajímal se o vývoj techniky, hovořil pět jazyky. Byl flegmatický, až prostoduchý, což asi vyplývalo z jeho zdravotních potíží. Ferdinand byl posledním korunovaným českým králem. Po své abdikaci žil Ferdinand na Pražském hradě, věnoval se hudbě, heraldice, podporoval různé vědní disciplíny. Je pohřben v kapucínské kryptě ve Vídni.

Leopold Kupelwieser: *Ferdinand I.*, 1847

LISTOPAD, PROSINEC

Listopad

Jedenáctý měsíc v roce je, co se týče výkladu jeho pojmenování, asi nejsnáze odhadnutelný. Jméno měsíce listopadu nepotřebuje žádné speciální vysvětlení: je to doba, kdy poslední listí padá ze stromů.

Pranostiky na listopad

V listopadu hřmí – sedlák vesnou sní.

Listopadové hřmění pšenici ve zlato mění.

Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok nato bývá.

Když krtek v listopadu ryje, budou na Vánoce lézat komáři.

Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.

Padá-li listí v listopadu, jistě brzy přijde led, ale dlouho nepobude.

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přidá.

Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzo uchytí.

Studený listopad – zelený leden.

Jestliže sníh listopadový dlouho zůstane, více než hnůj polím prospěje.

Když napadá sníh na zelené listí, bude tuhá zima.

V listopadu příliš mnoho sněhu a vody, to známka příští neúrody.

Jaký listopad, takový březen.

(mk)

Prosinec

Poslední měsíc kalendářního roku nabízí několik možností vysvětlení svého pojmenování. Existuje výklad, že slovo

prosinec pochází od „proseb adventních“, kdy lidé v době adventu a blížících se Vánoc ve zvýšené míře pronášeli svá přání do nadcházejícího roku. Jiné zdroje tvrdí, že jde o zkomoleninu slova „prasinec“, které označuje dobu zabíječek, zabíjení prasat. Tyto teorie však nejsou podle jazykovědců správné. Výraz prosinec je spojen s prosem, neboli prosnou kaší. Ta byla za dřívějších časů, kdy v domácnostech ještě nebyly tak rozšířené brambory, nejčastějším pokrmem.

Pranostiky na prosinec

Studený prosinec – brzké jaro.

Prosinec, když je mu zima, halí se v bílý kožich.

Vane-li v prosinci vítr východní, špatnou naději mají nemocní.

Je-li prosinec deštivý, mírný a proměnlivý, není se kruté zimy třeba báti.

Prosinec naleje a leden zavěje.

Mrazy, které v prosinci brzy ochabnou, znamenají zimu mírnou.

Když v prosinci hrom ještě hučí, rok příští stále vítr fučí.

Jaké zimy v prosinci, taková tepla v červnu.

Mléčná dráha v prosinci jasná, bude v příštím roce úroda krásná.

Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Prosinec se sněhem na pěšině, žitko je na každé výšině.

Jsou-li v zimě po cestách ledy, podaří se výborně zelí.

(mk)

Babiš chce propojit organizace zastupující ČR v zahraničí

Propojit organizace, které Českou republiku zastupují a propagují v zahraničí, dostala za úkol od premiéra Andreje Babiše (ANO) ministerstva průmyslu a obchodu, zahraničí a pro místní rozvoj. Premiér a ministryně průmyslu Marta Nováková (ANO) to řekli na tiskové konferenci po otevření Exportního domu na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně. „Vytvořili jsme spoustu organizací jako Czech Tourism, Czech Trade, Czech Invest, EGAP (Exportní garanční a pojišťovací společnost) i Česká exportní banka. Ale nemají společnou koncepci. Jejich integraci by mohla vzniknout úspora 130 miliónů korun,“ řekl Babiš novinářům s tím, že je třeba definovat exportní strategii Česka a snížit závislost exportu na vývozu do Evropské unie.

Ekonomická úroveň ČR se dále přibližuje zemím eurozóny

Příští rok stoupne ekonomická úroveň Česka na 85 procent průměru devatenácti zemí eurozóny. Vyplývá to z makroekonomické prognózy ministerstva financí. Loni byl český hrubý domácí produkt na obyvatele v poměru k eurozóně

na 83 procentech a letos by měl stoupnout na 84 procent. Česko by tak na tom bylo lépe než Polsko, Maďarsko, Slovensko nebo Portugalsko. „Díky stabilnímu hospodářskému růstu by relativní ekonomická úroveň ČR měla postupně dosáhnout až 85 procent průměru devatenácti zemí eurozóny v roce 2019,“ uvedlo MF. Ministerstvo upozornilo, že loni se HDP na obyvatele v paritě kupní síly ve všech sledovaných zemích zvýšil. Slovensko podle údajů v predikci letos svoji úroveň zvýší na 74 procent a příští rok na 75 procent průměru devatenácti zemí eurozóny. Cenová hladina v ČR loni podle odhadů MF stoupla na 66 procent průměru eurozóny z 64 procent v roce 2016. Ekonomická úroveň zemí se srovnává na základě běžné parity kupní síly. To je poměr mezi měnami, který vyjadřuje schopnost koupit stejný soubor zboží nebo služeb v obou zemích.

SB: Pro podnikání je nejlepší Nový Zéland, ČR je na 35. místě

Zemí s nejlepšími podmínkami pro podnikání je Nový Zéland, za kterým následují Singapur a Dánsko. Česká republika obsadila 35. příčku. Vyplývá to ze zprávy Doing Business, kterou zveřejnila Světová banka (SB). Česká republika si vede dobře zejména v podmínkách pro zahraniční obchod,

kde jí patří první příčka. V podmínkách pro zahájení podnikání je však až na 115. místě a v podmínkách pro získání stavebního povolení dokonce až na 156. příčce. Zpráva Doing Business zahrnuje celkem 190 států. V rámci zemí visegrádské čtyřky si nejlépe vede Polsko, kterému patří 33. místo. Slovensko obsadilo 42. příčku a Maďarsko 53. Česká republika se v celkovém žebříčku nachází například před Švýcarskem, Japonskem, Izraelem či Itálií. Zaostává však mimo jiné za Ruskem, Rwandou, Kazachstánem nebo Ázerbájdžánem.

Budvar letos odvede do státního rozpočtu půl miliardy korun

Národní podnik Budějovický Budvar odvede do státního rozpočtu půl miliardy korun. Na svém zasedání o tom rozhodla vláda. Ministr zemědělství Miroslav Toman za ČSSD řekl, že s penězi od národního podniku se počítá ještě v letošním rozpočtu. Loni Budvar peníze do rozpočtu kvůli vysokým investicím neodváděl. Vedení Budějovického Budvaru už dříve řeklo, že podnik s odvodem pro stát počítá. Budvar měl loni tržby bezmála 2,5 miliardy korun. Meziročně klesly o necelá tři procenta. Podnik ale vyvezl rekordní objem piva – do 76 zemí exportoval skoro milion hektolitru piva, meziročně o 1,5 procenta více.

Chystá se největší obchod na českém bankovním trhu od roku 2000

Skupina PPF nejbohatšího Čecha Petra Kellnera spustila proces ke sjednocení tří bank – a to Air Bank, Home Creditu a Monety. Po sjednocení by tak vznikla co do velikosti dvojka ve spotřebitelských půjčkách a trojka co do velikosti bankovní sítě pod značkou Air Bank.

Hodnota zamýšlené transakce je asi 19 a tři čtvrtě miliard korun. Jedná se o největší obchod na českém bankovním trhu od roku 2000. Uzavření transakce se očekává příští rok v červenci. Do té doby je třeba získat souhlas příslušných regulátorů a provést hloubkovou kontrolu.

Home Credit a Moneta už oznámily předběžnou dohodu ohledně transakce a spustily tak proces vzniku mnohem větší banky se dvěma milióny zákazníků, v níž má být Kellnerův Home Credit s podílem téměř 25 procent největším akcionářem. Akcie Monety byly dosud rozdrobeny mezi malé akcionáře.

Co se týká počtu poboček, nová banka se stane trojkou na trhu – před ní zůstanou jen Komerční banka a Česká spořitelna. Měla by mít 237 poboček a zhruba tisícovku bankomatů. Pokud se na obchod podíváme z pohledu spotřebitelských půjček, které finanční domy poskytují, tak by šlo dokonce o druhého největšího hráče na trhu, uvedl analytik portálu Capitalinked Radim Dohnal: „Motivem je posílení tržního postavení, což pro zákazníky bude těžko dobrá zpráva. Zákazníci by ale měli pocítit výhody vyšší hustoty bankomatů a poboček. Výhody pro zákazníky by se měly dostavit v nějakém delším horizontu, dávám tomu minimálně rok.“

K více než miliónu klientů Monety by přibýlo asi 637 000 zákazníků Air Bank a zhruba 469 000 zákazníků Home Creditu. Nově vzniklá skupina se v půjčování peněz zaměří na spotřebitele a menší podniky, k nimž by mělo směřovat 75 procent úvěrů.

Klienti Monety a Home Creditu tak příští rok budou platit zelenou kartou společnosti AirBank. A to i přesto, že samotná AirBank nenakupuje, ale naopak je odkoupena Mo-

netou. Nicméně firmy se domluvily na názvu AirBank. Důvodem spojení je růst společnosti, říká Milan Tománek ze společnosti Home Credit: „Všechny strany, které jsou zaangażované v této transakci, chtějí posilovat svoji pozici vůči konkurentům. Transakce vzájemně obohatí nabídku, vylepší služby pro větší počet různorodých klientů, ať jsou to domácí, živnostníci nebo menší firmy.“

Skupina PPF nejbohatšího Čecha Petra Kellnera investuje do řady odvětví od bankovníctví a finančních služeb přes telekomunikace, biotechnologie, pojišťovnictví, nemovitosti až po zemědělství. PPF působí v Evropě, Rusku, Asii a Severní Americe. Skupina na konci minulého roku vlastnila aktiva v hodnotě přesahující 38 miliard eur (necelých 980 miliard Kč).

Nejbohatším Čechem zůstává Petr Kellner

Nejbohatším Čechem zůstává podle žebříčku Forbes Petr Kellner. Jeho majetek má odhadem hodnotu 310 miliard korun. Kellner je majitelem skupiny PPF. Ta investuje do řady odvětví – od bankovníctví a finančních služeb přes telekomunikace, biotechnologie nebo zemědělství. PPF působí v Evropě, Rusku, Asii a Severní Americe. Na konci minulého roku vlastnila aktiva za víc než 38 miliard eur, tedy necelých 980 miliard korun. Premiér a šéf hnutí ANO Andrej Babiš je v žebříčku opět druhý. Jeho jmění se oproti loňsku snížilo o 13 miliard na 75 miliard korun. Nejmladším miliardářem Česka je šestadvacetiletý podnikatel Michal Strnad. Letos v lednu od svého otce Jaroslava převzal zbrojařské impérium Czechoslovak Group. Jeho majetek se odhaduje na 6 miliard 700 miliónů korun.

Analytici: Obavy z brexitu a nízké prodeje aut dopadají na export

Přebytek zahraničního obchodu ČR v srpnu meziročně klesl o 2,6 miliardy na 2,3 miliardy korun. Bilanci negativně ovlivnil obchod s ostatními dopravními prostředky a prohloubení schodku v obchodu s ropou a zemním plynem. Vyplývá to z předběžných výsledků, které zveřejnil Český statistický úřad. Podle analytiků si nejistota okolo brexitu už začala vybírat svou daň na tuzemském vývozu. Export do Británie v srpnu klesl téměř o desetinu. Zahraniční obchod negativně ovlivňuje i klesající poptávka po autech v západní Evropě. Rostoucí export počítačů, elektroniky a optických přístrojů zachránil v srpnu obchodní bilanci od propadu do červených čísel. Zahraniční obchod letos podle ekonomů nebude tahounem české ekonomiky jako v uplynulých letech.

Analytici: Odhady MMF vývoje ekonomiky ČR nejsou negativní

Nejnovější odhady Mezinárodního měnového fondu vývoje české ekonomiky se přiblížily odhadům tuzemských institucí a neznamenaají nic negativního. Vyplývá to z vyjádření analytiků pro ČTK. V případě globálních odhadů se MMF podle nich přidal k sérii varování renomovaných institucí, že obchodní konflikty ve světě nezůstanou bez důsledků. Tempo růstu globální ekonomiky podle MMF zůstane letos i příští rok na loňských 3,7 procenta. Ve srovnání s jarní prognózou je výhled na letošní i příští rok horší o 0,2 procentního bodu. V případě ČR růst ekonomiky podle MMF letos zpomalil na 3,1 procenta z loňských 4,3 procenta.

„Nový výhled MMF pro vývoj tuzemské ekonomiky je v zásadě v souladu se současným očekáváním analytiků, ČNB a ministerstva financí,“ uvedl hlavní ekonom ING Jakub Seidler. Růst kolem tří procent přitom podle něj odpovídá stavu české ekonomiky a nejde tak v zásadě o nic negativního. Česká národní banka v srpnové prognóze očekává letos růst ekonomiky o 3,2 procenta. Podle Seidlera je ovšem pravděpodobné, že v listopadu centrální banka přehodnotí odhad mírně dolů.

Spotřebitelské ceny v září meziročně stouply o 2,3 procenta

Meziroční růst spotřebitelských cen v září zpomalil na 2,3 procenta ze srpnových 2,5 procenta. Oproti loňskému září zdražilo hlavně bydlení, dále pak potraviny a nápoje. Ke zmírnění inflace přispělo především nižší tempo růstu cen dovolených. Informoval o tom Český statistický úřad. Nižší růst spotřebitelských cen v září je podle analytiků jen dočasný. Bude zřejmě ještě pokračovat i v říjnu a v listopadu. Inflace ovšem neklesne pod dvě procenta. Podle analytiků počátkem příštího roku inflace stoupne až ke třem procentům, a to kvůli očekávanému růstu cen elektřiny a plynu.

Podle ekonomů ani zářijové údaje o inflaci nezmění přístup České národní banky k měnové politice. Analytici tak počítají s dalším růstem úrokových sazeb v listopadu. To naznačil i v rozhovoru pro agenturu Reuters viceguvernér Mojmír Hampl. Z jeho vyjádření vyplývá, že ani data o inflaci nezměnila jeho názor na pokračující normalizaci úrokových sazeb. Hampl, který v bankovní radě ke konci letošního listopadu skončí, je zastáncem zvyšování sazeb.

Růst cen bytů a domů v Česku zmírnil, v EU byl sedmý nejvyšší

Meziroční růst cen domů a bytů v Česku se ve druhém čtvrtletí zmírnil ze 7,7 procenta na konci března na 7,5 procenta. V rámci zemí Evropské unie byl sedmý nejvyšší. Vyplývá to z údajů, které zveřejnil evropský statistický úřad Eurostat. V celé EU se ceny zvýšily o 4,3 procenta. Podle některých tuzemských odborníků však především ve velkých českých městech dosáhly ceny nemovitostí tak vysoké úrovně, za kterou již lidé nejsou ochotni tyto nemovitosti kupovat. Nejvíce vzrostly ceny domů a bytů ve druhém čtvrtletí ve Slovinsku (o 13,4 procenta), více než desetiprocentním tempem stouply také v Irsku, Portugalsku a Maďarsku. Snížily se pouze ve Švédsku (o 1,7 procenta) a Itálii (o 0,2 procenta).

Mafra z Agrofertu kupuje Bauer Media v ČR a na Slovensku

Společnost Mafra, patřící do koncernu Agrofert, převezme v ČR a na Slovensku vydavatelství Bauer Media. Dohodla se na tom s německou společností Bauer Media Group. Firmy to uvedly ve společné tiskové zprávě. Cenu obchodu nezveřejnily, převzetí musí schválit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Bauer Media v ČR vydává časopisy pro ženy, programové časopisy, časopisy o životním stylu, bulvární časopisy a také časopisy v dalších segmentech jako například křížovky a motoristické časopisy. Do jeho portfolia patří třicet časopisů, jsou mezi nimi například tituly *Rytmus života*, *Cosmopolitan*, *Chvilka pro tebe* nebo *Žena a život*.

Huť ArcelorMittal Ostrava koupí britská společnost Liberty House

Hutní podnik ArcelorMittal Ostrava (AMO) koupí britská společnost Liberty House. Skupina ArcelorMittal jí prodá i své ocelářské podniky ArcelorMittal Galati v Rumunsku, ArcelorMittal Skopje v Makedonii a ArcelorMittal Piombino v Itálii. ČTK to oznámily mluvčí AMO Barbora Černá Dvořáková a za Liberty Martina Houšková. Uvedené podniky jsou součástí kompenzace. ArcelorMittal je musí prodat kvůli zachování hospodářské soutěže, protože kupuje největší evropskou ocelárnu, italskou huť Ilva. ArcelorMittal Ostrava vyrábí ocel pro stavebnictví a strojírenství, je největším výrobcem silničních svodidel v Česku. Kromě českého trhu dodává své výrobky do více než čtyřiceti zemí světa. I s dceřinými společnostmi má téměř 7 000 zaměstnanců. V roce 2017 vytvořil AMO čistý zisk 3,2 miliardy korun, o 1,9 miliardy korun více než v roce 2016.

Uhlí by se na Karvinsku mohlo těžit až do roku 2030, řekl Babiš

Černé uhlí by se v dolech na Karvinsku mohlo těžit až do roku 2030. O dalších konkrétních krocích se rozhodne do konce roku. Po jednání s vedením těžební společnosti OKD to v Karvině řekl předseda vlády Andrej Babiš (ANO). Původní předpoklady v reorganizačním plánu hovořily o roce 2023. Majitelem firmy OKD je od letošního dubna znovu stát. Vlastníkem se po letech stal prostřednictvím státního podniku Prisko, za akcie společnosti zaplatil téměř 80 milionů korun. Skončila tím reorganizace podniku, který se v roce 2016 dostal do úpadku. Ve firmě nyní pracuje i se zaměstnanci dodavatelských firem přes 9 500 lidí.

Česká národní banka opět zvýšila úrokové sazby

Česká národní banka zvýšila základní úrokovou sazbu na 1,75 procenta. Bankéři tak rozhodli už na čtvrtém zasedání v řadě. Vyššími úroky chtějí bojovat proti příliš rychlému růstu cen a zabránit přehřívání ekonomiky. Další růst sazeb se ale pravděpodobně promítne do zdražování hypoték a dalších půjček. Toto zvýšení sazeb by mělo být v letošním roce posledním.

ČNB zvýšila také lombardní sazbu, a to o 0,25 procentního bodu na 2,75 procenta. Lombardní sazba je procentuální sazba, za kterou si obchodní banky mohou půjčit u centrální banky peníze proti zástavě cenných papírů. Diskontní sazba, na kterou jsou například navázány penále za nesplácené úvěry nebo neuhrazené daně, rada zvýšila o 0,25 procentního bodu na 0,75 procenta.

Trh práce se podle Dlouhého nachází v situaci, která v historii ČR nemá obdoby

Zaměstnavatelé podle Úřadu práce postrádají přibližně o 200 000 pracovníků více než na hospodářském vrcholu v roce 2006. Firmám nyní podle komory chybí už 440 000 zaměstnanců, tedy o 130 000 více než podle statistik uváděných na začátku října Úřadem práce ČR. Ten uvedl, že počet volných pracovních míst v září vzrostl na více než 316 000. Důvodem je podle HK to, že zaměstnavatelé si jsou vědomi, že na pobočkách úřadu zaměstnance nenajdou, a tak nabídnou

ky vyvěšují rovnou na pracovních portálech či angažují personální agentury. Konkurentem soukromé sféry je také veřejný sektor. Stát za pět let vysál podle Dlouhého z trhu práce 30 000 lidí. Navíc do průmyslových zón míří podle něho další desítky firem, které se chystají zaměstnat tisíce lidí. Zejména ze západní části země odčerpává pracovníky tuzemskému soukromému sektoru Německo.

Průzkum: Češi jsou méně ochotní stěhovat se za prací

S rostoucím počtem pracovních nabídek klesá ochota Čechů stěhovat se za prací. Dvě třetiny lidí by ke stěhování nepřiměla ani zajímavější práce, ani vyšší mzda. Klesá také tolerance k dojíždění za prací. S délkou dojíždění do práce není spokojeno 30 procent Čechů, což je o sedm procentních bodů více než před rokem. Vyplynulo to z průzkumu personální agentury Grafton Recruitment. Do práce chtějí Češi cestovat maximálně 30 minut, pětina respondentů průzkumu však do zaměstnání cestuje déle. Podle průzkumu dlouhé cestování do práce dokáže vyvážit jen výraznější navýšení mzdy.

Podle průzkumu se za prací již někdy stěhovalo 31 procent respondentů, největší podíl v této skupině tvoří vysokoškoláci. Jako nejčastější důvody pro stěhování za prací uvádějí lepší mzdu a zajímavost práce. V 57 procentech případů se respondenti stěhovali do jiného kraje v Česku, ve 31 procentech případů do zahraničí. Největší motivací práce v zahraničí je více peněz za stejně náročnou práci.

Společnost Granette & Starorežná Distilleries se nově jmenuje Palírna U Zeleného stromu

Firma vyrábí třeba Starou mysliveckou, Starorežnou nebo Hanáckou vodku. Likérka chce více navázat na téměř 500 let dlouhou tradici prostějovské palírny. Změní se i logo. Novou identitou chce firma víc cílit i na exportní trhy. „Naše likérka má ojedinělou historii, která začala již v roce 1518. Jde

o unikát nejen v Česku, ale i v rámci celé Evropy. Zatím jsme v Evropě nenašli palírnu, která by měla delší historii než my,“ říká její ředitel Pavel Kadlec. „Naším záměrem je upevnit pozici dvojky na českém trhu. Také chceme, aby alespoň jedna z našich strategických značek byla významným hráčem na třech světových kontinentech,“ dodává. Momentálně putuje na export asi desetina produkce.

Palírna U Zeleného stromu

EIB: Zhruba 90 procent českých firem plánuje investice

Investice především do obnovy a rozšiřování kapacit plánuje zhruba 90 procent českých firem, tedy přibližně stejně jako loni. Tehdy investovalo 91 procent českých firem, což bylo nad průměrem EU s 87 procenty. Vyplyvá to z každoroční analýzy Evropské investiční banky, o které na tiskové konferenci informoval viceprezident EIB Vazil Hudák. „Investice jsou ale stále pozadu v porovnání se situací před krizí z let 2008 a 2009,“ uvedl Hudák.

Téměř všechny firmy považují za překážku pro investice nedostatek zaměstnanců s požadovanými dovednostmi, což platí zejména pro pracovníky se střední a nízkou kvalitací. Podle více než 70 procent českých firem pak brzdí jejich investice dále regulace trhu práce, podnikání a náklady na energie.

VĚDA A TECHNIKA

Výzkum vědců potvrzuje hypotézu o kráteru pod ledem Antarktidy

Výsledky výzkumného týmu Astronomického ústavu Akademie věd ČR potvrzují hypotézu, že se pod ledem Antarktidy nachází patrně největší impaktní kráter na Zemi s průměrem zhruba 550 kilometrů. Impaktní krátery jsou objekty vzniklé nárazem jiného tělesa. S hypotézou přišel americký geofyzik Ralph von Frese v roce 2006. Tým vedený Jaroslavem Klokočником publikoval výsledky v časopise *Earth, Planets and Space*.

Útvar se nachází ve východní části Antarktidy pod oblastí označovanou jako Wilkesova země. Kráter má podle vědců pokračování v jižní Austrálii. Na Zemi je potvrzeno přes 170 impaktních kráterů a zhruba 600 objektů, které by jimi být mohly. Kráter s průměrem nad 500 kilometrů bývá označován jako pánev a mívá anomální oblast v kůře spojenou s podpovrchovou koncentrací hmo-

ty. Takové útvary byly dosud známé na Měsíci, ale nikoli na Zemi.

Pět mladých českých vědců získalo prestižní evropský grant

Prestižní ERC granty od Evropské výzkumné rady letos získalo pět mladých českých vědců. Pro Česko je to nejlepší výsledek od roku 2008. Peníze na svůj výzkum získal třeba lékař a biolog Marek Mráz, který se věnuje výzkumu chronické lymfatické leukémie. Během pěti let dostane z grantu v přepočtu téměř 40 miliónů korun. Grant letos získala třeba taky bioložka Kateřina Sam, která se věnuje potravním vazbám mezi hmyzem a ptáky, astrofyzik Ondřej Pejcha, biolog Matyáš Fendrych nebo Ondřej Štěpánek z Ústavu molekulární genetiky Akademie věd. O finanční podporu letos žádalo přes tři tisíce vědců z celé Evropy, uspělo pouze 403 z nich.

Robot Matylda se vydal na cestu autostopem

Humanoidní robot Matylda, který vznikl v dílně Open Tech-Lab Jablonec nad Nisou, se vydal na cestu autostopem z Jablonce do Pelhřimova. V případě úspěchu se stane prvním robotem v Česku, který úspěšně podnikne výlet tímto způsobem. Informoval o tom Martin Thoř ze společnosti FYI Prague. Matylda původně sloužila ke vzdělávacím účelům v oblasti robotiky, ale je také terapeutem a umělcem. Její cesta povede ze severočeského města do Muzea rekordů a kuriozit v Pelhřimově, kde bude umístěna jako technologicky zajímavý exponát. Robot v sobě má různé senzory, jako jsou gyroskop, akcelerometr či mikrofony, které mu umožňují po naprogramování i zcela autonomní chování. Matylda tak dokáže kromě chůze i předvíchat jako fitness trenérka či zastoupit hlídacího psa.

Robot si udělá zastávky v Pardubicích, Plzni a Praze u výherců facebookové soutěže, jež spočívala v nabídce zajímavého zážitku pro Matyldu. V Pardubicích se tak například povoží na hřbetu karety obrovské. Každý řidič ji navíc může vzít na výlet, do restaurace či do kina. Jak uvedl konstruktér Michal Seidl, na webu, kde mohou zájemci cestu robota sledovat, budou každou hodinu přibývat fotografie i aktuální poloha.

Ostravská univerzita postaví v centru nové objekty za miliardu

Ostravská univerzita získá z evropských peněz více než miliardu korun na stavbu nového univerzitního areálu na výstavě Černá louka v centru krajského města. Vznikne tak moderní zázemí pro sport a technologie i umělecké obory. Areál, který vysoké škole umožní výuku nových oborů, chce univerzita otevřít do tří let. Novinářům to řekl rektor Jan Lata. Univerzitu v přípravě projektu finančně podpořilo město i kraj. Ostrava škole darovala čtyři hektary pozemků v hodnotě více než 40 milionů korun, kde je nyní tramvajová smyčka i svět miniatur Miniuni. Obojí město na své náklady přesune do vhodnějších prostor, což bude stát zřejmě desítky milionů korun. Dalších až 160 milionů korun chce město investovat do vybudování podzemního parkoviště, právě pod Centrem zdravého pohybu.

Brno má po úpravách největší 3D planetárium ve střední Evropě

Návštěvníci planetária na Kraví hoře mohou sledovat od 5. října planety a další vesmírná tělesa plasticky, navíc v sytějších a kontrastnějších barvách. Nové 3D planetárium je podle provozovatelů největší svého druhu ve střední Evropě. Do vybavení 3D planetária město investovalo 39 milionů korun, zbylé stavební a další úpravy si vyžádaly ještě asi 10 milionů. Návštěvníci si po příchodu do planetária nasadí speciální brýle vybavené filtry s tekutými krystaly. Vesmírné objekty i modely kosmických lodí tak najednou působí plasticky. S novou technologií hvězdárna současně chystá dvě nová představení.

Největšími knihomoly jsou Estonci, Češi jsou čtvrtí

Největšími knihomoly na světě jsou Estonci, Češi ale figurují hned na čtvrtém místě za Nory a Švédy. Vyplývá to ze stu-

die, kterou zveřejnili vědci z univerzit v Austrálii a Spojených státech. Experti zároveň zjistili, že počet knih v domácnosti v dospívání má vliv na úroveň vzdělanosti v pozdějším věku. Píše o tom britský list *The Guardian*.

Vědci ve svém průzkumu vyzpovídali dospělé z jedenácti zemí světa ve věku 25 až 65 let. Ptali se jich, kolik knih měli doma, když jim bylo šestnáct let. Následně zjistili, že právě množství knih v dospívání má pozitivní vliv na gramotnost, znalost počtů a počítačové dovednosti v pozdějším věku. A počet knih, které člověk přečte v dospělosti, ani dosažené vzdělání s tím údajně nesouvisí. Estonci, kteří jsou na tom ve světě nejlépe, přitom měli v dospívání doma průměrně 218 knih a 35 procent z nich jich mělo dokonce 350 a více. Norové měli průměrně 212 knih, Švédové 210 a Češi 204.

Festival Akademie věd připomenul století české vědy

V rámci Týdne vědy a techniky Akademie věd ČR se po celé republice konaly přednášky, prohlídky laboratoří, filmová promítání nebo výstavy. Tématem festivalu bylo Století české vědy. Slavnostního zahájení v Knihovně AV ČR se zúčastnil premiér Andrej Babiš (ANO). Festival připomněl, jak věda vypadala před sto lety při vzniku Československa a jak se obory postupem času vyvinuly. Pro návštěvníky byla připravena i úniková hra s názvem Osudové osmičky, jejíž účastníci si připomněli významné události: založení Československa, mnichovskou dohodu, sametovou revoluci či vznik České republiky.

V Olomouci vyrábí posmrtné masky zakladatelů ČSR, jsou určeny jako dar pro Izrael

V konzervátorské dílně Vlastivědného muzea v Olomouci se začaly vyrábět kopie posmrtných masek zakladatelů samostatného československého státu, Tomáše Garrigua Masaryka, Edvarda Beneše a Milana Rastislava Štefánika. Štefánikova maska bude mít přitom vůbec první kopii, olomoucké muzeum vlastní její originál. Jedna ze sad posmrtných masek poputuje na konci listopadu jako dar izraelskému lidu při oficiální státní návštěvě Izraele, řekli novinářům zástupci muzea.

Všechny tři masky jsou nyní součástí expozice olomouckého muzea věnované československým legionářům, která byla na začátku října otevřena u příležitosti stého výročí založení republiky. Podnět pro výrobu jejich kopií dalo ministerstvo kultury. Podle ministra Antonína Staňka (ČSSD) dar připomene izraelskému lidu tři osobnosti, které jsou symbolem československého státu. „Chtěli jsme vyjádřit určitou úctu k tomu, že Československo a Izrael mají společné velmi dobré vztahy,“ uvedl Staněk.

Amerikanista Josef Jařab převezme cenu nadace manželů Havlových

Amerikanista, překladatel a někdejší senátor Josef Jařab v Praze převezme jubilejní dvacátou Cenu Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97. Ještě před slavnostním ceremoniálem se uskuteční rozprava nazvaná Amerika u nás a v nás. Jednaosmdesátiletý Jařab je odborníky považován za nejvýznamnějšího českého amerikanistu a překladate-

le americké literatury. V roce 1990 se stal prvním svobodně zvoleným rektorem Univerzity Palackého v Olomouci po pádu komunismu. Přednášel ve třiceti zemích světa, působil na několika amerických univerzitách.

Český vědec fyzikální chemik Rudolf Zahradník v Praze oslavil devadesátiny

Mezi hosty soukromé oslavy, kterou pro vědce nachystal Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského, nechyběla ani kancléřka Angela Merkelová. Německá politička u profesora Zahradníka kdysi pracovala na doktorátu, společně se svým mužem Joachimem Sauerem, také špičkovým vědcem.

Prof. Ing. Rudolf Zahradník, DrSc., Dr. h. c. mult., fyzikální chemik a později předseda české Akademie věd, se narodil 20. října 1928 v Bratislavě. Vystudoval Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze. Od roku 1961 pracoval v Ústavu fyzikální chemie a elektrochemie Jaroslava Heyrovského v oboru kvantové chemie. Přednášel na ČSAV, na univerzitách v Evropě, v Japonsku i v USA. Je členem redakčních rad řady zahraničních odborných časopisů. Jeho práce představuje více než 300 publikací. Je profesorem Univerzity Karlovy, VŠCHT a Vanderbiltovy univerzity v Nashville. Za svou vědeckou činnost obdržel řadu ocenění. Je například zakládajícím členem Učené společnosti ČR, člen Mezinárodní akademie kvantově-molekulárních věd, Světové asociace teoretických organických chemiků a člen či čestný člen mnoha dalších společností a akademií. Je čestný doktor Technické univerzity v Drážďanech, Univerzity ve Fribourgu, Technické univerzity v Pardubicích a Georgetownské univerzity ve Washingtonu D.C.

Zemřel spisovatel a propagátor kosmonautiky Pavel Toufar

Ve věku sedmdesát let po těžké nemoci zemřel propagátor kosmonautiky, spisovatel a novinář Pavel Toufar. Psal především literaturu faktu, napsal i několik prací science-fiction a několik desítek populárně naučných prací. V roce 1997 obdržel literární Cenu Egona Erwina Kische za knihu *Smrt číhá mezi hvězdami*. Toufar podle serveru v roce 1969 napsal například největší počet článků v různých československých časopisech, v nichž popularizoval americký vesmírný program Apollo a hlavně historický let sondy Apollo 11 k Měsíci.

V sedmdesátých letech se stal jako velmi mladý právník a publicista členem Mezinárodního institutu kosmického práva (IISL) při Mezinárodní astronautické federaci. Toufar působil jako aktivní účastník některých experimentů spjatých s kosmickým výzkumem, například zkoumání sociální izolace a senzorické deprivace skupiny výzkumníků. Od roku 2008 se aktivně podílel na podpoře české vědecké účasti v mezinárodním experimentu Mars 500, který měl připravit posádku na dlouhý let k rudé planetě.

Zemřel biochemik Emil Paleček, držitel ceny Česká hlava

Ve věku 88 let zemřel biochemik Emil Paleček. Ve svém profesním životě přispěl ke vzniku nové oblasti výzkumu DNA pomáhající zjistit genetické kořeny nemocí.

Emil Paleček, který je autorem tří stovek vědeckých prací, dlouhá léta působil v Biofyzikálním ústavu Akademie věd v Brně a spolupracoval také s Masarykovým onkologickým

ústavem. Byl držitelem ocenění Česká hlava i Ceny Neuron za přínos světové vědě.

Poštovní muzeum Praha slaví 100 let

Muzeum bylo zřízeno 18. prosince 1918. Památky z dějin poštovníctví měly dokládat svébytnost českého a slovenského národa. Ve stejný den byla vydána i první československá poštovní známka, známé „Hradčany“ podle návrhu Alfonse Muchy.

V počátečním období se úsilí soustředilo na sbírkovou činnost. Po deseti letech byla otevřena expozice v přízemních místnostech Karolina, budovy Karlovy Univerzity. Krátce poté však bylo třeba najít nové působiště. Univerzita potřebovala sály pro vlastní účely. Novým sídlem se stal bývalý klášter sv. Gabriela na Smíchově.

Veřejnosti se muzeum opět otevřelo v únoru 1933. Největší popularitu si získala sbírka dopravních prostředků – dostavníky, kočáry, saně, a dokonce i letadlo.

Úspěšný rozvoj přerušila okupace. V září 1944 bylo muzeum uzavřeno a činnost obnovilo až v květnu 1945. Po únoru 1948 přišlo další uzavření. Přednost dostala filatelie, dějiny poštovníctví byly opomíjeny. Výsledkem byl vznik stálé expozice poštovních známek v prosinci 1953. Sály, které se věnovaly dějinám pošty, telekomunikací a radiokomunikací, byly zrušeny.

Novou atmosféru přinesla šedesátá léta. V bývalém cisterciáckém klášteře ve Vyšším Brodě byla v roce 1976 zpřístupněna expozice dějin poštovníctví. Byl také vyhledán nový objekt pro pražské sídlo – barokní dům vyzdobený malbami Josefa Navrátila. Slavnostní otevření se konalo v srpnu 1988. Další změny přišly s rozpadem federace. Bylo zahájeno dělení sbírek mezi Českou a Slovenskou republikou. V roce 2002 se sbírka Poštovního muzea stala součástí kulturního dědictví České republiky.

Poštovní muzeum Praha, Nové mlýny 2, Praha 1

Tel.: + 420 954 400 394,

e-mail: postovni.muzeum@cpost.cz,

<https://www.postovnimuzeum.cz>

Otevírací doba: denně kromě pondělí 9:00-17:00 hod.

Pobočka: Klášter 136, 382 73 Vyšší Brod,

Tel.: +420 954 401 297

První československé známky

V roce 1918, po vzniku státu, se rychlému a kvalitnímu vyhotovení známky jako státního symbolu přikládala velká důležitost a nově ustavená poštovní správa pro ni hledala opravdu povoláního autora. Mistra Muchu o návrh požádala již 30. října 1918 s tím, že kvůli reprodukci výplatní známky, na které státu záleželo nejvíce, musel být vypracován do dvaceti čtyř hodin. Světově proslulý představitel secese předložil několik námětů, z nichž se jako nejméně konfliktní jevil panorama Hradčan, sídla českých vládců, od středověku symbolicky spjatého s osudem národa. První známka má hodnotu 5 h a je zelená, druhá má 10 h a je červená. Tyto známky byly vydané 18. prosince 1918.

Barvič a Novotný má už 135 let

12. července 1883 založil Joža Josef Barvič (14. 8. 1853 – 3. 1. 1924) první brněnské české knihkupectví v tehdejšími hodně německém městě. Scházela se u něj česká inteligence:

Jaroslav Vrchlický, Jiří Mahen, Svatopluk Čech, Alois Jirásek, Leoš Janáček, Rudolf Těsnohlídek, bratři Mrštíkové a další. Na Barvičovo pozvání zpívala v Brně Ema Destinová. Josef Barvič byl také programátorem tělovýchovné jednoty Sokol, členem Besedy brněnské, Českého veslařského klubu v Brně, Mährischer Kunstverein v Brně a mnoha dalších českých spolků v Brně. Roku 1896 navštívil Rusko a stal se horlivým rusofilem, ve svém knihkupectví měl vždy ruské knihy, do ruštiny nechal přeložit *Babičku* od Němcové a vydal ji. Byl jedním z nejvýraznějších představitelů českého živlu v Brně. Josef Barvič v obchodě prodával nejen knihy, ale také hudebniny a umělecké zboží.

O třináct let později k němu nastoupil do učení Josef Novotný a v roce 1909 přibral Josef Barvič Novotného za svého společníka a název firmy se změnil na Barvič a Novotný. Novotný se podílel na dalším rozkvětu podniku. „V roce 1924 založil obrazárnu a také pořádal koncerty houslového mistra Jana Kubelíka.“ V roce 1948 byla na firmu uvalena nucená správa a poté byla zcela zlikvidována. Josef Novotný byl v létě 1951 zatčen kvůli tzv. protistátní činnosti a po svém propuštění o rok později (30. 6. 1952) zemřel. Knihkupectví se stalo součástí Národního podniku Kniha. V restitucích po pádu režimu se obchod vrátil do rukou rodiny Novotných. Ta jej 29. února 1992 otevřela s původním názvem. V roce 2013 ale rodinná knihkupecká tradice skončila a prodejna se stala součástí sítě prodejen knihkupeckého řetězce Kanzelberger.

Stěna z knih v knihkupectví Barvič a Novotný v Brně na České ulici

Tento rok slaví známé brněnské knihkupectví už 135 let. Loni získal obchod novou tvář. Po rekonstrukci v něm vznikla třeba stěna ze knih. Podle vedoucí prodejny se zákazníkům podoba knihkupectví po rekonstrukci líbí a přicházejí nadšené ohlasy na stěnu z knih, která lemuje schodiště až do druhého patra. Dobový interiér byl rekonstruován a rozšířen tak, aby i v dnešní době nabídl široký sortiment knih a hudebnin.

Vzpomínka na významné osobnosti

Patrně nejnámější osobností české historické antropologie je paleoantropolog **Emanuel Vlček**.

Emanuel Vlček se narodil v roce 1925 v Rožmitále pod Třemšínem. Cestu k profesorskému titulu mu znepríjemnila politická situace. Jeho druhou rodinou se tak stala až na začátku devadesátých let minulého století Lékařská fakulta v Praze. Jeho vědecká kariéra byla bohatá, napsal přes 500 prací a před studenty předstoupil jako přednášející také více než pětsetkrát.

Profesor Vlček se od padesátých let zabýval výzkumem ostatků historických osobností. Jeho ruce držely kosti všech těch, kteří jsou známí pouze z knih a jejichž osudy jsou pro většinu z nás jen těžko uvěřitelné. Na jeho stole se tak ocitly například ostatky Karla IV., sv. Václava nebo skladatele Bedřicha Smetany. Karel IV. je již tradičně zobrazován pouze jako mocný a úctyhodný muž, jehož vzezření nevykazuje žádnou slabost. Avšak pád z koně, který se panovníkovi přihodil na začátku padesátých let 14. století, prokazatelně poškodil jeho páteř a způsobil asi i dočasně ochrnutí všech končetin. Tuto informaci ale historické prameny neposkytují, což má jednoduchý důvod. Přiznat oslabení císaře se rovnalo přiznání oslabení moci a to se v tehdejší době opravdu nevyplácelo. Ale nejenom v případě Karla IV. se profesoru Vlčkovi podařilo zbourat mýtus o jeho vzezření – při porovnání otce Karla IV. Jana Lucemburského se synem došel ke zjištění, že se otec a syn od sebe lišili nejenom způsobem vlády v českých zemích, ale i vzhledem. Zatímco Karel se ve svém nejproduktivějším věku vyznačoval robustní postavou rytíře, jeho otec měl štíhlou a svalnatou postavu s jemnými rysy ve tváři, které z něj podle dnešních představ dělaly dokonalého aristokrata.

V osmdesátých letech byly ze slavínské hrobky vyzdvíženy ostatky Bedřicha Smetany a tým pod vedením profesora Vlčka se začal věnovat jejich průzkumu. A výsledky tohoto výzkumu přinesly překvapivá zjištění – geniální český hudební skladatel měl údajně onemocnět syfilidou, která posléze vedla k jeho hluchotě. Toto tvrzení profesora Vlčka je ale do dneška často napadáno a vyvráceno a vedou se o něm spory.

Nesporné je ale to, že výzkumy profesora Emanuela Vlčka obohatily současné znalosti o mnohých českých osobnostech a pomohly také mnohdy odkrýt temná místa české historie. (mk)

František Topič, nakladatel a knihkupec

František Topič patřil na přelomu 19. a 20. století k nejvýznamnějším pražským nakladatelům. Z malého knihkupectví na Národní třídě vybudoval velký podnik, ve kterém měl i vlastní výstavní síň, takzvaný Topičův salon.

Narodil se 20. listopadu 1858 v Chvalíně. Po absolvování obchodní akademie pracoval u pražského nakladatele Šimáčka a roku 1883 si otevřel vlastní knihkupectví na Národní třídě. Brzy získal i Šimáčkův podnik a začal se věnovat nakladatelství. Vydával české i zahraniční autory a jeho firma se proslavila také díky tzv. Topičovu salonu. Velkou pozornost věnoval Topič také dětské knize. Kvalitní tisk doprovázela kromě ilustrací bohatá knižní ornamentalistika (záhlaví, bordury, iniciály) a jinde opomíjená četba se zde zařadila k vrcholům produkce. Roku 1894 vznikl u nakladatelství takzvaný Topičův salon, který byl jednou z prvních soukromých galerií v Praze. Prezentovala se v něm řada českých i zahraničních umělců a roku 1896 zde zahájil činnost také Spolek výtvarných umělců Mánes.

Roku 1905 se celé nakladatelství i se salonem přestěhovalo do nového domu na Národní třídě a František Topič zaměstnal syna Jaroslava. Elegantní secesní budova postavená podle projektu Osvalda Polívky (autora Obecního domu) se stala centrem kulturního dění a vystavovali v ní například Zdeněk Rykr či Josef Šíma. Největšího věhlasu pak dosáhla roku 1918, kdy se v ní vůbec poprvé představil Jan Zrzavý.

Po předčasně smrti syna Jaroslava roku 1936 ale František Topič podnik prodal a odešel do ústraní. Zemřel 29. března 1941.

Tomáš Krýza (13. 12. 1838 – 31. 5. 1918)

Tomáš Krýza byl punčochářský mistr, tvůrce největšího lidového mechanického betlému (Jindřichův Hradec), který je mj. možno zhlédnout v místním muzeu.

Kašpar Maria hrabě ze Šternberka (6. 1. 1761 – 20. 12. 1838)

Kašpar Maria hrabě ze Šternberka byl významný přírodovědec první poloviny 19. století a jeden ze spoluzakladatelů Vlasteneckého muzea Království českého roku 1818 (pozdější Národní muzeum). Po smrti bratra Jáchyma se stal majitelem radnického panství se sídlem na březinském zámku. Byl podporovatel kulturního života Radnicka. Napsal např. *Pojednání o rostlinopisu v Čechách*, dále byl spoluautorem díla *Pokus o zeměpisně botanické popsání pravěkého rostlinstva*, které vycházelo v letech 1820-1838.

František Ladislav Rieger (10. 12. 1818 – 3. 3. 1903)

František Ladislav svobodný pán Rieger byl český publicista, právník, politik a spoluzakladatel Národní strany. Patří k nejvýznamnějším českým osobnostem 19. století. Téměř sedm-

desát let byl předním účastníkem, často přímo organizátorem všech důležitých událostí v Čechách. V rozsáhlé a pestré paletě jeho zájmů a činností nechyběla ani oblast národohospodářská. Během revolučního roku 1848 jako jeden z českých předáků a aktivní poslanec Říšského sněmu ve Vídni a Kroměříži neúspěšně prosazoval liberální principy plánované rakouské ústavy a federalizaci monarchie. V roce 1853 se oženil se s dcerou Františka Palackého a řadu let se zabýval především literární činností. Mimo jiné začal vydávat první českou encyklopedii.

Do politiky se vrátil po obnově ústavnosti v roce 1860 jako hlavní spolupracovník Františka Palackého, kterého později vystřídal na pozici předsedy staročeské strany. V šedesátých a sedmdesátých letech 19. století byl zastáncem politiky pasivní rezistence českých politiků ve snaze docílit státoprávních ústupků od vídeňské vlády. Od roku 1879 po obratu v české politice směrem k aktivní provládní politice byl poslancem vídeňské Říšské rady a předsedou parlamentního Českého klubu, později členem Panské sněmovny. Od konce osmdesátých let 19. století jeho vliv slábl společně s oslabením pozic staročeské strany.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

28. 12. 1978 bylo Prokopské údolí v Praze vyhlášeno státní přírodní rezervací.

Českobudějovické biologické centrum má dílo z hmyzů a parazitů

Českobudějovické biologické centrum Akademie věd ČR nabídne veřejnosti nové mikrarium, což je expozice vytvořená ze vzorků parazitů a hmyzu. Jedná se o jediný objekt tohoto typu v kontinentální Evropě. Expozice, která stojí v recepci biologického centra, se skládá z desítek motýlů, brouků, kůstek, tasemnic, šupin, rostlin i rybiček. ČTK to řekl zástupci Akademie věd. Sbírkou tvoří symbolických 2018 mikroskopických vzorků, které shromáždili biologové. „Nejstarší vzorky jsou z padesátých let a pochází z celého světa, zejména z Evropy a z Kuby, ale i z dalších lokalit, jako je Peru či Afghánistán, kde naši kolegové sbírali materiál,“ uvedl parazitolog Roman Kuchta, který koordinoval vznik mikraria.

Podobu díla vytvořil českobudějovický sochař Michal Trpák. „Napadlo mě vymodelovat Gaiu, bohyni Země, která by v sobě obsahovala různé živočichy a organismy, které jsme našli ve sbírkách biologického centra. Byla to pro mě příjemná výzva,“ řekl Trpák. Mikrarium se pro veřejnost poprvé otevřelo v pátek 5. října u příležitosti projektu Noc vědců.

V České republice ubývá dětí, které pijí alkohol

V Česku ubývá dětí, které pijí alkohol. Poprvé ho ochutnají také později než v minulých letech. Stále jsou ale nad evropským průměrem. Neklesá ale podíl patnáctiletých, kteří se opili už několikrát. Výsledky mezinárodní studie z let 2002-2014 o mladých a zdraví na tiskové konferenci v Praze představili její autoři. Podle odborníků mladí místo pití nejspíš víc tráví čas na sociálních sítích, pomohl i protikuřácký zákon.

První zkušenost s alkoholem před třináctými narozeninami mělo v roce 2002 sedm z deseti děvčat, před čtyřmi lety necelá čtvrtina. Dřív než ve třinácti letech vyzkoušeli alkohol tři čtvrtiny hochů, v roce 2014 jich bylo 28 procent. Podle hlavního řešitele projektu Michala Kalmana z Univerzity Palackého v Olomouci další pokles naznačují i zjištění z letošního roku, která ale ještě nejsou zpracována.

V celé EU začíná na pumpách platit jednotné značení paliv

V Evropské unii včetně Česka začíná platit jednotné značení motorových paliv. Symboly budou na stojanech a tankovacích pistolích všech čerpacích stanic. Příslušné značky ponese na krytu od nádrže také nově vyrobená auta. Jednotné značení by mělo předejít zmatkům při odlišném značení paliv v jednotlivých zemích EU. Tuzemské čerpací stanice si vedle nového označení paliv paralelně ponechají i stávající názvy.

Nejčastěji využívaná paliva v Česku Natural 95 a Natural 98 jsou vedle starých názvů nově označována jako „E5“, klasický diesel motoristé najdou pod značkou „B7“. Označení plyných paliv se shoduje s dosud zažitými zkratkami.

WHO: Evropané žijí déle a zdravěji, pokrok je ale nerovnoměrný

Lidé narození v České republice mají naději dožít se vyššího věku než průměrný obyvatel Evropy. Vyplývá to ze zprávy Světové zdravotnické organizace (WHO) o stavu zdraví v Evropě. Celkově Evropané žijí podle WHO déle a zdravěji než v minulých letech, situace se ale nezlepšuje všude stejně. Rozdíly panují mezi různými evropskými státy, ale i v rámci jednotlivých zemí.

Češi mají podle zprávy WHO naději dožít se v průměru 78,77 roku, tedy téměř o celý rok více, než činí celoevropský

průměr (77,83 let). Rozdíl je přitom větší u mužů, kteří mají při narození v Česku naději dožít se 75,79 roku, zatímco průměr v Evropě činí jen 74,57 roku. Rozdíl mezi střední délkou života u žen v Česku a celoevropským průměrem pak činí jen 0,64 roku (81,7 roku v ČR oproti 81,06 v Evropě). Mezi zeměmi s nejvyšší nadějí dožití a nejnižší ale panuje propastný rozdíl: 11,5 roku. Polovina Evropanů trpí nadváhou a počet lidí s ní i lidí obézních se ve většině zemí Evropy zvyšuje.

Státy EU se dohodly na zákazu jednorázových plastových výrobků

Státy Evropské unie se dohodly na zákazu plastových výrobků na jedno použití. Shodu oznámila rakouská ministryně životního prostředí Elisabeth Köstingerová, jejíž země unii předsedá, a v tiskové zprávě také Rada EU. Zákaz vybraných jednorázových plastových výrobků tento měsíc podpořil Evropský parlament (EP), což spolu se souhlasem zemí EU otevírá cestu ke konečné dohodě na tom, jak v unii plastový odpad omezit. Köstingerová doplnila, že země EU se na diplomatické úrovni dohodly potřebnou dvoutřetinovou většinou. Rakouský kompromisní návrh byl podle diplomatických informací ČTK přijatelný také pro Českou republiku. Zákaz by se měl týkat například plastového nádobí, příborů, brček, tyčinek do uší nebo tyček k balonkům. U těchto předmětů chce Evropská komise (EK) od roku 2021 zabránit tomu, aby se dostaly na trh, neboť se domnívá, že pro ně existují cenově přijatelné alternativy v ekologičtějším provedení. Když Evropská komise zákaz jednorázových plastových výrobků v květnu navrhovala, připomínala, že podobné předměty tvoří asi 70 procent všech odpadků v mořích.

Česká vláda se staví za stálé zavedení zimního času

Pokud by bylo ukončeno střídání času, podle kabinetu by měl být nastálo zaveden zimní čas. Podle premiéra Andreje Babiše (ANO) to vyplynulo z debaty vlády. Variantu podporuje i sám Babiš a doporučují ji vědci, kteří se zabývají výzkumem biologických rytmů. Vláda o věci diskutovala v závěru jednání v reakci na iniciativu Evropské komise ukončit příští rok povinné střídání času. Rakouské předsednictví navrhlo členským zemím EU odložit konec až na rok 2021. Zimní čas podle výzkumů zlepšuje kvalitu spánku, je zdravější pro lidské srdce a má pozitivní vliv na tělesnou hmotnost, píše se ve zprávě.

Vědci: Aragonitovou výzdobu Zbrašovské jeskyně zachrání sanace

Aragonitové stěny, nejcennější a nejobdivovanější části Zbrašovských aragonitových jeskyní, takzvané Opony, by měla do budoucna zachránit pravidelná sanace. Její výzdobu napadají především mikroskopické houby, za problémem stojí prašnost způsobená pohybem až 50 000 návštěvníků ročně. S chemickým postříkem stěn začali odborníci již před pěti lety, díky sanaci aragonitu se spektrum hub výrazně snížilo. Vyplyvá to z unikátního výzkumu vědců z Mendelovy univerzity v Brně, který dokončili po více než čtvrtstoletí.

„Ukončením tohoto výzkumu probíhajícího od roku 1991 byl vyřešen bezprecedentní problém, který byl v počátku pokládán za zcela beznadějný. Úspěšná a trvalá sanace křehké aragonitové výzdoby nemá ve světě obdoby a potvrzuje vy-

sokou odbornou úroveň a zápal českých výzkumníků, techniků a jeskyňářů,“ informoval ČTK Milan Geršl z Mendelovy univerzity v Brně, který v jeskyních dlouhodobě pracoval.

Zbrašovské aragonitové jeskyně leží v Teplicích nad Bečvou na Přerovsku. Jde o nejteplejší jeskyně v celé ČR, celoroční stálá teplota je 14,5 stupně. Byly objeveny v letech 1912-1913 a pro veřejnost jsou zpřístupněny od roku 1926.

Kůrovcová kalamita podle ochránců ohrožuje i CHKO Žďárské vrchy

Kůrovcová kalamita, která postihla významnou část smrkových lesů na Vysočině, ohrožuje i výše položenou Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy. Rozsáhlejší kácení by tam mohlo ublížit řadě živočichů, včetně orla mořského. Největším nebezpečím ale je to, že výsadbou opět vzniknou rozsáhlé lesy stejného stáří, řekl ČTK ředitel Správy CHKO Václav Hlaváč. Nově sázené lesy by podle něj měly být také druhově pestřejší, aby lépe odolávaly klimatickým změnám. Kůrovec zatím nejvíce ničí lesy oslabené suchem v nižších částech kraje. „Postup do vyšších poloh se očekává v příštích letech,“ uvedl Hlaváč. Ve Žďárských vrších zatím lesy plošně neschnou.

Olomoučtí vědci objevili na Borneu rostlinu s výjimečným vzhledem

Olomoučtí přírodovědci objevili v tropických deštných lesích ostrova Borneo další nový druh rostliny. Nese název Thismia kelabitiana, hvězdnatka kelabitská, a je již desátým novým rostlinným druhem, který se olomouckým biologům na tomto ostrově podařilo nalézt. Objev hvězdnatky kelabitské by v budoucnu mohl přispět k ochraně tropických deštných lesů nejen na Borneu, informovali ČTK zástupci Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. Nově objevená rostlina má zářivě žluté květy, které mají zvláštní tvar připomínající lucernu lemovanou trásnitým límečkem. Odborníci doufají, že právě objevy unikátních druhů rostlin mohou další postup zdejší těžby dřeva v tamních lesích zbrzdit a snad i zastavit.

Za sto let se život prodloužil téměř o 30 let

Jak se změnila demografická situace v Česku za sto let? Život se prodloužil o téměř třicet let. A to díky hygieně a dostupnosti lékařské péče. Téměř 50 procent dětí se rodí mimo manželství a roste věk prvoroďček. Pediatrická péče v Česku je jedna z nejlepších na světě. Na rozdíl od dob první republiky se téměř všichni novorozenci dožívají dospělého věku.

Počet obyvatel Česka vzrostl

Počet obyvatel Česka se v prvním pololetí zvýšil zhruba o 15 400 na 10 625 449 lidí. Přírůstek zajistila zahraniční migrace, zejména z Ukrajiny a Slovenska. Více lidí zemřelo, než se narodilo. Vyplyvá to z předběžných údajů, které zveřejnil Český statistický úřad.

V prvních šesti měsících roku se narodilo 55 736 dětí, meziročně o 544 méně. Podíl nemanželských dětí se meziročně snížil na 48,7 procenta z loňských 48,9 procenta. V posledních letech přitom podíl dětí narozených mimo manželství pravidelně rostl. Nejvíce dětí se narodilo ženám ve věku 30 let, prvorozené děti ženám ve věku 27 let. Podle předběžných údajů zemřelo do konce června 58 062 lidí,

což je zhruba stejně jako ve stejném období loni. Nejvíce zemřelých, téměř deset tisíc, patřilo do věkové skupiny 85 až 89 let a převažovaly mezi nimi ženy.

Do rezervace velkých kopytníků u Milovic se vrátil dudek

Dudek chocholatý, jeden z nejvzácnějších ptačích druhů, se vrátil do rezervace velkých kopytníků u Milovic na Nymbur-

sku. Dudek byl na pastvinách dříve pozorován opakovaně, během předchozích tří let jej ale už nikdo nespatřil.

V České republice se jen za posledních třicet let snížil počet dudků o více než polovinu. Jednou z příčin úbytku dudka jsou chemikálie používané v zemědělství, včetně ošetřování domácích zvířat vysoce toxickými přípravky proti parazitům. Běžně užívané prostředky jsou totiž prudce jedovaté pro brouky a další hmyz, jehož larvy v trusu zvířat jsou významnou potravou dudků.

ARCHEOLOGIE

Čeští archeologové odkryli v Egyptě hrobku významného úředníka

Čeští archeologové odkryli v egyptském Abúsíru vápencovou hrobku vysoce postaveného úředníka z 3. tisíciletí před Kristem. Egypt doufá, že nové archeologické nálezy posílí cestovní ruch. Od svržení někdejšího prezidenta Husního Mubaraka v roce 2011 totiž turistika značně utrpěla, především kvůli násilnostem.

Muž v objevené hrobce byl identifikován jako Kaires, jelikož jeho jméno bylo vyryto na stěnách, uvedl generální tajemník egyptské nejvyšší rady pro památky Mustafá Vazírí. Muž měl podle něj mnoho titulů a byl mimo jiné „hlavním dozorcem záležitostí krále“. Hrobka se podle webu Českého egyptologického ústavu nachází v srdci pyramidového pole v oblasti, kde byli vedle panovníků pochováni pouze členové královské rodiny a nejvyšší představitelé státu z doby vlády páté dynastie. Tým archeologů v čele s Bártou v hrobce objevil také rozpůlenou žulovou sochu. Znárodnuje Kairese na malé židli bez zadní opěrky. Jeho tituly byly vyryty do žulové židle, označen byl například za Mistra milovného či za Tajného strážce ranního domu.

Na Rychnovsku byl nalezen bronzový poklad

V katastru Kosteleckých Horek u Kostelce nad Orlicí na Rychnovsku byl nalezen bronzový poklad sestávající z třicet kusů různých bronzových nástrojů, zbraní a ozdob. Předměty pocházejí z přelomu mladší a pozdní doby bronzové, ve východních Čechách jde o výjimečný nález. Poslední srovnatelný byl v regionu nalezen v roce 1953. Nález tvoří třináct srpů, dva hroty oštěpů, tři sekyrky a několik ozdob. Nález je uložen v krajském Muzeu a galerii Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou.

Odborníci zrekonstruovali podobu obličeje královny Judity

Odborníci vytvořili vizualizaci tváře české královny Judity Durynské, druhé manželky Přemyslovce Vladislava II., která žila ve 12. století. Podobu zrekonstruoval brazilský 3d designer Cícero André da Costa Moraes na základě lebečních kostí. Využil k tomu trojdimenzionální metodu. Podoba druhé české královny byla představena v Muzeu Karlova mostu.

Ostatky královny Judity byly nalezeny v padesátých letech minulého století při archeologickém výzkumu románské baziliky a kláštera v Teplicích. Antropologické expertizy ukázaly, že měřila kolem 160 centimetrů, měla krevní sku-

pinu B a zemřela na tehdejší dobu ve vysokém věku pětasedmdesáti až osmdesáti let ve skvělém zdravotním stavu, o čemž svědčí i to, že měla všechny zuby bez jediného kazu. Juditina lebka je dnes uložena v depozitáři Národního muzea. Juditino jméno nesl první pražský kamenný most, předchůdce mostu Karlova.

Antropologové budou zkoumat ostatky 27 habánů z Přibic

Antropologové z brněnské Masarykovy univerzity dokončili průzkum první čtvrtiny rozsáhlého pohřebiště takzvaných habánů či novokřtěnců v Přibicích na Brněnsku. Vyzvedli ostatky sedmadvaceti lidí a několik stovek přimísených kostí. ČTK to řekl Tomáš Mořkovský z Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně. „Jak tomu u protestantů bývá, jedná se o pohřebiště s minimem nálezů. Nevěřili, že by nebožtíkům po jejich smrti mohli ještě nějak prospět a tomu odpovídá i pohřební rítus. Hroby nejsou příliš pietně uloženy, v zásypech je řada kosterních pozůstatků z porušených hrobů a z hmotné kultury jsou k nalezení jen záponky a špendlíky na spinání oděvů,“ vysvětlil Mořkovský. Vědci mohou díky velkému množství kompletních koster zjistit, jak habáni vypadali, zda se nějak lišili od běžné moravské populace, i jaký byl jejich zdravotní stav.

Habáni neboli novokřtěnci byli náboženská komunita, která v českých zemích žila v 16. a 17. století. Roku 1622 musela z regionu odejít. Novokřtěnci byli proslulí například výrobou keramiky.

Mezinárodní den archeologie

Muzeum hlavního města Prahy se připojilo 20. října 2018 k oslavám Mezinárodního dne archeologie a zároveň si tak připomnělo 150. výročí narození Josefa Antonína Jíry, průkopníka pražské archeologie. Byly uspořádány workshopy, při nichž si děti i dospělí mohli vyzkoušet práci archeologů a nahlédnout do života lidí v různých dobách historie. Probíhaly komentované prohlídky expozice *Praha v pravěku*, kde byli návštěvníci seznámeni s bohatstvím archeologických nálezů a zajímavostmi z nejstarších období pražských dějin. V domě Na Kocandě v Křižovnické ulici na Starém Městě představili archeologové Muzea hl. m. Prahy návštěvníkům formou komentovaných prohlídek unikátní nález brány svatého Valentina. Brána je původní součástí staroměstského opevnění. Tento výjimečný nález obdržel ve středu 3. října 2018 ocenění Národního památkového ústavu za objev, nález roku v soutěži Patrimonium pro futuro.

DOPRAVA

V Praze vzniká nová čtyřkolejná železnice a dvě nová nádraží

Již čtrnáct kilometrů kolejí zmizelo mezi hlavním nádražím a Hostivaří. Vytrhali je stavbaři, kteří budují modernizovanou trať za více než čtyři miliardy korun. Díky změnám vzniknou v Praze dvě nová nádraží. „Praha – Eden nejen že potěší fandý fotbalu, ale také se stane důležitým přestupním uzlem na MHD stejně jako stanice Praha – Zahradní Město,“ uvedl generální ředitel Správy železniční dopravní cesty (SŽDC) Jiří Svoboda.

Po dokončení stavba pomůže dopravě v Praze a usnadní dopravu více než 40 000 cestujících, kteří denně cestují do Prahy. Nicméně trať má význam celorepublikový, protože je jednou z posledních částí nového spojení Praha – České Budějovice, kde se v některých úsecích jezdilo jen 50 km v hodině. Po dokončení se zvýší rychlost vlaků až na 120 km za hodinu. Podle SŽDC se před Budějovicemi také připravuje stavba pětikilometrového tunelu.

Finance na stavbu jsou poskytnuty ze Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) a z evropských fondů. Stavba má být dokončena v roce 2021, ale je reálné, že se termín zkrátí. Do života Prahy zasáhne stavba několikrát. Při demolici starých mostů, kdy dojde k uzavírce silnic, a také při stavbě zastávek a dalších úpravách, kdy nepojedou v tomto úseku vlaky. První nepřetržitá třítydenní vlaková výluka ve směru Malešice – Vršovice je naplánovaná na první čtvrtletí příštího roku.

Cestující, kteří využívají stanici Vršovice, jistě ocení nové bezbariérové nástupiště a také prodloužení stávajícího podchodu pod kolejištěm směrem k Bartoškově ulici v Nuslích. Zrušena bude rovněž nynější trať ve Strašnicích, která bude využita jinak.

(mk)

NKÚ: Nehod na železničních přejezdech ani přes investice neubývá

Nehod na železničních přejezdech v letech 2013-2017 neubýlo, ačkoli bylo na zvýšení jejich bezpečnosti v tomto období vydáno přes 2,6 miliardy korun. Vyplývá to z prověrky Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ). Podle něj tak byla Česká republika co do počtu nehod jednou z nejhorších zemí v Evropě a co do počtu usmrcených na přejezdech pak nejhorší. V roce 2013 se stalo na železničních přejezdech 165 nehod a loni 159. „Na milion obyvatel připadaly v České republice tři úmrtí na železničních přejezdech. Pro srovnání: v Polsku na stejný počet obyvatel připadalo 1,4 úmrtí, v Bul-

harsku 0,5 a v Německu 0,4 úmrtí,“ uvedli kontroloři. Podle zjištění NKÚ ministerstvo ani Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) nezpracovaly žádný materiál, ve kterém by byly komplexně řešeny nejrizikovější přejezdy, stanoven časový harmonogram jejich odstraňování a definovány potřebné peníze. SŽDC v roce 2016 aspoň vytvořila materiál, ve kterém posuzovala zhruba třetinu z 340 přejezdů na železničních koridorech, z nich vybrala čtyřadvacet nejrizikovějších přejezdů, jejichž řešení se v době kontroly připravovalo.

Ministerstvo dopravy se proti tvrzení NKÚ ale ohradilo. Podle jeho tiskového oddělení předložilo vládě v roce 2008 analýzu rizik v bezpečnosti železničního provozu s důrazem na mimořádné události na přejezdech. Financování akcí bylo v té době v harmonogramu výstavby dopravní infrastruktury v letech 2008-2013 a v roce 2016 pak byla zpracována analýza zvýšení bezpečnosti úroňových přejezdů na koridorech. „V rámci této analýzy bylo prověřeno 109 stávajících železničních přejezdů, ze kterých bylo vyhodnoceno čtyřadvacet přejezdů jako prioritních k přednostnímu řešení (s investičními náklady ve výši 1872,4 mil. Kč),“ sdělilo ČTK tiskové oddělení ministerstva.

České železnice patří svým rozsahem k největším v Evropě

Jejich kvalita ale podle dopravců zaostává. Problémem jsou hlavně úzké jednokolejné trati u velkých měst. Počet cestujících na železnici se v prvním pololetí meziročně zvýšil o zhruba 3,5 miliónu na víc než 94 miliónu. Naopak v autobusové dopravě došlo ke snížení cestujících o 6,5 miliónu na téměř 168 miliónu. Autobusová doprava ztrácí cestující zejména kvůli opravám páteřní dálnice D1. Rekonstrukce dálnic cestu prodlužují. Cestující tak volí mezi Prahou a Brnem a Prahou a Ostravou železnici. Například za posledních šest let se počet cestujících na kilometr zvýšil na trati Praha – Ostrava o víc než 30 procent. Další část cestujících z autobusů odvádí hustá železniční doprava v regionech, zejména u velkých měst v čele s Prahou.

I když vlakoví dopravci zažívají rozkvět, stěžují si především na přeplněnost kolejí u velkých měst a na koridorech, kde se o místo musí dělit regionální, dálková i nákladní doprava. Potíže způsobují zejména „úzká hrdla“ tratí, kvůli kterým musí vlaky čekat, a tím se zpoždění vlaků hromadí. „V zahraničí je běžné, že u takto frekventovaných tratích jsou k dispozici čtyři i více kolejí a je v různém stupni oddělena regionální, dálková osobní a nákladní doprava,“ řekl mluvčí Českých drah Petr Štáhlavský.

Na nedostatečné kapacity si stěžují ještě více nákladní dopravci, kteří podle svých zástupců musí čekat za osobními vlaky. Správa železniční dopravní cesty hledá řešení k uvolňování tratí zejména prostřednictvím výstavby nových vysokorychlostních tratí. Ty by měly umožnit oddělení dálkové a příměstské dopravy, čímž by vzniklo na železnici více místa. Jejich výstavba je ovšem na začátku.

Bilaterální jednání

V polovině září se ve Vídni uskutečnilo setkání ministra dopravy Dana Ťoka s jeho rakouským protějškem Norbertem

Hoferem. Šlo o první formální bilaterální jednání mezi oběma ministry po českých i rakouských parlamentních volbách. Ministr Ťok rakouského partnera informoval o aktuálním stavu výstavby dálniční infrastruktury na Rakousko (dálnic D52 a D3) a pokroku při modernizaci železničních spojení. Ministr Hofer uvítal setkání a z pozice předsednické země představil pokrok na evropské agendě. Oba vyjádřili zájem o další rozvoj česko-rakouských vztahů.

Dálnice D3 mezi Prahou a Českými Budějovicemi je dle informace ministra v současné době nejrozestavěnější dálnicí v ČR. Staví se dva úseky v Jihočeském kraji a příští měsíc bude zahájena výstavba dvou úseků obchvatu Českých Budějovic. I na dálnici D52 dochází k pokroku. Poté, co MD čerstvě obdrželo územní rozhodnutí pro obchvat Mikulova, zahájí výkup pozemků. S výstavbou počítá nejpozději v letech 2020-2023. Pro další úseky dálnice D52 od Pohořelic ke státním hranicím je zpracovávána dokumentace pro územní rozhodnutí. Urychlení výstavby dopravní infrastruktury, včetně odstranění přebujelé byrokracie, napomůže schválení zákona o liniových stavbách, který ministr v říjnu předložil Parlamentu.

Ministr Hofer informoval o některých pilotních projektech v Rakousku, zejména o zvýšení maximální povolené rychlosti na rakouských dálnicích na 140 km/h, využívání odstavného pruhu v době dopravních špiček a odbočování doprava na červenou. Pokud se osvědčí, budou zajímavou inspirací i pro ČR, uvedl ministr Ťok.

Na dopravní stavby půjde 86,3 miliardy korun, schválila česká vláda

Rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI), ze kterého jsou financovány zejména stavby a opravy silnic a železnic, se příští rok zvýší na 86,3 miliardy korun. Je to zhruba o 14 miliard Kč více než v letošním roce. Vyplývá to z materiálu, který schválila vláda ČR. Stát do rozpočtu SFDI vloží ze státního rozpočtu 65,5 miliardy korun, o dalších 20,8 miliardy fond posílí z evropských fondů. Většina peněz by podle ministerského dokumentu měla financovat už rozestavěné projekty.

Český stát v minulých letech poskytoval krajům mimořádné dotace z vládních nebo ministerských úspor či nepotřebných zdrojů. V posledních čtyřech letech takto kraje dostaly od státu zhruba 15 miliard korun. Ministerstvo proto chce vytvořit systém, který by zajistil financování silnic druhé a třetí třídy ve výši čtyř miliard korun ročně.

Modernizace trati z Prahy do Mnichova

Modernizovaná železniční trať z Prahy na západ Čech bude pokračovat až do Mnichova. Podle ministerstva dopravy a Správy železnic plánuje Německo modernizaci trati na své straně, trať by tak měla navázat na trať z Plzně. V tiskové zprávě to uvedla Správa železniční dopravní cesty (SŽDC).

„Jednoznačně vítám rozhodnutí německého spolkového ministra dopravy, který informoval o povýšení projektu elektrizace a modernizace německé části spojení Praha – Mnichov do nejvyšší priority ve Spolkovém plánu dopravních cest, a to včetně větve Schwandorf – Norimberk. Tím se zavřelo naše déle než deset let trávající úsilí, aby byl tento projekt oficiálně zařazen mezi německé priority,“ uvedl ministr dopravy Dan Ťok (za ANO). Podle generálního ředitele

SŽDC Jiřího Svobody by pokračování trati mělo významně pomoci nejen osobní, ale také nákladní dopravě. „Současně s tím se zvýší rovněž význam plánovaného tunelu mezi Prahou a Berounem,“ dodal. Správa železnic v současnosti řeší tři varianty tunelů do Berouna. Trať patří do programu rychlých spojení, které počítají s výstavbou vysokorychlostních tratí v Česku. SŽDC aktuálně pokračuje ve zpracování studií proveditelnosti na trase Praha – Brno – Břeclav a na trase Praha – Drážďany. Studie se budou postupně dokončovat během příštích dvou let.

Zdroj: ČTK
Zaslal ing. Jiří Zajíček

Vláda schválila mnohamiliardovou půjčku na modernizaci železnic

Česko bude v letech 2019-2025 čerpat na modernizaci železnic úvěr 11,5 miliardy korun od Evropské investiční banky. Na jednání to schválila vláda, informoval premiér Andrej Babiš (ANO). Peníze chce stát investovat do rozšíření osmi úseků železničních koridorů. Skutečná výše vyčerpaných peněz se bude odvíjet od reálných nákladů na stavby. Dalších 11,5 miliardy korun poskytne na projekt stát a necelou miliardu budou tvořit peníze z evropských fondů.

Modernizace by se měla zaměřit na rozšíření některých úseků. Konkrétně jde o úseky Velim – Poříčany, Choceň – Uhersko, Ústí nad Orlicí – Brandýs nad Orlicí, Adamov – Blansko, Brno-Maloměřice – Adamov, Lipník nad Bečvou – Drahotuše, Polom – Suchdol nad Odrou a Dětmárovice – Petrovice u Karviné – státní hranice s Polskem. Podpora byla schválena zatím jen pro úseky Velim – Poříčany a Dětmárovice – Petrovice u Karviné – státní hranice s Polskem, jejichž příprava je podle ministerstva nejdále. Podpora dalších úseků bude podle úřadu záviset na podmínkách grantu. Ministerstvo dopravy chce pomoci úvěrů z Evropské investiční banky nahradit ubývající zdroje peněz na investice do dopravní infrastruktury. Ministr dopravy Dan Ťok (za ANO) v dubnu uzavřel se zástupci Evropské investiční banky memorandum o spolupráci, díky kterému by mělo Česko na dopravní projekty získat celkem až 100 miliard korun. Výstavba dopravní infrastruktury je v současnosti vedle národních zdrojů částečně financována také z Operačního programu doprava a Connecting Europe Facility.

Zdroj: ČTK
Zaslal ing. Jiří Zajíček

České dráhy přepravily během deseti měsíců 133,7 miliónu cestujících

Vlaky Českých drah přepravily během tří čtvrtletí letošního roku 133,7 miliónu cestujících, což je zhruba o 2,8 miliónu více než za stejné období loni. V září využilo nové slevy pro studenty a důchodce přes šest miliónů pasažérů, téměř 40 procent z celkového počtu cestujících v září.

Také konkurenčnímu RegioJetu přibyli letos cestující, převážně díky nově zavedeným spojům mezi Prahou, Brnem a Vídní či Bratislavou. Žlutými vlaky cestovalo do konce září 4,3 miliónu lidí, meziročně o 860 000 více, uvedl mluvčí Aleš Ondruj. Přepravu posílil také další soukromý dopravce Leo Express. Mluvčí společnosti Emil Sedlařík ČTK sdělil, že dopravce během devíti měsíců přepravil svými vlaky více než 1,1 miliónu cestujících, což je meziročně o více než čtvrt miliónu více.

PODUJATIA

Výstava Ladislav Bielík 50 rokov po...

Muž s odhalenou hrudou pred okupačným tankom – fotografia Ladislava Bielíka z prvého dňa okupácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy 21. augusta v roku 1968 obletela celý svet. Stala sa obrazovou ikonou prinášajúcou hlboké a trvalé posolstvo o hrozbe bezprávia a násilia, ktorého sa dopúšťajú tí, čo majú moc. Nielen táto fotografia, ale i ďalších 186, ktoré vtedy Ladislav Bielík zaznamenal objektívom svojho fotoaparátu, má svoju výpovednú silu aj dnes, po päťdesiatich rokoch. Nie sú len vizuálnou pripomienkou dramatického obdobia našich dejín, a nie sú len prostriedkom na vyvolanie emócií. Majú pre nás hlbšie, a najmä trvalé významové posolstvo. Posolstvo prežitých skúseností, ktoré posilňujú a napomáhajú vytvárať zvýšenú citlivosť a obranný mechanizmus voči akémukolvek ohrozeniu slobody a svojbytnosti. Cesta „okupačnej“ fotoreportáže Ladislava Bielíka k verejnosti bola nielen komplikovaná, ale aj nebezpečná. Päť prvých reprodukcí (a nadlho aj posledných) bolo uverejnených bez uvedenia autorstva 22. augusta v mimoriadnom vydaní denníka *Smena*, ktorá bola v hľadáčku okupantov. Noviny sa okamžite dostali do Mníchova, odkiaľ ich prevzali svetové agentúry. Počas nasledujúcich normalizačných rokov to bola zakázaná a významovo skresľovaná kapitola našich dejín. Bielík prišiel nielen o prácu, ale aj o autorstvo vtedy už svetoznámej fotografie. Už v roku 1968 bola fotografia zaradená do kolekcie World Press Photo. K uznaniu Bielíkovho autorstva a k prezentácii fotografií na verejnosti mohlo dôjsť až po zmene režimu. Fotografie boli po prvý raz prezentované roku 2008 v projekte Ladislav Bielík: August 1968 v parku na Šafárikovom námestí – na autentickom mieste ich vzniku. K 50. výročiu okupácie Československa vyjde poštová známka Muža s odhalenou hrudou pred okupačným tankom. Výstava sa koná v priestoroch Galérie Danubiana v Bratislave.

Ladislav Bielík

15. ročník KlezMORE festivalu Viedeň-Bratislava

Na tohtoročnom jubilejnom pätnástom ročníku viedensko-bratislavského festivalu (a súčasne piatom pokračovaní bratislavského festivalu) KlezMORE sa opäť predstavia výnimočné projekty súčasnej (nielen) klezmer scény. Podujatie s veľavravným názvom KlezMORE, patriace medzi

najväčšie festivaly tohto žánru na svete, prinesie do hlavného mesta najmä tri veľmi silné medzinárodné spojenia. Ak patríte k fanúšikom tohto druhu kultúry, ktorý je dôležitou súčasťou kultúrnej identity Európy, máte dôvod na radosť. Otvárací galakoncert celého festivalu sa uskutočnil aj tento rok v Bratislave 30. októbra 2018. Pódium v oblúbenom Babylone patrilo tanečnému klezmeru v podaní domáceho Pressburger Klezmer Bandu a medzinárodného zoskupenia z Berlína You shouldn't know from it. Program nájdete na www.klezmer.sk.

Výstava Gerulata – skvosty z hrobov III.

Pohrebisko označené ako III v antickej Gerulate je známe bohatou výbavou a zriedka sa vyskytujúcimi novými typmi šperkov z drahých kovov a minerálov. Najnovšie výsledky uvedeného archeologického výskumu vedeného archeologičkou PhDr. Jaroslavou Schmidtovou nájdete na výstave v Múzeu Antická Gerulata v Rusovciach. Archeologický výskum zaznamenal nálezy zo 16 hrobov, ktoré skrývali 26 ks náramkov, 500 ks korálikov. V hrobe dieťaťa archeológovia našli strieborné a bronzové ihlice, kostené náramky. V ďalšom hrobe sa na rukách ženy nachádzali na prstoch 4 prstene. Jeden z nich, pečatný, má gemu s egyptskými božstvami Sarapisom a Isidou. Neobvyklá bola v pohrebisku prítomnosť nádob germánskeho pôvodu. Archeológovia sa domnievajú, že ide o znak inej etnickej príslušnosti pochovaných. Je možné, že ide o pôvod obyvateľov Panónie, ktorí pochádzajú z územia severne od Dunaja. Mince datujú pohrebisko do 4. storočia. Na pohrebisku boli objavené aj nepatrné zvyšky textilu, pravdepodobne fragmenty z látky, ktorou boli prikrýté telá mŕtvych. Nájdены železný predmet by zase mohol dokazovať existenciu dvojbrvnových krosien, či dokonca znalosť tkania tapisérií v rímskej provincii Panónia na území dnešného Slovenska.

Simon Keenlyside ako exkluzívny hosť v opere SND

V stredu 7. novembra 2018 sa v opere *Rigoletto* predstavil exkluzívny hosť Simon Keenlyside. Ako sólista debutoval v postave Grófa Almavivu (*Figarova svadba*) v Štátnej opere Hamburg. Je oblúbeným hosťom viacerých významných operných scén: Metropolitaná opera v New Yorku, Covent Garden, Bavorská štátna opera v Mníchove, Štátna opera Viedeň. Predstavil sa ako Rodrigo Posa (*Don Carlos*), Giorgio Germont (*La traviata*), Papageno (*Čarovná flauta*), Golaund (*Pelléas a Mélisanda*), Don Giovanni, Eugen Onegin, Wozzeck, Billy Budd, Hamlet, Macbeth či Rigoletto. V roku 2006 získal cenu Olivier Award, o rok neskôr ocenenie ECHO Klassik, v roku 2011 ho vyhlásili za najlepšieho vokalistu roka v USA (Year Award). Spolupracoval a spolupracuje s Chamber Orchestra of Europe, s City of Birmingham Orchestra, s London Symphony Orchestra, s Cleveland Orchestra, ale aj s Českou filharmóniou či s Viedenskými filharmonikmi a Berlínskymi filharmonikmi. Významné sú jeho umelecké produkcie pod vedením popredných dirigentov: Paul McCreech, Sir Simon Rattle, Edward Gardner, Claudio Abbado, Christian Thielemann, Riccardo Chailly, Richard Hickox, Sir Charles Mackerras, René Jacobs.

Chute Malých Karpát 2018 – 3. ročník

Chute Malých Karpát 2018 je 3. ročník festivalu otvorených vinárstiev, gastronómie a kultúry. Mladý festival spája najsilnejšie prvky Malých Karpát: víno, gastronómiu a kultúru, ktoré sa navzájom dopĺňajú. Tri desiatky vinárstiev, desiatka reštaurácií a množstvo regionálnych umelcov sa tešia na Vašu účasť. Predaj vstupeniek bol spustený začiatkom októbra. Na jeseň to v Malokarpatskom kraji hýri pestrými farbami viníc a vôňou mladého vína, ktoré tamojší vinári predstavia vďaka festivalu otvorených pivníc – podujatiu, ktoré v sebe spája víno, umenie a jedlo Malých Karpát. Celkom 31 vinárov z Malokarpatskej oblasti budú mať milovníci vína možnosť spoznať vďaka overenému formátu putovania po vinárstvach už 10. novembra od 10:00 do 22:00 hod. Navštíviť ich bude možné vďaka kyvadlovej doprave. Návštevníci budú môcť ochutnávať vína priamo vo vinárstvach, v miestnych reštauráciách sa zase môžu tešiť na špeciality regionálnej kuchyne. Dobré víno totiž najlepšie vynikne práve v spojení s kvalitným jedlom. Vo vinárstvach budú mať taktiež možnosť spoznať kultúru kraja formou výstav fotografií, obrazov či iných umeleckých predmetov alebo hudobných vystúpení. Podujatie využíva overený formát vínnych akcií (putovanie po vinárstvach). Každý návštevník dáva ako protihodnotu za jednotlivé vzorky vína degustačné lístky. Množstvo degustačných lístkov za každú vzorku vína si určí sám vinár.

<https://www.chutemalychkarpat.sk>

10. ročník Memoriál Róberta Kmeťa – súťaž vo varení gulášu 2018 Jarovce

Jarovce sídliace neďaleko Bratislavy pozývajú širokú verejnosť na tradičnú súťaž vo varení gulášu. Súťaž sa bude konať v Jarovciach 10. novembra 2018. Podujatie usporadúva Telovýchovná jednota Jarovce a Bratislavský klub kuchárov a cukrárov. Súťažiaci sa môžu prihlásiť telefonicky alebo osobne.

Viac na stránke spolku: www.szkc.sk.

Svätomartinské dni 2018 Bratislava – 1. ročník

V hlavnom meste sa budú od piatku 9. novembra do nedele 11. novembra konať Svätomartinské dni 2018. Milovníci dobrého vína sa môžu tešiť na ochutnávanie dobrého moku, pričom pôjde o prvé bratislavské vína tohtoročného zberu. Svoje celoročné úsilie, výsledky umu vinárov, ale aj tohtoročnej prírody predstavia vinári z Rače, Nového Mesta, Vajnora a Devína. Jarmok je oslavou mladého vína spojený so Svätokatarínskou košтовkou.

Fantastické someliárske a gastronomické zážitky správa bohatý kultúrny program. Ide o poradí už o jedenásty ročník podujatia, ktoré obyvatelia, ale aj návštevníci slovenskej metropoly poznajú z minulosti ako Sviatok mladého vína. Nie je to len oslava výsledkov úsilia bratislavských či slovenských vinárov, ale samospráva chce týmto sviatkom zároveň posilňovať historické vedomie Bratislavčanov k vlastným tradíciám. Ochutnávke vín bude predchádzať tradičné požehnanie mladého vína v Kaplnke sv. Ladislava vo štvrtok o 16:00 hod. Následne sa už milovníci dobrého vína môžu tešiť na ochutnávanie dobrého moku. Slovenskí vinári predstavia svoje vína v priestoroch Starej tržnice od štvrtka do soboty v rámci Svätokatarínskej koštov-

ky. V nedeľu, počas Svätomartinského koštu, prídu zasa na rad prvé vína tohtoročného zberu od vinárov z Čiech a Moravy. Okrem toho budú v sobotu na Primaciálnom námestí stánky, v ktorých budú svoje vína ponúkať bratislavskí vinári.

Duchovný rozmer sviatku sv. Martina budú od piatka do nedele dotvárať slávnostné pontifikálne sv. omše v Katedrále sv. Martina. Súčasťou Svätomartinských dní budú aj obľúbené lampiónové sprievody. Prvý z nich sa uskutoční v sobotu po historickom centre mesta, druhý je naplánovaný na pondelok v areáli Bratislavského hradu. História vinohradníctva a vinárstva v regióne Bratislavy siaha takmer 3 000 rokov do minulosti a dlhé storočia toto územie predstavovalo ďaleko najvýznamnejší vinohradnícky región Slovenska. Bratislavskí vinári sa tešili veľkej priazni samotnej kráľovnej Márie Terézie, veď v 16. až 18. storočí mala Bratislava najväčšiu výmeru vinohradov a bola významným producentom vína na území Slovenska.

Sviatok svätého Martina, jedného z patrónov Bratislavy, sa oddávna v tomto meste spájal so slávením hodov, s jarmokmi a v súvislosti s vinohradníctvom a vínom samotným sa k nemu viazali i zaujímavé právne a spoločenské úkony. V tento deň malo mesto vyhradené právo čapovať víno vo svojich pivniciach aj napriek tomu, že to bol tzv. Bannzeit (zavedený v 16. storočí), čiže čas, kedy mali ostatní bratislavskí vinohradníci výčap vína zakázaný. Čapovalo sa v podjazde Starej radnice, v pivnici vo františkánskom kláštore a v tzv. „apoštolskej pivnici“, ktorá sa nachádzala v Zelenom dome. A práve do tejto vinárne chodieval každoročne na sviatok sv. Martina richtár s radnými pánmi a ostatnými predstaviteľmi mesta ochutnávať mladé víno.

www.bratislava.sk

Mikuláš v ZOO Bratislava

Mikuláš, čert a anjel budú v ZOO Bratislava rozdávať deťom darčeky. Po úspešnom minulom roku sa aj tento rok budú môcť deti zahrať na malých pomocníkov Mikuláša a pomôcť obdarovať zvieratká. Ako darčeky môžu priniesť pre zvieratká ovocie, zeleninku ale aj plyšové hračky, prázdne PET fľaše s objemom nad 1,5l, deky a staré osušky. Darčeky sa potom rozdájú ludoopom a iným zvieratkám počas špeciálneho mikulášskeho komentovaného krmenia zvierat. V informačnom stánku budú pre detičky pripravené rôzne kvízy a hádanky o zvieratkách a zime.

Vianočné trhy Bratislava 2018

Ako každý rok sa i v roku 2018 budú konať lokálne vianočné trhy, ktorým na Západnom Slovensku dominujú najmä tie bratislavské. Predvianočný čas je v Bratislave neodmysliteľne spájaný s rozžiarenými ulicami, vianočnými stromčekmi a stánkami plnými dobrôt a remeselných výrobkov. V Bratislave budú vianočné trhy prebiehať na od 24. novembra 2018 do 22. decembra 2018 na Hlavnom námestí, Hviezdoslavovom námestí, Františkánskom námestí, Primaciálnom námestí a na Nádvorí Starej radnice. Na Hlavnom námestí nájdeme tradične pódium s kultúrnym programom, stánky s občerstvením, darčekmi a lahôdkami.

mi, ktorých bude viac ako 70 z celkového počtu 100 stánkov v Bratislave. Na Františkánskom námestí sa môžeme tešiť na klzisko, gastro stánky a stánky charitatívnych organizácií. Sortiment vianočného občerstvenia tvorí napríklad cigánska pečienka, pečené klobásy, mastný chlieb s cibulou, pagáče, husacie a kapustné lokše, kapustnica, varený punč, víno, grog. Maškrtné jazýčky osloví drobné pečivo, oplátky, medovníky, med alebo vianočná medovina. Drevo, sklo, koža, prútie, šúpolie, včelí vosk sú materiály, z ktorých sa vyrábajú predávané úžitkové a dekoračné umelecké predmety. Vianočné trhy sú každoročne doprevádzané hudobnými a tanečnými vystúpeniami.

27. ročník Charitatívny Vianočný bazár 2018 Bratislava

Vianočný bazár je hlavnou charitatívnou činnosťou diplomatickej komunity u nás. Bazár je organizovaný členmi klubov veľvyslanectiev akreditovaných Slovensku. Koná sa každý rok a tohto roku dátum pripadol na 25. novembra. Výnos z predaja poputuje na charitatívne projekty podporované Medzinárodným spolkom v Bratislave.

Viac na www.iwc.sk.

Vianočná ulička Devínska Nová Ves 2018

Bratislavská mestská časť Devínska Nová Ves srdečne pozýva návštevníkov na vianočné podujatie pod názvom Vianočná ulička Devínska Nová Ves 2018. Vianočnú atmosféru si môžete užiť v čase 06. 12. – 08. 12. 2018 na Hradištnej ulici. Návštevníkov čakajú vianočné trhy, živá hudba a tradičné občerstvenie. Program bude uverejnený na stránkach mestskej časti Devínska Nová Ves: www.devinskanovaves.sk.

(MK)

KNÍŽNÉ TIPY

Peter Popluhár: *Kde všade som (ne)zomrel* (Ikar, 2018)
Kde všade som (ne)zomrel je séria autobiografických tragikomických poviedok cynického hypochondra Petra Popluhára, ktorý sa na svojich cestách po Afrike, Ázii a Amerike dostáva do katastrofálnych situácií, stretáva protivných ľudí a bojuje s kadejakými pligami vrátane extrémnych črevných infekcií či ťažkej malárie. Napriek tomu, že sa niekoľkokrát lúči so životom, príbehom nechýba nadhľad a humor. Vďaka tomu je prejde, keď tam raz naozaj zomrie.

Jozef Banáš: *Prebijem sa! Štefánik* (Ikar, 2018)

Po takmer sto rokoch vychádza komplexný román o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Jozef Banáš sa v obsažnom diele pokúša odhaliť najväčšie tajomstvá spojené so Štefánikom a jeho dobou. Stál za jeho smrťou Beneš? Bol Štefánik slobodomurár? Kto v skutočnosti vyhlásil Česko-Slovenskú republiku? Bol viac čechoslovakistom alebo Slovákom? Čím imponoval ženám a prečo sa neoženil? V knihe *Prebijem sa! Štefánik* sa dozvieme aj to, aký svetový rekord vytvoril a či sa stretol s Dubčekom. Prečítate si, o čom hovoril s Tolstým a prečo necestoval Titanicom, hoci to bolo v pláne, dozvieme sa o stratenom zlatom poklade ruského cára aj o tom, prečo nemecké tajné služby financovali ruských boľševikov. Milan Rastislav Štefánik dokázal nepredstaviteľné. Chlapec zo zabudnutých kopaníc Horného Uhorska sa presadil priamo v Paríži – centre vtedajšieho sveta. Mladík z chudobnej rodiny neznámeho národa sa stal hviezdárom a generálom svetovej mocnosti. Čím sa motivoval a kde čerpal železnú vôľu siahať vždy až na dno síl? Aj o tom je beletrizovaný príbeh najvýznamnejšieho muža slovenského národa.

Arpád Soltész: *Sviňa* (Ikar, 2018)

Obyvatelia Malebnej krajinky pod Drobnými veľhorami sporadicky miznú. Iní urobia – celkom nečakane – závrtné kariéry. Tie dva javy spolu súvisia. Zlo rozožiera krajinu všetkým na očiach, celkom otvorene. Obete sa nebránia, pravdu si neprípúšťajú: to by si predsa mocní nedovolili, ľudia by to predsa nedopustili a im by sa to predsa nemohlo stať. Nakoniec sa to, samozrejme, všetkým stane. Závislá tínedžerka zmizne z resocializačného centra, no nikomu nechýba. Rozhodne nikomu, kto by sa počítal. Feťáčky klamú, kradnú a zomierajú. Každý to vie. Talentovaný politik sa stane Predsedom a ovládne celú krajinu. Neovláda však svoje pudy a napokon ani vlastné rozhodnutia. Nie je to problém, kým ho nútia robiť veci, ktoré sa mu páčia. Malý vekslák sa chce stať veľkým hráčom. Ľudia sú preňho len šachové figúrky, ktoré posúva po štvorčekovanom papieri. Neuvedomuje si, že nehrá šach, iba piškvorky. O zabijakovi mafie koluje fáma, že za svoj život vykopal jamu, do ktorej by sa pohodlne zmestila podzemná garáž nákupného centra. Nie je to pravda, jamu si každý vykope sám. Kto má v rukách lopatu, mal by rátať s najhorším. Nadšený neonacista stratí v lese kamaráta. Nájde životnú lásku, dobrého priateľa, prácu snov a nakoniec aj pravdu, ktorá ho o všetko znova oberie. Mladý analytik sa stane vychádzajúcou hviezdou novinárskeho neba. Čaká ho skvelá budúcnosť, ak dokáže prežiť. Príbehy jednotlivých postáv vykresľujú systém, v ktorom neexistujú hranice medzi mafiou a politikou ani zločinom a zákonom. Ži-

vot je bezcenný, smrť je tovar. Štát ovládajú nízke pudy vysokopostavených zločincov. Autor bestsellera *Mäso – Vtedy na východe* vo svojom druhom románe *Sviňa* predkladá čitateľovi desivú fikciu, ktorá by sa poľahky mohla stať slovenskou realitou.

Jozef Karika: *Priepasť* (Ikar, 2018)

Bývalý lezec trpiaci panickým strachom z výšok narazí na legendu o skalnej plošine v Tatrách, kde neznáma sila núti ľudí, ktorí tam zablúdia, skočiť do priepasti a zabiť sa. Nezvyčajné množstvo smrteľných nehôd v tejto oblasti mu nedá spávať. Rozbehne pátranie na vlastnú päsť, lenže skutočnosti, ktoré odhalí, sa vymykajú ľudskej predstavivosti a chápaniu. Za svoju zvedavosť kruto zaplatí – sám sa ocitne na hrane priepasti. Je stará legenda horských vodcov o nadprirodzenej sile zhadzujúcej ľudí do hĺbín iba strašidelná fáma, alebo obsahuje zrnko pravdy?

Dominik Dán: *Venuša zo zátoky* (Slovart, 2018)

Pohodovú prázdninovú atmosféru leta v roku 2009 naruší hrôzostrašný nález dievčenského tela bez hlavy a rúk. Torzo pláva v ramene rieky neďaleko lodenice, mladí športovci zažijú na tréningu ozajstný šok. O dva dni sa na opačnom konci mesta v zátokke rieky nájde odseknutá hlava. Prípad sa začne neprijemne a hlavne nepredvídateľne zamotávať. Extrémne horúce leto komplikuje vyšetrovanie nielen milovníkom snehu a dažďa, akým je detektív Richard Krauz, ale aj odolnejším kolegom. Do života oddelenia vražd v Našom Meste zasiahnu okrem rozsekaného dievčata aj iné tragické udalosti. Prvý raz od založenia samostatného oddelenia špecializujúceho sa na najzávažnejšie trestné činy zažijeme tragédiu priamo v radoch detektívov. Od tohto pamätného leta v roku 2009 vraždárska partia už nikdy nebude kompletná, ale úľavy im žiadny nadriadený funkcionár nepovolí. Realita býva občas krutá – so stratami sa ráta na každom vojnovom poli, no boj treba doviesť do úspešného konca, nech sa osud vzpína, ako chce.

Juraj Červenák: *Hradba západu* (Slovart, 2018)

Uhorské vojsko utrpelo drvivú porážku pri Parkáne. Hordy osmanských bojovníkov pod vedením samotného veľkovezíra prekročili Dunaj a obklúčili pevnosť Újvár – Nové Zámky. Tú v kresťanskom svete nazývajú Hradba západu a vedia, že ak padne, bude ohrozená celá ríša. Obrancovia sú odhodlaní bojovať do posledného dychu, no čelia mnohonásobnej presile. Na múroch otriasajúcich sa pod tureckou delostreľbou stojí aj kapitán Kornel Báthory. Viac než o pevnosť sa však obáva o osud svojho syna Michala, priateľa Voronina a milovanej Juliany. Tí sa stratili kdesi v kraji zachvátenom nepriateľským drancovaním. Navyše ich stopu zachytila obávaná barónka Rónayová prezývaná Vlčica.

Marta Fartelová: *Chlapec bez mena* (Motýľ, 2018)

Výnimočný príbeh židovského chlapca z Bratislavy inšpirovaný skutočnými spomienkami starého muža, ktoré boli zamknuté v tajných zákutiach jeho pamäte viac ako sedemdesiat rokov. Až neskôr som si uvedomil, že keď som mamu videl zahnúť za roh dlhej chodby a keď som posledný raz sledoval jej zvesené a plačom otriasajúce sa plecia, bol to posledný pohľad na dlhý a neurčitý čas. Malý David so svojimi rodičmi len o vlások unikne transportu do koncentračného tábora. Po tom, čo jeho otec zahynie pri po-

kuse nájsť im nový bezpečný domov vo Švajčiarsku, sa vydajú s mamou na nebezpečný útek cez hranicu do Budapešti, dúfajúc, že im pomôže bohatý strýko. Keď sa im aj ten otočí chrbtom, zostáva im jediný spôsob, ako si zachrániť holý život, a to ich vzájomné odlúčenie. David najprv putuje do opatery k starej žene, ale tá ho zo strachu vyženie. Ťažko chorý Dávid sa nakoniec dostane do sirotinca a o svojej mame nepočuje viac ako dva roky. Keď sa napokon ocitá v osviencimskom pekle, má pocit, že všetka ich snaha o záchranu života bola zbytočná a vzájomné odlúčenie úplne nezmyselné. V tých časoch vyplávali na povrch skutočné charakterky ľudí. Vtedy sa rodili hrdinovia, no tiež sa ukazovali zbabelci a sebci.

Jana Pronská: *Jorga* (Slovenský spisovateľ, 2018)

Jana Pronská nám vo svojom najnovšom románe ponúka dlho očakávané pokračovanie bestselleru *Kliatba*, ktorý nedávno vyšiel v 3. vydaní. Dajte sa unieť autorkinou fantáziou a ponorte sa do strhujúceho príbehu, v ktorom sa zavŕši osud ochrankyne Jorgy. Zdá sa, že kliatba nešťastnej matky bola po stáročiach prelomená – preliata krv oslobodila Markusa Berzeviča i jeho strážkyňu. Jorga teda môže slobodne odísť a žiť svoj život. Zo všetkého najväčšmi túži po láske, akú vídala u svojho pána a jeho ženy Vereny. Jediná osudná chyba jej však nielen vezme moc a spomienky, ale aj vzkriesi čarodejnicu, ktorá žiada, aby ju nasledovala. Jorga sa úporne bráni, nechápe, prečo jej vazalstvo nemôže navždy pominúť. Čo sa stalo v dávnej minulosti, že duch čarodejnice nemôže odísť a zúfalo sa domáha jej pomoci? Aké temné tajomstvá ešte vyjdú na svetlo sveta? Jorga sa musí rozhodnúť, či je jej sloboda dôležitejšia než tí, čo s Markusom zdieľajú spoločný osud.

Lucia Sasková: *Rozpoltená* (Slovenský spisovateľ, 2018)

Autorka, ktorá sa do povedomia čitateľov zapísala najmä úspešnou trilógiou *Zlatokopka*, sa vo svojom najnovšom, v poradí siedmom románe vracia k téme, ktorou zaujala už v knihe *Nebezpečná*. Dve mladé ženy, dva životy, dva osudy. Spája ich spoločný lekár a psychiatrická klinika, napriek tomu sa nikdy nestretnú. Nie, toto nie je hádanka, toto je znepokojivý príbeh, pri ktorom vám zo sily narušenej ľudskej psychiky budú naskakovať zimomriavky. Aký je život s halucináciami alebo masívnymi výpadkami pamäti? Čo sa deje v čase, ktorý si hlavné hrdinky nepamätajú? Dá sa takáto porucha utajiť pred blízkymi a okolím, dá sa s ňou normálne žiť? Jedna žena uteká pred pravdou, druhá pred smrťou, idú však tou istou cestou. Dostanú sa do rovnakého cieľa?

UDALOSTI

Nové zistenia v prípade vraždy

Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej

Ján Kuciak bol investigatívny novinár v redakcii spravodajského webu Aktuality.sk. Jána Kuciaka a jeho snúbenicu Martinu Kušnírovú zavraždili 21. februára v ich dome vo Veľkej Mači výstrelmi z pištole kalibru 9 mm Luger. Jeho snúbenica bola iba náhodná obeť. Z dvojnásobnej úkladnej vraždy sú zatiaľ obvinené štyri osoby – Alena Zsuzsová, Tomáš Szabó, Miroslav Marček a Zoltán Andruskó. Od koho prišla zákazka pre Alenu Zsuzsovú, polícia ešte nevie. Jeden z obvinených, Zoltán Andruskó, spolupracuje

s políciou. Obvinení z vraždy Kuciaka tento čin dlhodo- bo plánovali a miesto okolo domu zavraždeného noviná- ra viackrát navštívili, pričom vystriedali minimálne tri autá. V osudný deň čakal vrah na svoje obete skoro dve hodiny, samotný čin trval len pár minút. Martinu zasiahol jednou ranou do hlavy, Jána dvoma strelami do srdca. Keď sa ob- jednávatelka dozvedela, že zomrela aj Martina Kušnírová, bola nahnevaná.

Po medializovaní správy o dvojnásobnej vražde si dvaja vykonávatelia pýtali od sprostredkovateľa viac peňazí, uvá- dza sa v uznesení. Sumu im neskôr aj vyplatili, výška zatiaľ nie je známa. Pôvodne mala byť vražda objednaná za 50 tisíc eur a odpustenie dlhu 20 tisíc. Totožnosť objednávateľa doteraz nebola jednoznačne potvrdená. Podľa výpove- de jedného z obvinených, objednávateľom vraždy mala byť osoba, ktorá je momentálne vo väzbe v inej trestnej veci. Objednávka bola sprostredkovaná cez minimálne jednu ďalšiu osobu. Výsledky doterajšieho vyšetrovania nenazna- čujú, že by obvinená Alena Zs. mala osobný dôvod na ob- jednanie vraždy Jána Kuciaka. Motív vraždy stále nie je ve- rejnosti známy. Kuciak sa venoval viacerým kauzám, písal o podnikateľovi Marianovi Kočnerovi, ako aj o údajnom prepojení talianskej mafie na vládne kruhy.

Médiá spochybňujú právnický titul predsedu NR SR Andreja Danku

V oficiálnom životopise predsedu Národnej rady sa píše, že v roku 1998 skončil Právnickú fakultu Univerzity Ko- menského v Bratislave. Inú vysokú školu neuvádza a má titul JUDr. V elektronickom zozname absolventov UK nie je záznam, že by mu titul doktora práv udelili. Predseda SNS a šéf parlamentu Danko o okolnostiach, ako k titu- lu JUDr. prišiel, mlčí. Danko hneď po škole začal pôso- biť vo vyštudovanom odbore, živil sa ako právnik. V pr- vých rokoch titul JUDr. nepoužíval a z údajov v obchod- nom registri vyplýva, že do rôznych firiem vstupoval ako magister. Až v októbri 2000, zhruba dva roky po škole, pr- výkrát vystupuje v obchodnom registri s titulom JUDr. Re- portéri RTVS neskôr našli záznam o rigoróznejšej práci na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – pochádza z roku 2000, autorom je Andrej Danko a jej názov je Verejná správa a jej charakteristické črty. Dan- kov titul následne potvrdila Slovenská advokátska komora.

JUDr. Andrej Danko má zapísaný titul na základe predložej- nej overenej kópie diplomu z Univerzity Mateja Bela v Ban- skej Bystrici z roku 2000.

Danko na pochybnosti reagoval tým, že je riadny absol- vent. „Som riadny absolvent Univerzity Komenského Bra- tislava, riadne som ukončil aj doktorandské štúdium, ako aj advokátske skúšky. Všetky tituly, ktoré používam, sú zís- kané legálnou cestou,“ povedal Danko. Neupresnil však, kde titul získal. Navyše, doktorandské štúdium neukončil, za to by mu bol udelený titul PhD, titul JUDr. sa udeľuje za rigorózne konanie, ktoré je kratšie a stačí naň napísať ri- goróznou prácu. UMB tvrdí, že údaje o rigoróznom konaní, ktoré zverejniť mohla, poskytla verejnosti prostredníctvom oficiálneho stanoviska na svojom webe. Podotýka však, že rigorózna práca a osobné údaje súvisiace s rigoróznym ko- naním sú chránené autorským zákonom a ďalšou platnou legislatívou. „Napriek tomuto právnomu stavu je na univer- zitu naďalej vyvíjaný tlak zo strany médií, verejnosti i aka- demickej obce prácu zverejniť, čím by UMB konala proti- právne. UMB je inštitúcia, ktorá dodržiava zákony a ctí si akademické hodnoty, etiku a morálku. Vedenie UMB pre- to vyzýva Andreja Danku, aby svoju rigoróznou prácu sprí- stupnil,“ píše sa v liste.

(DMN)

Andrej Danko

Po návšteve Itálie

Byl jsem teď týden v Itálii. Od dob mých studií v Římě, když jsem se po ukončení univerzity v roce 1987 vrátil do Ra- kouska, mne k Itálii váže zvláštní, vzácné pouto do té míry, že ji – dokonce i před Rakouskem – považuji za druhou vlast, hned po své rodné zemi. Vždyť jen zvažte: Rakous- ko se ke mně zachovalo nesmírně džentlmensky a vstříc- ně, když mi po příjezdu do emigrace během několika týdnů poskytlo politický azyl i občanství. Já jsem ale na žádost svých tehdejších představených odjel do Itálie, do přívětí- vého mezinárodního studentského domu, kde vládla vel- mi svobodná, kultivovaná akademická atmosféra. Byl jsem v tom mezinárodním studentském prostředí uprostřed

stovky studentů z různých koutů světa exotem, jediný ze země ovládané totalitním komunisticko-estébáckým systé- mem. Ujalo se mne mnoho Italů i studentů z jiných zemí, rychle jsme se spřátelili a tyto vztahy přetrvávají dodnes. Zažil jsem tehdy kulturní šok, mj. i z atmosféry ve společ- nosti, která byla nesmírně otevřená, plná zájmu o člověka, upřímná, srdečná, vstřícná – zářící kontrast proti té spo- lečnosti, z níž jsem přišel, z ČSSR, kde bylo temno, dusno, kde převažovala pochmurná a deptající atmosféra strachu. Můj prožitek byl natolik silný, že ho již nikdy nevymažu ze svého nitra. Zamiloval jsem si Itálii, italskou společnost i přátele, a vždy se tam rád nejméně jednou za rok vracím.

Během svých cest oceňuji zvláště dvě věci. Okruh mých známých a přátel tvoří jen Italové, tedy žádný Čech ani

žádný Slovák. To mne posouvá dál, protože se díky těmto přátelům dívám na jejich historii, kulturu, umění, kulinářské schopnosti, stolování, oslavy atd. jejich očima. A velice vážím si také toho, že si tak průběžně mohu oprášovat a při životě udržovat svou italštinu, kterou bych při svém trvalém pobytu ve Vídni asi zapomněl.

Letos se při těch mých setkáních a částečně i oslavách, kterých jsem se zúčastnil, řeč často zvrtna na téma kontroverzní postavy populistického italského ministra vnitra Mattea Salviniho. Mám to štěstí, že se „moji italští lidé“ dívají na věci podobně jako já. (To není nic neobvyklého, každý má přece svůj okruh blízkých lidí, kteří vnímají věci podobně jako on.) Jedno však bylo během mých rozmluv s Italy jiné – letos se hodně mluvilo na téma zemí V4, vytvářejících jakýsi klín, rozbíjejících jednotu EU a její přístup k tématu uprchlíků. Z řeči svých italských přátel jsem si více než kdy jindy uvědomoval sílící počet tzv. pravicových populistů v zemích EU. „Proč tyto země V4 tak tvrdohlavě odmítají podílet se na společných usneseních EU o přerozdělování uprchlíků? Co zmůže samotná Itálie vůči přílivu tisíců uprchlíků denně? Co by asi dělalo na místě Itálie Česko, kdyby jeho hranice tvořilo moře, na jehož druhém břehu leží chudé země Afriky? Vstupovala snad tato země do EU jen proto, aby posílila svou vlastní ekonomiku a infrastrukturu na základě dotací z EU? Kde zůstaly závazky solidarity ze společných politických závěrů?“

Tyto otázky jsem slyšel, kamkoli jsem šel a s kýmkoli jsem mluvil, když se proslechlo, že pocházím z Československa. A tak byl můj letošní pobyt v Itálii spojen s vyslechnutím celého souboru názorů a tezí, jaké jsem do dnešního dne nikdy tak jasně neslyšel: „Když Itálie vidí, jak země V4 (a nejen ty), které se nechtějí podílet ani na přerozdělování uprchlíků ani na finančních dotacích, když je musí nabádat, ať si uvědomí, že tak nepřímou, ale i přímo podporují ty italské voliče, kteří volí radikálně pravicové a žel, lidsky a osobnostně nevzdělané politiky typu Mattea Salviniho a jiných...“

Copak už neznáme hodnoty jako solidarita, tolerance, otevřenost, ochota pomáhat nuzným, praktikovaná demokracie beze slov nenávisť, strachu, bez neustálých útoků, neschopnosti vést dialog, naopak se schopností naslouchat, a nejenom tvrdit si své? Tak hluboko jsme již morálně a duchovně klesli, že nedokážeme pozvednout hlas za vyšší hodnoty?

Je možné, že již žijí příliš dlouho „venku“. Ale zároveň si uvědomuji, že něco z Čechoslováka ve mně asi pořád ještě zůstalo, jinak by mi totiž to, co se v Česku a na Slovensku děje, bylo zcela lhostejné. Vysvětlit Italům, že až tak špatní nejsme a že to myslíme dobře, se mi však navzdory všem snahám a dlouhodobým přátelským kontaktům nepovedlo.

Videň, 14. října 2018, napsáno večer po návratu z Itálie (Rugola, Sarmede, Vittoria Veneta, Conegliana, Aviana, Sacile, Feltre a Pordenone)

Peter Žaloudek
Redakčně zkráceno

Na okraj oslav stého výročí vzniku Československa

V době oslav tohoto významného jubilea jsem pobýval na Moravě. Při poslechu rozhlasu či při pročitání různých no-

vin by i slepý či hluchý musel poznat, že informace o tomto významném výročí jsou všudypřítomné. Dovolte mi zcítovat alespoň pět zdánlivě okrajových, nevýznamných zpráv, na nichž bych chtěl zdokumentovat podtón těchto oslav, který už ani zdánlivě ani jinak banální nebyl, ba právě naopak. Necháte-li si to pak projít hlavou a srdcem, možná i vy si uvědomíte, že je něco nezdravého a nehezkého nejenom v českém národě, ale i v jeho nynější vládní politické garnituře, která toto tak významné výročí spíše dehonestovala, než by jej se vsí úctou a radostí důstojně oslavovala...

Jako první mne zaujal historik **Vojtěch Kyncl** z Historického ústavu Akademie věd v rozhovoru s redaktorem ČR1 v pátek 26. října. Kromě jiného jsem se dověděl, že Československo, jako vůbec jedna z prvních zemí na světě, zřídilo v roce 1946 ústav pro výzkum veřejného mínění, tedy ještě v období svobody myšlení a projevu, dva roky před nastolením diktatury bolševismu. Na dotaz, koho občané v onom roce považují za největší osobnost dějin své země, tehdy s velkým odstupem zvítězil T. G. Masaryk a teprve za ním na druhém místě skončil sv. Václav.

Na dotaz redaktora, v čem spatřuje onen veliký zlom v myšlení československého národa, když se pak zanedlouho, v roce 1948, vydal cestou špiclovského komunismu, krutých represálií a potlačování nejzákladnějších lidských práv, historik odpověděl: „Československo bylo před druhou světovou válkou ekonomicky jednou z nejbohatších zemí světa. Vládla zde sice demokracie, ale po rozpadu monarchie v roce 1918 měla jen křehké kořeny, byla to krátká doba. Lid neměl demokracii v krvi. Chtělo to, aby se v takové společnosti vystřídal dvě tři generace, a to zde bohužel chybělo.“

V médiích se teď hodně mluví o novém filmu natočeném podle skutečných rozhovorů mezi T. G. Masarykem a Karlem Čapkem. Víkendová příloha *Lidových novin Pátek* uvedla 26. října rozhovor se dvěma hlavními protagonisty tohoto filmu, pětasedmdesátiletým slovenským hercem, režisérem a divadelním pedagogem Martinem Hubou, který ve filmu ztvárnil Masaryka, a jednačtyřicetiletým Janem Budařem, který představoval Karla Čapka. Když dostal **Martin Huba** dotaz na srovnání kvalit Masaryka s nynějším prezidentem Zemanem, řekl toto: „Masaryk mne víc než jako politik zajímal jako člověk, hluboce mravný, který s obrovskou praktičností a politickou předvídatelostí buď doval sen. Dnešní politici jsou už úplně jinde. Jakkoliv byl Masaryk elegantním mužem, který o sebe dbá, nikdy nebyl sám sebou okouzlený. Sebeokouzlení je podle mě jedním z největších nebezpečí pádu civilizace. Je-li tento efekt spojený s mocí, je zkázonosnější, než...“ „Je to absolutně toxická záležitost, protože když sebou budete okouzlení, pomyslíte si, že jste moudří, což je omyl. Samozřejmě. Člověk zahleděný sám do sebe není moudrý, opouští ho láska k ostatním. A budovat demokracii lze jen v případě, že máte rád lidi. V případě dnešních politiků vám tedy můžu říct, že by se Masaryk asi pěkně zavrtil v hrobě. Nemám pocit, že by při ambicióznosti našich politiků byla pro ně na prvním místě láska k člověku.“ (*Pátek, LN*, 26. října 2018, str. 10)

Citát z novin uveřejněný v *MF Dnes*, 26. října 2018, str. 4: *Trest za „Zemana v kompostu“*. Ředitel Gymnázia Teplice **Zdeněk Bergman** přijde o odměnu a musí se omluvit. Takové je resumé jeho schůzky s náměstkem

hejtmana Petrem Šmídem. Ten si ho coby zřizovatel školy pozval na kobereček za jeho vyjádření na facebooku. V něm Bergman v reakci na vulgaritu prezidenta Miloše Zemana napsal, že uložil školníkovi, aby obrazy Zemana „zahrabal do kompostu“. Podle Šmída ale zvolil nevhodnou formu protestu, jež poškodila Ústecký kraj i školu.

Z rozhovoru s paní **Miroslavou Němcovou** 26. října 2018, rozhlasová stanice ČR 1, živě, v 17:05 hodin: Paní Němcová je členkou ODS, v letech 2010-2013 byla předsedkyní Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, od roku 2013 je poslankyní. Rozhovor se točil kolem 100. výročí založení Československé republiky, ale také kolem sporného oceňování osobností na Pražském hradě prezidentem republiky Milošem Zemanem. Paní Němcová je známá tím, že se od doby, kdy se stal Zeman prezidentem, těchto oceňování neúčastní. Prezidentovi vyčítá neobjektivnost při výběru kandidátů, absenci nadstranickosti a občanského nadhledu. Zeman je podle ní mstitelem, který mnohdy oceňuje neověřené, kontroverzní osoby, a naopak ty, kteří by si nejvyšší státní ocenění zasloužili, často ignoruje z prostého důvodu, že se nedokáže vyrovnat s kritikou svého vlastního politického stylu či postoje. Letošního ceremoniálu v den 100. výročí založení republiky se paní Němcová rovněž nezúčastnila a navíc se rozhodla zaujmout kritický postoj tím, že napsala otevřený dopis prezidentské kanceláři, proč na ocenění nepozvala všechny poslance a senátory, ale jenom ty, kteří jsou loajální k Zemanově politice.

V dopise paní Němcová vyčítá Zemanovi jeho stranicost, neboť má být prezidentem pro všechny, pro celý národ, a nejenom pro ty, kteří ho volili či jinak s ním sympatizují. Dále mu vyčítá jeho zásadní negativní roli při dělení, štěpení společnosti a vyčítá mu také jeho neustálé útoky na novináře, jako posledně 24. října, když při tiskové konferenci řekl na adresu kritických či jemu nepohodlných novinářů, že by je rád pozval na setkání do velvyslanectví Saúdské Arábie.

Miroslava Němcová: „Za padesát let se bude možná někdo ptát, jak je to možné, že byl prezidentem České republiky tak hulvátský a neobjektivní člověk, Zeman. Chtěla bych, aby pak ti lidé věděli, že zde byli i takoví politici a lidé, kteří Zemana otevřeně kritizovali. [...] Nikdo z nás, kteří víme, jakou osobností byl Masaryk, si nedovede představit T. G. Masaryka, jak sedí v tom nádherném Vladislavském sále a říká ubohé přizemnosti, jak to dělá nynější prezident...“

Zemanův výrok 24. 10. vyvolal velkou nevoli jak mezi poslanci, ze kterých se 80 procent rozhodlo ze solidarity k nepozvaným poslancům oceňování bojkotovat, a tento jeho postoj vyvolal také velkou vlnu odporu i mezi obyvateli. Většina slušných politiků toto Zemanovo vyjádření okamžitě odsoudila.

Europoslanec **Pavel Telička**: „Bezohledná ubohost“, nebo **Miroslav Kalousek**, předseda klubu TOP 09: „Smysl pro humor snad mám, ale tady končí sranda. Není to poprvé, kdy prezident republiky Zeman tak či onak veřejně blouzní o likvidaci novinářů. V kontextu se zločiny sprostých vražd, které se každoročně na novinářích páchají, je to odporné a nepřijatelné. Stejně jako Zeman sám.“ (Vše uveřejněno v *Lidových novinách* 25. října 2018 na str. 3.)

Cítat uveřejněný v *LN* 27. října 2018 na str. 3: **Karel Schwarzenberg**: „Zůstalo nám pouze národní sobec-

tví.“ Čestný předseda TOP 09 a exministr zahraničí Karel Schwarzenberg zkritizoval současnou českou politiku a vyjádřil obavy o budoucnost státu. Stalo se tak v projevu předtím, než se sněmovna přihlásila k odkazu 28. října 1918. „Byl to velmi civilizovaný převrat, budme vděční císaři Karlovi, blahé paměti, který zakázal použití násilí,“ konstatoval k událostem před 100 lety Schwarzenberg, který zažil první Československou republiku. V další části projevu byl ale kritický. Řekl, že jednou z myšlenek T. G. Masaryka bylo evropanství. „My ovšem se zde vyznamenáváme spíše tím, že se o Evropu nezajímáme. Ano, čerpáme dotace, to s nadšením, ale přispíváme co nejméně, a se solidaritou to u nás také valně není,“ řekl. Svoji humanitu stát podle něj ukázal, když odmítl sirotky ze Sýrie. „Opustili jsme všechny ideály a zůstalo nám pouze národní sobectví,“ dodal.

Peter Žaloudek, Vídeň, 29. října 2018

Redakčně zkráceno

Kritická rekapitulace týdne od 21. do 28. srpna 1968 a moskevských jednání vyšla na <http://www.janyr.eu/index.php/57-zdrave-jadro>.

Článek o vývoji vedoucím k invazi států Varšavské smlouvy v srpnu 1968 <http://www.janyr.eu/index.php/56-akcni-program> jsme v Debatním klubu diskutovali s Jaroslavem Baštou: <https://www.debatniklub.cz/?p=19849>.

Vzpomínka na Vladimíra Stejskala

V říjnu uplynul rok, kdy od nás odešel náš drahý krajan Vladimír Stejskal. Myslím, že na něho každý rád vzpomíná, poněvadž byl po dlouhou dobu neodmyslitelnou součástí naší menšiny.

Vladimír byl naplno zapojen do nejdůležitějších československých spolků jako Sokol, Akademický spolek, České srdce a dalších. Svým charismatem, vystupováním, zpěvem, přednesem, znalostmi a snahou vždy pomoci si naprosto podmanil české, slovenské a rakouské publikum ve Vídni a získal mnoho přátel. Mnohým z nás se jevil jako velmi dobrý kamarád.

Tak bychom si chtěli na tomto místě zase jednou na Tebe, Vladimíre, vzpomenout a uvědomit si, jak nám schází.

Přejeme Ti zasloužený odpočinek.

Vzpomínáme.

Helena Klein-Watryczová

Vladimír Stejskal

**Sokolská jednota III/XI
hledá
volejbalisty střední úrovně.**

Informace poskytnete
br. Zbyšek Brabenec: zbb@seznam.cz

**Tělocvičná jednota Sokol Vídeň III/XI
a České srdce odbor Vídeň III/XI**

**pořádají v neděli 16. 12. 2018
v 15 hodin ve Slovanské besedě
(Drachengasse 3, 1010 Wien)
tradiční vánoční odpoledne
s tombolou**

Pochod zdatnosti 2018

Vždycky se na něj moc těším, na náš sokolský sváteční výlet do přírody. Sváteční proto, že jej Sokolská župa rakouská pořádá každoročně o rakouském státním svátku 26. října. Hrdě nese pracovní název „Pochod zdatnosti“. Postupem let byl přizpůsoben kondičním schopnostem členstva tak, že se ho může účastnit každá věková skupina. A tak i letos se ve skupině výletníků objevily kočárky s dětmi, žactvo i ti mnohem dříve narození, kteří jsou dnes již vesměs babičkami a dědečky. Jedno však mají všichni společné: sejít se, radovat se z překrásných barev podzimní přírody, pobavit se, nadýchat čerstvého vzduchu a na závěr posedět „u letošního“ v příjemném prostředí některého z „Heurigen“.

Stalo se již tradicí, že trasu výletu plánují alternativně br. Sevelda z jednoty XII/XV a br. Miříčka z jednoty III/XI. Letošní trasu s cílem Burg Kreuzenstein vybral br. Miříčka. Sraz byl na nádraží Floridsdorf, odkud jsme jeli společně rychlodráhou do Leobendorf/Burg Kreuzenstein, kde se k nám připojili další, kteří na tamější parkoviště dojeli auty.

Po krátkém přivítání a obligátním společném fotografování jsme se vydali pohodlnou cestou k hradu. Tam se mnozí osvěžili v místní taverně, jiní se rozhodli pro prohlídku hradu či zhlédnutí podívané výcviku orlů. Závěrečné posezení se konalo v „Heurigen Göttinger“ v obci Leobendorf, kam účastníci docházeli postupně po skončení jejich programu na hradě.

Nemohu hodnotit jinak než jako obvykle: velmi zdařilá akce, navíc s nevídaně krásným počasím. Na sraz ve Floridsdorfu dorazilo přes třicet zájemců, další se připojili na parkovišti u zastávky Leobendorf a ještě několik se dostavilo až na závěrečné posezení. To byli ti, kterým již zdraví nedovoluje delší chůzi, ale kteří si tento oblíbený sokolský podnik nechtějí nechat ujít. Na pětáctýřicet účastníků se nakonec radovalo ze zdařilého dne a nyní nezbývá než se těšit na překvapení, které nám příští rok přichystá již veterán „Pochodu zdatnosti“ br. Sevelda.

n. š.

Sportovní odpoledne župního žactva a dorostu

Ach ty prognózy, někdy nás postraší a odradí, jindy uklidní, ale potom ošálí. A když chceme organizovat nějakou akci pod širým nebem, tak to může vést k velkým problémům. V takové situaci jsme se nacházeli před naším sobotním odpolednem 22. září 2018, na které jsme my, členové cvičitelského sboru Sokolské župy Rakouské, zvali jako každým rokem naše žactvo a dorost. Předpověď počasí nás lekala, neboť jsme si domluvili sejít se za každého počasí. Do batohů jsme si připravili to nejdůležitější – pláštěnky. Ale ejhle, déšť se dostavil již v noci, a tak v sobotu k poledni to vypadalo velmi slibně. Avšak při našem srazu v Prátru ve 14 hodin jsme s politováním zjistili, že mnozí rodiče vzali předpověď počasí vážně a rozmysleli si to. Ale ti věrní a odvážní se přece jen dostavili a zapojili do našeho připraveného programu. Ti nejmenší v doprovodu rodičů se zúčastnili za vedení sester vedoucích pestrých her na louce a s plnou vervou a radostí se snažili ukázat svou šikovnost. Po hrách a po pohádce na uklidnění se s malými obměnami rozběhli a se západem hledali poklad, který také s úspěchem našli. Školáci a dorost se pustili hned po srazu za vedení župní náčelnice sestry Danušky Frey-Maternové a jejích pomocníků na trasu rozdělenou na několik stanic, u kterých účastníci museli plnit různé úkoly. Při hledání jejich pokladu objevili překvapení, a to pozvánku na večerní bowling.

Po sportovní části našeho programu se obě skupiny setkaly na blízké velké louce, kde se odbývalo tradiční kousání do koláče se zapečenými mincemi. Koláč rychle mizel, s radostí si několik účastníků získalo vytoužené mince. Po společné fotce se skupiny rozcházely, ti větší na bowling a menší na atrakce do Prátru. To, že nám dokonce svítilo slunce a bylo poměrně teplo, nám umožnilo k radosti všech uskutečnit náš naplánovaný program. Děkujeme všem jak za organizaci a pomoc tak také za účast. Bylo to vydařené odpoledne.

Nazdar!

Mb

Při příležitosti vzpomínkových akcí v rámci oslav 100. výročí založení republiky a XVI. všesokolského sletu se 8. a 9. října 2018 sešly v Praze sokolské delegace z celého světa

8. říjen je vyhlášen Památným dnem sokolstva. Připomíná totiž tragické události roku 1941, kdy v noci ze 7. na 8. října gestapo pozatýkalo na 1 500 sokolských funkcionářů a činitelů. Téměř 93 procent zatčených zaplatilo svými životy – Česká obec sokolská byla rozpuštěna a její majetek úředně zabaven.

V letošním roce se při pietní vzpomínce v Tyršově domě připomněly zásluhy sokolů jak domácích, tak zahraničních při vzniku Československé republiky. Sokolská župa Rakouská byla při pietním aktu zastoupena župním starostou br. dr. Tomášem Frey-Maternou a starostou jednoty III/XI br. Mariánem Miříčkou. Po slavnostním zahájení následovalo kladení věnců a květin u pamětních desek v atriu.

Na 9. října zvala starostka České obce sokolské ses. ing. Hana Moučková a předseda Senátu Parlamentu ČR

Milan Štěch zástupce zahraničního Sokola na slavnostní setkání v Hlavním sále Valdštejnského paláce. Akce se zúčastnilo devět evropských delegací a zastoupení z Kanady. Po slavnostních projevech, ve kterých bylo poukázáno hlavně na výjimečnou úlohu Sokola při založení Československé republiky, byl ale především také zdůrazněn význam zahraničního sokolstva pro zachování idejí zakladatelů a udržování sokolských tradic.

Hana Moučková: „Právě oni (zahraniční sokolové) mají nezastupitelnou zásluhu na tom, že sokolské ideje žily i v době čtyřicetileté komunistické diktatury... udržovaly sokolské tradice, k nimž na prvním místě patří sokolské slety. Byli to oni, kteří po listopadu 1989 pomáhali obnovit sokolské hnutí a sokolské organizace ve staré vlasti.“

Následovalo předávání ocenění jednotlivým delegacím. Rakouská delegace byla zastoupena br. dr. Tomášem Frey-Maternou, ses. dr. Věrou Gregorovou a br. Mariánem Miříčkou.

Na závěr oslavy zazpíval sbor Gaudium a po ukončení oficiální části probíhalo společenské setkání v přilehlých saloncích podpořené krojovanou hudbou. Akce byla zaštitěna předsedou Senátu Parlamentu ČR Milanem Štěchem.

Br. dr. Tomáš Frey-Materna, ses. dr. Věra Gregorová, br. Miříčka, ses. ing. Hana Moučková, starostka ČOS, Milan Štěch, předseda Senátu, a ing. Ivo Bárek, místopředseda Senátu

Stovky lidí prošly Prahou v sokolském Průvodu pro republiku

Stovky lidí vyrazily v sokolském Pochodu pro republiku ke stému výročí založení Československa z pražské Kamy. Přes most Legií a Národní třídu došly až na Václavské náměstí. V čele průvodu hrála kapela pochodovou hudbu, za ní šli zástupci České obce sokolské v historických krojích. Dále jel v průvodu vůz, ve kterém seděl herec představující prvního prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Za vozem šli další lidé, někteří měli české vlajky. Na průvod se přišly cestou podívat desítky lidí, i oni s sebou v některých případech měli vlajky.

Průvod pak došel až na Václavské náměstí, kde představitel prvního prezidenta z vozu vystoupil a přivítal se s lidmi, ochutnal chléb se solí a převzal kytici. Následně předstoupil k pultu před pódiem, aby k davu promluvil. V tu chvíli se z pódia za ním ozval hlas skutečného Masaryka – zazněl projev prezidenta z roku 1928, tedy k desátému výročí republiky. Masaryk se v projevu zamýšlel nad podstatou demokracie.

Sokolové byli u zrodu republiky, mnoho se jich vyznamenalo například mezi legionáři, uvedla historička svazu Kateřina Pohlová. Připomněla například tzv. sokolské stráže, které po vzniku republiky střežily sklady potravin, zbrojnice, nádraží nebo průmyslové objekty. „Hlídal kláštery,

zámky, obrazárny, knihovny a archivy, aby nedošlo ke ztrátám na kulturním dědictví a k vývozu vzácných uměleckých předmětů ze země,“ dodala historička. Sokolové navíc podle ní položili základ dnešní hradní stráže na Pražském hradě.

SPORT

Olympijské hry mládeže v Buenos Aires

Judista Martin Bezděk vybojoval na stříbro v kategorii do 81 kg. Ve finále podlehl Rumunovi Adrianu Sulcovi na ipon. První medaili pro českou výpravu získal hned v úvodní soutěžní den vzpěrač František Polák, který skončil třetí ve váze do 56 kg. Na cestě za bronzovou medailí překonal tři české juniorské rekordy. Ve dvojboji vzepl 233 kg a dosavadní rekord, který vytvořil v červenci při zisku stříbrné medaile na mistrovství Evropy, zlepšil o dva kilogramy. Novými českými rekordy v této kategorii jsou i 104 kg v trhu a 129 kg v nadhozu. Podle šéfa českého vzpírání Petra Krola je Polák mimořádný talent. „Pokud nepoleví, věřím, že bude úspěšně následovat Jiřího Orsága,“ přirovnal mladíka k neúspěšnějšímu českému vzpěrači posledních let.

Atletka Barbora Malíková vyhrála v běhu na 400 metrů a získala pro českou výpravu v Buenos Aires třetí zlatou medaili. V netradičním formátu, ve kterém rozhodoval o konečném pořadí součet časů ze dvou běhů, zvítězila s více než sekundovou převahou před Němkou Marií Scheppanovou a Niddy Mingilishiovou ze Zambie. Šestnáctiletá Malíková potvrdila roli favoritky a přidala další úspěch k titulům z loňského dorosteneckého mistrovství světa a letošního mistrovství Evropy.

Oštěpař Martin Florian získal bronz na olympijských hrách mládeže a na konto české výpravy v Buenos Aires přidal třináctou medaili. Šestnáctiletý atlet, který ještě nedávno hrál fotbal, si výkonem 76,24 metru vytvořil nový osobní rekord. Florian ozdobil cenným kovem poslední atletickou disciplínu s českým zastoupením na hrách v Argentíně. Na bronzovou pozici se posunul v druhé části soutěže, v součtu zůstal za stříbrem domácího Gustava Agustina Osoria o čtyři centimetry. Vyhrál Fin Topias Laine.

Velkou pardubickou vyhrál Tzigane Du Berlais, Faltejsek zvítězil popáté

Sedmiletý hnědák Tzigane Du Berlais vyhrál 128. ročník Velké pardubické. Žokej Jan Faltejsek tak ve slavném dostihu slaví pátý triumf. O prvenství bojovalo v cílové rovině ještě šest koní, ale vnějškem útočící Tzigane Du Berlais nakonec zvítězil jistě o tři délky. Za zástupcem stáje Dr. Charvát doběhli na dalších místech Hegnus, Stretton, Zarif a pátý byl obhájce loňského triumfu No Time To Lose v sedle s Josefem Váňou mladším.

Judista Lukáš Krpálek triumfoval na Grand Prix v Cancúnu a připsal si už osmnáctou zlatou medaili v seniorských kategoriích na mezinárodních turnajích. Zároveň napravil

bodovou ztrátu z nedávného mistrovství světa, kde smolně skončil bez medaile. Do světového žebříčku a olympijské kvalifikace si v Mexiku připsal 700 bodů. V Cancúnu uspěl také David Pulkrábek, který vybojoval bronz ve váze do 60 kilogramů.

Čeští fotbalisté prohráli v Charkově s Ukrajinou 0:1 a budou tak ve skupině B1 Ligy národů hrát už jen o druhé místo se Slovenskem. Ukrajina si totiž třetí výhrou zajistila prvenství ve skupině a postup do nejvyšší ligy. Češi tak kromě šance na postup přišli také o možnost získat 1,5 miliónu eur (38,8 miliónu korun) za prvenství ve skupině, které připadly Ukrajině. V závěrečném duelu ve skupině budou muset v listopadu v Praze bodovat se Slovenskem, aby zabránili sestupu do třetí ligy a udrželi naději na případnou baráž o mistrovství Evropy.

Velkolepou exhibicí za účasti Srba Novaka Djokoviče a překvapení večera Andreho Agassiho se tenista **Radek Štěpánek** rozloučil s kariérou. Se současnými i bývalými hráči Štěpánek bavit vyprodanou pražskou O2 arenu a prostřednictvím předtočených zdravic se dočkal i gratulací od dalších slavných tenisových osobností Ivana Lendl, Rogera Federera a Rafaela Nadala. Štěpánek poděkoval mnoha lidem za pomoc, třeba kouči Petru Kordovi nebo profesoru Pavlu Kolářovi. Přišly také české sportovní legendy, fotbalový brankář Petr Čech, hokejista Jaromír Jágr a fotbalista Pavel Nedvěd.

Jako poslední dorazil „oslavenec“ Štěpánek a v prvním utkání roztleskali publikum ve čtyřhře v páru s Paesem proti Djokovičovi s Haasem. Zápas na jeden set nabídl parádičky při výměnách na síti. V poslední dvouhře kariéry se Štěpánek střetl s letošním vítězem Wimbledonu i US Open Djokovičem. Nejdříve od modelky Terezy Maxové převzal skleněnou korunu se lvem a pak si poradil s aktuálním vítězem osmnácti zápasů v řadě Djokovičem 7 : 6. Srb měl dva mečboly v tie-breaku, ale džentlmensky umožnil soupeři obrát. „Tenhle muž tady si zaslouží tuhle poctu, protože je skvělý člověk,“ řekl Djokovič.

Dvojnásobná olympijská vítězka **Ester Ledecká** bude moci nadále reprezentovat Česko. Svaz a její manažeři se dohodli na podmínkách reprezentační smlouvy, zbývá to už jen formálně stvrdit podpisy. Na tiskové konferenci to řekl předseda úseku alpských disciplín Ladislav Forejtek. Ledecká dostala více volnosti při výběru komerčních partnerů a svazu dohoda přinese finanční prostředky, které bude moci využít na přípravu jiných dospělých reprezen-

tantů i juniorů. Smlouva bude uzavřena na celý olympijský cyklus. Ledecká se momentálně připravuje v zahraničí, takže nemůže připojit svůj podpis pod smlouvu. Všechno ale nasvědčuje tomu, že vleklé spory, které se vyhrály na začátku září, skončily.

Jan Kopecký je rallyeovým mistrem světa v kategorii WRC2. Vedení továrního týmu Škoda oficiálně potvrdilo, že Švéd Pontus Tidemand, který také hájí barvy mladoboleslavské automobilky a jako jediný mohl českého jezdce ještě teoreticky předstihnout, do závěrečných dvou závodů šampionátu nezasáhne. Kopecký doposud startoval v pěti závodech MS a všechny ve své kategorii vyhrál, na kontě má 125 bodů. Tidemand si šestý start připsal na začátku října na Britské rallye, kde dojel ve WRC2 druhý. Obhájce titulu nasbíral 111 bodů. Teoreticky mohl startovat ještě nyní ve Španělsku nebo v polovině listopadu v Austrálii, Škoda však své plány nezměnila a do závěrečného závodu seriálu nenasadí žádného z jezdců.

Český kajakář **Jiří Prskavec** se stal celkovým vítězem Světového poháru ve vodním slalomu. Mistr světa z roku 2015 a bronzový z olympijských her v Riu de Janeiro obsadil ve finále ve španělském Seu d'Urgell třetí místo, a to mu bohatě stačilo na to, aby udržel vedení. Poslední závod vyhrál Ital Giovanni De Gennaro. Australanka Jessica Foxová po vítězství na kajaku získala celkové prvenství i na kanoi a jako první má ve Světovém poháru zlatý double. Tereza Fišerová k vítězství na deblkanoi s Jakubem Jánem přidala v singlu celkové čtvrté místo. Obhájce trofeje Vít Přindiš obsadil ve finále kajakářů sedmé místo. Luboš Hilgert skončil v semifinále čtrnáctý a do finále se nevešel.

Moderní pětibojaři **Jan Kuf** a **Martin Vlach** získali na mistrovství světa v Mexiku stříbrnou medaili ve štafetě. Zvítězili Francouzi Alexandre Henrard a Valentin Belaud, kteří českou dvojici v závěrečné kombinaci běhu a střelby porazili o pět sekund. Dosud poslední českou pětibojařskou medaili z MS bylo před třemi lety zlato Kufa a Natálie Dianové ve smíšených štafetách. V druhé finálové disciplíně šampionátu v Mexiku startovalo osmnáct dvojic.

Motocyklista **Jakub Kornfeil** obsadil ve Velké ceně San Marina v kategorii Moto3 páté místo. Bronzový muž ze srpnové domácí Grand Prix v Brně tak vyrovnal svůj druhý nejlepší výsledek v sezóně z nizozemského Assenu. První vítězství v kariéře oslavil Ital Lorenzo Dalla Porta. V královské třídě MotoGP dojel na 20. místě Karel Abraham.

Biatlonové mistrovství světa v roce 2023 se v Novém Městě na Moravě neuskuteční. Ve volbách na kongresu Mezinárodní biatlonové unie (IBU) v Poreči dostala přednost kandidatura německého Oberhofu. Šampionát v roce 2021 uspořádá slovinská Pokljuka, která byla jedním uchazečem o tento termín.

Sportovní lezec **Adam Ondra** získal na mistrovství světa v Innsbrucku stříbrnou medaili v kombinaci, v níž se bude v Tokiu premiérově soutěžit na OH. Ondra se do kombinace kvalifikoval na základě výsledků ze tří disciplín jako pátý a stejným výsledkem soutěž zahájil ve svém neoblíbeném lezení na rychlost. Poté však přišly jeho silné disciplíny.

Adam Ondra v Innsbrucku

JUBILEUM A VZPOMÍNKA

Antonín Panenka

2. 12. 1948 se narodil Antonín Panenka bývalý československý fotbalista a reprezentant, mistr Evropy z Bělehradu 1976. Členem prestižního Klubu ligových kanonýrů se stal po změně pravidel klubu v listopadu 2016. Kromě známého pokutového kopu je po něm pojmenován i španělský fotbalový časopis *Panenka*.

V roce 1981 odešel z Bohemians do Rapidu Vídeň, s nímž do svého odchodu v roce 1985 získal dva tituly a roku 1985 druhé místo v Poháru vítězů pohárů. V sezóně 1983/84 byl nejlepším ligovým střelcem Rapidu Ví-

deň (dal o jednu branku více než proslulý kanonýr Hans Krankl).

Po návratu do vlasti se stal asistentem trenéra a funkcionářem v Bohemians. Roku 2008 získal Cenu Václava Jíry.

Dne 28. října 2008 mu prezident ČR Václav Klaus udělil státní vyznamenání – Medaili Za zásluhy I. stupně.

11. 11. 1938 se narodil **Josef Odložil**, atlet, držitel stříbrné olympijské medaile v běhu na 1500 m v roce 1964 († 10. 9. 1993).

Česko-Slovenské Vianoce

Tak znie titul koncertu študentského speváckeho zboru Janáček Chor Wien a jeho hostí, ktorý sa uskutoční 1. decembra 2018 o 17:00 v kostole Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Viedeň.

Študentský zbor, ktorý sa zrodil pomerne nedávno, vo februári 2018, vystúpi na koncerte spolu s vynikajúcou slovenskou herečkou Božidarou Turzonovovou, ktorá sa ujme umeleckého slova. Janáček Chor Wien obohatí sólo sopranistky Lenky Wuscherovej a speváka Viedenskej štátnej opery Jaroslava Pehala. Na organe bude sprevádzať taiwanská dirigentka a perkusionistka Chi-Chen Madeline Tsai, absolventka Westminster Choir College v Princetone, New Jersey a Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, a taiwanský huslista Ying Chen Lin, ktorý študuje na Richard Wagner Konservatorium. Zbor vedie skúsený dirigent Daniel Simandl, ktorý okrem iného spolupracoval s viedenským Arnold Schönberg Chor ako asistent Nicolausa Harnoncourta a Českým filharmonickým zborom Brno. Daniel Simandl je taktiež zakladateľom speváckeho okteta Danubius Octet Singers. Na koncerte zaznejú diela Leoša Janáčka, Antonína Dvořáka, Juraja Zruneka, Františka Prášila a vianočná poézia českých a slovenských básnikov.

Vstup na koncert je zdarma.

Sarah Preuschoff

Úprava: Redakcia VSL

Foto: Archív SND, M. Črep

150 let Akademického spolku ve Vídni

V roce 2018 si připomínáme vedle dalších významných výročí také založení Akademického spolku ve Vídni v roce 1868. Spolek se může honosit několika velikými výročními oslavami. Bylo to především v roce 1968, kdy dochází v Československu k politickému uvolnění. Spolek si připomínal právě stoleté výročí a mohl ve Vídni v hotelu Pošta uvítat pražského biskupa Františka Tomáška.

V září roku 2008 se konala rovněž větší oslava ke 140. výročí AS s hudebním doprovodem členů z Janáčkovy akademie múzických umění. Akademický spolek vydal k tomuto výročí také brožurku, první ucelený *Nástin dějin Akademického spolku ve Vídni*.

Ke 150. výročí Akademického spolku, 21., 22. a 23. září 2018 se konaly oslavy po tři dny a na třech místech. V pátek 21. září se konal Slavnostní večer a přijetí v prostorách Velvyslanectví České republiky. Předsedkyně AS Mag. Helena Huberová přivítala hosty, mezi nimi hostitelku, vel-

Akademický spolek slaví

vyslankyni České republiky dr. Ivanu Červenkovou. Mezi čestnými hosty byli významní představitelé naší menšiny, Mgr. Pavel Rot, předseda Menšinové rady, ing. Karel Hanzl, předseda Školského spolku Komenský, a dr. Věra Gregorová, předsedkyně Českého srdce. Mag. Helena Huberová vyjádřila radost nad tím, že do spolku vstoupilo za poslední léta také mnoho mladých členů. Tito jsou především absolventy a maturanty školy a gymnázia J. A. Komenského, bez kterých by příliv mladých členů nebyl možný.

Poté se ujala slova velvyslankyně České republiky ve Vídni paní dr. Ivana Červenková. Ve svém příspěvku zdůraznila význam a duchovní odkaz spolku, ve kterém již působil a byl předsedou Tomáš Vlastimil (Garrigue) Masaryk. Připomenula některá důležitá historická fakta z dějin spolku a zdůraznila především jeho kolísavou tendenci a období rozkvětu a krizí.

Na tato charakterizující slova navázala bývalá předsedkyně Akademického spolku dr. Helena Klein-Watryczová. Během jejího předsednictví se ve spolku angažovalo několik pro nás významných osob, které již bohužel nejsou mezi námi. Byli to Petr Gregory, dr. Med. Jan Petřík a náš milý krajan Vladimír Stejskal. Bývalá předsedkyně spolku se ve svém projevu zamyslela nad tím, jak spolek slavil své padesáté výročí. V září roku 1918 byl předsedou AS František Ryba. S dojetím píše u příležitosti stoletých oslav v roce 1968 do Vídně dopis s těmito slovy. „Utěšuji se vzpomínkami, jak jsem pomáhal AS v jeho poločase, když mu bylo padesát. Přesně vzato, Akademický spolek v den svého výročí ani nežil. Jeho spolková místnost v »Poště« byla opuštěná a všichni, kteří měli slavit, byli rozptýleni po všech rakouských bojištích. Čeští a slovenští studenti se začali vracet a na sklonku roku 1918, vděční za to, že jim osud zachoval zdravé údy.“

Přednášející připomněla období druhé světové války, kdy se několika obětvům a hrdinům podařilo vést dále Akademický spolek a zachránit část jeho materiálu. Patřili mezi ně předseda AS Vladimír Tvarůžek, později doktor medicíny a primář v Praze.

Velké zásluhy o spolek měl v letech 1974-2002 jeho předseda D. I. Ota Češka, jehož osoba přivedla spolek opět k životu. Za jeho předsednictví se každý poslední čtvrtek v měsíci konala řada diskusí, ale především přednášek a kulturních akcí, které byly určeny také ostatním spolkům.

Po jeho nečekané smrti v roce 2002 byla do funkce předsedkyně povolána dr. Helena Klein-Watryczová, profesorka na reálném gymnáziu školy Komenského. Po vzoru jejího předchůdce navázala styky s univerzitami v Čechách, na Moravě a ve Vídni. Společně s místopředsedkyní dr. Věrou Gregorovou a s podporou členů výboru dr. Med. Alfredem Klein-Watryczem, Vladimírem Stejskalem, Františkem Kalouskem a Mag. Hanou Herdovou konal spolek řadu aktivit, které jsou shrnuty v brožurkách ke 140. a 150. výročí spolku.

S ohledem na omlazení členstva a zajištění budoucnosti spolku navrhla roku 2014 předsedkyně dr. Helena Klein-Watryczová za svoji nástupkyni Mag. Helenu Huberovou, ředitelku reálného gymnázia na škole Komenského, která byla na valné hromadě Akademického spolku 20014 jednoznačně zvolena.

Na toto období navázal ve svém projevu profesor reálného gymnázia Komenský, historik a kulturní referent Aka-

demického spolku Mojmir Stránský, který je autorem brožurky *150 let Akademického spolku ve Vídni*. Autor, který se dosti dopodrobna začal zabývat dějinami spolku, zdůraznil jeho funkci v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Jeho úvodní slova patřila velkým dobrovolníkům a idealistům spolku, jako byl především D. I. Ota Češka, ale také jeho vizionářům, jako byl jednatel spolku pan Petr Gregory. Mojmir Stránský opřel svůj projev o svůj článek *Nástin budoucnosti Akademického spolku ve Vídni*. Příliv mladých členů již zásluhou Akademického spolku a Školského spolku Komenského nastal a Akademický spolek má již dlouholetou spolupráci také s Českým srdcem.

O kulturní program oslavy se postaral pěvecký sbor Lumír, který prezentoval několik svěžích písní.

První oslava tohoto významného výročí byla zakončena předsedkyní spolku paní Mag. Helenou Huberovou, která pozvala hosty na přednáškové odpoledne v prostorách Slovanské besedy následující den.

Nezbývá než poděkovat výboru AS a jeho předsedkyni za tuto zdařilou oslavu.

*Dr. Helena Klein-Watryczová,
čestná předsedkyně AS*

Oslava 150 let Akademického spolku ve Slovanské besedě

K tradici Akademického spolku patřilo a patří zvaní významných osob vědeckého a kulturního světa z univerzit naší vlasti, profesorů katedry slavistiky Vídeňské univerzity a osobností naší menšiny.

V sobotu 22. září 2018 vystoupili čtyři významní hosté, kteří přednášeli v AS už v minulých letech. Jako první vystoupil profesor Newerkla z Institutu slavistiky Univerzity ve Vídni. Ve svém krátkém, ale výstižném referátu nám připomenul svoji přednášku *O jazykových kontaktech ve střední Evropě*. Promítl řadu tabulek se spřízněnými výrazy a slovy a vysvětloval, jak se tato vyvíjela a ovlivňovala ve středoevropském regionu. Přednáška profesora Newerky je důkazem toho, že jazyky a jejich různé spřízněné výrazové prostředky dovedou být přímo okouzující.

Dalším přednášejícím byl pan František Trávníček z Československé obce legionářské, který přijel, aby nám ještě jednou připomněl a shrnul svoji zajímavou přednášku *Nahodilá armáda*. Je velmi důležité znát naši národní historii také z této oblasti a slyšet ji od někoho, kdo má opravdový zájem. Přála bych našim žákům a studentům ve vlasti i u nás, aby se jim dostávalo podobných možností, jako jsme měli my 22. září 2018 v Akademickém spolku.

Třetím přednášejícím byl pan Ing. Karel Kysilka, bývalý rada na velvyslanectví ve Varšavě a v Berlíně. Přednesl zkrácenou verzi své již jednou u nás konané přednášky *Tam za mořem je Amerika*. Zamýšlel se také všeobecně nad vystěhovalectvím a přečetl nám několik výmluvných citátů, které hovořily pro a proti vystěhovalectví. Perfektní znalostí vystěhovalectví do Ameriky zaujal posluchače. Bylo příjemné poslouchat a pozorovat jeho zářivou osobnost, děkujeme mu, že za námi přijel.

S troškou opoždění k nám zavítal, tentokrát už počtvrté, dr. Jiří Mihola z Masarykovy univerzity v Brně, poslanec za stranu lidovou. Je to vždy povznášející poslouchat o našem milovaném králi a císaři Karlu IV. z takto povolaných úst. Přednášku Jiřího Miholy doplňovaly obrázky cír-

kevních památek a hradů. Jeho vyprávění je vždy uvolněné a strhující zároveň. Jistě bychom mu všichni přáli, aby se jmenoval Karel, jak o tom sám snil, ale Jiří je také krásné jméno.

O přestávce jsme měli možnost prohlédnout si malou výstavu archivu Akademického spolku. Tuto sestavil historik Mojmir Stránský a za umožnění nahlédnout do pokladů archivu Akademického spolku mu srdečně děkujeme.

Jako opravdové osvěžení vystoupili čtyři absolventi školy a gymnázia Školského spolku Komenského, aby prezentovali své disertační práce. Jako první vystoupila Judita Huberová, která již absolvovala své bakalářské studium ve Velké Británii. Své studium nyní završuje na Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově. Velmi suverénně přednesla své téma *Wie macht man Schwindel im Gehirn sichtbar?* Škoda, že se nenašel čas k otázkám k tématu, které je součástí důležitého výzkumu o člověku. Přejeme Juditě hodně úspěchů do budoucnosti.

Další přednášející byla Karolina Trdlíková, která dokončila studium na univerzitě v Nottinghamu. Její téma je z oboru sociologie a pojednává o hydraulickém štěpení a jeho dopadu z pohledu sociologa. Téma je zajímavou kombinací oboru sociologie v souvislosti s moderní technologií těžení plynu. K zájmu a úspěchu v tomto oboru ji jménem AS srdečně gratuluji.

Dalším přednášejícím byl absolvent školy Komenského a v současné době jednatel Akademického spolku Michael Egermeier. Dokončuje své studium na Universität für Bodenkultur ve Vídni. Měl obsáhlejší a velmi odbornou přednášku z oblasti „Industrielle Biotechnologie“, která pojednávala o mikrobech ve službách lidstva. Přednáška byla doplněna obrázky a tabulkami, a tak jsme mohli sledovat různé biochemické procesy, jak Michael velmi odborně vysvětloval. K tomuto zajímavému výzkumu mu jménem AS srdečně gratuluji.

Jako poslední z přednášejících vystoupil profesor dějin na gymnáziu školy Školského spolku Komenského a asistent na Institutu pro východoevropské dějiny Mojmir Stránský. Jak už řečeno, je autorem brožurky *150 let Akademického spolku ve Vídni*, a tak velmi svědomitě pokračuje v díle, které jsem započala v roce 2003, když jsem se stala předsedkyní Akademického spolku. Mojmir Stránský promluvil především o některých významných osobnostech Akademického spolku a jejich zásluhách. Své vlastní představy a snahy obrátil ale zcela správně do budoucnosti. Úspěch Akademického spolku spatřuje především ve spolupráci se Školským spolkem Komenského a ostatními českými a slovenskými spolky. Úspěch AS může být zaručen jenom s přílivem mladých členů, kteří vycházejí z českých nebo slovenských škol ve Vídni. Do budoucnosti mu přeji z celého srdce mnoho úspěchů.

Druhý den oslav k 150. výročí AS zakončila jeho předsedkyně Mag. Helena Huberová. Poděkovala za účast přítomným a oznámila, že organizaci třetího dne předává své dceři Juditě Huberové. Oslavy tohoto výročí proběhly velmi úspěšně.

Na závěr promluvila místopředsedkyně spolku dr. Věra Gregorová, které patří vedle předsedkyně také srdečné poděkování za mnohaletou spolupráci a podporu spolku ze strany Českého srdce, ve kterém je sama předsedkyní.

*Dr. Helena Klein-Watryczová,
čestná předsedkyně AS*

Novinky z VOmladiny

Před pár roky ještě nemyslitelné je dnes už skutečností! Vlastenecké omladině se podařilo vedle obvyklé činnosti udržet na repertoáru jedno představení, s kterým už tři roky jezdí hostovat do České republiky!

Tak tomu bylo i 15. října, kdy jsme hráli Shakespearovo veledílo *Zkrocení zlé ženy* v městě Bučovice u Slavkova. Vystupovali jsme tam v rámci XII. ročníku ochotnického festivalu Miroslava Doležala (místní rodák, herec Národního divadla v Praze) před vyprodaným sálem a sklídili ovace s potleskem ve stoje! Tato hra má všechny potřebné ingredience, aby diváka pobavila a zároveň přinutila k nenásilnému zamyšlení nad vztahem muže a ženy. Díky opravdovému překladu režiséra Zdeňka Homolky jsme zváni na Moravu i příští rok!

Na jižní Moravu jsme byli také pozvaní začátkem září ke křtu knihy o legionáři, kteří pocházeli z obcí regionu Kloboucka. V knize jsou popsány osudy 141 legionářů, kteří si prošli neuvěřitelnými peripetemi, aby vybojovali svobodu své vlasti. Právě díky statečnosti legionářů si svět všiml Čechů a Slováků, kterým se podařilo v roce 1918 založit společnou republiku. My jsme ke křtu knihy přispěli písničkami Karla Hašlera, které jsme si také zvolili do svého nového muzikálu *HASĚŘENÍ aneb V Praze bejvalo blaze*.

HASĚŘENÍ je hravý název – scénář se zakládá na životě Pražanů v mladičké republice a odráží jejich zápal a nadšení pro svoji těžce vybojovanou vlast. A k tomu se hodí písničky právě Karla Hašlera, který byl po celá desetiletí známým pražským hercem, bohémem, interpretem a autorem více než 350 písniček! Tyto písničky si nejprve zpívala celá Praha, později se pak s podporou technického rozvoje staly známé i po celých Čechách a na Moravě. Karel Hašler byl velký vlastenec a za svoji lásku k rodné řeči zaplatil daň největší – byl umučen nacisty v koncentračním táboře během druhé světové války.

Nám po něm ale zbyla spousta krásných písniček, které najdou uplatnění v muzikálu mladé autorky a režisérky Marty Pfeffer. Písničky bude doprovázet hudební skupina, která se zformovala právě pro *Hašeření*. Zvědaví? Přijďte se na nás podívat 24. nebo 25. 11. 2018 do divadelního sálu české školy. Těšíme se na vás a rádi spolu s vámi oslavíme 100 let od vzniku republiky Čechů a Slováků – Československa!

aVa

Fotografie: aVa – momentky z představení v Bučovicích

Redakční poznámka: Z iniciativy Kulturního klubu je v bývalém koncentračním táboře Mauthausen, kde byl Karel Hašler umučen, umístěna jeho pamětní deska.

Krajanská konference: Krajané v době globalizace, Národní muzeum Praha, 27.-28. září 2018

Po dvou letech se opět sešli krajané, tentokrát jenom z Evropy a Austrálie, aby ve svých diskusních příspěvcích zhodnotili práci a postavení krajanských spolků v různých zemích světa.

Konferenci zahájila předsedkyně Mezinárodního koordináčního výboru zahraničních Čechů, paní Eliška Coolidge-Hašková. Ve svém úvodním projevu apelovala na spojitost krajanů v šíření naší kultury v zahraničí, na zdravý patriotismus.

Krajaný na úvod pozdravil a hodně úspěchů v jednání popřál i státní tajemník MZV Miroslav Stašek, dále ředitel Národního muzea dr. Michal Lukeš a zvláštní zmocněnec pro krajanské záležitosti pan Jaroslav Kantůrek.

Senátor Jaromír Jermář, místopředseda Stále komise Senátu pro krajaný žijící v zahraničí, poděkoval za aktivní práci mnohých krajanů žijících za hranicemi staré vlasti. Zdůraznil ale, že kapitál hodnot krajanů není dost využíván ve prospěch dobrého jména a propagace České republiky. Je proto nutné zintenzivnit spolupráci MZV s krajanskými komunitami.

Konferenci, stejně jako i v jiných letech, organizoval dr. Miroslav Krupička.

Za dlouholetou činnost pro krajské komunity bylo pět krajanům předáno ocenění.

Letošní konference se nesla také v duchu osmičkových výročí, především 100 let vzniku Česko-Slovenské republiky, ale i 200 let založení Národního muzea v Praze, které poskytlo náhradní prostory pro konferenci. Nezapomenutelné jsou také roky 1938, 1948, 1968 ale i rok 1998, kdy se poprvé konala v Praze Krajská konference.

Se svými příspěvky vystoupili krajané a krajanky z Austrálie, Německa, Chorvatska, kde česká komunita je velice aktivní a vykazuje dobré výsledky. Tradičně si bere slovo krajanka ze Švédska paní Karlsson, tentokrát s příspěvkem o Švédsko-československém svazu v Norrköpingu – z historického hlediska v období 1934-1937.

Za účastníky z Vídně se se svým referátem přihlásil ing. Pavel Pachta, který přítomné seznámil s projektem Alumni-CZ-Austria a s jeho dosavadními výsledky. Za domácí účastníky se přihlásila o slovo Eva Střížovská, šéfredaktorka časopisu *Český dialog*, který letos slaví třicet let od svého vzniku. Mluvila o těžkých začátcích publikování při jeho vzniku a následně o jeho pokroku.

Na závěr vystoupil senátor Tomáš Grulich, který se zaměřil na téma *Co se podařilo a nepodařilo udělat pro zahraniční Čechy*.

Škoda, že jeho činnost předsedy Stále komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí letos končí, ale na příští konferenci a na nás se podívat určitě přijde.

Na závěr konference bylo společenské setkání a vystoupení folklórního souboru Jetelíček z Chorvatska.

Druhý den nás přijal starosta Prahy 1 ing. Oldřich Lomecký, následně jsme navštívili společně Novoměstskou radnici a odpoledne výstavu archiválií v Národním archivu v Praze 4 u příležitosti 100 let vzniku Československa.

Organizátorům tohoto setkání patří vřelé díky.

G. J.

Josef Vintř 80

Stefan Michael Newerkla: *Prof. em. Dr. Josef Vintř zum 80. Geburtstag*, in: Bulletin der deutschen Slavistik 24 (2018), herausgegeben von Sebastian Kempgen und Ludger Udolph sowie dem Redaktionskollegium Hermann Fegert, Norbert Franz, Ulrike Jekutsch, Dirk Uffelman und Monika Wingender im Auftrage der Verbandsvorsitzenden Monika Wingender. Berlin: Frank & Timme – Verlag für wissenschaftliche Literatur, S. 66-68.

http://www.slavistenverband.de/Bulletins/Bulletin_2018.pdf

Kulturní Klub upřímně blahopřeje prof. Josefu Vintřovi k jeho životnímu jubileu.

Laufende Ausstellung *Im Totaleinsatz* bis zum 15. 3. 2019

Das oft vernachlässigte Kapitel über Zwangsarbeit der tschechischen Bevölkerung für die Kriegswirtschaft im Dritten Reich auch auf österreichischem Gebiet zeigt die Ausstellung *Im Totaleinsatz* in der Fachbereichsbibliothek Zeitgeschichte der Uni Wien.

Wo: Fachbereichsbibliothek Zeitgeschichte der Universität Wien, Spitalgasse 2-4, Hof 1, Stiege 12.

Česká vánoční mše *Hej mistře Jakuba Jana Ryby*

Zveme k účasti všechny milovníky zpěvu „Rybovky“.

Zkoušky začínají ve středu 28. listopadu v 19 hodin na kůru českého kostela.

Zpíváme: na Štědrý večer 24. 12. při „půlnoční“ mši svaté ve 22:00, 13. ledna 2019 v 10:00 v neděli Křtu Páně.

Přijďte mezi nás, těšíme se na vás!!!

Jiří Čech, sbormistr, cech.jiri@cech.info

Umění a odboj v Terezínském ghettu

Ve Vídni pořádá Volkskundemuseum Wien od 7. listopadu do 16. prosince 2018 ve spolupráci s Památníkem Terezín výstavu o umění a odboji v Terezínském ghettu. Název výstavy *Das Herz so schwer wie Blei* je verš z díla spisovatelky Ilse Weber, narozené v roce 1903 ve Vítkovicích, deportované v roce 1942 do Terezína, kde pracovala jako sestra na dětské ošetrovně. V roce 1944 byla zavražděna s manželem a synem v Osvětimi. Po válce byly v Terezíně nalezeny její texty básní a písní v německém jazyce, které ukryla před deportací do Osvětimi.

Výstava byla slavnostně zahájena 6. listopadu 2018 proslovem ředitele Volkskundemuseum Matthiase Beitla, kurátorky výstavy Rosemarie Burgstaller a zástupce ředitele Památníku Terezín Vojtěcha Blodiga. Památník Terezín poskytl více než čtyřicet obrazů a dokumentů, další pocházejí ze soukromých sbírek z Rakouska a Izraele. Návštěvníci tak mají možnost seznámit se s životopisy a díly sedmadvaceti Rakušanů deportovaných do Terezína, kteří v mnohých případech uprchli před nacisty do Československa, ale i Čechů. V době deportace bylo nejmladším z nich deset, nejstarším čtyřiaosmdesát let, jen osm z nich se dožilo konce druhé světové války. Vedle grafik a obrazů, které vznikly v letech 1941-1945, jsou vystaveny digita-

lizované dokumenty z archivů a sbírek v Německu, Izraeli, Rakousku a České republice. Na přípravě výstavy se na rakouské straně podílely např. Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes, Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien a Institut für Zeitgeschichte der Universität Wien.

Volkskundemuseum Wien připravilo řadu doprovodných programů jako přednášky, rozhovory s přeživšími, čtení textů, speciální akce pro učitelky a učitele, přednášky s promítáním filmů aj.

Bližší informace: www.volkskundemuseum.at, tel. kontakt: (01) 406 89 05, e-mail: office@volkskundemuseum.at.

Bratislavské jazzové dni

Už po 44 krát prilákala jesenná Bratislava jazzových umelcov z celého jazzového sveta. Bratislavské jazzové dni sa konali, ako je už tradíciou, v druhej polovici októbra, 19.-21. 10. 2018.

V ich predvečer sa uskutočnila za prítomnosti rakúskych médií v Slovenskom inštitúte vo Viedni tlačová konferencia, na ktorej riaditeľ Bratislavských jazzových dní Peter Lipa a zástupca poriadajúcej Agentúry Rock Pop Pavol Hammel oboznámili prítomných s bohatým programom Bratislavských jazzových dní. Fanúšikovia jazzu sa mali aj tentokrát na čo tešiť.

Nielenže samotný riaditeľ festivalu Peter Lipa, považovaný za otca slovenského jazzu, mal svoje vystúpenie i so svojím bandom, čo sa tak často nestáva. Po 15 rokoch bol opäť na pódiu ako magnet pre slovenské publikum. Zároveň gratulujeme k jeho tohoročným 75. narodeninám.

Tak ako v predchádzajúcich ročníkoch Bratislavských jazzových dní, i tohto roku zavítali do Bratislavy samé esá jazzového neba. Najmä kolíska jazzu, USA, bola hojne zastúpená, predovšetkým skupinou Kennedy Administration, v ktorej hudobnou hlavou je hudobník svetového formátu a českého pôvodu Ondřej Pivec, hráč na Hammond organ. Ďalšími bandmi z USA boli Yellowjackets feat Lucia Souza, The Manhattan Transfer, ako i Jamison Ross. Pretože jazz je v oblube i v Európe, festivalu sa zúčastnili početné jazzové skupiny, speváci a inštrumentalisti nielen zo Slovenska, ale aj z Čiech, Poľska, Francúzska, Maďarska, Talianska a Izraela.

Priestorom pre konanie koncertov bola opäť hala výstaviska Incheba. Nadšenia a pekných zážitkov bolo dosť a je sa na čo tešiť pri jubilejnom 45. ročníku na budúci rok.

G. J.

Hviezdou záverečného dňa Bratislavských jazzových dní bol aj Peter Lipa s kapelou (foto: Ivan Kelement)

Omša národov v Dóme svätého Štefana

V poslednú septembrovú nedeľu bolo síce už chladné počasie, ako to na jeseň býva, ale neodradilo ľudí prísť do najväčšej katedrály vo Viedni. Každý rok v poslednú septembrovú nedeľu, tento rok to bolo 30. 09., sa uskutočnila Omša národov o 10:15 hod. v Dóme svätého Štefana, ktorú celebroidali kňazi rôznych národností žijúcich v Rakúsku. Hlavným celebrantom bol svätiaci biskup dr. Franz Scharl, ktorý má pastoračnú starostlivosť o spoločnosť veriacich hovoriacich iným jazykom než nemčinou. Motto tohtoročnej Omše národov upriamilo pozornosť na rozmanitosť národov v rímsko-katolíckej komunite pod heslom „prijatie, ochrana, podpora a integrácia“. Svätiaci biskup dr. Franz Scharl privítal veriacich v niekoľkých jazykoch. Čítania boli uvedené v slovinčine a rumunčine a evanjelium v nemčine a slovenčine. Mnohé jazyky a kultúry sú zjednotené tou istou vierou a mohli ste o tom po-

čuť na omši. V kázni svätiaci biskup dr. Franz Scharl citoval z pápežského posolstva o „Svetovom dni migrantov a utečencov“ a vyzval na riešenie výziev migrácie.

Počas omše mali ste možnosť počuť spev v poľskom, rumunskom, talianskom, maďarskom, španielskom, českom a slovenskom jazyku. Tento rok malo zastúpenie v speve Česko až dva krát na začiatku so zborom Lumír, ktorý už má tradíciu 150 rokov od jeho vzniku, a novým zborom Janáček, ktorý sa predstavil piesňou k sv. Klementovi Máriu Hofbauerovi pod vedením dirigenta Daniela Simandla. Na to, že zbor pôsobí vo Viedni od januára, dokázali prekvapiť svojimi tónmi a melódiou. Zbor zaspieval po odznení tónov rumunského zboru počas prijímania. Počas omše doniesli krojované páry každej národnosti fľašu vody zo svojej krajiny a deti kvet slnečnice na znak súdržnosti. Už niekoľko rokov sa dodržiava tradícia, že modlitbu „Otče náš...“ sa modlí, každý vo svojom jazyku.

Po skončení slávenia omše sa ľudia presunuli na nádvorie Erzbischöfliches Palais. Ľudí tu už čakalo Agape. Každý hneď podľa národnej vlajky vedel, ktorej krajine patrí konkrétny stôl s tradičným pohostením. Na slovenskom stole, ktorý pripravila pani Zuzka, sme ochutnali halušky, pravé domáce škvarky, slaninku, domáce pečivo, koláče a nechýbal slovenský zemiakový chlieb a rožky. Mali sme možnosť ochutnať slovenskú minerálnu vodu a slivovicu, víno. Slovenský inštitút a Rakúsko-Slovenský spolok prispeli na zviditeľnenie Slovenska darom, aby aj cudzinci mali viac informácií o mestách a kultúrnych pamiatkach, ktoré sú pokladom krajiny. Na českom stole nás čakali dobroty, ktoré pripravila pani Ludmila, ako tradičné české šišky, česko-moravské koláče, becherovka a české pivo. Ostatné krajiny, napríklad Taliani, nás ponúkli zmrzlinou, Poliaci mali pripravené pirohy, syr, chlieb. Slovinci nás prekvapili nátičkami a vínom. Španieli salámou a vinnou révou.

Už sa tešíme na 29. 09. 2019, keď sa znova stretneme ako veľká rodina a vy prídete podporiť rozmanitosť národov žijúcich vo Viedni.

Zu-Ja

Krátké ohľadnutí

22. 6. 2018 došlo v rámci oslav 750 let od prvé písomné zmienky o Marcheggu k odhalení sochy krále Přemysla Otakara II., krále železného a zlatého. Socha, ktorá je darem spolku Pomník zakladatele měst z Čech, je vyrobená ze železa a zlata, autorem je významný český sochař Peter Císařovský. Iniciátorem celého díla je český politik Augustin Andrlé (Augustin Karel Andrlé Sylor), mj. velitel Komendy Svaté Zdislavy z Lemberka maltské obediencie Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského a předseda spolku Pomník zakladatele měst, který pak k velkému překvapení všech zúčastněných daroval městu i unikátní ostatky Přemysla II. Otakara v podobě dřeva z posmrtné tumbly. Přípravě sochy předcházely dva roky příprav. Slavnostního odhalení se zúčastnila mimo jiné Johanna Mikl-Leitner, hejtmanka Dolních Rakous, hejtmán Kraje Vysočina Jiří Běhounek a senátor Tomáš hrabě Czernin. Dále byli přítomni i zástupci Slovenska.

Historické spojení krále Přemysla II. Otakara s oblastí Dolních Rakous je dáno bitvou na Moravském poli, kde

tento král zemřel. Město Marchegg, které založil, je jedním městem v Rakousku, které bylo založeno jím a olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburgu bezprostředně po vítězné bitvě u Kressenbrunnu. Od svého zakladatele dostalo při založení titul „královské město“.

Socha krále Přemysla Otakara II. v Marcheggu

14.-22. 7. byly přeneseny ostatky sv. Markéty z Olomouce do Marcheggu. Z olomoucké katedrály sv. Václava vyrazila 14. července 2018 pouť s ostatky sv. Markéty a přes jižní Moravu a Slovensko dorazila po devíti dnech do dolnorakouského Marcheggu. Hlavní motto putování se sv. Markétou jakožto patronkou v těhotenství a při porodu znělo „Pouť za důstojnost a poslání ženy“. Městečko Marchegg bylo zasvěceno právě sv. Markétě Antiochijské. Její ostatky získal Přemysl Otakar II. od papeže Alexandra IV. Když se ale města roku 1276 zmocnil Rudolf Habsburský, zhatilo to plány na založení nového biskupství podřízeného zamýšlenému olomouckému arcibiskupství i na dokončení kostela sv. Markéty. Ostatky proto zůstaly uloženy v olomoucké katedrále a do Marcheggu byly přepraveny až letos.

15. 9. 2018 spolek Alumni-CZ zval na prohlídku bývalé České dvorní kanceláře ve Vídni, dnes sídla rakouského správního soudního dvoru (Verwaltungsgerichtshof).

17. 9. 2018 v Českém centru ve Vídni byl premiérově promítán dokumentární film *Erinnerung* s následným rozho-

vorem s tvůrci Romanem Zmrzlým (* 1981), režie a střih, a Radovanem Kramářem (* 1978), produkce. Hostem večera byli prof. Daniela Hammer-Tugendhat (dcera majitelů brněnské vily Tugendhat) a její manžel prof. Ivo Hammer, oba Vídeň. Snímek byl natočen během setkání potomků tří slavných židovských rodin průmyslníků – Löw-Beer, Tugendhat a Stiassni. Mnozí z nich navštívili město svých předků poprvé v životě. Všechny spojuje společná historie, útěk před nacistickým Německem, po skončení druhé světové války znárodnění majetku. Film ukazuje nejen emoce potomků během setkání v Brně, ale také historické události, které ovlivnily životy jejich rodičů.

18. 9. 2018 představila v ČCv rakouská spisovatelka s moravskými kořeny Ilse Tielschl (* 1929, Hustopeče) svou opětovně vydanou knihu *Das letzte Jahr*. V knize zpracovávala vzpomínky z dětství, zabývá se tématem ztráty domova i historií německy mluvící Moravy.

20. a 22. 9. 2018 proběhly v Křížovnické hudební škole Vídeň při kostele sv. Karla Boromejského Den otevřených dveří. Bylo možno si prohlédnout prostory školy, koncertní sál a varhany v Karlskirche, vybrat si nástroj, seznámit se s ředitelem hudební školy MgA. Michaelem Kročkem a s dalšími učiteli.

24. 9. 2018 vysílání ORF DIA:TÓN <https://volksgruppen.orf.at/slovaci/stories/2937624>

Demokracia je výhodou pre osobné slobody človeka – Vladimír Mlynár, predseda Poradného zboru národnostných skupín pre Slovákov.

26. 9. 2018 proběhl v prostorách Velvyslanectví ČR v Rakousku již 20. ročník Svatováclavského posvícení. Letos se v jeho rámci představili vystavovatelé ze Středočeského kraje, které v čele středočeské delegace uvedla hejtmanka Jaroslava Pokorná Jermanová. Svatováclavské posvícení se stalo již tradiční oblíbenou akcí českého velvyslanectví, na níž vídeňské publikum dostává příležitost seznámit se s regionálními lákadly jednotlivých krajů České republiky. Pro odbornou veřejnost proběhla dopoledne v prosto-

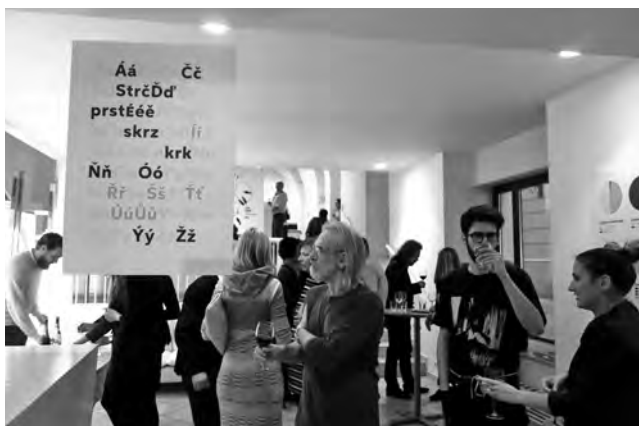
Velvyslankyně ČR ve Vídni J. E. Ivana Červenková a sólista Vídeňské státní opery Adam Plachetka

rách Českého centra prezentace kraje coby atraktivní turistické destinace s četnými lázněmi, hrady a zámky. Večerní společenská akce na velvyslanectví pak nabídla tradiční středočeské speciality, prezentaci regionálních výrobců piva, vína, jakož i subjektů cestovního ruchu a vybraných designových a spotřebních výrobků. Akce přilákala stovky hostů, jako například bývalého starostu města Vídně Michaela Häupla.

Velvyslankyně ČR ve Vídni J. E. Ivana Červenková a hejtmanka Středočeského kraje Jaroslava Pokorná-Jermanová

27. 9. 2018 proběhla v Českém centru ve Vídni vernisáž výstavy *CzechImage, pohled mladé současné generace na image ČR*. Prezentovány byly práce studentů Kunsthochschule Wien a studentů Západočeské univerzity v Plzni.

27. 9. 2018 udělil prezident Rakouské republiky slovenskému opernímu zpěvákovi Peteru Dvorskému, který je mimo jiné i držitelem titulu Kammersänger, Rakouský čestný kříž za vědu a umění. Čestný kříž předal v Paláci Niederösterreich, v Herrengasse 13, vedoucí oddělení kultury a umění rakouské spolkové rady. Laudacio přednesl známý herec, režisér, scenárista Kammerschauspieler prof. Otto Schenk, který s Dvorským často spolupracoval a Dvorského si velice cení. Dvorského světová kariéra začala ve Vídni na prknech Volksoper, kde v roce 1976 hostovalo Slovenské národní divadlo. Od té doby vystupoval Peter Dvorský na nejpřednějších operních scénách po celém světě. Peter Dvorský v současnosti působí ve funkci ředitele Slovenského institutu v Římě.

Otto Schenk a Peter Dvorský

2. 10. 2018 v parku areálu umělecké školy International School Vienna byla z iniciativy Slovenského inštitútu vo Viedni instalována socha slovenské světoznámé sopránistky Lucie Popp. Autorem plastiky je Juraj Čuteka. Těto akci předcházela 12. června 2017 instalace busty Lucie Popp ve Vídeňské státní opeře, kde začala její světová pěvecká kariéra.

Lucia Popp se narodila 12. 11. 1939 v Záhorskej Vsi. I přes její nesporný pěvecký talent SND váhalo, zda má po ukončení studia Lucii Poppovou přijmout za sólistku – špatný kádrový posudek otce, nejistota umělecké budoucnosti na Slovensku ji v roce 1963 donutilo vycestovat se souhlasem rodičů na návštěvu příbuzných do Vídně. V úloze Královny noci debutovala v legendární inscenaci *Kouzelné flétny* v Metropolitní opeře v New Yorku, do které

scénu a kostýmy navrhl Marc Chagall. A právě Chagallova maska z této inscenace se stala předlohou Jurajovi Čutekovi.

Kammersängerin vídeňské a mnichovské opery zemřela předčasně ve věku čtyřiapadesáti let. Je pohřbena v Bratislavě.

Plastika Lucie Popp 12. června 2017 ve Vídeňské státní opeře

Plastika Lucie Popp v areálu parku umělecké školy International School Vienna

6. 10. 2018 proběhla v Jacquingasse 53, 1030 Vídeň, podzimní zábava s Pavlom Latákom a Lasershow.

8. 10. 2018 mladý architekt Samuel Netočný vytvoril priestor pre svoje sny – Kostol a bar: najťažšie výzvy pre architekta, České centrum ve Vídni vo spolupráci so spolkom Alumni CZ Austria – relácia DIA:TÓN <https://volksgruppen.orf.at/slovaci/stories/2940778>.

13. 10. 2018 se ve farním sále Gatterhölzl konaly tradiční krojované Moravské hody, organizované sokolskou jednotou Vídeň XII/XV. K zábavě hrála kapela Vysočina z Humpolce.

15. 10. 2018 zvalo Kontakt-Forum do divadelního sálu školy Komenský na hru Daniela Glattauera a Ulrike Zemme *Dobry proti severáku*. Hráli: Anna Fixová, Daniel Bambas.

15. 10. 2018 bývalá česká dvorská kancelář znovu ožila – vysílání rádia Dráťák <https://volksgruppen.orf.at/cesi/stories/2941701/>

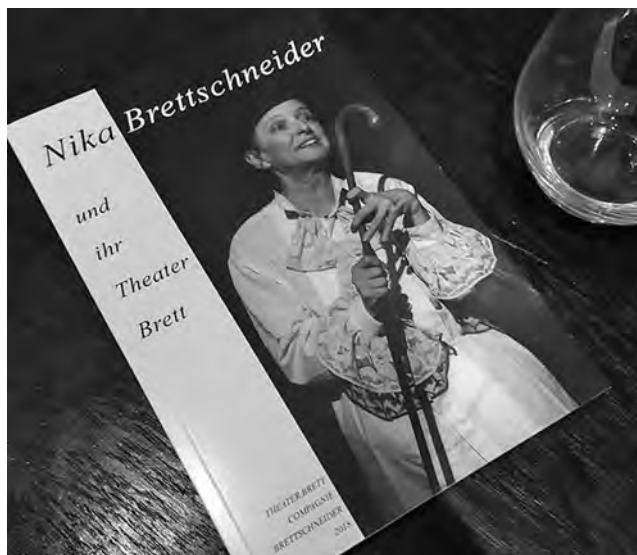
20. 10. 2018 pořádal VII. odbor Jednoty sv. Metoděje vnobraní. K tanci a poslechu hráli Černí baroni.

25. 10. 2018 uspořádalo velvyslanectví České republiky ve Vídni recepci u příležitosti 100. výročí vzniku samostatného československého státu. Za přítomnosti velvyslankyně Ivany Červenkové a Bohumila Šimka, hejtmana Jihomoravského kraje, zazněly česká a rakouská hymna v podání sólisty Vídeňské státní opery Adama Plachetky. Hosté z řad diplomatického sboru, zástupců rakouských institucí, představitelů hospodářského a společenského života a krajanské obce si mohli prohlédnout výstavu připomínající samostatnost republiky. Exponáty výstavy, např. prapor československých legií ve Francii, zapůjčil Jan Kratochvíl, ředitel brněnského Muzea exilu. Druhou část výstavy – panely – zapůjčila centrála Českého centra v Praze. Atmosféru recepce dokreslila cimbálová hudba v podání skupiny Grajcar.

26. 10. 2018 pořádala Sokolská župa Rakouska pochod zdatnosti na hrad Kreuzenstein.

28. 10. 2018 bylo možno zhlédnout po sv. mši na faře Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg. 63, 1030 Vídeň, film *Bratr František*.

4. 11. 2018 Theater Brett – eine Hommage an die zärtliche, jedoch in Ihren Lebens- und theatralischen Ansprüchen konsequente Nika. Při této příležitosti byla prezentována kniha *Nika Brettschneider und ihr Theater Brett*. Cena 10 EUR, k zakoupení v divadle Brett.

VZPOMÍNKA

Josef Ernst: Matěj Milota Zdirad Polák

Matěj Polák se narodil roku 1788, tedy před 230 lety, v Zásmukách nedaleko Kutné Hory jako syn ševce. Chodil do české venkovské školy a tam získal základy mateřštiny – češtiny. Mladý Matěj byl velmi nadaný, ve škole se výborně učil, zpíval a hrál na klavír. Bez znalosti němčiny se ovšem tehdy žádné pořádné vzdělání neobešlo, a proto poslal otec Matěje do Prahy, aby se vzdělával na povolání učitele. Matěj roku 1807 dostudoval a se stal pomocným učitelem v jenom pražském sirotčinci, který se tenkrát nacházel v dnešní ulici Politických vězňů.

Tehdy byly v Evropě napoleonské války v plném proudu a mladý, pracovitý a všestranný Polák přišel na to, že být učitelem není to, co on si představoval, a tak se roku 1808 přihlásil dobrovolně na vojnu a narukoval do 21. císařskokrálovského Chrudimského pluku. Protože byl vzdělaný a takových v armádě moc nebylo, rychle postupoval. Po necelém roce dosáhl důstojnické hodnosti korouhevnicka a zúčastnil se čtyřikrát různých bojů proti Napoleonovi. Po uzavření míru se Polák vrátil roku 1809 do vlasti a pohyboval se tam v literárních kruzích. Byl v živém kontaktu s vlasteneckým buditelem, farářem Josefem Liboslavem Zieglerem. Ziegler ihned poznal u mladého důstojníka Poláka jeho básnické nadání a bohatou obrazotvornost a získal jej pro literární tvorbu. Půjčoval mu knížky týkající se staré literatury, opravoval češtinu jeho básní a uveřejňoval je v různých časopisech. Ziegler byl pro Poláka věrný rádce, důvěrník a mentor, a proto na jeho přání odložil Polák dokonce své jméno Matěj a přijal dvě staročeská křesťní jména, a to Milota Zdirad.

Roku 1814 byl Polák povýšen na nadporučíka, stal se pobočníkem velitele pluku podmaršálka Kollera a s ním se zúčastnil prvního tažení do Itálie. Vedle toho pracoval na svém stěžejním básnickém díle *Vznešenost přírody*. Z druhého pobytu v Itálii (až do roku 1825, rakouská armáda v Neapoli potlačila revoluci) vytěžil Polák skvělou prózu *Cesta do Itálie*.

Polák opustil roku 1827 vojenskou válečnou službu a byl povolán jako profesor českého jazyka a české literatury na Tereziánskou vojenskou akademii ve Vídeňském Novém Městě. Patřil po znovuzavedení češtiny k prvním učitelům, kteří byli bez výjimky důstojníci. Roku 1830 byl povýšen na setníka (dnes je to kapitán) a roku 1832 se oženil. Vzal si Emmu, dceru dělostřeleckého generála barona Augustina, a měli spolu šest dětí. Roku 1837 byl Polák povýšen na majora a působil jako profesor válečného dějepisu a prefekt, který dohlížel na výuku češtiny, francouzštiny, italštiny a maďarštiny. Když byl Polák v Itálii, zdokonalil se tam ve francouzštině, italštině i ve španělštině a překládal i z angličtiny.

Jeho nástupcem na pozici učitele češtiny se stal Tomáš Burian, který na začátku věřil, že Polák je zapálený vlastenec, ten však jeho naděje zklamal. Polákova kariéra na Tereziánské vojenské akademii stoupala: V roce 1843 získal hodnost podplukovníka, roku 1848 byl dokonce pověřen na přechodnou dobu vedením akademie. To je velmi zajímavé a důležité: bývalý učitel českého jazyka, český básník,

se stal skoro velitelem rakouské Tereziánské vojenské akademie. V roce 1848 byl povýšen na plukovníka, roku 1849 na generálmajora a ve stejném roce odešel do důchodu. Žil stále ve Vídeňském Novém Městě a tam 31. března 1856 zemřel na záchvat mrtvice ve věku osmašedesáti let a byl pohřben na městském hřbitově. Zapomenut ale nebyl.

Jedna z neznámějších básní, která z jeho básnického díla zůstává dodnes živá, je báseň *Sil jsem proso na souvratí*, je to část rozsáhlejší básně *Oklamaný miláček*. Dokonce historik a politik František Palacký nešetřil slovy chvály: „Génius Čechie právem palmu by básnictví podati mohl: tolik zajisté originalnosti, vznešenosti a jednotlivých krás posud aspoň žádný nám nepodal.“

V roce 1923 (resp. 1924) Coudenhove-Kalergi zakládá Panevropskou unii

Richard Mikuláš Coudenhove-Kalergi rozvinul vizionářskou „pan-evropskou“ ideu, kterou se zabýval po celý svůj život. Svůj cíl, zřídit Paneuropu v mezinárodním měřítku, pojal v roce 1922, když mu bylo osmadvacet let. Jím navrhovaný politický a hospodářský svazek evropských států měl zmírnit hrozbu nové světové války. V roce 1923, respektive 1924 Coudenhove-Kalergi spoluzakládá Panevropskou unii, nejstarší z hnutí pro Sjednocení Evropy.

Panevropská unie, něm. Paneuropa-Union, je nejstarší doposud existující hnutí za sjednocení starého kontinentu. Zastává myšlenku politického a hospodářského sjednocení evropských národů na demokratických a přátelských základech, s plným vědomím křesťanských kořenů našeho kontinentu. Myšlenkový obsah tohoto hnutí formuloval Richard hrabě Coudenhove-Kalergi na svém panství Poběžovice na Domažlicku.

Mezi historické členy Panevropské unie patřili mimo jiné Albert Einstein, Thomas Mann, Edvard Beneš, Franz Werfel, Salvador de Madariaga, Otto von Habsburg, Charles de Gaulle, Aristide Briand, Konrad Adenauer, Franz Josef Strauss, Bruno Kreisky či Georges Pompidou.

Tím se hrabě Coudenhove-Kalergi vlastně stal předchůdcem dnešní evropské myšlenky a evropské identity. Jednotná Evropa v chápání Kalergiho měla stát na principech svobody, míru, blahobytu a kultury, jež jsou dodnes samozřejmou součástí základů evropské kultury. Spatřoval jednotnou Evropu v hospodářském, ale také kulturním a politickém ohledu jako protiváhu k USA, Rusku a Asii.

Předsedou mezinárodní Panevropské unie se po smrti Coudenhova-Kalergiho stal Otto von Habsburg, který tuto funkci zastával v letech 1973-2004. Po svém odstoupení zůstal až do své smrti v létě roku 2011 mezinárodním čestným předsedou unie.

Od roku 1933 byla Panevropská unie v nacistickém Německu zakázána, po skončení druhé světové války byla v Západním Německu opět obnovena.

Richard Mikuláš hrabě Coudenhove-Kalergi (něm. Richard Nicolaus Graf Coudenhove-Kalergi, 16. 11. 1894, Tokio – 27. 7. 1972, Schruns, Rakousko) byl rakouský šlechtic s československým občanstvím, spisovatel, politik a spoluzakladatel Panevropské unie, příslušník rodu Coudenhove-Kalergi, byl synem c. a k. velvyslance v Japonsku Jindřicha hraběte Coudenhove-Kalergiho a jeho ženy Micuko Aojamové (1874-1941), která pocházela z rodiny japonského obchodníka. Po otci mu náležel brabantský titul Coudenhove, šlechtický titul, který jeho předkové získali za účast na křížové výpravě z roku 1099. Jeho původ je možné vystopovat až k předku Gerolfovi, zesnulému 3. března 1259.

Hrabě Coudenhove-Kalergi se narodil v Tokiu, vyrůstal v Rakousku, jeho domovem byla Francie a měl československé občanství. Když mu byl jeden rok, přestěhovali se jeho rodiče do Poběžovic v Čechách. Byl vzděláván soukromými učiteli a svým otcem, jenž ovládal osmnáct jazyků, a to v ruštině a maďarštině. Později přestoupil na Theresianum ve Vídni a poté studoval na vídeňské univerzitě (Alma Mater Rudolphina) filozofii a dějiny. Roku 1916 promoval na doktora filozofie. Roku 1915 se oženil s ra-

kouskou herečkou Idou Roland Klausnerovou, jež zemřela roku 1951. Za druhé světové války emigroval do Švýcarska a USA. Roku 1952 se oženil se Švýčarkou Alexandrou hraběnkou von Tiele, roz. Bally, dcerou lékaře ze Solothurnu, která však po krátkém harmonickém manželství zemřela. Roku 1969 se znovu oženil a vzal si Rakušanku Melanii Benatzky Hoffmannovou, vdovu po skladateli Ralphu Benatzkym. Navzdory svým třem manželstvím zemřel Kalergi jako bezdětný.

Kalergiho sestra Ida Friederike Görres je známá jako spisovatelka, novinářka Barbara Coudenhove-Kalergi je jeho neteř.

Richard Mikuláš Coudenhove-Kalergi

Hrabě Adalbert Sternberg

Vojtěch Václav Sternberg byl český aristokrat, vzdělaný a světaznalý muž, vtipný řečník, básník, diplomat, dostihový sportsman, podmořský badatel, letecký důstojník, fejetonista, říšský poslanec, finančník velkého slohu, klubista, ale také slušně zavedený alkoholik a profesionální kverulant, který pozurázel a zřackoval kdekoho, absolvoval minimálně dva souboje. Byl fantastou a bouřlivákem, který nakonec při vši své mělké zbrkllosti a extravagantnosti budil jisté sympatie jako nesporná a nezkratná individualita.

Sternbergové patří mezi nejstarší české rody. Sami svůj původ odvozovali od jednoho ze tří biblických králů – od Kašpara, ovšem historicky jsou doloženi „teprve“ z počátku 12. století. Vojtěch Václav Sternberg místo Vojtěcha častěji užíval německé Adalbert. Narodil se 14. ledna roku 1868 v Pohořelicích nedaleko Brna. V německo-jazyčném prostředí užíval jména Adalbert Sternberg, domácky neformálně byl osloven Monší. Pocházel z častolovické větve rodu Šternberků. Jeho otcem byl Leopold Mořic Sternberg (1811-1899), matkou Louisa Hohenlohe-Barteinstein-Jagtsberg (1840-1873).

Vystudoval gymnázium a univerzitu. Koncem 19. století začal publikovat politické spisy. Sám se označoval za mladokonzervativce a rozešel se s otcovým centralistickým politickým přesvědčením (Strana ústavověrného velkostatku). Sám nebyl formálně členem žádné strany, ale

Vojtěch Václav Sternberg

měl blízko ke Straně konzervativního velkostatku a ke staročechům. Sám se označil za německého sice jména, ale českého smýšlení. Podporoval státoprávní uznání českých zemí po vzoru Uherska a jejich setrvání ve volném svazku Rakouska, v jeho spisech se také objevuje důraz na slovanství a spolupráci Slovanů v monarchii.

V mládí po vojenské službě hodně cestoval. Roku 1890 odjel do Afriky a navštívil Saharu, Tunis a Alžír, později vycestoval do jižní Afriky, koncem století pak do Istanbulu, Malé Asie a opětovně do Afriky. Zúčastnil se coby dobrovolník búrské války, na straně Búrů. Jako rakousko-uherský šlechtic měl Sternberg štěstí, když místo britského koncentráku byl odeslán do Londýna. Dvoutměsíční pobyt na jihoafrické frontě a krátkou internaci popsal v knize *Mé zkušenosti z búrské války*.

Počátkem 20. století vykonal cestu do Severní Ameriky. Byl hospodářským správcem velkostatků svých příbuzných a angažoval se politicky. Ve volném čase se pohyboval v prostředí závodů a sázek. Psal také básně. Tou dobou se zapojil i do celostátní politiky. V doplňovacích volbách roku 1904 se stal poslancem Říšské rady za kurii venkovských obcí, obvod Hradec Králové, Jaroměř, Nové Město atd. Nastoupil do úřadu 8. března 1904 a mandát obhájil v řádných volbách do Říšské rady roku 1907, nyní za obvod Čechy 42 (Skalice, Úpice). Usedl do poslanecké frakce Český klub. Kvůli svým názorům byl čestnou radou svého pluku zbaven důstojnické hodnosti. V Říšské radě proslul jako skvělý a vtipný řečník, jenže se nepřipojil k žádnému klubu, a tak byl jeho vliv nulový. Všechny si navíc brzy znepřátelil. Němcům spílal za to, že Čechům nedají, co jim náleží, nejsilnější české straně – mladočechům – za kupeckou mentalitu a neschopnost pozdvihnout český národ tam, kam patří, generalitě a císaři kvůli vyobcování z armády a sociálním demokratům a Židům (hrabě byl tak trochu antisemita) prostě proto, že byli sociální demokraté a Židé.

Hned na počátku války se Sternberg přihlásil jako dobrovolník k letectvu. Službu vlasti bral jako svou povinnost, jelikož z jeho korespondence je jisté, že ve válku ani vítězství nevěřil. Císař mu oplátkou za své nasazení vrátil původní hodnost. Sloužil jako nadporučík u letecké setniny FliK (Fliegerkompanie) číslo 9 se základnou v Badenu. Byť mu již bylo šestačtyřicet let, počínal si znamenitě. Nutno podotknout, že jeho působení v této oblasti bylo však v seznamu, který měl oficiálně dostat panovník z tohoto válečného působiště, zamlčeno, avšak císař Karel I. se o jeho přítomnosti stejně dozvěděl. V roce 1917 byl vyznamenán za statečnost, kterou jako letec osvědčil před nepřítelem, vojenským záslužným křížem třetí třídy s válečnou dekorací a meči. Rovněž byl povýšen na kapitána. Toto ocenění na něj natolik zapůsobilo, že od této chvíle přidal své síly k ochraně Karlova trůnu a jeho rodiny, což považoval za přesvatou věc.

Po válce žil v Rakousku. Se zánikem monarchie se neshodl a ve dvacátých letech vedl spory s Ottokarem Czerninem, kterého považoval za jednoho z viníků rozpadu Rakouska-Uherska. V kruzích rakouské šlechty měl četné odpůrce. Později na ulici před hotelem Sacher zpolíčkoval penzionovaného polního maršálka Herbersteina, za což byl roku 1924 vypovězen ze země. Pobýval pak nějaký čas v českých lázních, ale nakonec se mu podařilo získat domovské právo v jedné malé rakouské obci a mohl se vrátit do Vídně. Zemřel ve vídeňském sanatoriu v dubnu 1930. Pohřben byl v zahradě františkánského kláštera v Zámukách, který byl za vlády komunistů zrušen a ostatky exhumovány.

<https://www.euro.cz/light/zivot-a-dilo-moravskeho-dartagnana>

Franz Peter Schubert (31. 1. 1797 – 19. 11. 1828)

Franz Schubert byl rakouský hudební skladatel období raného romantismu. Měl mimořádnou schopnost vystižení lyrických a romantických nálad a velký melodický talent; Ferenc Liszt o něm hovořil jako o „nejpoetičtějším ze všech hudebníků“. Schubertův největší význam spočívá v písňové a komorní tvorbě. Napsal kolem 600 písní i mnoho skladeb pro komorní obsazení a sólový klavír. Dále je autorem sedmi dokončených symfonií a slavné osmé (podle dnešního seznamu v pořadí sedmé) *Nedokončené* i jiné liturgické, scénické a baletní hudby.

Franz Peter Schubert se narodil ve vídeňské předměstské, dnes součásti obvodu Alsergrund, chudé učitelské ro-

dině jako třinácté z patnácti dětí. Deset z jeho sourozenců však zemřelo ještě před dovršením prvního roku života. Původ jeho otce, školního řídícího Franze Theodora Schuberta, i jeho matky Elisabeth, rozené Vietzové, sahá na Moravu: otec pocházel z rolnické rodiny z vesničky Neudorf (nyní Vysoká – část obce Malá Morava), v šumperském okrese poblíž Králického Sněžníku, a jeho matka přišla do Vídně ze Zlatých Hor v Jeseníku.

Franz Peter Schubert, litografie od C. Helferta

Franz Peter Schubert, posmrtná maska

Victor Adler (24. 6. 1852, Praha – 11. 11. 1918, Vídeň) Victor Adler byl rakousko-uherský, respektive rakouský sociálně demokratický politik. Na konci osmdesátých let 19. století znovu založil Rakouskou sociálně demokratickou stranu a byl jejím předsedou až do roku 1918. Roku 1886 založil ve Vídni list *Gleichheit*, od roku 1889 vydávaný coby *Arbeiter-Zeitung*.

Narodil se v Praze v rodině zámožného židovského obchodníka, studoval medicínu na Vídeňské univerzitě. Po několikaleté lékařské praxi ve Vídni se stal žurnalistou a politikem.

Zasazoval se za federalizaci Rakousko-Uherska. Sociálně demokratická strana Rakouska nebyla jako ostatní politické proudy rozštěpena na jednotlivá národnostní hnutí. Čeští sociální demokraté ovšem od roku 1911 vystupovali jako fakticky samostatný subjekt. Po vypuknutí první světové války Adler podporoval vládu, protože byl přesvědčen, že válka je ze strany Rakouska obranná.

V roce 1916 spáchal jeho syn Friedrich Adler atentát na ministerského předsedu Karla von Stürgkha. Po pádu monarchie se již těžce nemocný Victor Adler stal poslancem Provizorního národního shromáždění Německého Rakouska a 30. října 1918 i rakouským ministrem zahraničních věcí v provizorní vládě Karla Rennera, kde zastával politiku připojení Rakouska k Německu, brzy na to však zemřel.

Victor Adler

Victor a Emma Adlerovi

Česká duchovní služba v arcidiecézi Vídeň

Duchovní: P. Ing. dr. Jiří Šindelář, C. Ss. R. Seelsorger der tschechischen Gemeinde
1010 Wien, Salvatorgasse 12, Mob.: +43 677 614 182 32,
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com

Pravidelné bohoslužby

Chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, Vídeň 1:
Neděle a sváteční dny v 8:30 mše sv.

Každá 2. neděle v měsíci v 10:00 mše sv.

Každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv.

Návštěvní hodiny

Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, Vídeň 1: středa
9:00-12:00, 16:00-18:00

Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, Vídeň 3: středa,
liché týdny 13:00-14:00

Reálné gymnázium Komenský, Schützengasse 31, Vídeň 3:
středa, sudé týdny 14:00-15:00

Společenství

Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro,
1010 Vídeň: neděle 9:30-12:00

Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, Vídeň 1: středa
19:15-20:30

Redakční poznámka:

Dopis, který zaslal výbor Klubu odcházejícímu předsedovi Stále komise senátu PČR pro kraje žijící v zahraničí. Pan dr. Grulich se bohužel rozhodl již nekandidovat na další

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

STÁLÁ KOMISE SENÁTU PRO KRAJANY ŽIJÍCÍ V ZAHRAŇÍ

PŘEDSEDA KOMISE

PhDr. Tomáš GRULICH

V Praze dne 20. října 2018

Vážení členové Konzultativní rady,

dnes je můj poslední den ve funkci předsedy Stále komise Senátu PČR pro kraje žijící v zahraničí a také můj poslední den, kdy mi končí můj mandát senátora.

Po dvanácti letech práce v komisi mi dovozt se s Vámi rozloučit a poděkovat Vám za spolupráci, za společná setkání, za Vaše rady, připomínky a za popovídání si jen tak, o životě.

Věřte mi, že můj život byl tímto obdobím obohacen a jsem rád, že jsem poznal mnoho úžasných a zajímavých lidí.

Těší mě, že se podařilo uvést v život i pár dobrých věcí, které komise prosadila. Nejsem samozřejmě rád, že se mi nepodařilo prosadit korespondenční volbu, ale věřte mi, že do posledního dne v Senátu PČR jsem se snažil dělat pro to maximum a nechávám to tedy na svých nástupcích, kterým jsem předal svoje znalosti a zkušenosti s prací pro diasporu žijící v zahraničí.

Věřím, že se v budoucnosti setkáme. Budu se i nadále věnovat historii a chci připravit sérii přednášek, která bude mimo jiné také věnována naší diaspoře.

Mojí milí, ještě jednou děkuji za Váš čas, který jste se mnou strávili a přeji Vám pevné zdraví, hodně štěstí a každodenní radost ze života!

Jsem rád, že jsem Vás poznal!

Váš

období do Senátu a chce se věnovat svým dalším aktivitám. Předsedkyně Klubu je dlouholetou členkou Konzultativní rady. 14. 11. 2018 se bude konat 1. schůze Senátu PČR ve 12. funkčním období a dle avizovaného programu je také na programu volba předsedy Stále komise Senátu PČR pro kraje žijící v zahraničí.

Vážený pan předseda

PhDr. Tomáš Grulich

Stálá komise senátu pro kraje žijící v zahraničí

Parlament České republiky, Senát

Valdštejnské náměstí 4

11801 Praha 1 CZ

Vážený pane předsedo,

v těchto dnech Vám bohužel končí mandát předsedy Stále komise Senátu pro kraje žijící v zahraničí. V souvislosti s touto situací Vám vřele děkujeme za odvedenou práci v Senátu, konkrétně ve funkci předsedy Stále komise Senátu pro kraje žijící v zahraničí. Vy jste byl tou osobou, která se danou problematikou i ve smyslu potřeb nové diasporu odpovědně zabývala.

V poslední řadě například na podnět Stále komise Senátu PČR pro kraje žijící v zahraničí, za Vašeho předsednictví, byl vyslyšen a instalován konkrétní informační kanál „Užitečné informace pro Čechy žijící v zahraničí“, který byl dne 1. 6. 2018 spuštěn pro veřejnost.

Spolupráce s Vámi byla vždy příjemná, korektní a hlavně přínosná.

Přejeme Vám do dalších let pevné zdraví a tvůrčího ducha. Pro naše přání si dovoluujeme vrátit se ke klasikovi: „Durate, et vosmet rebus servate secundis!“ („Proto jen vydrzte dále a šetřete se pro šťastné doby!“) – Vergilius

S přátelským pozdravem

Ing. Helena Basler a Mag. Dr. Marie Brandeis

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Ve dnech **4.-6. září 2018** navštívila Rakousko delegace **členů Stále komise Senátu Parlamentu České republiky** pro rozvoj venkova pod vedením místopředsedy Senátu Ivo Bárka. Senátory přijala předsedkyně Spolkové rady Inge Posch-Gruska. Následně proběhlo jednání s protějšky z rakouského Výboru pro zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství. Ve druhé části návštěvy zavítali senátoři do venkovského kraje Mühlviertel, kde se zajímali o místní zkušenosti s modely regionálního rozvoje, obecní správou a lesnictvím.

V průběhu regionální části pracovní cesty navštívila delegace oblast Mühlviertel v Horním Rakousku. S Josefem Mühlbacherem (ÖVP), bývalým dlouholetým starostou okresního města Freistadt, senátoři mimo jiné mluvili o zkušenostech s adaptací památkově chráněných budov na dnešní požadavky. Senátoři při této příležitosti navštívili původně goticko-renesanční Solný dvůr, který dnes hostí uměleckou školu a společenské sály.

O modelech rozvoje venkova senátoři dále jednali s představiteli regionální rozvojové agentury Horního Rakouska (Regionalmanagement Oberösterreich), která je mimo jiné odpovědná i za administraci evropských regionálních a přeshraničních programů a poskytuje žadatelům o podporu ucelené poradenství.

Příležitost k inspiraci nabídla návštěva energeticky soběstačné rodinné farmy a výroby Holzmann (těstoviny) i zkušenosti obce Sandl s výstavbou a provozem teplárny na biomasu. V lesnickém podniku Forstgut Rosenhof diskutovala senátní delegace o hospodárném a udržitelném využívání lesa.

Dne **12. září** se ve Vídni uskutečnilo **setkání ministra dopravy Dana Ťoka s jeho rakouským protějškem Norbertem Hoferem**. Šlo o první formální bilaterální jednání mezi oběma ministry po českých i rakouských parlamentních volbách. Ministr Ťok rakouského partnera informoval o aktuálním stavu výstavby dálniční infrastruktury na Rakousko (dálnic D52 a D3) a pokroku při modernizaci železničních spojení. Ministr Hofer uvítal setkání a z pozice předsednické země představil pokrok na evropské agendě. Oba vyjádřili zájem o další rozvoj česko-rakouských vztahů.

Pozitivní atmosféry setkání využil ministr i k apelu na rakouskou stranu, aby ustoupila od přísných kontrol a drakonických pokut českých přepravců a špeditérů při realizaci zakázek v Rakousku alespoň do doby, než bude přijat balíček mobility. Nedávné kontroly MD na hranicích prokázaly, že samotné rakouské přepravní firmy z větší části pravidla vysílání pracovníků nedodržují. Ministr Hofer přislíbil, že se tím bude zabývat a vyjádřil optimismus, že se na evropské úrovni podaří do prosince t. r. dosáhnout kompromisní dohody.

Velvyslankyně Ivana Červenková přivítala v pondělí **24. září** v sídle českého velvyslanectví **zástupce česko-rakouské parlamentní skupiny z řad poslanců Národní rady a členů Spolkové rady**. Setkání přispělo k výměně názorů a zkušeností v řadě oblastí společného zájmu. Zároveň přineslo příslib intenzivnější spolupráce mezi volenými zástupci v parlamentech obou zemí.

Na české velvyslanectví zavítali předsedkyně skupiny Angela Fichtinger (ÖVP), místopředseda Spolkové rady Ewald Lindinger (SPÖ) a poslankyně Daniela Holzinger-Vogtenhuber (Liste Pilz). Impulsem k setkání se stalo nové složení rakouské skupiny po posledních volbách do Národní rady. V současnosti parlamentní skupina sdružuje členy ze všech politických frakcí zastoupených v rakouském parlamentu. Účastníci schůzky, z nichž většina má zkušenost s regionální politikou v regionech v sousedství České republiky, se mimo jiné shodli, že přeshraniční spolupráce vytváří v obou zemích řadu jedinečných příležitostí. V zájmu dalšího rozvoje vzájemných vztahů na všech úrovních rakouští partneři projevili zájem na pracovním setkání s protějšky v českém parlamentu.

V rámci projektu ekonomické diplomacie **zorganizovalo ve dnech 1.-2. října Velvyslanectví ČR v Rakousku incomin-**

govou misi třinácti rakouských novinářů na Mezinárodní strojírenský veletrh (MSV) v Brně. Cílem bylo podpořit medializaci 60. ročníku tohoto druhého největšího strojírenského veletrhu v Evropě a českého strojírenství v rakouských odborných médiích. Misi finančně podpořilo Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček se **3. a 4. října** v Kroměříži setkal se svými protějšky ze Slovenska a Rakouska – předsedou Národní rady Slovenské republiky Andrejem Dankem a prezidentem Národní rady Rakouské republiky Wolfgangem Sobotkou. Předmětem jednání byla především středoevropská spolupráce.

„V tomto tzv. Slavkovském formátu pracují od roku 2014 velmi úspěšně vlády středoevropských zemí. Cílem setkání je podpořit naše postavení ve střední Evropě a z parlamentní roviny podpořit spolupráci tří zemí. Příležitost k tomu máme ideální: Rakousko v současné době předsedá Radě EU a Slovensko Vísehradské skupině. Má smysl vzájemně se podpořit a tam, kde máme zájmy společné, dokázat je také lépe obhájit v Evropě,“ zdůraznil předseda Vondráček před začátkem jednání.

Setkání v Kroměříži nese i symbolický význam. Právě na kroměřížském arcibiskupském zámku totiž před 170 lety zasedal rakouský říšský sněm.

Předsedové na závěr setkání podepsali Kroměřížskou deklaraci o spolupráci mezi parlamenty ČR, Slovenska a Rakouska.

Letošní 60. ročník Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně, který probíhal ve dnech **1.-5. října**, byl ve znamení oslav 100. výročí vzniku Československa. Rakouští novináři v rámci návštěvy veletrhu navštívili retrospektivní výstavu historie MSV od roku 1948 do současnosti, výstavu československých ikonických výrobků *CS průmyslové legendy* i výstavu průmyslové budoucnosti *Czech Innovations*. Mohli si tak udělat vlastní obrázek o vývoji českého průmyslu a jeho vysoce inovativním potenciálu.

Během programu zavítali i do Exportního domu, kde se setkali se státním tajemníkem MZV Miloslavem Staškem. V rámci společné diskuse se dozvěděli více o významu MSV pro český průmysl, o českých firmách coby průmyslově a technologicky vyspělých partnerů a o stávajících česko-rakouských obchodních vztazích.

Mezinárodní strojírenský veletrh se koná každoročně na brněnském výstavišti. Jedná se o nejvýznamnější průmyslový veletrh ve střední Evropě, s každoroční účastí více než 1 600 vystavovatelů ze 30 zemí světa a 80 tisíc návštěvníků. Veletrhu je tradičně věnována vysoká mediální pozornost, akredituje se přes čtyři sta novinářů. Součástí veletrhu je špičkový doprovodný program odborných konferencí, seminářů a workshopů na aktuální technická, obchodní a ekonomická témata. K vidění jsou zde nové špičkové technologie, robotické inovativní stroje a další zajímavé noviny ze světa průmyslu. Bližší informace o MSV lze nalézt na www.bvv.cz/msv/msv-2018/.

*Ing. Martina Tauberová,
vedoucí Obchodně-ekonomického úseku
Velvyslanectví ČR v Rakousku*

Česká Kontaktní ambasáda NATO v Rakousku opět 9. října 2018 vyrazila do terénu, tentokrát na Velitelství vzdušných sil do Salcburku.

Zhruba třicítka rakouských důstojníků, mezi nimi i zástupce náčelníka rakouských vzdušných sil, brigádní generál Staudacher, a šéf velitelství v Salcburku, brigádní generál Stadlhofer, se zájmem vyslechli brífinky prominentních řečníků z NATO a Vrchního velitelství spojeneckých sil v Evropě (SHAPE) o teorii i praxi integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany států Severoatlantické aliance (NATINAMDS). O české zkušenosti se zajišťováním vlastního i spojeneckého vzdušného prostoru se podělil mj. zástupce náčelníka Generálního štábu AČR, ředitel Společného operačního centra MO a bývalý velitel Vzdušných sil generálmajor Verner. O Air Policing z pohledu hostitelské země pak pohovořil kolega z litevského ministerstva obrany.

Jsmo rádi, že jsme jako Kontaktní ambasáda NATO opět přinesli kvalitní akci přímo k zainteresovanému rakouskému publiku. Shodou náhod jsme také mohli prezentovat výborné praktické zkušenosti s českou technikou v momentu, kdy Rakousko rozhoduje o způsobech zajištění vlastního vzdušného prostoru a kdy Aero Vodochody představilo nový letoun L-39NG.

V pátek 12. října představil český výrobce vojenských letadel, společnost **AERO Vodochody Aerospace, svůj nový letoun L-39NG**. Roll-outu, tedy slavnostního vyjetí prvního předseriového letounu z hangáru, se zúčastnili vedle četných hostů i přední rakouští novináři. Byli tak svědky tohoto důležitého milníku. Součástí presstripu, během něhož novináře doprovázela vedoucí Obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví Martina Tauberová, bylo i Centrum leteckého výcviku v Pardubicích. Tam se novináři měli možnost seznámit s unikátním výcvikem pilotů na simulátorech.

Trojice předních rakouských novinářů z *Der Standard*, *Krone* a *Kurier* navštívila ve dnech 11.-12. října Centrum leteckého výcviku v Pardubicích a AERO Vodochody Aerospace. Simulátory jsou postavené na stroje JAS-39 Gripen, nahráním příslušného softwaru ho ale lze „přestavět“ i na jiné typy nadzvuků – například F-16 nebo MiG-29. Služby centra díky tomu využívají také piloti z jiných států, vč. Rakouska.

Následně se novináři zúčastnili roll-outu nového výcvikového letounu L-39NG. Tomuto slavnostnímu aktu přihlížela řada významných hostů, vojenští představitelé z několika zemí, stávající zákazníci i potenciální zájemci o letoun spolu s politickými činiteli. „Letecký průmysl měl v České republice vždy silnou tradici. „Projekt L-39NG ukazuje, že u nás máme výrobní schopnosti stále na vysoké úrovni. Je důležité, že česká vláda tento projekt podporuje, protože má pro český export velkou přidanou hodnotu z hlediska technologií a posiluje konkurenceschopnost českého průmyslu,“ řekl přítomným premiér Andrej Babiš.

*Ing. Martina Tauberová,
vedoucí Obchodně-ekonomického úseku
Velvyslanectví ČR v Rakousku*

Předseda vlády Andrej Babiš navštívil 17. října tyrolský Innsbruck. Při této příležitosti se setkal s představiteli města v čele se starostou Georgem Willim. V doprovodu Alexandra Swarovského, honorárního konzula České republiky pro Tyrolsko a Vorarlbersko, posléze navštívil vysokou školu Management Center Innsbruck, kde besedoval se studenty školy a pronesl přednášku na téma „Podnikatelské zkušenosti v politice“.

Se starostou Innsbrucku G. Willim, místostarostou F. X. Gruberem a radní E. Mayrovou se předseda vlády Babiš setkal ve zbrusu nové městské koncertní budově (Haus der Musik). Významným tématem rozhovoru byla kromě česko-rakouských vztahů na regionální úrovni i zkušenost Innsbrucku, který se stejně jako velká česká města potýká s vysokými cenami nemovitostí, s výstavbou dostupného bydlení. Prostředí Haus der Musik bylo rovněž impulsem k diskusi o zkušenostech s výstavbou moderních městských staveb pro kulturní účely.

Na Management Center Innsbruck, kam předsedu vlády doprovodil honorární konzul Alexander Swarovski, nejprve delegaci přijal rektor školy Andreas Altmann. Během společného oběda hovořil předseda vlády s vedením univerzity a se skupinou studentů, z nichž řada pochází z České republiky. Program na Management Center Innsbruck vyvrcholil přednáškou, v níž se předseda vlády Babiš především zaměřil na otázku uplatnitelnosti podnikatelských zkušeností v politickém životě.

V návaznosti na návštěvu předsedy vlády v Innsbrucku přijala velvyslankyně Ivana Červenková pozvání honorárního konzula České republiky pro Tyrolsko a Vorarlbersko Alexandra Swarovského do sídla společnosti Swarovski v tyrolském městě Wattens.

Alexander Swarovski velvyslankyni Červenkovou provedl prostory areálu Swarovski Kristallwelten (Křišťálový svět Swarovski), zážitkového parku a muzea, v němž renomovaní autoři využili v ohromujícím měřítku krystal jako výchozí umělecký materiál. V sídle holdingu Swarco pak honorární konzul Swarovski velvyslankyni Červenkové představil celou šíři produktů, které firmy v holdingu dodávají na trh, od reflexních a dalších světelných prvků na pozemních komunikacích až po systémy řízení dopravy. Velvyslankyně Červenková při příležitosti setkání Alexandru Swarovskimu, jehož rodinné kořeny sahají do severočeského Jiřetína pod Bukovou, rovněž poděkovala za jeho působení v roli českého honorárního konzula.

Zdroj: ZÚ

Zajímavé zprávy

Pokusím se udělat všechno, aby si lidé, až skončím, řekli, že jsem nebyl špatný prezident, říká Kiska. Jak si člověk, zvyklý být vlastním pánem, zvyká na protokol? I na to se v exkluzivním rozhovoru pro Radiožurnál ptala Lucie Výborná slovenského prezidenta Andreje Kisky. Řeč ale přišla také na to, jak státník zůstává nohama na zemi a udržuje si zdravý úsudek o světě kolem sebe.

https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/rozhovor-slovensko-andrej-kiska-100-let-ceskoslovenska_1810291049_kro

Zahájení Rakouských dnů v Kroměříži

Zpráva: <https://www.sehnalova.cz/clanek/clanek/zahajeni-rakouskych-dnu-v-kromerizi-si-nenechal-ujit-rekordni-pocet-divaku--2018-10-15.html>

Fotogalerie: <https://www.sehnalova.cz/fotogalerie/15-10-2018-rakouske-dny---zahajeni.html>

Radiokolleg – Eine kleine Musikgeschichte der Tschechoslowakei

Von der Urmutter Libuše zu den Plastic People of the Universe.

Teil 1

Gestaltung: Brigitte Voykowitsch

<https://oe1.orf.at/player/20181029/530695>

Teil 2

Gestaltung: Brigitte Voykowitsch

<https://oe1.orf.at/player/20181030/532580>

Am 28. Oktober 1918 wurde die Tschechoslowakei ausgerufen

Seit 1993 sind Tschechen und Slowaken getrennt, die Erste Republik bleibt Sehnsuchtsort.

Gerald Schubert aus Prag

Zum Artikel:

<https://derstandard.at/2000090133051/100-Jahre-Tschechoslowakei-Geburtstagsfest-fuer-einen-Exstaat>

Ministerstvo zahraničí spustilo na svém webu kapitolu BREXIT

Ministerstvo zahraničních věcí ČR spustilo na svých webových stránkách kapitolu BREXIT s aktuálními informacemi a radami k možným dopadům odchodu Velké Británie z EU na životy občanů ČR. Lidé se zde dozví například informace o podání žádosti o registraci v tzv. EU Settlement Scheme, který povoluje evropským občanům a jejich rodinným příslušníkům dlouhodobý pobyt v Británii. ČTK o tom informovala mluvčí ministerstva Michaela Lagronová.

Kapitolu BREXIT na webových stránkách připravilo MZV ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky v Londýně. Odchod Velké Británie z EU je naplánován na 29. března 2019. Velvyslanectví ČR v Londýně odhaduje, že v zemi žije více než 100 000 občanů ČR, kterých se odchod Británie z EU přímo týká.

Výdaje na vzdělání v Česku patří nadále k nejnižším v OECD

Výdaje na vzdělání v České republice v posledních letech vzrostly, přesto stále patří k nejnižším mezi zeměmi Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). V souvislosti s tím mají také učitelé relativně nízké platy ve srovnání s vyučujícími ve většině států OECD i ve srovnání s jinými vysokoškolsky vzdělanými lidmi v rámci České republiky. Vyplývá to ze studie, kterou OECD zveřejnila na svých internetových stránkách.

V roce 2015 dala Česká republika na vzdělání 3,8 procenta hrubého domácího produktu, zatímco průměr OECD činil pět procent. Menší podíl investovalo pouze Irsko, Maďarsko a Lucembursko. Na čele statistiky jsou Norsko, Nový Zéland, Británie, Kolumbie a Chile (více než šest procent HDP).

Poplatek z ubytování se zřejmě změní

Poplatek z ubytovacích kapacit se zřejmě změní. Vláda schválila návrh novely, podle kterého by se měl vztahovat i na ubytovatele v soukromí. Norma také počítá se sloučením ubytovacího poplatku s rekreačním a lázeňským. Novému poplatku by pak podléhal krátkodobý pobyt bez ohledu na místo a účel. Cílem normy, o jejímž schválení informoval tiskový odbor vlády, je podle ministerstva financí, aby nebyli zvýhodňováni lidé podnikající například prostřednictvím Airbnb. Hospodářská komora a Asociace hotelů a restaurací návrh podporují. Maximální sazbu poplatku navrhuje ministerstvo financí od nabytí účinnosti novely v lednu 2020 na 21 Kč za den, od roku 2021 by měl poplatek stoupnout na 50 Kč za den. Obce mohou zavést nižší poplatek. Poplatku nepodléhá přechodné ubytování pro studenty a žáky, tedy například vysokoškolské koleje. Podle ekonoma BHS Štěpána Křečka budou zavedením poplatku de facto zdaněny služby sdílené ekonomiky, řádný výběr poplatku ale bude komplikovaný.

Novela mění i úpravu poplatků ze psů. O sníženou sazbu poplatku ze psů by podle předlohy mohli požádat majitelé, kterým je minimálně 65 let. Snížená sazba poplatku ze psů by tak neměla být nadále vázána na pobírání důchodu. Od poplatku budou rovněž nově osvobozeni kromě držitelů průkazu ZTP/P i držitelé průkazu ZTP. Norma také rozšiřuje osvobození od poplatku ze psů na provozovatele všech druhů útulků pro ztracené psy a opuštěné psy.

Při výměně řidičského průkazu bude možná povinná kontrola zraku

Motoristé si možná budou muset nechat zkontrolovat zrak při pravidelné výměně řidičského průkazu. Sněmovna pustila novelu poslance ČSSD Jana Birke navzdory výtkám k posouzení do hospodářského a zdravotnického výboru. Zatímco podle Birkeho by novinka vedla k větší bezpečnosti na silnicích, odpůrci mluví o zvýšení byrokracie.

V Česku je asi šest miliónů řidičů. Birke novelou reagoval na výsledky kampaně Slepí vrazi, kterou v minulosti pořádal Autoklub České republiky. Vyplývalo z nich, že by asi 4,5 miliónu motoristů potřebovalo brýle nebo více dioptrií. Pravidelné kontroly zraku v současnosti povinné nejsou. Běžný řidič musí absolvovat lékařskou prohlídku při vydání prvního řidičského průkazu a potom až v 65 letech, následně v 68 letech a až potom každé dva roky.

EP schválil zprávu o dvojí kvalitě zboží

Evropský parlament vybídl Evropskou komisi k vypracování přísnější legislativy, která by z vnitřního trhu odstranila problém dvojí kvality výrobků ve stejném balení. Učinil tak přijetím zprávy české europoslankyně Olgy Sehnalové.

lové (ČSSD) v poměru 464 ku 69 hlasům, 17 zákonodárců se zdrželo. Rozprava, podobně jako hlasování, vyzněla jako jasná podpora postoje Sehnalové, která s dvojí kvalitou výrobků zápolí již déle než sedm let. „Je to vysoce výbušné téma. Vypovídá o rovnosti a spravedlnosti na unijním trhu,“ prohlásila na úvod debaty. Zazněly ale i výhrady. „Lokální preference je nutné respektovat,“ apelovala francouzská nacionalistka Mylene Troszczynski a varovala, že zvýšené náklady nebudou ku prospěchu spotřebitelů. Sama Sehnalová připouští, že ještě není dobojováno – a větší oříšek než EK může při vytváření nových předpisů na ochranu spotřebitelů představovat postoj členských států, mezi nimiž by čeští představitelé měli co nejintenzivněji usilovat o získání spojenců.

V Česku proběhlo loni nejvíce svateb za deset let

V loňském roce se v České republice konalo 52 567 svaateb. Je to nejvíce za posledních deset let. Více než polovina snoubenců byla ve věku 25 až 34 let. Muži se poprvé ženili nejčastěji v devětadvaceti letech, ženy v sedmadvaceti. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se ale příliš nemění, loni dosáhl 32,2 let u mužů a 29,8 let u žen. Na tiskové konferenci to uvedli předseda Českého statistického úřadu Marek Rojíček a vedoucí oddělení demografické statistiky Terezie Štyglerová.

Z dlouhodobého hlediska počet sňatků v historii značně kolísal, ovlivňovaly jej zejména události jako světové války nebo hospodářská krize třicátých let. „Rapidní zlom představoval začátek devadesátých let a s ním změna životního stylu. Nastalo odkládání sňatků do pozdějšího věku,“ uvedl Rojíček. Trend poklesů celkového počtu svaateb se ale v posledních letech zastavil. Minima bylo dosaženo v roce 2013, kdy bylo uzavřeno 43 499 sňatků. Od té doby počet každý rok vzrostl.

Českobratrská církev podpořila přijetí Istanbulské úmluvy

Česká republika by se měla přihlásit k zemím, které již ratifikovaly takzvanou Istanbulskou úmluvu proti násilí na ženách a proti domácímu násilí. Usnesla se na tom synodní rada Českobratrské církve evangelické. Rada také vyslovila lítost nad tím, že přijetí úmluvy vyvolalo v parlamentu vypjatou a podle církve věcně nepřiměřenou diskusi. O stanovisku synodní rady informoval její mluvčí Jiří Hofman.

Istanbulská úmluva proti násilí na ženách vyvolává v Česku rozporuplné reakce. Podle červnového prohlášení sedmi křesťanských církví by ohrozila tradiční rodinu a postavila muže a ženy proti sobě. Istanbulská úmluva začala platit v roce 2014. Připojily se k ní dvě desítky zemí. Česká republika ji podepsala v květnu 2016 jako jeden z posledních států EU. Parlament měl dokument ratifikovat letos do konce června. Ženské organizace politiky opakovaně k ratifikaci vyzývaly. Podle pravidel úmluvy by se měly upravit české zákony. Většina opatření už v české legislativě je. Zatím nebyly trestné vynucené sňatky, doplnit se měla také možnost postihu za násilnou sterilizaci a promlčecí doba kvůli stíhání za ženskou obrízku.

Senátor Ivo Valenta vyzval prezidenta, aby požádal Rakousko o oficiální navrácení korunovačních klenotů České republiky

V Císařské klenotnici ve Vídni jsou dnes uloženy původní gotické žezlo a jablko, což podle Valenty je paradoxní. Uvedl, že ho to překvapilo, informuje idnes.cz.

Podle senátora by prezident měl požádat o navrácení co nejdříve. „Vhodnou příležitostí by mohla být například připravovaná návštěva prezidenta v Rakousku,“ uvedl Ivo Valenta.

Ve vídeňském Hofburgu jsou uloženy původní insignie vyhotovené za vlády Karla IV. Kromě žezla a jablka je v Rakousku i originální kurfiřtský plášť ze 14. století. Senátor svou iniciativu představil společně s právníkem Zdeňkem Koudelkou. Ten s nápadem na návrat klenotů přišel již začátkem října. „Kromě historického aspektu jde i o aspekt právní, protože tyto klenoty jsou dle mne ve vlastnictví našeho státu, byť je drží Rakousko,“ uvedl právník pro server Česká justice.

Plány na navrácení vzácných předmětů představil Valenta 17. října v Senátu na tiskové konferenci.

Senátor Ivo Valenta

Výstava Božena Rothmayerová Horneková a Alice Masaryková

Muzeum hlavního města Prahy – Centrum památek moderní architektury do 29. září 2019 v galerii Studijního a dokumentačního centra Norbertov, Nad Hradním vodojemem 53/13, Praha 6 – Střešovice, prezentovalo výstavu *Božena Rothmayerová Horneková a Alice Masaryková. Svěženky a mentor (1926-1939)*. Výstava, připravená ke 100. výročí vzniku Československa, vůbec poprvé představila vzájemné vztahy mezi textilní výtvarnicí Boženou Rothmayerovou, rozenou Hornekovou (1892-1984), a Alicí Masarykovou (1879-1966), dcerou prvního prezidenta Československé republiky.

Informationen für die Anmeldung 1. Klasse RG
Informace k přihlášení do 1. třídy RG

Wenn Sie Ihr Kind an unserer Schule anmelden möchten, bitte ich Sie in der Zeit von 10. bis 18. 1. 2019 einen Termin für die Anmeldewoche **telefonisch** zu vereinbaren. / Pokud chcete Vaše dítě přihlásit na naši školu, prosím Vás v týdnu od 10.-18. 1. 2019 o **telefonické** sjednání termínu.

Direktion: Mag. Helena Huber, Tel.: (0043 1) 713 31 88-60

Anmeldewoche: / Přihlášení je v týdnu:
11.-15. 2. 2019, Schützengasse 31, 8:00-16:00

Zur Anmeldung nehmen Sie bitte Ihr Kind mit! / K přihlášení s sebou vezměte, prosím, i Vaše dítě!

Bitte mitzubringen sind: / Prosím, vezměte s sebou:

1. Anmeldung / Přihlášku
2. Schulnachricht 4. VS (Original) / Školní zprávu 4. VS v originálu
3. Meldezettel
4. Geburtsurkunde / Rodný list
5. Staatsbürgerschaftsnachweis / Potvrzení o státním občanství
6. Taufschein / Křestní list
7. 1 Foto (für Schülerausweis) / 1 fotografii na školní průkaz
8. Vereinbarung + 70,- € Kautio / Smlouvu se zřizovatelem + 70,- € (kauce)
9. Anmeldung Nachmittagsbetreuung / Přihlášku do družiny
10. Erhebungsblatt (erhalten sie in der Schule) / Statistický list (obdržíte ve škole)

Danke! / Děkuji!

Mag. Helena Huber

Informationen für die Anmeldung 5. Klasse RG
Informace k přihlášení do 5. třídy RG

Wenn Sie Ihr Kind an unserer Schule anmelden möchten, bitte ich Sie in der Zeit von 10. bis 18. 1. 2019 einen Termin für die Anmeldewoche **telefonisch** zu vereinbaren. / Pokud chcete Vaše dítě přihlásit na naši školu, prosím Vás v týdnu od 10.-18. 1. 2019 o **telefonické** sjednání termínu.

Direktion: Mag. Helena Huber, Tel.: (0043 1) 713 31 88-60

Anmeldewoche: / Přihlášení je v týdnu:
18.-22. 2. 2019, Schützengasse 31, 8:00-16:00

Zur Anmeldung nehmen Sie bitte Ihr Kind mit! / K přihlášení s sebou vezměte, prosím, i Vaše dítě!

Bitte mitzubringen sind: / Prosím, vezměte s sebou:

1. Anmeldung / Přihlášku
2. Schulnachricht 4. Kl. (8. Schulstufe) – Original / Školní zprávu 4. tř. (8. postupný ročník) v originálu
3. Meldezettel
4. Geburtsurkunde / Rodný list
5. Staatsbürgerschaftsnachweis / Potvrzení o státním občanství
6. Taufschein / Křestní list
7. 1 Foto (für Schülerausweis) / 1 fotografii na školní průkaz
8. Vereinbarung + 70,- € Kautio / Smlouvu se zřizovatelem + 70,- € (kauce)
9. Erhebungsblatt (erhalten sie in der Schule) / Statistický list (obdržíte ve škole)

Danke! / Děkuji!

Mag. Helena Huber

Informationen für die Anmeldung 1. Klassen WMS
Informace k přihlášení do 1. třídy WMS

Wenn Sie Ihr Kind an unserer Schule anmelden möchten, bitte ich Sie in der Zeit von 10. bis 18. 1. 2019 einen Termin für die Anmeldewoche **telefonisch** zu vereinbaren. / Pokud chcete Vaše dítě přihlásit na naši školu, prosím Vás v týdnu od 10.-18. 1. 2019 o **telefonické** sjednání termínu.

Direktion: Mag. Helena Huber, Tel.: (0043 1) 713 31 88-60

Anmeldewoche: / Přihlášení je v týdnu:
11.-15. 2. 2019, Schützengasse 31, 8:00-16:00

Zur Anmeldung nehmen Sie bitte Ihr Kind mit! / K přihlášení s sebou vezměte, prosím, i Vaše dítě!

Bitte mitzubringen sind: / Prosím, vezměte s sebou:

1. Anmeldung / Přihlášku
2. Schulnachricht 4. VS (Original) / Školní zprávu 4. VS v originálu
3. Meldezettel
4. Geburtsurkunde / Rodný list
5. Staatsbürgerschaftsnachweis / Potvrzení o státním občanství
6. Taufschein / Křestní list
7. 1 Foto (für Schülerausweis) / 1 fotografii na školní průkaz
8. Vereinbarung + 70,- € Kautio / Smlouvu se zřizovatelem + 70,- € (kauce)
9. Anmeldung Nachmittagsbetreuung / Přihlášku do družiny
10. Erhebungsblatt (erhalten sie in der Schule) / Statistický list (obdržíte ve škole)

Danke! / Děkuji!

Mag. Helena Huber

Konzert

*Sängerchor und Orchester Gymnasium Georg von Poděbrady,
Sängerchor der Absolventen Collegium 2010 und Solisten*

Wien, Karlskirche

15. 12. 2018., 15:00 Uhr

KONZERTPROGRAMM

Orchester GJP (zu Ehren 100 Jahren unserer Heimat)

Ach synku (arr. Pavel Jurkovič)

Die Moldau – Symphonische Gedichte – Hauptthema (Bedřich Smetana)

Largo – Symphonie Nr. 9 Aus der Neuen Welt – Hauptthema (Antonín Dvořák)

Slawische Tänze – Nr. 7 – Hauptthema (Antonín Dvořák)

Sängerchöre und Orchester

Requiem – Pie Jesu (Andrew Lloyd Webber)

Panis angelicus (Cesar Franck)

Pie Jesu (arr. Mary Lynn Ligtfoot)

Sanctus (Gerald Spitzner) – Premiere

Johannes Nepomuk Messe – Kyrie (Gerald Spitzner) – Premiere

Solisten

Biblische Lieder (Antonín Dvořák)

Hospodin jest můj pastýř (Nr. 4) – Miroslav Plachý

Slyš, o Bože, volání mé (Nr. 6) – Martin Šípek

Zpívejte Hospodinu píseň novou (Nr. 10) – Pavel Smíšovský

Collegium 2010

My Lord (Harry T. Burleigh, arr. Jay Althouse)

Laudate omnes gentes (J. Berthier, Taize)

Sängerchöre

Stille Nacht (Thomas Mohr, Franz Xaver Gruber)

Weihnachtslied – V půlnoční hodinu

Ring Christmas Bells (Mykola Leontovich)

Hail, Holy Queen – arr. Marc Shaiman, Mac Huff, I Will Follow Him – J. W. Stole, Del Roma, text Jacques Plante

TSCHECHISCHE & SLOWAKISCHE WEIHNACHTEN

Adventskonzert des Studierendenchors "Janáček Chor Wien" und dessen Gäste

BOŽIDARA TURZONOVOVÁ – Lesung
JAROSLAV PEHAL – Bass
LENKA WUSCHEROVÁ – Sopran
JANÁČEK CHOR WIEN

YING CHEN LIN – Geige
 CHI-CHEN MADELINE TSAI – Orgel

DANIEL SIMANDL – Dirigent

Foto: Martin Crag, 9/10

1. Dezember 2018

17:00

Kirche Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Wien

PROGRAMM

Leoš Janáček, Antonín Dvořák, Juraj Zrnec,
František Pražil und Weihnachtspoese
tschechischer und slowakischer Dichter

Mit freundlicher Unterstützung des
Slowakischen Instituts Wien

Die Schirmherrschaft wurde von der
tschechischen Seelsorge in der
Erzdiözese Wien übernommen

Eintritt frei - Spenden erbeten

Divadelní spolek Vlastenecká omladina
zve na muzikál s písněmi Karla Hašlera

Hašleření

aneb
V Praze bejvalo bláze

autorka a režie Martina Pfeffer
hudební režie Jana Kolenc

v sobotu 24. listopadu 2018 v 17 h
v neděli 25. listopadu 2018 v 15 h

v divadelním sále školy Školského
spolku Komenský, Vídeň 3., Sebastianplatz 3

vstupenky:
www.omladina.at
vomladina@gmail.com
tel. 0699 13475758

Odbor nevládních styků
Ministerstva zahraničních věcí ČR

Gefördert aus Mitteln
der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes

EINLADUNG ZUR AUSSTELLUNGSERÖFFNUNG FARBEN DES LEBENS

OLGA BROVCHENKO, KATARINA SCEKIC, JULIA IVANOVA, ELENA
KOROTYGINA, JULIA AZZA, NATALI SOPINA, VALENTINA KOL-
BESHKINA, VITA SHMYGLEVA, SARA SOUALMIA, ANNA SPIRIDO-
NOVA, OLENA IVANCHENKO, LUDMILA TEPLYAKOVA,
ELENA PETROVA

DIENSTAG, 6. NOVEMBER 2018, 19.00 UHR
DIE AUSSTELLUNG IST BIS 6. JÄNNER 2019
MO, DI, FR 15.30 - 18.30 UHR ZU BESICHTIGEN.

ATELIER A
ZUM BLAUEN PFAU AM SPITTELBERG
1070 WIEN, KIRCHBERGGASSE 17, TEL. 0664 4710955

Freunde der
Slowakischen Kultur

Traditionelle slowakische Weihnachten Slovenské Vianoce

Die bekannten slowakischen Weihnachtslieder -
Koledy und Weihnachtsmusik
bringen unvergessliche traditionelle
Weihnachtsstimmung aus der Slowakei

Mitwirkende:

Volkskünstlerorchester „Bobáňovci“ aus Terchova
mit seinen Gästen und jungen Solisten

Anschließend TATRATEA-Verkostung!

2. Dezember 2018 14:30 Uhr

Franziskanerkirche
Franziskanerplatz 4, 1010 Wien

Preise im Vorverkauf: 15 € / Kinder bis 14 Jahre: 5 €
Preise am Konzerttag: 18 € / Kinder bis 14 Jahre: 5 €

Info & Karten: +43/69911225099, skundwien@gmx.at,
www.skundwien.at

15th

*Klezmermusik vom Feinsten

KlezMORE* Festival Vienna 2018

www.klezmore-vienna.at

KATARÍNSKA ZÁBAVA

HOSTIA Z BRNA TV

Speváci a hudobníci

KATKA A JINDRA

Srdečne Vás pozývame

Tešíme sa na Vás dňa **24. NOVEMBRA 2018**

TU: JACQUINGASSE 53, 1030 WIEN

INFO VIAC NA TEL. Č. 06606463 722

E-MAIL: mcemsi.akcie25@gmail.com

Camerata Musica Wien

Adventkonzert

Samstag 01. Dezember
19.00 Uhr

Auferstehungskirche
Lindengasse 44a, 1070 Wien

Dirigent:
Germán García Vargas

Eintritt frei, Spende erbeten
Free entrance, donation welcome

Giacomo PUCCINI
Crisantemi

W.A.MOZART
„Haffner Symphonie“
Symphonie Nr.35 in D-Dur
KV 385

Juan Crisóstomo de
ARRIAGA
Symphonie in D-Dur

www.cameratamusicawien.net

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK
ÖSTERREICHISCH-SLOWAKISCHER KULTURVEREIN

POZVÁNKA/ EINLADUNG
NOVEMBER 2018

Štvrtok/ *Donnerstag* 29. 11. 2018

Literárno – hudobný večer *Literatur und Musikabend*

Čo môže byť v umení krajšie, ako keď sa snúbia slová s tónami, poézia s hudbou a dve kultúrou bohaté a prepojené mestá Viedeň – Bratislava? To Vám chce priblížiť členka nášho kultúrneho spolku a poetka **Judith Krammer** a koncertní umelci z Bratislavy.

*Was kann in der Kunst schöner sein, als die Verbindung von Wort mit Ton, der Poesie mit der Musik und der zwei Kulturstädte Wien – Bratislava? Das möchten Ihnen unsere Dichterin **Judith Krammer** und die Künstler aus Bratislava näher bringen.*

Účinkujú/ Mitwirkende:

Judith Krammer – čítanie z vlastnej tvorby/ *Lesung eigener Werke*

Júlia Veselá-Jurigová – violončelo

Barbara Gajdošová-Tolarová – klavír

Program: Básne Judith Krammer/ *Gedichte von Judith Krammer*, J.S. Bach, E. Bloch, D. Popper, F. Schubert, F. Chopin

- **Začiatok/Beginn: 19,00 hod./ Uhr** v spolku RSKS/ *im Verein ÖSKV, Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien*
- **Vstupné/Eintritt:** dobrovoľný príspevok/ *freiwillige Spende*

Piatok/ *Freitag* 7. 12. 2018

Divadelné predstavenie Partička

Improvizačná show štyroch hercov, hosťa a režiséra, ktorí hrajú typické a menej známe herecké hry založené na absolútnej nepripravenosti.

- Miesto predstavenia: **Škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030Wien**
- **Začiatok: 19,00 hod.**
- Závazné rezervácie mailom od 1.11.2018 na: rsk@slovaci.at (posledné zmeny v rezervácii prijímame v deň predstavenia do 9,00 hod.)
- **Vstupné:** Členovia RSKS **20€**, Nečlenovia RSKS **23€**, Študenti s platným preukazom **15€**
- Rezervované lístky prosíme vyzdvihnúť od 18,00 hod. priamo v pokladni v škole Komenský

Účinkujú:

Lukáš Latinák

Peter Sklár

Roman Pomajbo

Michal Kubovčík

Dano Dangl a HOSŤ

PRIPRAVUJEME

Sobota/ *Samstag* 26. 1. 2019

16. Bałl der wiener Slowaken

Park Hyatt Vienna Hotel

Podrobnejšie informácie v decembrovej pozvánke!

4.12. Di 12.30 LUNCHKONZERT
Slowakisches Institut in Wien
Bibiana Miškolciová (Klavier)

Bibiana Miškolciová studiert am Ján Levoslav Bella Konservatorium in Banská Bystrica unter der Leitung von Aleš Solárik. Bei zahlreichen nationalen und internationalen Klavierwettbewerben war sie Teilnehmerin und zugleich Preisträgerin internationaler Klavierwettbewerbe: 3. Preis des ClaviCologne International Piano Festival in Aachen 2015, 3. Preis des eMuse Online International Music Competition in Athen 2015, 1. Preis des XIV. Concours International de Piano in Paris 2014, 2. Preis des Concorso Pianistico Internazionale „Mozart“ Frascati in Rom 2013, 1. Preis „Davorin Jenko“ in Belgrad 2012.

Im Jahr 2016 nahm sie am Preisträgerkonzert des American Protégé International Competition for Piano and Strings in der Carnegie Hall in New York teil. Im Jahr 2017 spielte sie beim Preisträgerkonzert des eMuse Online International Music Competition in Athen und beim American Fine Arts Festival Golden Era of Romantic Music Competition erhielt sie den 2. Preis. In Zusammenarbeit mit dem Musikzentrum Bratislava.

8.12. Sa 16.30 ADVENTKONZERT
Stift Göttweig - Stiftskirche, 3511 Österreich-3511

Adventkonzert mit Bratislava Knabenchor

Der Bratislava Knabenchor unter der Leitung von Magdaléna Rovňáková und Gabriel Rovňák arbeitete bereits mit verschiedenen großen Orchestern und Dirigenten zusammen. Er wurde mit zwei ersten Preisen im Rahmen der Internationalen Chorwettbewerbe ausgezeichnet – „Des Moines“ in den USA und GrandPrix-Preis in Moskau. Konzertreisen führten die Knaben nach Berlin, Budapest, London, Moskau, Paris, Stockholm, Wien, in die USA, nach Kanada und Japan.

Vor dem Konzert gibt es die Möglichkeit, den Adventmarkt im Stift Göttweig zu besuchen oder das Stift zu besichtigen. Der Eintritt ist frei.

Einlass ab 16 Uhr.

13.12. Do 19.30 ADVENTKONZERT
Peterskirche, Petersplatz 1, 1010 Wien
Moyzes Quartett (SK), Janáček Quartett (CZ)

Das **Moyzes Quartett** ist seit seiner Gründung 1975 eines der renommiertesten Ensembles der Slowakei. Das Streichquartett gab Konzerte in ganz Europa, Marokko, Indien, Kuba, Japan und in den USA. In den Jahren 1986-2005 war das Quartett das Kammerensemble der Slowakischen Philharmonie. Das Quartett spielte in vielen Konzerthäusern, wie z.B. in der Walter Hall in Toronto, Merkin Hall in New York, Cathédrale Saint-Louis des Invalides in Paris, Wiener Musikverein, etc. Es verfügt über ein breites Repertoire und lässt sich auf keine Epoche eingrenzen. Internationale Auszeichnungen belegen das hohe Niveau dieses Streichquartetts.

Das **Janáček Quartett** entstand am Brünnner Konservatorium im Jahr 1947 aus den Reihen der Studenten. Dank dem schnellen Reifwerden und insbesondere durch die ausgezeichnete Interpretation der Werke von Leoš Janáček wurde das Quartett mit dem Titel Janáček genannt. Das Quartett repräsentierte erfolgreich die böhmisch-mährische Tradition in allen Kontinenten. Aus der reichhaltigen Diskografie des Ensembles wurden zwei Titel mit dem Grand Prix de l'Académie de Charles Gross und einer mit dem Preis der Deutschen Schallplattenkritik geehrt.

Einlass ab 19 Uhr. Mit Werken von Josef Suk, Ilja Zeljenka und Felix Mendelssohn Bartholdy.

In Zusammenarbeit mit der Botschaft der Slowakischen Republik in Österreich, Botschaft der Tschechischen Republik in Österreich und dem Tschechischen Zentrum Wien.

Eintritt nur mit Einladung

SLOWAKISCHES INSTITUT IN WIEN

5.12. Mi 18.30 AUSSTELLUNG
Slowakisches Institut in Wien
Kovačica und 300 Jahre Maria Theresia | Slowakische Naive Kunst aus Serbien und Fotografien aus Kovačica

Das vorwiegend slowakische Dorf Kovačica in Serbien ist eine Metropole der Naiven Kunst. Seine Geschichte geht auf das Jahr 1803 zurück, als Kaiser Franz I. die Ansiedlung slowakischer Vorfahren im damaligen militärischen Grenzgebiet des Dorfes Kovačica bewilligte. Im Laufe von 215 Jahren haben die slowakischen Vorfahren in Zeichnungen und Malerei ihre slowakische Identität bewahrt – mit traditionellen Motiven wurden Teller, die Rückseiten von Spiegeln, Zierkürbisse uva. bemalt. Die Ausstellung zeigt neben den Gemälden bemalte Hocker, die die Künstler zum **300.**

Jubiläum der Geburt Maria Theresias angefertigt haben. Die naive Kunst ergänzen Fotografien von **Hans Peter Graner**, der das Leben und die Traditionen in Kovačica in zahlreichen Bildern festgehalten hat.

Kurator: **Pavel Babka**, Gründer der Babka Galerie Kovačica und der Babka Stiftung Kovačica

Die Ausstellung läuft bis 11.1.2019.

In Zusammenarbeit mit der Babka Galerie Kovačica.

Musikschule bei der Karlskirche.

Kommt und musiziert mit.

Offen für alle

Anmeldung jederzeit möglich
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten
Freundliche Preise

Neugründung der Karlsknaben

Bist Du gut genug, um 1. Mitglied des neuen Knabenchores der Wiener Karlskirche zu werden?

Nach einer kleinen musikalischen Überprüfung durch einen Volksschulkapellmeister der Wiener Sängerknaben wirst Du es wissen!

Unsere Anforderungen

Mindestalter: 9 Jahre
Höchstalter: bis zum Stimmbruch

Gesangs- und Chorerfahrung sowie Notenlesekenntnisse werden vorausgesetzt.

Unsere Leistungen

- Vollkommen Gratis
- 2x wöchentliche Proben nur nachmittags
- Regelmäßige Auftritte
- Professionelle musikalische Ausbildung (auch in der Theorie) durch einen Volksschulkapellmeister der Wiener Sängerknaben
- Musizieren auf hohem Niveau mit großen Werken alter Meister

Anmeldung jederzeit möglich

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 1 504 61 87
+43 664 621 68 84

E-Mail: info@khms.at
Web: www.khms.at

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 664 621 68 84
+43 1 504 61 87

E-Mail: info@khms.at
Web: www.khms.at

Křížovnická hudební škola při kostele sv. Karla Boromejského ve Vídni

Český Rytířský řád křížovníků s červenou hvězdou, jak jsme Vás již dříve na stránkách *Klubu* informovali, založil v roce 2016 novou hudební školu, jedinou katolickou řádovou hudební školu ve Vídni. Řád křížovníků byl vždy věhlasný nejen svou činností pastorační a charitativně-špitální, ale také kulturní. Jednou z tradičních činností křížovníků byl rozvoj chrámových hudebních aktivit.

Škola sídlí za kostelem sv. Karla Boromejského, v Kreuzherrenpalais, v ulici Kreuzherrengasse 1 a je otevřena všem věkovým kategoriím od čtyř let až po dospělé (otevřeno i v soboty), všem národnostem a vyznáním. Nabízí možnost získat základy hudebního vzdělání formou hudební teorie, sborového zpěvu (Karlsknaben), hry na hudební nástroje (klavír, varhany, housle, harfa, kytara, zobcová flétna, příčná flétna, trubka, saxofon, bicí ad.) či sólového zpěvu.

Cílem školy je snaha z žáků vychovat kulturně bohaté osobnosti, poskytnout jim všeobecný kulturní rozhled, naučit je poznávat kulturní hodnoty, vážit si jich a předávat je dalším generacím. Nabízí svým žákům mimo jiné jedinečnou příležitost veřejně vystupovat v Karlskirche, v jednom z nejkrásnějších barokních kostelů Vídně.

Přihlášení nových žáků je možné kdykoliv. Komunikace v rámci školy probíhá česky, německy a anglicky, v některých oborech i francouzsky.

Pro více informací navštivte webové stránky:
www.khms.at

nebo školní facebookovou stránku:

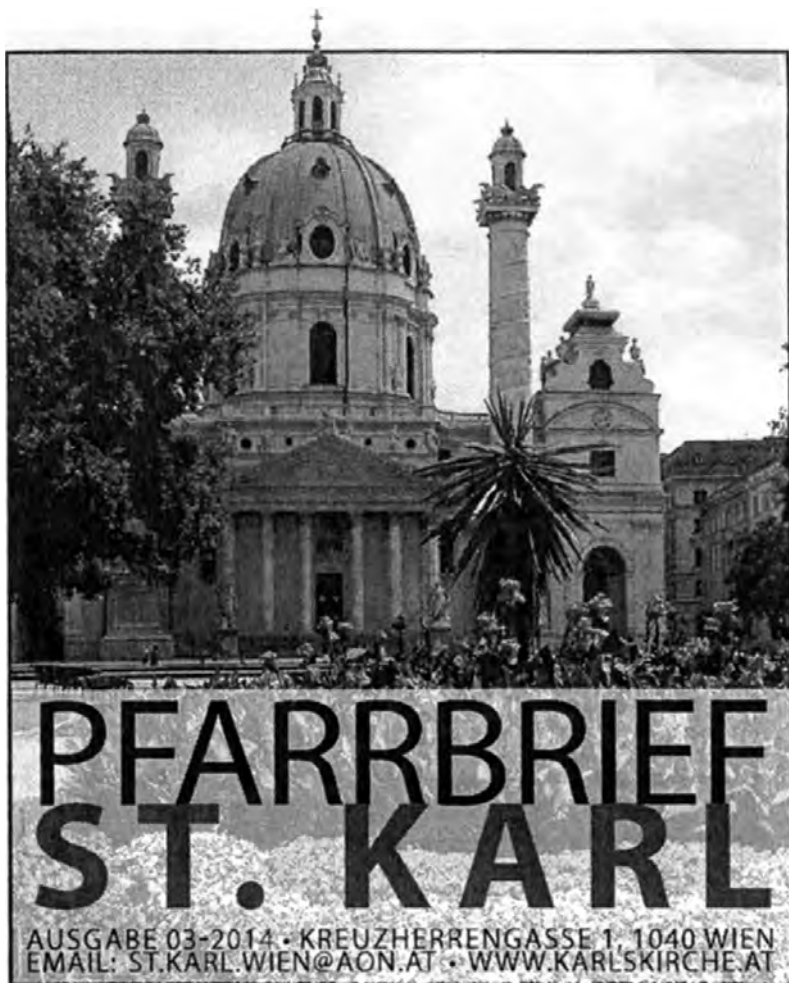
<https://www.facebook.com/Kreuzherrenmusikschule-Wien-1701654730095518/>

MgA. Michal Kroček,
ředitel Křížovnické hudební školy Vídeň
a P. Martin Pastrňák, O.Cr., provinciál řádu

Karlsknaben – Chlapecký pěvecký sbor při vídeňském kostele sv. Karla Boromejského

Při rekonstrukci Křížovnické hudební školy Vídeň se našla i fotografie z padesátých let minulého století, která dokazuje existenci chlapeckého pěveckého sboru jménem „Wiener Spatzen“. V roce 2017 vznikl pokus tuto tradici obnovit s novým názvem „Die Karlsknaben“. Hledáme děti ve věku mezi 9 a 14 lety, které rády zpívají a pokud možno již ovládají čtení not. Zkoušíme každé úterý a čtvrtek v 16:20-18:00. Repertoár: od starých mistrů až po populární literaturu. Hudební vzdělání stejně jako pravidelné zkoušky budou probíhat pod vedením uměleckého vedoucího pana Alexandra Josta.

V případě Vašeho zájmu, vyplňte, prosím, přihlášku, která je ke stažení na školní webové stránce:
www.khms.at/karlsknaben.

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
mit Kommunionempfang nach Vereinbarung
mit der Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2019 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2019 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2019 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2017, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

✦ Offen für alle

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)
Elternfreundliche Preise

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 681 103 077 41

E-Mail: info@khms.at **Web:** www.khms.at

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN
Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus,
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

**THEATER
BRETT**

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at
Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566

**Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT**
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien
Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00
Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.mzv.sk/sivieden,
si.wien@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

**TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM**

Herrengasse 17, 1010 Wien

Tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00
(Polední přestávka 12:00-12:30)

**Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!**

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNÝ SPOLOK

Sekretariát: út 9:00-10:30,
čt 18:00-19:30

Otto-Bauer-Gasse 23/11,
1060 Wien

tel. +43-1-596 13 15

fax +43-1-595 57 99

rsk@slovaci.at

www.slovaci.at

Obchodní právo a nemovitosti

Adresa právníka / právničky
v redakci
tel., fax a záznamník:
01 79 88 454 (od 11:00)

Předám do dobrých rukou
z důvodu odchodu do důchodu
zavedenou restauraci
v 5. okrese na dobrém místě.

Kontakt: S. Powidl
tel.: 0043 1 586 09 67

VESELÁ ŠKOLA s celodenní péčí

MŠ / Česká škola / doučování
7:00-17:00 hodin, 0-15 let
Barichgasse 21/4, 1030 Wien
Tel.: 0650 33 23 579

PATROVÝ DŮM NA PRODEJ

Nepomuk – náměstí, okr. Plzeň jih,
ca. 2 × 200 m², patro prázdné,
přízemí nebytové zčásti pronajaté.
Kontakt: jledvin@cesnet.cz

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

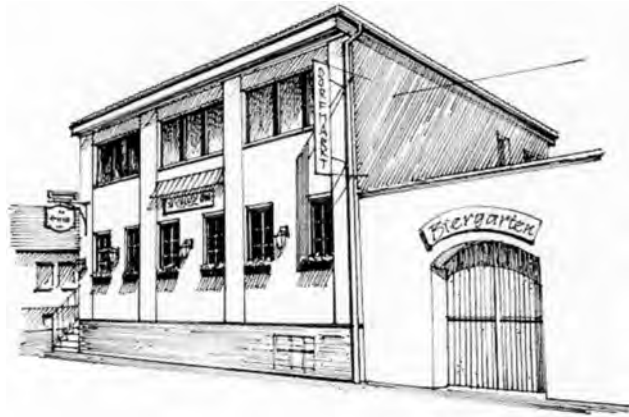
BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

*Budweiser
Budvár*

BÖHMISCHER HOF

Restaurace
privátní pokoje

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

KLP

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com

občasný tisk • borené kopírčovní
• grafická služba

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Täglich ab 11:00 bis 23:00
ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien – Margaretenstraße 60 – Tel. (0222) 586 09 67

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.

Restaurant Dinner Theater Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

10:00-23:00, otevřeno po celý rok

Die Künstlerwirtsleut' Tamara Trojani – Konstantin Schenk

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor

Tel.: +43 1 8134229, 0664 2244849, Karten: +43 660 63 63 200

www.schoenbrunnerstoeckl.com www.dinnertheater.wien

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Úberce 310
Slovensko

**Danica
Korecová**

fa. Korec

tel./fax:

038-7486 159

Info v reštaurácii
Pressburg

TEL./FAX: 038/7486 159

VEĽKÉ ÚBERCE č. 310

Josef Lada: *Nejkrásnější den v roce – Štědrý den*

Také v zimě jsem musel chodit odvádět boty. Chodíval jsem rád, když bývalo krásně, ale někdy to bývaly neradostné cesty hlubokými závějeji, po kluzkých pěšinách a rozbředlým sněhem. Zato když bylo krásně, poklouzal jsem se na těch cestách až do únavy na zamrzlých potocích, mezi vysokými olšemi, kde bývala krásná, přímo pohádková zákoutí. Vesničky bývaly celé zapadlé ve sněhu, a když jsem se při návratu k domovu obrátil a na některou jsem se zadíval, bylo jí sotva vidět v bílé krajině. To vám byla krása! Někde ve statcích už svítily, z komínů stoupal k obloze modrý kouř a občas projel tvrdým vzduchem výskot dětí, štěkot psů a rány sekerou do tvrdého dříví. Často jsem se proto z takových cest vracíval až za tmy.

A jen zpěv ptactva mi v zimě chyběl. Po cestách sice pobíhali rychlími krůčky skromní chocholoušové, ale i ti smutně tíkali nad tou svou bídou, že mi z toho bývalo až teskno. Občas také zlostně zakrákaly vrány, které bezradně poletovaly nad skoupou přírodou. Zato jsem byl radostí celý bez sebe, když jsem spatřil nad potůčkem poletovat překrásného ledňáčka. Jiskřivá mezi vrbovými pruty obalenými sněhem jako velký drahokam.

A než jsem se vždy nadál, překvapily Vánoce a s nimi ten nejkrásnější den v roce – Štědrý den! Netěšil jsem se na něj pro nějaké dárky – ty jsem nikdy pod stromeček nedostával, ale těšil jsem se na Vánoce pro jejich krásnou náladu. Stromeček míval jsem sice malý a chudě vyzdobený, ale měl jsem vždy z něho větší radost než některé bohaté děti...

Keltské Vánoce

Některé křesťanské vánoční zvyky jsou ohlasem starých předkřesťanských obyčejů, které přetrvávaly ještě dlouho do doby středověkého mysticismu a víry v trojjediného Boha. Mnoho vánočních zvyků pochází z doby, kdy na českém území vládla keltská kultura a druidové přinášeli oběti bohům, obývajícím posvátné háje a vodní toky. Z doby Keltů se až do dnešních dnů dochovala víra ve zlaté prasátko, magie jmelí, zdobení vánočního stromečku, pálení purpury na kamnech, připravování obřadního vánočního pečiva i snad požívání vánoční ryby.

Keltové slavili zimní slunovrat jako vítězství boha Slunce nad Zimou, zrození nového života a pokoření smrti. Zimní slunovrat připadl na dobu kolem 21. prosince a Keltové o tomto dni zapalovali posvátný oheň. Polínko muselo pocházet z pozemku vlastníka, nebo mohlo být darováno přítelem, poprášilo se moukou a zapálilo s tříšek z předchozího vánočního polena. Aby vydrželo hořet po dvanáct dní, polévala se nehořená část jablečným moštem. Zuhelnatělé kusy vánočního polena se používaly jako amulety proti bleskům, požárům a živelným pohromám. Popel z vánočního polena smíchaný se zbytky loňského jmelí byl prý vynikajícím prostředkem proti neplodnosti.

Z doby Keltů nejspíše pochází i zvyk věstit o Štědrém večeru za pomoci jablka život nebo smrt.

Keltové v této době zdobili domy větvíčkami z jmelí, břečťanu a borovice – zelené větve symbolizovaly věčný život boha Slunce. V okolí domů se zdobily stromy, na smrky a borovice upevňovali Keltové každý rok zlaté a stříbrné ozdoby, jablíčka a ořechy. Keltové znali i vánoční obřadní pečivo. Zlaté prasátko bylo příslibem přečkání zbytku zimy ve zdraví a dostatku.

Jmelí bílé

A co dělali Keltové 24. prosince? O tomto dni začal měsíc břízy, čas chladu a pokračovalo dvanáct zázračných dní od zimního slunovratu, kdy znovuzrozené Slunce proniklo podle lidové víry do nejhlubších úžlabin země a lidských srdcí. Dvanáct posvátných nocí vystupovalo v keltské mytologii jako dvanáct panen střežících posvátný oheň. Možná že Maruška vyhnaná o posvátné noci do zimy a chladu nepotkala dvanáct měsíčků, ale setkala se u hořících plamenů s dávným keltským božstvem, jehož kult přetrval v křesťanství ve změněné podobě dodnes. Stejně jako v křesťanství byla noc z 24. na 25. prosince jednou z nejdůležitějších nocí roku. Přezdívalo se jí mateřská noc a síly země se prý probouzely a ovlivňovaly osudy smrtelníků. Proto se o této noci čarovala budoucnost. Obřady „pohanské“ magie se nakonec staly součástí křesťanských Vánoc tak jako vánoční stromeček.

Vánoce

Vánoce jsou spolu s Velikonocemi jedním ze dvou hlavních svátků v křesťanském církevním roce. Jejich základem je biblický příběh o zrození Spasitele Ježíše Krista a oslava této události. Pojem „české Vánoce“ má specifický kulturní význam, český národ si v průběhu staletí vytvořil osobitou podobu vánočních svátků s neopakovatelným kouzlem, který zahrnuje bohatou tradici lidových obyčejů, obřadů a s nimi spojených folklórních projevů.

Češi milují stromečky, vánoční výzdobu a doma pečene cukroví. V mnohých domácnostech je zvykem umístit pod talířem při slavnostní večeři rybí šupinu. Ta se následně vloží do peněženky, protože se říká, že tak se u jejího nositele udrží peníze. Dalším zvykem je krájení jablíček, celodenní půst, po kterém se večer údajně objeví „zlaté prasátko“.

Tradiční vánoční dekoraci jsou také betlémy. Vánoční stromeček je jedním z hlavních symbolů Vánoc. Rozzáří byt a právě pod ním jsou dárky od Ježíška. Traduje se, že první vánoční stromek v Praze postavil na Vánoce roku 1812 ve svém libeňském sídle pro své štedrovečerní hosty ředitel Stavovského divadla J. K. Liebich. Velmi brzy pak vánoční stromek začala strojit česká šlechta a v měšťanských rodinách zcela zdomácněl ve čtyřicátých letech 19. století. Dříve se vánoční stromeček zdobil cukrovím, lidovými výtvary ze dřeva, perníku či pečiva, dnes se používají třpytivé ozdoby z fukaného skla a barevné řetězy, ale opět se navracení i přírodní ozdoby – například slamené pletené, jablíčka, oříšky, plody mochně – oranžové hvězdičky. Původně však stromeček ve vesnických chalupách nestál na stole, ale visel špičkou dolů. Obvykle se dnes stromeček odstrojuje na Tři krále, nebo první neděli po nich.

První předzvěstí blížících se Vánoc je Mikuláš, který 5. prosince, v předvečer svého svátku, doprovázen čertem a andělem navštěvuje děti a dává jim dárky.

Před Vánoci se nakupují dárky, peče se vánoční pečivo, kupuje se vánoční stromeček a v některých domácnostech kapr ke štedrovečerní večeři. Štedrovečerní večeři může být černá – sladká polévka a rybí polévka, smažený kapr s bramborovým salátem, jablkový závin, vánočka a nezbytné vánoční cukroví. Mnozí kromě kapra připravuje ještě řízky nebo jiné jídlo pro členy rodiny, kteří nejedí rybu.

Na Štědrý večer (24. prosince) se schází celá rodina a po slavnostní večeři se rozbalují dárky.

Vánoční nálada však začíná již počátkem adventního období. Město je v tu dobu již slavnostně vyzdobené a na mnoha místech jsou již vyzdobeny vánoční stromy jako hlavní symboly nadcházejících svátků. Největší vánoční strom bývá tradičně na Staroměstském náměstí. V historických částech města, ale i v okrajových čtvrtích probíhají vánoční trhy.

Pro většinu Čechů k Vánocům nerozlučně patří vánoční mše s lidovými pastorálními prvky českého kantora a skladatele Jakuba Jana Ryby (1765-1815) *Hej mistře, vstaň bystře*. V adventní době bývá často uváděna zejména v kostelích. Bývá rovněž zvykem navštívit některý z mnoha kostelů, v nichž jsou již od Štědrého dne až do prvních lednových dnů vystaveny jesličky.

Václav Čtvrtek: *Vánoce u Rumcajsů*

(Z knihy *Vánoce v české kultuře*, vydal: Vyšehrad)

A bylo o Vánocích na třetí rok. Hned ráno zaslechli Rumcajs s Mankou od Jičina velké tlučení. „V Jičíně už zabíjejí kapry,“ povídá Manka. „To aby ses, Rumcajsi, taky vypravil pro rybu.“

Rumcajs ale zavrtěl hlavou: „Já bych letos radši černého kubu. To je pravé loupežnické jídlo na štedrou večeři. Loni si ho nemohl dopřát ani knížepán.“ Manku jako by v tu chvíli posedla jiná chuť.

„Rumcajsi, mně se jazyk kroutí do kornoutku zrovna jen na rybu.“ A tak si Rumcajs vysadil synka Cipíska na rameno a vydali se k vodníku Volšovečkovi pro kapra. Místo bylo holo a kluzko, místo hluboký sníh. A nejhůř u rybníka nad stavidlem. Vítr tam navál závěj na zmrzlou strouhu.

Vtom Cipísek, protože byl výš, povídá: „Někdo v té závěji leží.“ Byl to takový kulatý chlapík, převaloval se na bři-

še jako na kolíbce a ne a ne se zvednout. „Já tě znám,“ povídá Rumcajs, „ty jsi jičinský krupař Kastl. A co tu děláš?“

„Vyšel jsem si, aby mi v žaludku správně odlehlo před večeří, a teď tohle,“ heká Kastl.

Rumcajs s Cipískem zvedli Kastla ze závěje a postavili ho rovně na nohy. A krupař už šmejdlí po všech kapsách, aby se jim odměnil. Neshledal v kapsách víc než pár hrstí krup, jak mu tam napadaly, když stál u pultu. „Víc u sebe nemám,“ řekl Kastl.

„Nech tak, stejně bychom nic nevzali,“ povídá Rumcajs, ale vtom už mu krupař vyspal kroupy do kapsy u kordofánské kazajky. Potom se Kastl hrnul dál směrem k Jičinu.

Rumcajs s Cipískem došli jen k rybníku a zaťukali na stavidlo. Volným očkem v ledu vyjel z vody vodník Volšoveček. „Co byste rádi?“

„Kapříka, Mance na něj přišla chuť, a aby bylo co smažit k štedré večeři,“ poprosil Rumcajs.

Volšoveček na to neřekl ani slovo, vjel pod led a za chvíli podává Rumcajsovi kapra. „Tumáš.“ A hned zase zpátky pod led, a voda v rybníce jako by o slzu stoupla. Rumcajs si srovnal krasavečka kapra do náruče a nese ho domů.

Cipísek se mu přidal k boku. Ale jak jdou, Rumcajsovi pořád připadá, jako by se za ním někdo díval. Ohlídne se, a na stavidle sedí vodník Volšoveček a tlapkou mává kaprovi na rozloučenou.

„Krucíš, já se neměl ohlížet,“ povídá Rumcajs.

Když došli k jeskyni, Rumcajs pro tu chvíli usadil kapra do studánky a na stružku přihrábl hrázku z křemílků, aby nemohl uplavat.

„Máš ho ve studánce, Manko,“ vzkázal po Cipískovi. Ale sám postává nad studánkou, v srdci ho tíží závažíčko, a pořád vidí Volšovečka, jak sedí na stavidle a mává kaprovi na rozloučenou. A bůhví jak se to tak Rumcajs nešikovně otočil na patě! Hrázka z křemílků se rozvalila a kapří krása plyne strouhou pryč do rybníka. „Já nešika!“ křikl vesele Rumcajs na celý Řáholec.

Když to doma pověděl Mance, Manka řekla: „Dobré srdce není zadarmo. Nás to stálo štedrou večeří.“

„Nevyvedla se nám ta rybí po pansku,“ usmál se Rumcajs, „tak si uděláme poctivou loupežnickou.“ Uhodil rukou o kapsu u kazajky a v kapse se ozvou kroupy od Kastla. Přesypaly se a zacinkaly málem jako zvonky.

„Aleluja,“ povídá Manka, „k štedré večeři bude kuba z krup.“ „Glória, maštěný kuba s houbama!“ zazpíval Cipísek. Rumcajs vyklopil kroupy z kapsy a hned stavěli hrnec na ohniště. Našla se palička česneku, za nehet pepře, za dva soli i jiskřička jezevčího sádla. Jen houby nebyly. Jen houby pořád chyběly. Nebyl jich v celé domácnosti ani lupínek.

„Jako loni na jičinském zámku,“ povídá Rumcajs. „A bez hub je kuba jen marnost.“

Vtom vběhne do jeskyně veverka. Přichytila se drápkem Mančina kolena a složila jí do klína plnou náruč hub. „Už chvíli se dívám na tu vaši trampotu tamhle z borovice,“ řekla. „A tak vám něco nesu ze své zimní špajzky. Tuhle jsou hříbky a tuhle křemenáče, aby byl kuba správně dočerna.“

Rumcajs, než sáhl pro kudlu, aby to veverčí nadělení pokrájel do rendlíku, ještě povídá: „O to je na tom loupežník líp než knížepán, že má veverku za dobrou přítelkyni.“

Potom vařili kubu: z Kastlových krup, soli, pepře, jezevčího sádla a veverčího nadělení. Vonělo to až do jičinského zámku. A když toho černého kubu snědli, zazpívali si stručnou loupežnickou koledu.

ZIMNÍ POEZIE

František Halas: Dokořán**Děšť v listopadu**

Taková voda
zmučená voda voda žal
jako ta voda
co si v ní Pilát ruce umýval

Taková voda padá

A co bys chtěl
až k srdci zamračený
když taková voda padá

A já bych chtěl
slzavý úsměv smutné ženy
co mě má ještě ráda

František Halas: Dokořán**Podzim**

Jak peníz tiše položený slepci
jsi tu můj podzime
jak peníz tiše položený slepci
jste tady vy dny mé

Ty krásná větrnosti čistá
mi v dýmu natí dětství vracíš zpět
a zase žádostiv se vracím v stará místa
svou lásku povědět

Chudobě tvé a lidské bídě
že navždy jsem jen s ní
podzime ve své tesklivíně
jen na mne dolehní

a vyplat kovy listí svého
mě ze dnů odraných
a zbav mě všeho bázlivého
bych jiné v sebe vdých

Jak peníz tiše položený slepci
jsi tu můj podzime
jak peníz tiše položený slepci
jste tady vy dny mé

František Gellner: Teplo zhaslého plamene**Štědrovečerní**

Štědrý večer slavit budeme,
i když nám víra chybí.
K tobě, krajane šenkýři, přijdeme
a ty nám připravíš ryby.

Na modro, na černo a jednu v rosolu,
polévku jikrovou k tomu,

strávíme příjemný večer pospolu
u vánočního stromu.

Trochu si pohovoříme při sklence,
bude to pěkná změna
pro nás mrzuté staré mládence –
a tobě utekla žena.

A zapomeneme v tuto hodinu
mnoho, co za námi leží,
co nás vyhnalo v dalekou cizinu
a co se překlene stěží,

(mk) na duši nepokoj, na sny chorobné,
urážky veličenstva,
dezerce, nudu, dluhy a podobné
zábavy člověčenstva.

A plnými poháry, z kterých do hlavy
stoupá červené víno,
připijeme ti upřímně na zdraví,
vzdálená domovino!

Na krásu luhů tvých a zašlé mladosti
a dcer tvých zvedneme číši:
Bud' šťastna a vzkvétej podle možnosti
v rakousko-uherské říši!

(mk)

Antonín Sova: Když ona přišla na můj sad**Já hledal pro svůj oheň předmět obětní****Šestí lupení**

Šestí lupení
zažloutlou promenádou –
Na život, umění
se záhy stíny kladou.

Strom nevzpomíná dnes,
co pták si zpíval včera.
A nezví schnoucí vřes
o vláze u jezera.

(mk) Úsměvy zanikly,
že o nás nezvěděly.
My štěstí zakřikli,
než ještě jsme ho zřeli.

Cizí kol sebe jdem
velikým, němým městem,
se zamlklým úsměvem,
se zakřiknutým gestem.

Pláču a moh bych se smát,
však lhostejný se jevím.
Krvácel bych tak rád,
ale pro koho, nevím.

(mk)

Jan Neruda: Zpěvy páteční**Ukolébavka vánoční**

Spi, Jezulátko, spi!
Zas chudých lidí chudé dítě
jen do jesliček položí Tě –
ach, kolikrát už lidstvu dáno
a Jidášů vždy zaprodáno,
spi, Jezulátko, spi!

Spi, Jezulátko, spi!
Spi sladce na tom seně holém,
my dech tajíme všichni kolem,
vždyť Tobě, věčné pravdy synku,
je také třeba odpočinku,
spi, Jezulátko, spi!

Spi, Jezulátko, spi!
A nabeř v spánku nové síly,
máš konat ještě mnohou míli:
té cesty lidstva ku spasení,
té ještě dlouho konec není –
spi, Jezulátko, spi!

Spi, Jezulátko, spi!
Za Tvé o bratřích naučení
svět vezme Tě zas do mučení,
a než se lidstva pouta zdrtí,
je třeba ještě velkých smrtí –
spi, Jezulátko, spi!

**Fridrich Bridel: Poslyš, ó křesťane, věci neslýchané
Jesličky – Rozjímání o nebi v noci
na jitřní Božího narození)**

Poslyš, ó křesťane,
věci neslýchané,
jenž tobě zvěstují,
nebešťané,
přečistí duchové,
ti rychlí poslové,
anjelové:

že Bůh nestvořený
z lásky nevymluvný
ráčil se vtělití,
z Panny naroditi
zde na zemi,
za nás zaplatiti,
dosti učiniti,
zatracený.

To vše jistí dále
pastuškové stále
a řka: „Nemeškejte,
do Betléma jděte,
nemeškaje
pospěšte, děťátko,
krásné pacholátko
v špatném chlévě.“

Pastýři pospěšte
na cestu společně

k Betlému se dali
i pravdu shledali
neomylně,
což andělé byli
v povětří hlásali
tak podivně.

Ihned jak jsou přišli,
do Betléma vešli,
v chlévě otrhaném,
místě nepatrném
dítě našli,
an jeho kolíbá
matka, často líbá,
míle zpívá.

Z jehož sličné tváře
vzchází jasná záře,
ano i anjelé
slouží mu vesele,
prozpěvují,
volek a oslíček
dýchá a jesličky
zahřívají.

**Jiří Karásek ze Lvovic: Ocúny noci
Večerní zvony**

Na prejzy padá přitímní večerní.
Starobylé zvony táhle z Hradčan zní.

(mk)

V tmách přibytky se lidí ztratily.
Má duše, spočiň aspoň na chvíli.

Ted' v samotě slož břímě smutků svých.
Buď pokorná jak den, jenž navždy ztich.

Neb také dojdeš cíle klesajíc,
až vejdeš v nekonečné, svatě Nic.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě
na tel. 587 54 27

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt
všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund-
und Kieferheilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PÉČE PRO SENIORY

Mgr. Jana BABINCOVÁ
jvagentur@gmail.com
tel.: 00420 605 216 748

Ing. Jana VÍTKOVÁ
Ratschkygasse 57/2/13
1120 Wien
jvagentur@gmail.com
tel.: 0650 540 0072

Ověřené překlady dokumentů aj.

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien
Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809
mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
<http://www.deutsch-tschechisch.at>

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien
Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich
zertifizierte Dolmetscherin
für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch,
Slowakisch, Deutsch
A-1100 Wien
Dieselgasse 5/2
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at
www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SPRÁVA
Duchovní správce krajanů
P. Ing. Dr. Jiří Šindelář, CSsR
Salvatorgasse 12, A-1010 Wien;
<http://maria-am-gestade.redemptoristen.at/>
GSM: +43 6776 1418 232
Tel.: +43 1533 9594 202
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.
**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.
**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.
**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel **Panny Marie na rohu**
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneselig@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka:
Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka:
Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.rgkomensky.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit
případnou změnu adresy!

